

MALÝ LAPÁŠ

ÚPN - OBCE

TEXTOVÁ ČASŤ

SPRACOVATEĽ : NEUTRA – architektonický ateliér – Ing. arch. Peter Mizia,

Farská č.1, 949 01 Nitra

HLAVNÝ RIEŠITEĽ : Ing. arch. Peter Mizia

OBSTARÁVATEĽ : Obec Malý Lapáš

NITRA, 08/2021

ÚLOHA: ÚZEMNÝ PLÁN OBCE MALÝ LAPÁŠ
OBSTARÁVATEĽ: Obec Malý Lapáš
OBJEDNÁVATEĽ: Obec Malý Lapáš
OKRES: Nitra
KRAJ: Nitriansky

ODBORNE SPÔSOBILÁ OSOBA NA OBSTARANIE ÚPD A ÚPP:

Ing. arch. Gertrúda Čuboňová, číslo preukazu odbornej spôsobilosti: 236

SPRACOVATEĽ : Ing. arch. Peter Mizia, NEUTRA – architektonický ateliér
Farská č.1, 949 01 Nitra

RIEŠITEĽSKÝ KOLEKTÍV:

Riešiteľ úlohy:	Ing. arch. Peter Mizia
Urbanizmus:	Ing. arch. Peter Mizia Ing. arch. Zuzana Gajová Ing. Lucia Černá
Dopravné systémy:	Ing. Miloš Gontko
Elektrifikácia:	Ing. Ján Hermann
Plynofikácia :	Ing. Vojtech Suchý
Vodné hospodárstvo:	Ing. Bohuš Malík
Ekológia a životné prostredie:	Ing. arch. Zuzana Gajová
Demografia a bývanie:	Ing. Lucia Černá

OBSAH

- A1 Základné údaje o úlohe a území
- A2 Hlavné ciele riešenia a problémy, ktoré územný plán rieši
- A3 Vyhodnotenie doterajšieho územného plánu obce
- A4 Údaje o súlade riešenia územia so zadaním

- B Riešenie územného plánu obce
  - B1 Vymedzenie riešeného územia a jeho geografický opis
  - B2 Väzby vyplývajúce z riešenia a zo záväzných častí územného plánu regiónu
  - B3 Základné demografické, sociálne a ekonomické rozvojové predpoklady obce
  - B4 Riešenie záujmového územia a širšie vzťahy, dokumentujúce začlenenie riešenej obce do systému osídlenia
  - B5 Návrh urbanistickej koncepcie priestorového usporiadania
  - B6 Návrh funkčného využitia územia obce s určením prevládajúcich funkčných území, vrátane určenia prípustného, obmedzujúceho a zakazujúceho funkčného využívania
  - B7 Bývanie – návrh riešenia
  - B8 Občianske vybavenie – sociálna infraštruktúra – návrh riešenia
  - B9 Výroba a skladové hospodárstvo – návrh riešenia
  - B10 Rekreácia - návrh riešenia
  - B11 Vymedzenie zastavaného územia obce
  - B12 Vymedzenie ochranných pásiem a chránených území podľa osobitných predpisov
  - B13 Návrh riešenia záujmov obrany štátu, požiarnej ochrany, ochrany pred povodňami
  - B14 Návrh ochrany prírody a tvorby krajiny vrátane prvkov územného systému ekologickej stability, ekostabilizačných opatrení a ochrany kultúrneho dedičstva
  - B15 Doprava a prepravné vzťahy
  - B16 Rozvoj technickej infraštruktúry
    - B16.1 Zásobovanie vodou
    - B16.2 Kanalizácia
    - B16.3 Plynofikácia
    - B16.4 Elektrifikácia
    - B16.5 Spoje a zariadenia spojov
  - B17 Koncepcia starostlivosti o životné prostredie, prípadne hodnotenie z hľadiska predpokladania vplyvov na životné prostredie
  - B18 Vymedzenie a vyznačenie prieskumných území, chránených ložiskových území a dobývacích priestorov
  - B19 Vymedzenie plôch vyžadujúcich zvýšenú ochranu, napr. záplavové územie
  - B20 Vyhodnotenie perspektívneho použitia poľnohospodárskej a lesnej pôdy na nepoľnohospodárske účely
  - B21 Hodnotenie navrhovaného riešenia najmä z hľadiska environmentálnych, ekonomických, sociálnych a územno-technických dôsledkov.

- C ZÁVÄZNÁ ČASŤ /tvorí samostatnú časť/

- D DOKLADOVÁ ČASŤ

E GRAFICKÁ ČASŤ

1. Širšie vzťahy M 1:50 000
2. Komplexný výkres priestorového usporiadania a funkčného využívania územia s vyznačenou záväznou časťou riešenia k.ú. obce Malý Lapáš M 1:5 000
3. Výkres ochrany prírody a tvorby krajiny, vrátane prvkov ÚSES M 1:5 000
4. Výkres ochrany prírody a tvorby krajiny, stresové javy M 1:5 000
5. Komplexný výkres priestorového usporiadania a funkčného využívania územia s vyznačenou záväznou časťou riešenia M 1:2 000
6. Výkres organizácie a regulácie územia M 1:2 000
7. Výkres verejnoprospešných stavieb M 1:2 000
8. Výkres verejného dopravného vybavenia M 1:2 000
9. Výkres verejného technického vybavenia - elektrifikácia, plynofikácia, telekomunikácie M 1:2 000
10. Výkres verejného technického vybavenia - vodné hospodárstvo M 1:2 000
11. Výkres perspektívneho použitia poľnohospodárskych a lesných pozemkov na nepoľnohospodárske účely M 1:2 000

A 1 ZÁKLADNÉ ÚDAJE O ÚLOHE A ÚZEMÍ

OBSTARÁVATEĽ: Obec: Malý Lapáš
Starosta: PaedDr. Peter Švec, Ph.D.

ODBORNE SPÔSOBILÁ OSOBA NA OBSTARÁVANIE ÚPD A ÚPP:
Ing. arch. Gertrúda Čuboňová

SPRACOVATEĽ: Ing. arch. Peter Mizia, NEUTRA architektonický ateliér,
Farská 1, 949 01 Nitra

ÚLOHA: Územný plán obce Malý Lapáš
STUPEŇ: Návrh

A 2 Hlavné ciele riešenia a problémy, ktoré územný plán rieši

A 2.1. Dôvody pre obstaranie územného plánu

- Dôvody na vypracovanie územnoplánovacej dokumentácie ÚPN obce Malý Lapáš :
- a) posledný platný ÚPN, ktorý riešil územné a rozvojové záležitosti obce bol dokument:
    - **SÚP – Lapáš** /Stavoprojekt Nitra r. 1975/. V ďalšom období boli spracované zmeny a doplnky :
      - Zmeny a doplnky územného plánu obce- **č.1/2000** . Dokument bol schválený pod číslom 48/2000 dňa 26.5.2000;
      - Zmeny a doplnky územného plánu obce- **č.2/2003** . Dokument bol schválený pod číslom 08/2003 dňa 7.7.2003;
      - Zmeny a doplnky územného plánu obce- **č.3/2004** . Dokument bol schválený pod číslom 26/2004 dňa 18.06.2004 .
      - Zmeny a doplnky územného plánu obce- **č.4/2007** . Dokument bol schválený pod číslom 28/2008 dňa 18.01.2008.
  - b) Obec získala na základe referende v roku 1990 právnu subjektivitu a má záujem riešiť svoj urbanistický rozvoj ako samostatná zvrchovaná obec. Má záujem o vypracovanie aktuálnej územnoplánovacej dokumentácie v digitálnej forme;
  - c) je snaha zabezpečiť väčšiu účasť občanov na rozvoji a zveľaďovaní obce;
  - d) zosúladiť záujmy obecné so záujmami celospoločenskými, rešpektovaním aktuálneho ÚPN regiónu Nitrianskeho kraja;
  - e) podrobne zmapovať, zhodnotiť a zaregulovať celé záujmové územie obce, rešpektovať vlastnícke vzťahy;
  - f) umožniť rozvoj vitálnych funkcií sídelného útvaru, rozvoj obytnej funkcie, výroby, služieb podnikateľských aktivít, rekreácie a turizmu;
  - g) chrániť prírodné hodnoty upriamiť pozornosť na riešenie ekologických problémov obce a rešpektovať nové zmeny technického, civilizačného a sociálno-ekonomického charakteru.

Zadanie je spracované v zmysle zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku v znení neskorších predpisov a vykonanými Prieskumami a rozbormi, ktoré sú prvou fázou nevyhnutnou pre spracovanie nového územného plánu (ÚPN) obce Malý Lapáš.

Zadanie je vypracované na základe zmluvy o dielo č. 4/2020, zo dňa 09.03.2020 ktorá bola medzi objednávatelom a spracovateľom uzavretá ako zmluva na poskytnutie služby na vypracovanie územnoplánovacej dokumentácie – ÚPN obce Malý Lapáš a bola uzavretá medzi zmluvnými stranami podľa § 10 zákona o verejnom obstarávaní po vyhodnotení súťaže na dodávateľa uvedenej územnoplánovacej dokumentácie. Zadanie bolo schválené Obecným zastupiteľstvom obce Malý Lapáš na 12. zasadnutí dňa 2.2.2021 uznesením č. 198/2021.

A 2.2. Určenie hlavných cieľov rozvoja územia vyjadrujúcich rozvojový program spracovateľa

Všeobecné zásady rozvoja obce a spádového územia:

- na základe vykonaných prieskumov a rozborov v zastavanom území a v katastrálnom území obce navrhnúť optimálny rozvoj obce na návrhové obdobie;
- zapracovať všetky zámery, štúdie a projekty (rekonštrukcia miestnych komunikácií a chodníkov, plán obnovy verejnej kanalizácie a ČOV, plán obnovy verejného vodovodu);
- vytvoriť územno-technické predpoklady pre rozvoj bytovej výstavby a spôsob využitia pozemkov, na ktorých sa nachádzali neobývané, ťažko poškodené domy;
- navrhnúť umiestnenie chýbajúcej občianskej vybavenosti;
- navrhnúť chýbajúcu technickú vybavenosť;
- vytvoriť územno-technické predpoklady pre formovanie a plánovité budovanie sídelného centra v ťažiskovej polohe referenčného uzla;
- v celom riešenom území navrhnúť opatrenia s cieľom posilniť ekologickú stabilitu územia;
- vytváranie územno-technických podmienok pre rozvoj rekreačných a turistických služieb, drobného podnikania – nových pracovných príležitostí;
- vytvoriť predpoklady pre rozvoj športu a súvisiacej vybavenosti;
- obec formovať ako reprezentatívne obytné centrum, podporovať a udržiavať všetky pamiatky, zvláštnosti a tradície;
- v oblasti centra vytvoriť územnotechnické predpoklady pre lokalizáciu vybavenosti a služieb;

Hlavným cieľom vypracovania Územného plánu obce Malý Lapáš je zabezpečiť pre samosprávny orgán obce záväzný územnoplánovací dokument, ktorý bude regulačným nástrojom rozvoja obce pre návrhové obdobie:

- pre koordinovanú realizáciu optimálnej rozvojovej urbanistickej koncepcie priestorového a funkčného usporiadania obce a jej katastrálneho územia,
- pre vecnú a časovú koordináciu urbanisticko-architektonických, krajinných a územno-technických rozvojových činností, opatrení a vzťahov ovplyvňujúcich životné prostredie, prírodné, kultúrno-historické a krajinné hodnoty územia, v súlade s celospoločenskými princípmi trvalo udržateľného rozvoja.
- ÚPN obce Malý Lapáš bude riešený v súlade s ÚPN regiónu Nitrianskeho kraja a jeho záväznou časťou.

V oblasti rozvoja dopravy je potrebné :

- priority rozvoja dopravnej infraštruktúry obce zosúladiť s Programovým vyhlásením vlády SR (2016 – 2020) za oblasť dopravy, s Koncepciou územného rozvoja Slovenska 2011 v znení KURS 2011, Operačným programom Integrovaná infraštruktúra, Stratégiou rozvoja dopravy SR do roku 2020 a každoročne aktualizovaným Rozvojovým programom priorít verejných prác;

- dopravné napojenia rozvojových lokalít ,navrhované cestné komunikácie ,statickú dopravu ,cyklistické a pešie trasy je potrebné riešiť v súlade s plánom rozvoja cyklistických trás regiónu NSK s aktuálne platnými TP a STN;
- postupovať v súlade s uznesením vlády SR č.223/2013 o národnej stratégii rozvoja cyklistickej dopravy a cykloturistiky v SR;

Predmetom riešenia je proporčné riešenie celého administratívneho územia obce Malý Lapáš. V riešenom území sa nachádzajú rozsiahlejšie územia, na ktorých sa bude navrhovať zmena funkčného využitia.

A 3 VYHODNOTENIE DOTERAJŠIEHO ÚZEMNÉHO PLÁNU OBCE

Pôvodný územný plán obce Lapáš /Stavoprojekt Nitra r. 1975/ už súčasným rozvojovým potrebám a tendenciam obce nevyhovuje . Vzhľadom na rozsiahle legislatívne zmeny , ktoré od jeho schválenia prebehli a skutočnosť že obec Lapáš k 23.11.1990 zanikla a na jej území vznikli dve samostatné obce Veľký Lapáš a Malý Lapáš.

Obec Malý Lapáš získala na základe referende v roku 1990 právnu subjektivitu a má záujem riešiť svoj urbanistický rozvoj ako samostatná zvrchovaná obec. Má záujem o vypracovanie aktuálnej územnoplánovacej dokumentácie v digitálnej forme, ktorá zohľadní zmeny, predchádzajúci vývoj obce , nové požiadavky a bude riešiť celé územie obce.

A 4 ÚDAJE O SÚLADE RIEŠENIA ÚZEMIA SO ZADANÍM

Zadanie je priamym, východiskovým podkladom pre vypracovanie ÚPN obce Malý Lapáš. Zadanie bolo schválené uznesením č.198/2021 na zasadnutí obecného zastupiteľstva dňa 2.2.2021 v Malom Lapáši a predtým prerokované s príslušnými orgánmi územného plánovania a dotknutými inštitúciami. Návrh ÚPN obce je spracovaný v súlade s týmto dokumentom.

O tom, ako sa plnia jednotlivé požiadavky zadania podrobnejšie pojednávajú nasledujúce príslušné kapitoly. Územný plán rieši v kontexte s celým záujmovým územím rozvojové požiadavky, ktoré boli schválené v dokumente: Zadanie ÚPN obce Malý Lapáš.

B RIEŠENIE ÚZEMNÉHO PLÁNU OBCE

B 1 VYMEDZENIE RIEŠENÉHO ÚZEMIA A JEHO GEOGRAFICKÝ OPIS

Riešeným územím je priestor ohraničený katastrálnou hranicou Malý Lapáš. Územie obce tvorí jedno katastrálne územie. Od roku 1960 do roku 1990 bola spolu s časťou Veľký Lapáš súčasťou obce Lapáš. Od roku 1990 po úspešnom referende je Malý Lapáš opäť samostatnou obcou.

Celková výmera katastrálneho územia je 322 ha . Katastrálne územie obce leží v nadmorskej výške 155 – 246 m n. m. a stred obce dosahuje 170 m.n.m. Zastavaná plocha obce je 76 ha. Katastrálne územie obce hraničí s týmito susediacimi katastrami:

- na severe s k.ú. Pohranice;
- na severozápade s k.ú. Nitrianske Hrnčiarovce, k.ú. Chrenová –mesto Nitra ;
- na juhu k.ú. Veľký Lapáš ;
- na východe k.ú. Dolné Obdokovce;

Obec leží:

- v centrálnej časti Nitrianskeho samosprávneho kraja;
  - v prímestskom pásme ťažiska osídlenia I. úrovne.- 5,5km východne od krajského mesta Nitra;
  - leží v západnej časti Žitavskej sprašovej pahorkatiny na strednom toku potoka Kadaň;
- Ide o vidiecke sídlo ,sídlu miestneho významu;

Z hľadiska geomorfologického zatriedenia je poloha riešeného územia nasledovná:

- Sústava: alpsko-himalájska;
- Podsústava: Panónska panva;
- Provincia: Západopanónska panva;
- Subprovincia: Malá dunajská kotlina;
- Oblasť: Podunajská nížina;
- Celok : Podunajská pahorkatina, Podunajská rovina;
- Podcelok: Žitavská pahorkatina;

Zemepisnú polohu obce charakterizujú súradnice 18°10'48''E(V) východnej zemepisnej dĺžky a 48°18'14''N(S) severnej zemepisnej šírky.

B 2 VÄZBY VYPLÝVAJÚCE Z RIEŠENIA A ZO ZÁVÄZNÝCH ČASTÍ ÚZEMNÉHO PLÁNU REGIÓNU

Územný plán regiónu Nitrianskeho kraja bol schválený uznesením č. 113/2012 na 23. riadnom zasadnutí Zastupiteľstva Nitrianskeho samosprávneho kraja, konaného dňa 14. mája 2012 a jeho záväzná časť bola vyhlásená Všeobecne záväzným nariadením č.2/2012 zo dňa 14. mája 2012. Dokument nadobudol účinnosť dňom 29. mája 2012.

Územný plán regiónu Nitrianskeho kraja a jeho Zmeny a Doplnky č.1 boli schválené uznesením č. 111/2015 zo 16. riadneho zasadnutia Zastupiteľstva Nitrianskeho samosprávneho kraja, konaného dňa 20. júla 2015 a ktorých záväzná časť bola vyhlásená Všeobecne záväzným nariadením NSK č.6/2015.

Kapitola obsahuje požiadavky, ktoré vyplývajú z vyššie uvedenej nadradenej dokumentácie, majú záväzný charakter a sú usporiadané podľa jednotlivých uvedených oblastí.

I. Záväzné regulatívy územného rozvoja Nitrianskeho kraja

1. Zásady a regulatívy štruktúry osídlenia, priestorového usporiadania a funkčného využívania územia z hľadiska rozvoja osídlenia a rozvoja sídelnej štruktúry

- 1.1 Vychádzať pri územnom rozvoji Nitrianskeho kraja z rovnocenného zhodnotenia vnútroregionálnych a nadregionálnych vzťahov pri zdôraznení územnej polohy kraja

- medzinárodného významu, ktorý je potrebné zapojiť do širších medzinárodných sídelných súvislostí, čo predpokladá:
- 1.7. Rozvíjať centrá osídlenia ako centrá zabezpečujúce vyššiu a špecifickú občiansku vybavenosť aj pre obce v ich zázemí.
  - 1.13. Podporovať rozvoj obcí ako centier lokálneho významu.
  - 1.15. Podporovať územný rozvoj v smere rozvojových osí ležiacich na území Nitrianskeho kraja výstavbou príslušných zariadení infraštruktúry a komunikačných zariadení a to:
    - 1.15.3. Ponitrianskej rozvojovej osi druhého stupňa (Bánovce nad Bebravou) – Topoľčany - Nitra – Nové Zámky – Komárno.
  - 1.16. Podporovať rozvoj vidieckeho osídlenia, adekvátne k forme sídelného rozvoja v jednotlivých historicky vyvinutých charakteristických tradičných kultúrohistorických regiónov na území Nitrianskeho kraja, s cieľom vytvoriť rovnocenné životné podmienky obyvateľov, čo znamená:
    - podporovať vzťah urbánnych a rurálnych území v novom partnerstve založenom na integrácii funkčných vzťahov mesta a vidieka a kultúrohistorických a urbanisticko-architektonických daností,
    - 1.16.2. Zachovávať pôvodný špecifický ráz vidieckeho priestoru, vychádzať z pôvodného charakteru zástavy a historicky utvorenej okolitej krajiny; zachovať historicky utváraný typ zástavby obcí a zohľadňovať národopisné špecifiká jednotlivých regiónov;
    - 1.16.3. A dbať na zamedzenie, resp. obmedzenie možných negatívnych dôsledkov týchto činností na krajinné a životné prostredie vidieckeho priestoru,
    - 1.16.4. Vytvárať podmienky dobrej dostupnosti vidieckych priestorov k sídelným centrá, podporovať výstavbu verejného dopravného a technického vybavenia obcí, moderných informačných technológií tak, aby vidiecke priestory vytvárali kultúrne a pracoviskovo rovnocenné prostredie voči urbánnym priestorom a dosiahnuť tak skĺbenie tradičného vidieckeho prostredia s požiadavkami na moderný spôsob života.

Vytvárať podmienky pre kompaktný územný rozvoj zastavaných území jednotlivých obcí a nepripúšťať výstavbu nových oddelených samostatných častí obce.

2. Zásady a regulatívy rozvoja rekreácie, cestovného ruchu a kúpeľníctva

Rozvíjať zvyšovanie kvality rekreačných priestorov, rekreačných areálov, najmä kúpalísk a termálnych kúpalísk, a úroveň poskytovania služieb rekreačného charakteru.

- 2.1. Usmerňovať funkčno-priestorový subsystém turizmu a rekreácie v zhode s prírodnými a civilizačnými danosťami a v súbežnom zabezpečovaní nárokov obyvateľov kraja, najmä mesta Nitra a ostatných väčších miest, na každodennú a víkendovú rekreáciu, ako aj nárokov účastníkov širšieho aj cezhraničného turizmu na poznávací a rekreačný turizmus. Podporiť predovšetkým rozvoj tých foriem turizmu, ktoré majú medzinárodný význam - turizmus pri vode na úrovni termálnych kúpalísk až relaxačno-rehabilitačných zariadení, rekreačný turizmus pre pobyt pri vodných plochách (štrkoviskách), vodná turistika a výletné plavby (na Dunaji), cykloturistika, poľovníctvo, poznávací kultúrny turizmus (návšteva pamätihodností, podujatí), kongresový turizmus a výstavníctvo (Nitra - Agrokompex), tranzitný turizmus.
- 2.7. Vytvárať podmienky pre rozvoj vidieckeho turizmu a jej formy agroturizmu.

- 2.8. Lokalizovať potrebnú vybavenosť v obciach ležiacich v blízkosti rekreačných cieľov, do voľnej krajiny umiestňovať len tú vybavenosť, ktorá sa viaže bezprostredne na uskutočňovanie činností závislých na prírodných danostiach.
- 2.9. Zabezpečiť prímestskú rekreáciu pre obyvateľov väčších miest v ich záujmovom území; Týka sa to predovšetkým miest Nitra, Nové Zámky, Komárno (Apály), Levice a Topoľčany, Šaľa, Zlaté Moravce a tiež miest Hurbanovo, Kolárovo, Šahy, Šurany, Vráble, Tlmače, Želiezovce.
- 2.10. Vytvárať podmienky pre realizáciu území lesoparkového charakteru lokálneho významu pri menších obciach, najmä pri obciach s rekreačným významom a prepájať centrá obcí, rekreačné areály s územiami lesoparkového charakteru.
- 2.11. Podporovať rozvoj vinohradníctva a vinárstva zachovaním a udržiavaním viníc ako prírodných zdrojov a súčasne cenných historických prvkov v krajinnom obraze vidieckej i mestskej krajiny.
- 2.13. Podporovať rozvoj spojitého, hierarchicky usporiadaného bezpečného, šetrného systému cyklotrás, slúžiaceho pre rozvoj cykloturistiky ale aj pre rozvoj urbanizačných väzieb medzi obcami/ mestami, rekreačnými lokalitami, významnými územiami s prírodným alebo kultúrno-historickým potenciálom (rozvoj prímestskej rekreácie, dochádzanie za zamestnaním, vybavenosťou, vzdelaním, kultúrou, športom, ...)
- 2.13.1. previazaním línií cyklotrás podľa priestorových možností s líniami korčuliarskych trás, jazdeckých trás, peších trás a tiež s líniami sprievodnej zelene,
- 2.13.2. rozvojom cyklotrás mimo (najmä frekventovaných) ciest, rozvoj bezpečných križovaní cyklotrás s ostatnými dopravnými koridormi, budovanie ľahkých mostných konštrukcií ponad vodné toky v miestach križovania cyklotrás s vodnými tokmi,
- 2.13.3. rozvojom rekreačnej vybavenosti pozdĺž cyklotrás, osobitnú pozornosť venovať vybavenosti v priesečníkoch viacerých cyklotrás.
- 2.15. Dodržiavať na území národných parkov a chránených krajinných oblastí a v územiach európskeho významu únosný pomer funkcie ochrany prírody s funkciami spojenými s rekreáciou a turizmom.
- 2.16. Regulovať rozvoj rekreácie v lokalitách tvoriacich prvky ÚSES, rekreačný potenciál v lesných ekosystémoch využívať v súlade s ich únosnosťou.

3. Zásady a regulatívy z hľadiska rozvoja hospodárstva a regionálneho rozvoja kraja

3.1. V oblasti hospodárstva

- 3.1.3. Vytvárať územnotechnické podmienky pre rozvoj malého a stredného podnikania predovšetkým v suburbanizačných priestoroch centier osídlenia miest Nitra, Topoľčany, Zlaté Moravce, Šaľa, Nové Zámky a Komárno.
- 3.1.5. Podporovať rozvoj územnotechnických podmienok k zamedzovaniu a dosahovaniu znižovania negatívnych dôsledkov odvetví hospodárstva na kvalitu životného prostredia a k obmedzovaniu prašných emisií do ovzdušia.

3.2. V oblasti priemyslu a stavebníctva

- 3.2.1. Vychádzať predovšetkým z princípu rekonštrukcie a sanácie existujúcich priemyselných a stavebných areálov.
  - 3.2.3. Vychádzať pri rozvoji priemyslu a stavebníctva nielen z ekonomickej a sociálnej, ale aj územnej a environmentálnej únosnosti územia v súčinnosti s hodnotami a limitami kultúrno - historického potenciálu územia a historického stavebného fondu so zohľadnením miestnych špecifík a využívaním pritom predovšetkým miestnych surovín,
  - 3.2.4. Vychádzať pri vytváraní a prevádzke výrobných kapacít z využitia komparatívnych výhod regiónu (poloha, ekonomický potenciál, disponibilné zdroje).
- 3.3. V oblasti poľnohospodárstva a lesného hospodárstva
- 3.3.1. Rešpektovať poľnohospodársku a lesnú pôdu ako faktor limitujúci urbanistický rozvoj.
  - 3.3.2. Rešpektovať a zachovať prírodné, kultúrne a historické dedičstvo vo vinohradníckych oblastiach a vylúčiť urbanistické zásahy na plochách, ktoré predstavujú historicky vytvorenú charakteristickú kultúrnu krajinu v danej oblasti.
  - 3.3.3. Zabezpečovať protieróziu ochranu poľnohospodárskej pôdy prvkami vegetácie v rámci riešenia projektov pozemkových úprav a agrotechnickými opatreniami zameranými na optimalizáciu štruktúry pestovaných plodín, v nadväznosti na prvky územného systému ekologickej stability.
  - 3.3.4. Vytvárať podmienky pre výsadbu izolačnej zelene v okolí hospodárskych dvorov.
  - 3.3.5. Zabezpečovať v záujme rozvoja vidieka v horských a podhorských oblastiach so sťaženými prírodnými podmienkami primeranú životnú úroveň a zlepšenie kvality života vidieckeho obyvateľstva prostredníctvom podpory vybraných centier s využitím ich prírodného, demografického a kultúrno-historického potenciálu v prospech rozvoja vidieckych oblastí.
  - 3.3.6. Rešpektovať výmeru lesnej pôdy na plochách poľnohospodársky nevyužitelných nelesných pôd a na pozemkoch porastených lesnými drevinami, evidovaných v katastri nehnuteľnosti v druhu poľnohospodárska pôda.
  - 3.3.7. Rešpektovať a zohľadňovať platný lesný hospodársky plán, rešpektovať ochranné pásmo lesnej pôdy, uprednostňovať ekologicky vhodné autochtónne (domáce) druhy drevín.
  - 3.3.8. Podporovať v lesnom hospodárstve postupnú obnovu prirodzeného drevinového zloženia porastov, zabezpečovať obnovu porastov jemnejšími spôsobmi, zvyšovať podiel lesov osobitného určenia, zachovať pôvodné zvyšky klimaxových lesov v súvislosti s obnovami lesných hospodárskych plánov.
  - 3.3.9. Vytvárať územnotechnické podmienky pre zachovanie stability lesných porastov lužných stanovišť, zabrániť neodborným zásahom do hydrologických pomerov, pred každým plánovaným zásahom posúdiť jeho vplyv na hydrologické pomery vzhľadom na protipovodňové opatrenia,
  - 3.3.10. Netriešťať ucelené komplexy lesov pri návrhu koridorov technickej infraštruktúry a líniových stavieb.

4. Zásady a regulatívy z hľadiska rozvoja sociálnych vecí

4.2. V oblasti zdravotníctva

- 4.2.1. Rozvíjať rovnomerne na území kraja zdravotnú starostlivosť vo všetkých formách jej poskytovania - ambulantnej, ústavnej a lekárenskej.

- 4.2.2. Vytvárať podmienky pre rovnocennú prístupnosť a rovnocennú dostupnosť obyvateľov jednotlivých oblastí kraja k nemocničným zariadeniam a zdravotníckym službám.
- 4.2.3. Vytvárať územno-technické predpoklady pre rozvoj agentúr domácej ošetrovateľskej starostlivosti, domov ošetrovateľskej starostlivosti, geriatrických centier, stacionárov a zariadení liečebnej starostlivosti v priemete celého územia kraja.

4.3. V oblasti sociálnych vecí

- 4.3.1. Rekonštruovať a obnovovať budovy a zariadenia sociálnych služieb, komplexne modernizovať sociálnu infraštruktúru v existujúcich zariadeniach sociálnych služieb.
- 4.3.2. Zabezpečovať rovnomernú sieť zariadení sociálnych služieb a terénnych služieb tak, aby územie Nitrianskeho kraja bolo v tejto oblasti sebestačné a vytvoriť z hľadiska kvality aj kvantity sieť dostupnú všetkým občanom v sociálnej a hmotnej núdzi.
- 4.3.3. Vytvárať územnotechnické podmienky pre nové, nedostatkové či absentujúce druhy sociálnych služieb vhodnou lokalizáciou na území kraja a zamerať pozornosť na také sociálne služby, ktorých cieľom je najmä podpora zotrvania klientov v prirodzenom sociálnom prostredí (terénne a ambulantné sociálne služby, sociálne služby v zariadeniach s týždenným pobytom), podpora sebestačnosti rodín, osobitne rodín s malými deťmi, realizovanie nízkoprahových aktivít pre rôzne marginalizované skupiny.
- 4.3.4. Podporovať sociálnu inklúziu prostredníctvom rozvoja sociálnych a zdravotníckych služieb s osobitným zreteľom na marginalizované komunity.
- 4.3.5. Očakávať nárast podielu obyvateľov v poproduktívnom veku v súvislosti s predpokladaným demografickým vývojom a zabezpečiť vo vhodných lokalitách primerané nároky na zariadenia poskytujúce pobytovú sociálnu službu (pre seniorov, pre občanov so zdravotným postihnutím).

4.4. V oblasti duševnej a telesnej kultúry

- 4.4.1. Podporovať rozvoj zariadení kultúry v súlade s polycentrickým systémom osídlenia.
- 4.4.2. Rekonštruovať, modernizovať a obnovovať kultúrne objekty, vytvárať podmienky pre ochranu a zveľaďovanie kultúrneho dedičstva na území kraja formou jeho vhodného využitia pre občiansku vybavenosť.
- 4.4.3. Podporovať stabilizáciu založenej siete zariadení kultúrno-rekreačného charakteru lokálneho významu.
- 4.4.4. Rozvíjať zariadenia pre športovo-telovýchovnú činnosť a vytvárať pre ňu podmienky v urbanizovanom aj vidieckom prostredí v záujme zlepšenie zdravotného stavu obyvateľstva.

5. Zásady a regulatívy z hľadiska starostlivosti o životné prostredie, ochrany prírody a tvorby krajiny, vytvárania a udržiavania ekologickej stability a ochrany pôdneho fondu

5.1. V oblasti starostlivosti o životné prostredie

- 5.1.2. Uprednostňovať pri budovaní nových priemyselných areálov a prevádzok zariadenia a technológie spĺňajúce národné limity a zároveň limity stanovené v environmentálnom práve EÚ.

- 5.1.3. Zabezpečovať podmienky pre postupnú účinnú sanáciu starých environmentálnych záťaží - bývalé skládky komunálneho odpadu, odkaliská a iné pozostatky z banskej ťažby.
- 5.1.4. Podporovať výsadbu ochrannej a izolačnej zelene v blízkosti železničných tratí, frekventovaných úsekov ciest a v blízkosti výrobných areálov,
- 5.1.5. Podporovať, v súlade s projektmi pozemkových úprav území, revitalizáciu skanalizovaných tokov, kompletizáciu sprievodnej vegetácie výsadbou pásov domácich druhov drevín a krovín pozdĺž tokov, zvýšenie podielu trávnych porastov na plochách okolitých mikrodepresií, čím vzniknú podmienky pre realizáciu navrhovaných biokoridorov pozdĺž tokov.

5.2. V oblasti ochrany prírody a tvorby krajiny

- 5.2.1. Vytvárať územnotechnické podmienky pre ekologicky optimálne využívanie územia, rešpektovanie, prípadne obnovenie funkčného územného systému ekologickej stability, biotickej integrity krajiny a biodiverzity na úrovni národnej, regionálnej aj lokálnej, čo v území Nitrianskeho kraja znamená venovať pozornosť predovšetkým vyhláseným chráneným územiám podľa platnej legislatívy, územiám NATURA 2000, prvkom územného systému ekologickej stability.
- 5.2.2. Odstraňovať pôsobenia stresových faktorov (skládky odpadov, konfliktné uzly a pod.) v územiach prvkov územného systému ekologickej stability.
- 5.2.3. Zabezpečiť v miestach s intenzívnou veternou a vodnou eróziou protieroznu ochranu pôdy uplatnením prvkov územného systému ekologickej stability, a to najmä biokoridorov, prevažne v oblastiach Podunajskej pahorkatiny.
- 5.2.4. Vytvárať územnotechnické podmienky pre realizáciu výsadby pôvodných a ekologicky vhodných druhov drevín v nivách riek, na plochách náchylných na eróziu a pri prameniskách, podporovať zvýšenie podielu nelesnej stromovej a krovinovej vegetácie (hlavne pozdĺž tokov, kanálov a ciest a v oblasti svahov Podunajskej pahorkatiny).
- 5.2.5. Vytvárať územnotechnické podmienky pre priechodnosť existujúcich prekážok na vodných tokoch a líniových stavbách v krajine pre migrujúce živočíchy dodatočnými technickými opatreniami.
- 5.2.6. Podporovať územnoplánovacími nástrojmi zakladanie trávnych porastov, ochranu mokradi a zachovanie prírodných depresií, spomalenie odtoku vody v upravených korytách a zachovanie starých ramien a meandrov v okolí Dunaja, Váhu, Hrona a Ipľa.
- 5.2.7. Zachovávať pri rekultiváciách vo vinohradníckych oblastiach prirodzené biokoridory a pri vinohradoch s eróziou zvyšovať podiel ekostabilizačných prvkov.
- 5.2.8. Podporovať aby podmáčané územia s ornou pôdou v oblasti Podunajskej roviny a pahorkatiny boli upravené na trvalé trávne porasty, resp. zarastené vlhkomilnou vegetáciou.
- 5.2.9. Podporovať a ochraňovať územnoplánovacími nástrojmi nosné prvky estetickej kvality a typického charakteru voľnej krajiny (prirodzené lesné porasty, historicky vyvinuté časti kultúrnej krajiny, lúky a pasienky, nelesnú drevinovú vegetáciu v poľnohospodárskej krajine v podobe remízok, medzí, stromoradií, ako aj mokrade a vodné toky s brehovými porastmi a pod.) a podporovať miestne krajinné identity rešpektovaním prírodného a kultúrno-historického dedičstva.
- 5.2.10. Rešpektovať požiadavky ochrany prírody a krajiny vyplývajúce z medzinárodných dohovorov (Bonnský, Bernský, Ramsarský, Haagský, Dunajský, Európsky dohovor o krajine a pod.)
- 5.2.11. Rešpektovať krajinu ako základnú zložku kvality života ľudí v mestských i vidieckych oblastiach, v pozoruhodných, všedných i narušených územiach.

5.3. V oblasti využívania prírodných zdrojov

- 5.3.3. Sledovať environmentálne ciele na zabezpečenie ochrany vôd a ich trvalo udržateľného využívania ako sú: postupné znižovanie znečisťovania prioritnými látkami, zastavenie alebo postupné ukončenie emisií, vypúšťania a únikov prioritných nebezpečných látok.
- 5.3.4. Rešpektovať ochranné pásmo lesov do vzdialenosti 50 m od hranice lesného pozemku.
- 5.3.5. Uprednostňovať prirodzenú drevinovú skladbu porastov na jednotlivých stanovištiach za účelom potrebného zvyšovania infiltračnej schopnosti a retenčnej kapacity lesných pôd.
- 5.3.6. Nespôsobať pri územnom rozvoji fragmentáciu lesných ekosystémov.
- 5.3.7. Minimalizovať pri územnom rozvoji možné zábery poľnohospodárskej pôdy a lesných pozemkov a funkčné využitie územia navrhovať tak, aby čo najmenej narušalo organizáciu poľnohospodárskej pôdy a jej využitie so zachovaním výraznej ekologickej a environmentálnej funkcie, ktorú poľnohospodárska pôda a lesné pozemky popri produkčnej funkcii plnia.

6. Zásady a regulatívy usporiadania územia z hľadiska kultúrnohistorického dedičstva

- 6.1. Rešpektovať kultúrne dedičstvo s jeho potenciálom v zmysle Európskeho dohovoru o kultúrnom dedičstve, Európskeho dohovoru o ochrane archeologického dedičstva a Deklarácii Národnej rady SR o ochrane kultúrneho dedičstva, predovšetkým vyhlásené kultúrne pamiatky, vyhlásené a navrhované na vyhlásenie urbanistické súbory (mestské pamiatkové rezervácie, pamiatkové zóny a ich ochranné pásma).
- 6.3. Akceptovať a nadväzovať pri novej výstavbe na historicky utvorenú štruktúru osídlenia s cieľom dosiahnuť ich vzájomnú funkčnú a priestorovú previazanosť pri zachovaní identity a špecifičnosti historického osídlenia.
- 6.4. Rešpektovať kultúrno-historické urbanistické celky a architektonické objekty a areály ako potenciál kultúrnych, historických, spoločenských, technických, hospodárskych a ďalších hodnôt charakterizujúcich prostredie.
- 6.5. Rešpektovať typickú formu a štruktúru osídlenia charakterizujúcu jednotlivé etnokultúrne a hospodársko-sociálne celky a prírodno-klimatické oblasti, dominantné znaky typu kultúrnej krajiny so zachovanými vinohradníckymi oblasťami, oblasťami štálov a rôznych foriem vidieckeho osídlenia, vrátane rozptýleného osídlenia.
- 6.6. Rešpektovať a akceptovať v diaľkových pohľadoch a v krajinnom obraze historicky utvorené dominanty spolu s vyhlásenými a navrhovanými ochrannými pásmami pamiatkového fondu.
- 6.7. Zohľadňovať a revitalizovať v územnom rozvoji kraja:
  - 6.7.3. známe a predpokladané lokality archeologických nálezísk a nálezov, v zmysle pamiatkového zákona,
  - 6.7.4. Národné kultúrne pamiatky, ich súbory a areály a ich ochranné pásma s dôrazom na lokality: pamiatkových rezervácií, pamiatkových zón a na medzinárodne významné národné kultúrne pamiatky – Iža, Komárno, Kostolany pod Tríbečom, Nitra – hrad, Topoľčianky, Sazdice, Želiezovce a pod.

- 6.7.5. historické technické diela,
  - 6.7.6. objekty, súbory alebo areály objektov, ktoré sú navrhované na vyhlásenie za kultúrne pamiatky, ako aj územia navrhované na vyhlásenie za pamiatkové rezervácie a pamiatkové zóny a ochranné pásma,
  - 6.7.7. pamätihodnosti, ktorých zoznam vedú jednotlivé obce.
- 6.8. Rešpektovať objekty, súbory alebo areály objektov, ktoré sú navrhované na vyhlásenie za kultúrne pamiatky, ako aj územia navrhované na vyhlásenie za pamiatkové rezervácie a pamiatkové zóny a ochranné pásma.
  - 6.9. Zohľadňovať archeologické lokality a náleziská, ktoré v Nitrianskom kraji majú mimoriadny význam najmä z hľadiska pravekého a starovekého osídlenia. Kultúrne dedičstvo a pamiatkový fond s dôrazom na ochranu archeologických lokalít a nálezov je podľa pamiatkového zákona limitujúcim faktorom využívania územia nielen nad terénom, ale najmä pod terénom, kde sa nachádzajú rôzne vrstvy a stopy hmotnej časti kultúrneho dedičstva.
  - 6.10. Vytvárať územno – technické podmienky pre odkláňanie tranzitnej dopravy mimo existujúce či navrhované pamiatkové rezervácie a pamiatkové zóny.

7. Zásady a regulatívy verejného dopravného vybavenia

- 7.17. Cesta I/51 Nitra - Levice: rezervovať koridor pre šírkové usporiadanie trasy na kategóriu C11,5/80 s
  - 7.17.1. obchvatom Veľkého Lapáša a Veľkých Janíkoviec,
- 7.35. Rezervovať koridor pre homogenizáciu ciest prvej triedy na kategóriu C11,5/80, ciest druhej triedy na kategóriu C9,5/80 a ciest tretej triedy na kategóriu C7.5/60.
- 7.39. Orientovať pozornosť predovšetkým na rekonštrukciu a homogenizáciu ciest II. a III. triedy v zázemí sídelných centier v parametroch pre prevádzku autobusovej dopravy a v záujme vytvorenia predpokladov lepšej dostupnosti obcí v suburbanizačnom priestore centier.
- 7.40. Zabezpečiť rozvoj regionálnej hromadnej dopravy v zázemí sídelných centier v záujme zlepšenia dostupnosti z rozvojových obcí v suburbanizačnom priestore do centier a medzi nimi.

8. Zásady a regulatívy verejného technického vybavenia

- 8.1. V oblasti vodného hospodárstva
  - 8.1.1. Na úseku všeobecnej ochrany vôd:
    - 8.1.1.1. vytvárať územnotechnické podmienky pre všestrannú ochranu vôd vrátane vodných ekosystémov a od vôd priamo závislých ekosystémov v krajine.
  - 8.1.2. Na úseku odtokových pomerov v povodiach:
    - 8.1.2.1. rešpektovať a zachovať v riešení všetky vodné prvky v krajine (sieť vodných tokov, vodných plôch, mokrade) a s nimi súvisiace biokoridory a biocentrá,
    - 8.1.2.2. dodržiavať princíp zadržiavania vôd v území,
    - 8.1.2.3. navrhovať v rozvojových územiach technické opatrenia na odvádzanie vôd z povrchového odtoku na báze retencie (zadržania) v povodí, s vyústením

- takého množstva vôd do koncového recipienta, aké odtekalo pred urbanizáciou jednotlivých zastavaných plôch,
- 8.1.2.4. zlepšovať vodohospodárske pomery na malých vodných tokoch a v povodí zásahmi smerujúcimi k stabilizácii pomerov v extrémnych situáciách tak povodňových, ako aj v období sucha,
  - 8.1.2.6. podporovať výstavbu objektov protipovodňovej ochrany územia a nenavrhnúť v inundačnom území tokov výstavbu a iné nevhodné aktivity,
  - 8.1.2.7. zabezpečovať na neupravených úsekoch tokov predovšetkým ochranu intravilánov miest a obcí, nadväzne komplexne riešiť odtokové pomery na vodných tokoch s dôrazom na odvedenie vnútorných vôd podľa Programu protipovodňovej ochrany SR v súlade s ekologickými limitmi využívania územia a ochrany prírody,
- 8.1.5. Na úseku verejných vodovodov:
- 8.1.5.1. vytvárať územnotechnické predpoklady pre komplexné zabezpečenie zásobovania obyvateľstva pitnou vodou, zvyšovanie podielu zásobovaných obyvateľov pitnou vodou z verejných vodovodov s cieľom priblížiť sa postupne k úrovni vyspelých štátov EÚ,
  - 8.1.5.2. chrániť v maximálnej možnej miere zdroje pitnej vody, rešpektovať vymedzené vodárenské zariadenia regionálneho významu, vrátane ich ochranných pásiem,
  - 8.1.5.6. zabezpečovať územnú prípravu zdrojov vody tak, aby sa docielil súlad medzi predpokladaným nárastom obyvateľov a ostatných sídelných aktivít a rozvojom vodného hospodárstva, ochranou prírody a ekologickou stabilitou územia,
  - 8.1.5.7. zabezpečovať integrovanú ochranu vodárenských zdrojov pre trvalo udržateľné využívanie zdrojov pitnej vody, rešpektovanie pásiem ochrany vodárenských zdrojov (pásma hygienickej ochrany),
  - 8.1.5.8. zabezpečovať ochranu lokálnej ako aj nadradenej vodárenskej infraštruktúry (ochranné pásma vodovodov, vodojemov, ČS a pod.), v prípade možnosti aj s ponechaním manipulačných pásov,
- 8.1.6. Na úseku verejných kanalizácií:
- 8.1.6.2. vymedziť územné rezervy plôch a koridorov pre kanalizačné stavby nadradeného významu,
  - 8.1.6.3. preferovať v návrhu odkanalizovania menších obcí delené sústavy so zadržívaním dažďových vôd v území,
  - 8.1.6.4. zabezpečiť požiadavky v oblasti odkanalizovania s cieľom postupne zvyšovať úroveň v odkanalizovaní miest a obcí v súlade s požiadavkami legislatívy EÚ.
  - 8.1.6.7. zabezpečiť územnotechnické podmienky pre zodpovedajúcu úroveň odvádzania a sekundárneho (biologického) čistenia komunálnych odpadových vôd z aglomerácií s produkciou organického znečistenia od 2000 EO do 10 000 EO v časovom horizonte do 31.12.2015 v súlade s plánom verejných kanalizácií.
  - 8.1.6.10. zabezpečiť územnotechnické podmienky pre splnenie cieľov stanovených do roku 2015 výstavbu kanalizačných systémov a rozšírenie , intenzifikácie alebo obnovy ČOV v aglomeráciách od 2000 do 10 000 EO (v zmysle prílohy 4.1. Vodného plánu Slovenska).
- 8.2. V oblasti energetiky:

- 8.2.12. rešpektovať koridory súčasných plynovodov a novonavrhované siete koridorov alebo siete plynovodov určené na rekonštrukciu,
- 8.2.16. utvárať priaznivé podmienky pre intenzívnejšie využívanie obnoviteľných a druhotných zdrojov energie ako lokálnych doplnkových zdrojov k systémovej energetike,
- 8.2.17. obnoviteľné a druhotné zdroje energie situovať mimo zastavané a obytné zóny,
- 8.2.18. podporovať a presadzovať v regiónoch s podhorskými obcami využitie miestnych energetických zdrojov (biomasa, geotermálna a solárna energia, malé vodné elektrárne a pod.) pre potreby obyvateľstva i služieb,

8.3. V oblasti telekomunikácií:

- 8.3.1. rešpektovať jestvujúce trasy a ochranné pásma telekomunikačných vedení a zariadení,
- 8.3.2. rešpektovať situovanie telekomunikačných a technologických objektov,
- 8.3.3. akceptovať potrebu budovania telekomunikačnej infraštruktúry v nových rozvojových lokalitách,
- 8.3.4. vytvárať územnotechnické podmienky pre rozšírenie mobilnej siete GSM a umožniť aj služby mobilnej siete tretej generácie – UMTS s vysokorýchlostnou dátovo sieťou,
- 8.3.5. vytvárať územnotechnické podmienky pre budovanie prístupovej telekomunikačnej siete v optickom prevedení s maximálnym prístupom až k zákazníkovi,
- 8.3.6. vytvárať územnotechnické podmienky pre rozširovanie rozsahu telekomunikačných služieb v pevnej a mobilnej sieti,

8.4. V oblasti odpadového hospodárstva:

- 8.4.1. uprednostňovať separovaný zber využiteľných zložiek s cieľom znížiť množstvo komunálneho odpadu,

II. VEREJNOPROSPEŠNÉ STAVBY

Verejnoprospešné stavby, v zmysle navrhovaného riešenia a podrobnejšej projektovej dokumentácie, spojené s realizáciou uvedených záväzných regulatívov sú:

1. V oblasti cestnej dopravy

- 1.2. Privádzač Selenec z rýchlostnej cesty R1 s prepojením do križovatky ciest I/65, I/64 a I/51
- 1.3. Cesta I/51 Nitra - Levice šírkové usporiadanie cesty na kategóriu C11,5/80 a:
  - 1.3.1. obchvat Veľkého Lapáša a Veľkých Janíkoviec,

4. V oblasti leteckej dopravy

- 4.1. Modernizácia letiska Nitra – Janíkovce s napojením na cestnú sieť

5. V oblasti vodného hospodárstva

- 5.1. Odtokové pomery, vodné nádrže a prevody vôd
  - 5.1.2. stavby spojené s protipovodňovými opatreniami v čiastkových povodiach Váhu, Hrona a Ipľa na ochranu intravilánov miest a obcí v súlade s Programom protipovodňovej ochrany SR a ďalších vodných tokov v čiastkových povodiach

Váhu, Hrona a Ipľa v súlade s investičným rozvojovým programom Slovenského vodohospodárskeho podniku a koncepciou vodného hospodárstva, najmä:

5.2. Verejné vodovody

- 5.2.1. stavby spojené s výstavbou nových (rozšírením alebo obnovou existujúcich) verejných vodovodov, vrátane objektov na týchto vodovodoch (čerpacie stanice, vodojemy, vodné zdroje....)
- 5.2.4. prívody vody a vodovodné siete v sídlach v ochrannom pásme jadrovej elektrárne Mochovce,
- 5.3. Verejné kanalizácie
- 5.3.1. stavby spojené s výstavbou nových (rozšírením alebo obnovou existujúcich) verejných kanalizácií, vrátane objektov na týchto kanalizáciách (čerpacie stanice, nádrže, čistiarne odpadových vôd....),

6. V oblasti energetiky

6.11. Tepelný napájač SE, a.s. EMO o.z. Mochovce - Levice a Mochovce - Vráble - Nitra a tepelný napájač ENO - Partizánske - Topoľčany v zmysle navrhovaného riešenia a podrobnejšej projektovej dokumentácie.

Na uskutočnenie verejnoprospešných stavieb možno podľa § 108 a násl. §§ zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov pozemky, stavby a práva k nim vyvlastniť, alebo vlastnícke práva k pozemkom a stavbám obmedziť.

B3 ZÁKLADNÉ DEMOGRAFICKÉ, SOCIÁLNE A EKONOMICKÉ ROZVOJOVÉ PREDPOKLADY OBCE

Demografické údaje patria k základným zdrojom informácií v podmienkach a predpokladoch ďalšieho rozvoja územia. Pomáhajú pri spracovávaní územno-plánovacej dokumentácie už v jej prípravných fázach. Ich poznanie pomáha pri spracovaní urbanistickej koncepcie územia. Hlavne stav obyvateľstva a jeho vývoj sú základnými údajmi pre optimálne dimenzovanie veľkosti jednotlivých funkčných zložiek sídla.

Kapitola je spracovaná na základe podkladov Krajskej správy Štatistického úradu Slovenskej republiky v Nitre, Vlastivedného slovníka obcí na Slovensku a online databáz Štatistického úradu Slovenskej republiky.

Vývoj počtu obyvateľov obce

K základným rozvojovým potenciálom každej obce patrí ľudský potenciál. Demografická situácia v obci je výsledkom dlhodobého populačného a hospodárskeho vývoja, prímestského charakteru obce, ako aj dobrej dopravnej dostupnosti krajského mesta Nitra. Za r. 2019 počet obyvateľov s trvalým pobytom na území obce vzrástol oproti r. 2018 o 6,6 %. Počet obyvateľov v obci podľa poslednej aktualizácie dát je 1284. (08/2021). Hustota obyvateľstva obce je 400 osôb na km², čo výrazne prevyšuje celoslovenský priemer 111,23 obyvateľov na km².

Tab.1 Vývoj počtu obyvateľov obce Malý Lapáš v rokoch 2008 - 2019

Zloženie obyvateľstva												
Rok	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Muži	226	240	251	267	297	318	335	359	390	422	480	514
Ženy	259	273	285	296	325	344	379	399	424	472	528	560
Spolu	485	513	536	563	622	662	714	758	814	894	1008	1074

Zdroj: Datacube, 2020

V rámci ukazovateľov bilancie obyvateľstva, vývoj počtu obyvateľov je prezentovaný vnútornými prirodzenými pohybmi – uvedenými v tabuľke č.1. Z hľadiska vývoja počtu obyvateľov možno pozorovať kontinuálny nárast. Pozitívne však je, že migračné saldo obyvateľstva malo za posledné roky i výrazne kladné hodnoty, čo nasvedčuje vyššiemu záujmu obyvateľov o bývanie na vidieku.

Z celkového počtu obyvateľov je 547 mužov (47,5%) a 604 žien (52,5%). V obci je dlhodobo vyšší počet žien ako mužov, pričom sa udržiava trend približne rovnakého pomeru počtu žien a mužov, aj keď v posledných sledovaných 3 rokoch vidieť znižovanie rozdielu.

Tab.2 Bilancia pohybu obyvateľstva v obci Malý Lapáš v rokoch 2008 - 2019

Rok	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Živonarodení	2	9	5	7	9	11	7	8	8	11	15	10
Zomretí	1	3	3	4	4	6	3	1	9	1	5	9
Demografické saldo	1	6	2	3	5	5	4	7	-1	10	10	1
Priťahovaní	24	22	25	44	63	38	51	49	67	80	117	84
Vystahovaní	6	0	4	8	9	3	3	12	10	10	13	19
Migračné saldo	18	22	21	36	54	35	48	37	57	70	104	65
Celkový prírastok (úbytok)	19	28	23	39	59	40	52	44	56	80	114	66

Zdroj: Datacube, 2020

Prirodzený prírastok (rozdiel medzi počtom živonarodených detí a zomretých osôb v obci za rok) obyvateľstva má v sledovaných rokoch 2008 až 2019 pozitívny (počet novonarodených je vyšší ako počet úmrtí) kolísavý charakter.

Migračný prírastok (rozdiel medzi počtom prisťahovaných a vystahovaných v danom roku) bol v sledovanom období pozitívny. Tento fakt je v neposlednom rade ovplyvnený výhodnou geografickou polohou obce a dostupnosťou mesta Nitra. Do Malého Lapáša sa zvýšil počet prisťahovaných najmä v posledných 2 sledovaných rokoch, čo je spôsobené najmä zvýšenou výstavbou rodinných domov v obci v dôsledku výhodnejšej ceny pozemkov. Migračný prírastok je pozitívny, z čoho však pre obec vyplýva aj viacero povinností a nových úloh v oblasti zabezpečenia vybavenosti a dostupnosti služieb pre všetkých obyvateľov, celkového zatriktívnenia obce skvalitňovaním životného prostredia, ponukou voľnočasových aktivít, služieb komerčného charakteru a pod.

Celkový prírastok (súčet prirodzeného prírastku a migračného salda) bol v sledovaných rokoch pozitívny hlavne vďaka pokračujúcej imigrácii do obce. Imigrácia do obce je výrazne ovplyvnená výhodnou polohou obce (blízkosť krajského mesta) a súčasným

trendom migrácie na vidiek za kvalitnejším životom (lacnejšie pozemky, možnosti bývania v rodinných domoch).

Z hľadiska zložiek podmieňujúce celkové zmeny obyvateľstva v priebehu rokov 2008 - 2019 možno konštatovať, že natalita obyvateľstva má stabilný, mierne rastúci charakter. Celkové demografické saldo je v posledných rokoch kladné.

Z hľadiska mechanických zmien obyvateľstva, počet prisťahovaných výrazne rastie, najmä v posledných rokoch, pričom počet vystahovaných vo veľmi malej miere kolíše. Celkovo, migračné saldo je kladné. Celkový demografický vývoj obyvateľstva možno hodnotiť ako rastúci a pozitívny.

Zo znázornenej tabuľky vyplýva, že natalita obyvateľstva si v r. 2008 - 2019 udržiava mierne rastúci trend počtu živonarodených detí v priemere 8 detí za rok. Mortalita obyvateľstva v danom sledovanom časovom rade čiastočne kolíše, avšak v absolútnej hodnote je nižšia ako natalita, v priemere 4 zomrelé osoby pripadajú na jeden rok. Celkovo, demografické saldo si v posledných rokoch udržiava kladný charakter v priemere na úrovni 4 osoby pripadajúce na prirodzený prírastok na rok.

Z hľadiska mechanického pohybu obyvateľstva, imigrácia do obce si udržiava v posledných rokoch výrazne rastúci trend. Najvyšší počet prisťahovaných do obce bol v roku 2018 na úrovni 117 osôb za rok a najmenší počet bol zaznamenaný v roku 2009 na úrovni 22 občanov, čo predstavuje až 5x nárast miery imigrácie za posledných desať rokov. Emigrácia z obce, čiže počet vystahovaných má mierne rastúci charakter. Najvyššia miera emigrácie bola zaznamenaná v roku 2019 na úrovni 19 osôb.

Zo súhrnného hľadiska celkový prírastok obyvateľstva počas sledovaného obdobia r.2008 - 2019 si udržiaval značne rastúci charakter, s dosiahnutím maxima v roku 2018 na úrovni 114 osôb, odvtedy sa trend zmiernil a v roku 2019 dosiahol kladný charakter celkového prírastku 66 osôb.

Veková štruktúra obyvateľstva obce Malý Lapáš

Tab.3 Veková štruktúra obyvateľstva obce v rokoch 2008 - 2019

Rok	Počet obyv.	v tom vo veku						Priemerný vek	Index starnutia	Index ekonom. zaťaženia
		Predprod.	produkt.	poprod.	predprod.	produkt.	poprod.			
		absolútne			v %					
2008	485	94	342	49	19,38	70,52	10,1	36,1	52,13	41,81
2009	513	103	360	50	20,08	70,18	9,75	35,85	48,54	42,5
2010	536	108	374	54	20,15	69,78	10,07	35,9	50	43,32
2011	563	115	398	50	20,43	70,69	8,88	35,35	43,48	41,46
2012	622	135	436	51	21,7	70,1	8,2	34,94	37,78	42,66
2013	662	143	468	51	21,6	70,69	7,7	34,7	35,66	41,45
2014	714	150	511	53	21,01	71,57	7,42	34,47	35,33	39,73
2015	758	158	540	60	20,84	71,24	7,92	34,53	37,97	40,37
2016	814	184	571	59	22,6	70,15	7,25	33,88	32,07	42,56
2017	894	217	611	66	24,27	68,34	7,38	33,56	30,41	46,32
2018	1008	257	676	75	25,5	67,06	7,44	33,06	29,18	49,11
2019	1074	257	738	79	23,93	68,72	7,36	33,09	30,74	45,53

Zdroj: Datacube, 2020

Index starnutia (Sauvyho index) vyjadruje počet osôb v poproduktívnom veku (65+ rokov) pripadajúci na 100 osôb v predproduktívnom veku (0-14 rokov). V súčasnosti sa na Slovensku celkovo prejavuje trend starnutia obyvateľstva. Tomuto problému je potrebné venovať pozornosť, prejavuje sa následne aj v negatívnom prirodzenom prírastku. Z vývojových trendov vyplýva, že index starnutia a celkovú vekovú štruktúru je možné meniť jedine zvýšením prirodzeného prírastku a imigráciou. V Malom Lapáši sledujeme síce v posledných dvoch rokoch mierny nárast indexu starnutia, no v dlhodobom kontexte dochádza k jeho poklesu a teda k miernemu omladzovaniu obce spôsobenému hlavne prisťahovaním sa obyvateľov. Produktívne obyvateľstvo, ktoré vytvára hodnoty pre pred- a poproduktívne obyvateľstvo, tvorí 68,72 % z celkového počtu obyvateľov, čo je výrazne pod úrovňou priemeru SR (104,80 %).

Index ekonomického zaťaženia vyjadruje počet osôb v predproduktívnom veku (0-14 rokov) a poproduktívnom veku (65+ rokov) pripadajúci na 100 osôb v produktívnom veku (15 – 64 rokov). Z krátkodobého hľadiska (rok 2018, 2019) je vývoj tohto ukazovateľa klesajúci, čo je pozitívny trend, z dlhodobého hľadiska je zaťaženie produktívneho obyvateľstva obce Malý Lapáš približne ustálený, vzhľadom na dostatok produktívne obyvateľstva.

Tab.4 Veková štruktúra obyvateľstva obce podľa Sčítania obyvateľov, domov a bytov 2011

Vek	Muži	Ženy	Spolu
0 – 4	14	18	32
5 – 9	14	21	35
10 – 14	22	18	40
15 – 19	16	19	35
20 – 24	21	23	44
25 – 29	13	15	28
30 – 34	29	40	69
35 – 39	26	21	47
40 – 44	13	21	34
45 – 49	20	12	32
50 – 54	18	16	34
55 – 59	18	21	39
60 – 64	7	12	19
65 – 69	10	8	18
70 – 74	4	7	11
75 – 79	5	5	10
80 – 84	2	3	5
85 – 89	2	3	5
90 – 94	0	1	1
95 – 99	0	1	1
100 +	0	0	0
Spolu	254	285	539

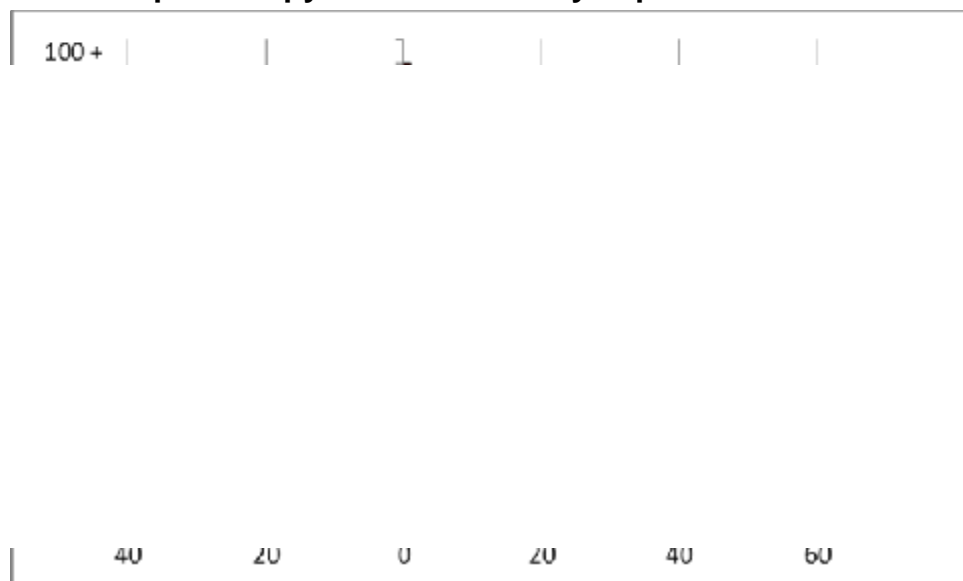
Zdroj: SODB, 2011

Populačnú pyramídu obce Malý Lapáš možno charakterizovať ako progresívny typ vekovej štruktúry. Na znázornenom grafe možno badať postupný nárast mladších ročníkov

tvoriacich predproduktívnu zložku obyvateľstva v prospech nárastu produktívnej a poklesu poproduktívnej zložky. V rámci predproduktívnej zložky obyvateľstva, v zastúpení mužského pohlavia je najpočetnejšou zložkou veková kategória :10 - 14 (22), v prípade žien to je veková kategória 5 – 9 (21).

V rámci produktívnej zložky obyvateľstva, najpočetnejšou zložkou je to pre obe pohlavia zhodne veková kategória 30 – 34, v prípade mužského pohlavia je to 29 a v prípade žien je to 40 osôb. V prípade poproduktívnej zložky obyvateľstva je to u ženského pohlavia veková kategória :60 – 64 žien (12) a u mužov veková kategória 65 – 69 na ktorú pripadá 10 osôb.

Obr.1 Populačná pyramída obce Malý Lapáš

Zdroj: SODB, 2011

Vzdelanostná štruktúra obyvateľstva

Vo vzdelanostnej štruktúre obce prevláda skôr nižšie a stredné vzdelanie. Pomerne vysoký podiel pripadá na ľudí so základným a stredným vzdelaním bez maturity. Úplné stredné vzdelanie s maturitou a vysokoškolské vzdelanie predstavuje ďalšiu najpočetnejšiu veľkostnú skupinu. Najnižší podiel pripadá na vysokoškolské doktorandské vzdelanie. Prieskum bral do úvahy všetkých obyvateľov obce, teda aj deti s povinnou školskou dochádzkou, navštevujúcich MŠ a ZŠ, čo mohlo spôsobiť určité skreslenie výsledkov. Úroveň vzdelania v súčasnosti je jedným z najdôležitejších predpokladom pre uplatnenie sa na trhu práce a predstavuje základný kameň smerom k budovaniu vedomostnej ekonomiky.

Vzdelanostná štruktúra.

Z hľadiska zastúpenia jednotlivých študijných odborov v rámci vysokoškolského vzdelania dominujú predovšetkým spoločensko-humánne odbory na úrovni 50%, nasledujú poľnohospo-dársko-lesnícke vedy na úrovni 20% a technické vedy na úrovni 11%. Na medicínu pripadá 9% obyvateľov s vysokoškolským vzdelaním.

Náboženské vyznanie obyvateľov v obci

Z hľadiska vierovyznania v obci Malý Lapáš dominujú občania rímskokatolíckeho vierovyznania. Ich zastúpenie je na úrovni 85%. Nasleduje evanjelická cirkev augsburského vyznania na úrovni 6%. Zastúpenie ostatných náboženstiev predstavuje podiel do 1%.

Národnostné zloženie obyvateľstva

Z hľadiska národnostnej štruktúry obyvateľstva, v obci Malý Lapáš dominujú občania slovenskej národnosti na úrovni 96% (516), nasledujú občania maďarskej národnosti na úrovni 2% (10). Zastúpenie inej ďalšej národnosti nepresahuje podiel 1%.

Bývanie – trendy rozvoja

V obci tvorí prevažnú časť sídelnej štruktúry výstavba rodinných domov. Rodinné domy sú jedno až dvojpodlažné, niektoré sú aj trojpodlažné (obytné podkrovia). Zdravotný stav objektov je pestrý, zastúpené sú všetky bonitné skupiny. Zóna bývania je tvorená len individuálnou bytovou výstavbou (IBV). V obci sa nevyskytujú objekty hromadnej bytovej výstavby (HBV). Jedná sa o vidiecky ráz osídlenia. Na základe výsledkov zo SODB 2011 možno konštatovať, že v roku 2011 celkový domový fond v obci tvorilo 194 domov z čoho 87 % (168) bolo trvale obývaných a 22 domov neobývaných. V obci sa v súčasnosti nenachádzajú bytové domy a preto 100% všetkých bytov tvoria rodinné domy.

Úlohou ÚPN obce bude regulačne usmerniť výstavbu nových objektov, rekonštrukcie a prestavby existujúcich tak, aby sa zlepšil architektonicko-urbanistický obraz obce a zvýšila sa aj kvalita výstavby a jej výtvarno-kompozičný charakter a úroveň bývania.

Existencia príležitostí na bývanie, stav domového a bytového fondu sú určujúce faktory, ovplyvňujúce ďalší rozvoj obce a naplňujúce jej obytnú funkciu.

Obec Malý Lapáš počíta s nárastom počtu obyvateľov a tým zabezpečenie stavebných pozemkov pre bytovú individuálnu výstavbu.

Vybavenosť domov poukazuje na rôznu životnú úroveň obyvateľov obce. Sleduje sa viacerými ukazovateľmi ako napr. vybavenosťou bytov ústredným kúrením, zásobovaním vodou, podľa celkovej podlahovej plochy bytu, pripojenosťou na internetovú sieť.

Najväčšia časť práceschopného obyvateľstva odchádza za prácou do krajského mesta. ďalšia podpora IBV môže priviesť nových obyvateľov a vytvoriť predpoklady pre celkový rozvoj obce.

Hospodárska základňa

Základné rozvojové ciele v demografickom a socioekonomickom vývoji ako východiská pre územný rozvoj obce

Základným cieľom v celkovom vývoji obyvateľstva obce je vytváranie podmienok pre priaznivý demografický vývoj a ďalší postupný nárast a kvalitu štruktúry zástavby obce.

Na základe skúmania demografického správania obyvateľstva a vývoja počtu obyvateľov obce uvažovať s nárastom tak, aby sídelná veľkosť obce bola v horizonte návrhového obdobia vo veľkostnej kategórii, ktorá umožní riešiť komplex kvalitnej občianskej vybavenosti tak, aby bol v obci zabezpečený komfortný život vidieckeho sídla bez dennej potreby dochádzania za vybavenosťou do mesta.

Vzhľadom na pretrvávajúci trend migrácie obyvateľstva z miest do obcí sa v závere výhľadového obdobia počíta s optimistickou alternatívou, teda s nárastom počtu obyvateľov. Nárast obyvateľstva obce je možné dosiahnuť ťažiskovo zo zdrojov z dosťahovania obyvateľov do obce, a to v rámci vnútroregionálnej migrácie predovšetkým z mesta Nutra za kvalitným vidieckym bývaním.

Vývoj počtu obyvateľov je ovplyvnený reprodukciou obyvateľstva i možnosťami a rozsahom novej bytovej výstavby. Spätné možnosti bytovej výstavby pozitívne ovplyvnia migráciu obyvateľstva. Tým, že v mestách dochádza k stagnácii bytovej výstavby, dochádza v obciach postupným zabezpečovaním vhodných plôch k stabilizácii vidieckeho obyvateľstva.

Nakoľko pri trvalej migrácii prevládajú mladšie vekové kategórie obyvateľstva, (do 40 rokov), dosídľovanie môže mať priaznivý vplyv na demografický vývoj a vekové zloženie obyvateľstva obce v budúcnosti.

Vytváranie podmienok pre rozvoj hospodárskych aktivít obce a pre tvorbu nových pracovných príležitostí a rozvoj zamestnanosti na území obce je jedným zo základných cieľov rozvoja.

V súvislosti s úvahami o dosídľovaní obyvateľov do obce z mestských centier, resp. iných regiónov Slovenska, je potrebné zohľadniť skutočnosť sociálnej a ekonomickej štrukturalizácie obyvateľstva, diferenciaciu ekonomických či záujmových vzťahov a v prípade obce Malý Lapáš aj skutočnosť že ide o prvú – najbližšiu obec na východ od mesta Nitra.

Pri rozvoji a profilovaní hospodárskych činností vytvárať územné podmienky pre rozvoj podnikateľských aktivít výrobného charakteru na báze remeselnej výroby, pri využití miestnych špecifických územno-technických daností.

Vývoj zamestnanosti v zariadeniach verejných služieb bude v obci podmienený predovšetkým demografickým rastom a štruktúrou obyvateľstva.

Pri lokalizácii aktivít výrobného charakteru je potrebné ťažiskovo využívať jestvujúce areály formou intenzifikácie ich územia a efektívnym využitím jestvujúceho objektového fondu/UPC K/.

Pri rozvoji obce pôjde predovšetkým o vytvorenie nasledovných územných podmienok a predpokladov realizácie bytovej výstavby:

- v návrhovom období vytvoriť podmienky pre realizáciu nových bytov v rodinnej zástavbe vidieckeho sídla – IBV. Pre potreby, ktoré treba očakávať v súvislosti s tvorbou nových domácností a mladých rodín, ktoré budú mať ambície na vlastný byt;
- pre požiadavky bývajúcich občanov na zmenu kvalitatívneho resp. veľkostného štandardu bytov, ktoré môžu byť riešené tak prestavbou jestvujúceho objektového fondu, ako aj formou novej výstavby;
- ako ponuku pre výstavbu rodinných domov pre obyvateľov zo širšieho územia regiónu, ktorí majú (resp. budú mať ponuku) v obci nové pracovné podmienky, resp. majú ambície bývať vo vidieckom prostredí;
- požiadavky /resp. trend/ obyvateľov z mesta Nitra, na kúpu stavebných pozemkov v obci Malý Lapáš.
- V obci vytvoriť podmienky rozvoja a realizácie rekreačného bývania- primeranej urbanizácie, založenej na revitalizácii pôvodného objektového fondu;

ÚPN obce regulačne usmerňuje výstavbu nových objektov, rekonštrukcie a prestavby jestvujúcich tak, aby sa zlepšil architektonicko-urbanistický obraz obce a zvýšila sa aj kvalita výstavby a jej výtvarno-kompozičný charakter a úroveň trvalého a rekreačného bývania. V návrhovej časti sú zhodnotené vnútorné rezervy a priestorový potenciál pre rozvoj bývania. Výkres č.5 a č.6

B4 RIEŠENIE ZÁUJMOVÉHO ÚZEMIA A ŠIRŠIE VZŤAHY, DOKUMENTUJÚCE ZAČLENENIE RIEŠENEJ OBCE DO SYSTÉMU OSÍDLENIA

Z hľadiska vzťahov k vyššej územnej jednotke leží obec v spádovom území krajského mesta Nitra, z čoho vyplývajú jeho silné gravitačné väzby na mesto ako centrum administratívno-správne, kultúrno-spoločenské, ale i centrum hospodárskych aktivít, vybavenosti a školstva.

Od roku 1960 do roku 1990 bola spolu s časťou Veľký Lapáš súčasťou obce Lapáš. Od roku 1990 po úspešnom referende je Malý Lapáš opäť samostatnou obcou. Obe dnes samostatné obce predstavujú dva administratívne autonómne celky s previazanou infraštruktúrou.

- Obec susedí s katastrami obcí:
- na severe s k.ú. Pohranice;
- na severozápade s k.ú. Nitrianske Hrnčiarovce, k.ú.Chrenová –mesto Nitra ;
- na juhu k.ú. Veľký Lapáš ;
- na východe k.ú. Dolné Obdokovce;
- Z hľadiska dopravnej polohy, obec sa nachádza v Nitrianskom okrese, 5,9 km východne od krajského mesta Nitra. Najvýznamnejšou cestnou komunikáciou, ktorá prechádza cez riešené územie je **rýchlostná cesta R1** v smere **Nitra – Banská Bystrica**. Ďalej je to cesta I. triedy I/51, ktorá smeruje na juhovýchod a zabezpečuje prepojenie miest Nity s Levicami. Obe tieto cestné komunikácie však prechádzajú len okrajovými časťami katastrálneho územia obce a do zastavaného územia vôbec nezasahujú. Intravilánom obce prechádza ešte cesta III. triedy III/1662, ktorá má pre dopravnú obsluhu obce, vrátane cesty I/51, základný význam.

Rýchlostná cesta R1 a cesta I. triedy I/51 je vo vlastníctve a v správe štátu (výkon zabezpečuje SSC a NDS) a cesta III. triedy III/1662 je v správe RSÚC Nitra a.s.,

Z hľadiska verejnej dopravy, obec má vzhľadom na svoju polohu pri cestnom ťahu I/51 dobré zabezpečenie autobusovou dopravou a to tak diaľkovou ako aj prímestskou autobusovou dopravou. Priamo obcou prechádza 1 linka autobusovej dopravy:

č.403 416 Nitra – Lapáš – Golianovo –Malý Cetín

Cez územie obce železničná trať neprechádza. Najbližšia železničná stanica je stanica Nitra vzdialená od obce 11,5 km.

Od krajského mesta Nitra je obec vzdialená 5,5 km.

Administratívne je obec zaradená do okresu Nitra (NUTS IV), vyššieho územného celku Nitrianskeho kraja (NUTS III) a do NUTS II Západné Slovensko.

Obec je členom regionálneho združenia obcí Dolná Nitra. V súčasnosti patrí obec i do Združenia miest a obcí Slovenska (ZMOS) a Nitrianskeho regionálneho združenia miest a obcí.

B5 NÁVRH URBANISTICKEJ KONCEPCIE PRIESTOROVÉHO USPORIADANIA

Územný plán rešpektuje kompozičnú výstavbu sídla, hlavne polohu kompozičných osí a referenčného uzla. V závislosti na globálnej urbanistickej kompozícii organizuje umiestnenie vyšších funkcií. Uplatňuje princíp revitalizácie tradičných urbanisticko-architektonických vzťahov v súlade s potrebami obce. Novú výstavbu odporúčame limitovať jednoposchodovými stavbami s využitím podkrovia s tradičným typom striech, tvaroslovných prvkov a materiálov v záujme eliminovania množstva cudzorodých prvkov. Snažiť sa

o zachovanie tradičných hmotovo - priestorových vzťahov, ktoré zvyrazňujú špecifický charakter obce. Pri rozvoji obce rešpektovať pamiatkovo hodnotné objekty.

Územie obce je tvorené jedným katastrálnym územím a to k.ú.Malý Lapáš. Podľa kategorizácie pôdorysných typov sa jedná o skupinový cestný typ.

Formovanie funkčno-priestorovej kostry

Vzhľadom na rýchly rozvoj obce a plošnú expanziu je potrebné prehodnotiť aj kompozičnú kostru obce, ktorá pozostáva z hlavnej kompozičnej osi, ktorú tvorí cesta do Veľkého Lapáša so súvisiacou zástavbou. Sekundárna os je cesta III. triedy /V. Lapáš-Pohranice/. Obe osi sú vzájomne prepojené terciálnou osou , ktorá je na ne kolmá a pomyselne spája centrálnu časť cez potok a smeruje do lokality Taraň .Primárna os predstavuje najstaršie sídelné časti obce s typickou historickou parcelačnou štruktúrou. Na priesečníku primárnej a terciálnej osi sa nachádza primárny referenčný uzol. Na spomínaných osiach sa nachádza zástavba s vybavenosťou komerčného a nekomerčného charakteru, (Obecný úrad, škôlka a pod.).

V návrhovom období je potrebné plánovito formovať hlavné kompozičné osi obce. Preto je logické, že budú nositeľkami najdôležitejších funkcií. Vzhľadom na vyčerpané priestorové možnosti v oblasti primárneho referenčného uzla je potrebné lokalizovať sekundárny ref. uzol. Zároveň je potrebné jednoznačne formovať nové centrum obce ako :

- administratívno-správne,
- historicko-kultúrne,
- vybavenostné.

Cieľom územného plánu obce je i vytypovanie a riešenie nových rozvojových území najmä pre rozvoj bývania (individuálna bytová výstavba), výrobnopodnikateľských aktivít, rekreácie a ich riešenie v zmysle kontinuity priestorového a hmotového vývoja.

Dôležitou súčasťou návrhu je :

skompaktňenie obce;

- identifikácia ťažiska osídlenia;
- návrh formovania obce prostredníctvom regulačného usmerňovania;
- doplnenie chýbajúcej občianskej vybavenosti a technickej infraštruktúry;
- vytvorenie sprievodnej zelene pozdĺž poľných ciest a vodných tokov (protierózne opatrenia) za hranicou zastavaného územia a v stresových polohách návrh vhodnej ekostabilizačnej zelene;

Návrh urbanistickej koncepcie sa predovšetkým riadi základnou kompozičnou kostrou sídla, ktorú tvoria jednotlivé kompozičné osi a referenčné uzly, ktoré sú tiež kategorizované podľa stupňa dôležitosti. (viď výkres č.6 VOR)Táto kostra je východiskom pre všetky ďalšie predovšetkým investičné rozhodnutia.

Kompozícia sídla potvrdzuje polohu centra obce v teritóriu hlavného referenčného uzla, ktorý sa nachádza na krížení kompozičných osí.

V návrhovej časti územného plánu rešpektovať kompozičnú výstavbu sídla, hlavne polohu kompozičných osí a referenčného uzla. V závislosti na globálnej urbanistickej kompozícii organizovať umiestnenie vyšších funkcií. Uplatniť princíp revitalizácie tradičných urbanisticko-architektonických vzťahov v súlade s potrebami obce. Novú výstavbu odporúčame limitovať dvojpodlažnými stavbami s využitím podkrovia , tradičným typom striech, tvaroslovných prvkov a materiálov v záujme eliminovania množstva cudzorodých prvkov. Snažiť sa o zachovanie tradičných hmotovo - priestorových vzťahov, ktoré zvyraznia špecifický charakter obce. Pri rozvoji obce rešpektovať pamiatkovo hodnotné objekty.

Dominantou obce je kostoly . Sídelná štruktúra je pomerne kompaktná a vytvára organický celok. V návrhu je potrebné chrániť, pamätihodnosti , architektonicky hodnotné objekty a parcelačnú štruktúru obce.

Silueta, panoráma územia

Panoráma je vnímateľná v diaľkových pohľadoch smerom od východu, od križovatky ciest I. III. triedy v smere od Veľkého Lapáša. V tomto pohľade je vnímateľná rozvinutá zástavba, mierne stúpajúca smerom na sever a gradujúca areálom kostola. Tento urbanistický celok je ďalej previazaný so svojim krajinným okolím. Diaľkový pohľad predstavuje významnú hodnotu, dokumentuje špecifické usporiadanie vidieckeho sídla .

Významné pohľady sú takisto vnútri vymedzeného územia – ul. Pohranická , Nitrianska, Na priehon . Významný je pohľad na areál filiálneho kostola sv.Martina , ktorý sa otvára v smere vyústenia ulice Svätého Martina . Umiestnenie sakrálneho objektu v dominantnej polohe najvyššieho miesta zástavby je potrebné rešpektovať a dodržiavať ochranné pásmo 25m.

Všeobecné podmienky ochrany vo vzťahu k zástavbe

- Činnosti na území obce nesmú narušiť pamiatkové hodnoty.
- Zachovať funkčné využitie územia na bývanie, s doplnkovým využitím občianska vybavenosť, prednostne viazané na jestvujúci stavebný fond v území.
- Zachovať pomer zastavania v území, vytvorený pravidelným a rozvoľneným umiestnením objektov popri uliciach a iných miestnych komunikáciách.
- Nové trvalé alebo dočasné úžitkové alebo účelové stavby v dvorových častiach pozemkov musia byť len sekundárne voči hlavnej stavbe na pozemku. Tieto stavby musia vychádzať z jestvujúceho usporiadania parcelácie a radenia objektov.

Zachovanie, údržba a regenerácia výškového a priestorového usporiadania objektov

1. Rešpektovať pamätihodnosti a zachovaný stavebný fond s pamiatkovými hodnotami ako podstatnú zložku stavebného fondu územia;
2. Zachovať, udržiavať a využívať stavebný fond v území v súlade s pôvodnou funkciou, bez požiadaviek na neadekvátne zmeny funkcií a s negatívnym dôsledkom na stavebnú podstatu a dispozíciu historických objektov;
5. pri rekonštrukčnom procese jestvujúcich stavieb a pri novej výstavbe rešpektovať typ strešnej konštrukcie - sedlová strecha a farebnosť novej krytiny prispôbiť farebnosti pôvodným krytinám z pálenej hliny;
6. pri rekonštrukčnom procese jestvujúcich stavieb a pri novej výstavbe prispôbiť farebnosť nových fasád od bielej po zemité farby;
7. pri novej výstavbe v intraviláne obce možnosť stavať iba typické stavby pre naše územie, vylúčiť stavby dreveníc (zrubov), umiestňovanie mobilných domov-mobilónov;
8. umožniť pozmeniť využitie pôvodných objektov stodôl (pájt),so zachovaním architektonického výrazu, hmoty , priznaného kamenného pôvodného materiálu a tvaru stavby;
9. preferovať v lokalitách určených pre občiansku vybavenosť spojenie obytnej funkcie a občianskej vybavenosti a znížiť tak nároky na novovytvárané veľké plochy pre bývanie všade tam, kde je to možné;
10. používať materiály prírodného charakteru na vonkajších prvkoch architektonického stvárnenia, zásadne neaplikovať ploché, pultové strechy s ohľadom na založenú štruktúru a formu objektov, dopĺňať v štruktúre zástavby prvky s regionálnym koloritom, vychádzať z regionálnych daností pri členení fasád (typ , forma a veľkosť okien),

Zachovanie, údržba a regenerácia prvkov interiéru a uličného parteru

1. Udržiavať verejné priestranstvá a poloverejné priestory v dobrom technickom, prevádzkovom a estetickom stave.
2. Odstrániť alebo eliminovať rušivé a hodnoty prostredia neadekvátne zásahy;
3. Riešenie technického vybavenia musí byť v súlade s ochranou pamiatkových hodnôt chráneného areálu Lapášsky park.

Zachovanie, údržba a regenerácia charakteristických pohľadov, siluety a panorámy územia

Zachovať významné a charakteristické diaľkové aj lokálne pohľady na sídelné usporiadanie a na areál filiálneho kostola sv. Martina.

Opatreniami v oblasti starostlivosti o zeleň zachovávať charakteristické pohľady a panorámy. Vylúčiť umiestňovanie stavieb, iných objektov, prevádzkových a technických zariadení alebo výsadbu zelene, ktoré narušia ustálené usporiadanie a pohľadové kužele k sakrálnemu objektu - dominante obce.

Zachovanie, údržba a regenerácia archeologických nálezísk

Rešpektovať a dodržiavať postup určený zákonom o ochrane pamiatkového fondu pred prípravou a projektovaním zámerov v území.

Zachovanie, údržba a regenerácia ďalších kultúrnych a prírodných hodnôt

Primerane uplatňovať v spoločenskej, hospodárskej a riadiacej praxi (napr. bežný každodenný život, cestovný ruch, výkon verejnej správy obce) historickú tradíciu a kultúrne dedičstvo obce.

Rešpektovať plochy záhrad a ostatných celkov verejnej a súkromnej zelene ako súčasť stabilizovaného usporiadania územia.

Vykonávať priebežnú údržbu plôch záhrad a ostatnej zelene; vykonávať odbornú starostlivosť o dreviny a ostatné prírodné prvky v území.

Požiadavky na ochranu, obnovu a prezentáciu zelene

Pri všetkých plochách zelene na verejných priestranstvách zabezpečiť pravidelnú údržbu na primeranej odbornej úrovni. Nové výsadby a akékoľvek úpravy zelene nad rámec bežnej údržby (teda všetky také, ktoré zasahujú do plošného a priestorového usporiadania územia), musia byť vykonávané koncepčne, na základe projektovej dokumentácie. V celom riešenom území sa odporúča výsadba pôvodných druhov drevín.

B6 NÁVRH FUNKČNÉHO VYUŽITIA ÚZEMIA OBCE S URČENÍM PREVLÁDAJÚCICH FUNKČNÝCH ÚZEMÍ VRÁTANE URČENIA PRÍPUŠTNÉHO, OBMEDZUJÚCEHO A ZAKAZUJÚCEHO FUNKČNÉHO VYUŽÍVANIA

Z dôvodov podrobnejšej charakteristiky sídla sa územie rozdelilo na jednotlivé územno-priestorové celky (UPC) pre ktoré sú navrhnuté podrobné regulačné opatrenia. Z organizačného hľadiska tak je možná detailnejšia regulácia a riadenie územného rozvoja. Toto členenie zároveň sleduje funkčnú náplň územia a hmotovo - priestorové pomery.

Z hľadiska urbanistického boli vyčlenené zóny intenzívneho záujmu. Sú to základné rozvojové lokality, ktoré boli schválené v Zadaní.

Konkrétne sa jedná o nasledujúce regulačné, územnopriestorové celky:

ÚPC - A

Prevažujúca funkcia: občianska vybavenosť- OV

Východiská : areál materskej škôlky a obecného úradu ;

Prípustný spôsob využitia územia – ciele:

- regulačne usmerňovať revitalizáciu a rekonštrukčný proces na objektoch OV komerčného a nekomerčného charakteru,
- rekonštrukcia miestnych komunikácií ,inžinierskych sietí, peších chodníkov a priestranstiev, spevnených plôch, objektov TI;
- rekonštrukcia trafostanice a objektu s telekomunikačnou technológiou ;
- verejná ,vyhradená zeleň;
- rekonštrukcia a dostavba objektov MŠ;

Podmienečne prípustný spôsob využitia územia:

- správcovské bývanie;

Neprípustné podmienky využitia územia:

- výrobné, priemyselné aktivity, chov ošipaných, dobytky, hospodárskych zvierat nad rámec VZN;
- chov šeliem, nebezpečných, exotických zvierat a dravcov;

Intervenčné kroky :

Plocha: 6241 m²

Navrhovaný koeficient zastavanosti územia KZÚ = 0,50

Navrhovaný index podlažných plôch I_{pp} = 1,58

Navrhovaný koeficient zelene K_z=0,35

Podlažnosť: maximálne 3 NP

ÚPC – B

Prevažujúca funkcia: bývanie - IBV

Východiská : jestvujúce obytné územie obce na východ od ul.Hlavná;

Prípustný spôsob využitia územia – ciele:

- regulačne usmerňovať výstavbu rodinných domov v prelukách, IBV;
- realizácia objektov technickej infraštruktúry a miestnych komunikácií;
- realizácia protipovodňových a protieróznych opatrení P2;

Podmienečne prípustný spôsob využitia územia:

- záhrady, lúky, pastviny, sady, orná pôda;
- realizácia OV na zmiešanom území;

Neprípustné podmienky využitia územia:

- výrobné, priemyselné aktivity, ktoré sú v rozpore s bývaním;
- chov ošipaných a dobytky, živočíšna výroba;

- chov šeliem, nebezpečných, exotických zvierat a dravcov;
- chovné stanice psov a domácich zvierat;

Intervenčné kroky : Plocha: 101336 m²
Navrhovaný koeficient zastavanosti územia KZÚ = 0,35
Navrhovaný index podlažných plôch I_{pp} = 0,70
Navrhovaný koeficient zelene K_z=0,35
Podlažnosť: maximálne 2 NP

ÚPC – C

Prevažujúca funkcia: bývanie - IBV

Východiská : Územie obce medzi Hlavnou ulicou a tokom Kadaň;

Prípustný spôsob využitia územia – ciele:

- regulačne usmerňovať výstavbu nových rodinných domov v prelukách;
- regulačne usmerňovať rekonštrukčný proces na jestvujúcej IBV;
- realizácia miestnych komunikácií, objektov TI;
- rekonštrukcia miestnych komunikácií a IS;
- verejná zeleň;
- rešpektovať ochranné pásmo vodného toku a ČOV;
- realizácia protipovodňových a protieróznych opatrení P2;

Podmienečne prípustný spôsob využitia územia:

- záhrady, lúky, pastviny, sady, orná pôda;

Neprípustné podmienky využitia územia:

- výrobné, priemyselné aktivity, ktoré sú v rozpore s bývaním;
- chov ošípaných a dobytká, živočíšna výroba;
- chov šeliem, nebezpečných, exotických zvierat a dravcov;
- chovné stanice psov a domácich zvierat;

Intervenčné kroky : Plocha: 69 844 m²
Navrhovaný koeficient zastavanosti územia KZÚ = 0,40
Navrhovaný index podlažných plôch I_{pp} = 0,80
Navrhovaný koeficient zelene K_z=0,35
Podlažnosť: maximálne 2 NP

ÚPC - D

Prevažujúca funkcia: bývanie - IBV

Prípustný spôsob využitia územia – ciele:

- regulačne usmerňovať výstavbu nových rodinných domov v prelukách;
- regulačne usmerňovať rekonštrukčný proces na jestvujúcej IBV;
- realizácia miestnych komunikácií, objektov TI , premostení cez tok Kadaň;
- rekonštrukcia miestnych komunikácií a IS;
- verejná zeleň;
- rešpektovať ochranné pásmo vodného toku ;

- rešpektovať ochranné pásmo pohrebiska ;
- realizácia ochrannej bariérovej zelene na severe pozdĺž hranice zastavaného územia ;

Podmienečne prípustný spôsob využitia územia:

- záhrady, lúky, pastviny, sady;
- služby a drobné prevádzky;

Neprípustné podmienky využitia územia:

- výrobné, priemyselné aktivity, ktoré sú v rozpore s bývaním;
- chov ošipaných a dobytká, živočíšna výroba;
- chov šeliem, nebezpečných, exotických zvierat a dravcov;
- chovné stanice psov a domácich zvierat;

Intervenčné kroky : Plocha: 89232 m²
Navrhovaný koeficient zastavanosti územia KZÚ = 0,40
Navrhovaný index podlažných plôch I_{pp} = 0,80
Navrhovaný koeficient zelene K_z=0,50
Podlažnosť: maximálne 2 NP

ÚPC – E

Prevažujúca funkcia: obecné pohrebisko s areálom kostola

Východiská : jestvujúce obecné pohrebisko so sakrálnymi stavbami;

Prípustný spôsob využitia územia – ciele:

- pohrebisko, urnový háj, kolumbárium;
- verejná/vyhradená zeleň;
- služby súvisiace s pohrebníctvom;
- rekonštrukcia domu smútku;
- realizácia peších chodníkov;
- rešpektovať ochranné pásmo pohrebiska;
- realizácia miestnych komunikácií, parkoviska pri cintoríne;

Neprípustné podmienky využitia územia:

- akékoľvek iné než povolené využitie;

Intervenčné kroky : Plocha: 4977 m²
Navrhovaný koeficient zastavanosti územia KZÚ = 0,80
Navrhovaný index podlažných plôch I_{pp} = 0,80
Navrhovaný koeficient zelene K_z=0,35
Podlažnosť: maximálne 1 NP

ÚPC – F

Prevažujúca funkcia: obecné pohrebisko s areálom kostola

Východiská : potenciálna rozvojová rezerva obecného pohrebiska;

Prípustný spôsob využitia územia – ciele:

- pohrebisko, urnový háj, kolumbárium;
- verejná/vyhradená zeleň;
- služby súvisiace s pohrebníctvom;
- rekonštrukcia domu smútku;
- realizácia peších chodníkov;
- rešpektovať ochranné pásmo pohrebiska;
- realizácia miestnych komunikácií, parkoviska pri cintoríne;

Nepripustné podmienky využitia územia:

- akékoľvek iné než povolené využitie;

Intervenčné kroky :

Plocha: 2045 m²
Navrhovaný koeficient zastavanosti územia KZÚ = 0,20
Navrhovaný index podlažných plôch I_{pp} = 0,20
Navrhovaný koeficient zelene K_z=0,35
Podlažnosť: maximálne 1 NP

ÚPC – G

Prevažujúca funkcia: šport

Východiská : potenciálna územnopriestorová rezerva pre formovanie obecného športového areálu Územie ohraničené ulicami :Športová, Jágerská, Slniečná;

Prípustný spôsob využitia územia – ciele:

- regulačne usmerňovať rozvoj areálu športu, telovýchovy ;
- voľnočasové aktivity mládeže ;
- realizácia športovísk;
- rekonštrukcia miestnych komunikácií, rigolov, lávky pre peších;
- rešpektovať ochranné pásmo vodného toku;
- realizácia objektov technickej infraštruktúry;

Podmienečne prípustný spôsob využitia územia:

- verejná zeleň, trvalý trávny porast;

Nepripustné podmienky využitia územia:

- funkcie, ktoré sú v rozpore s bývaním a športovým areálom;
- výrobné, priemyselné aktivity;
- chov šeliem, nebezpečných, exotických zvierat a dravcov;
- chov ošípaných a dobytká a domácich zvierat nad rámec VZN ;

Intervenčné kroky :

Plocha: 14138 m²
Navrhovaný koeficient zastavanosti územia KZÚ = 0,25
Navrhovaný index podlažných plôch I_{pp} = 0,50
Navrhovaný koeficient zelene K_z=0,35
Podlažnosť: maximálne 2 NP

ÚPC - H

Prevažujúca funkcia: bývanie - IBV

Východiská: jestvujúce obytné územie ohraničené vodným tokom , ul. Na priehon, ul.Pohranická a Lapášskym parkom;

Prípustný spôsob využitia územia – ciele:

- regulačne usmerňovať rekonštrukčný proces na jestvujúcej IBV;
- rekonštrukcia miestnej komunikácie, chodníkov, rigolov a objektov TI.;
- realizácia peších chodníkov;
- realizácia nových rodinných domov v prelukách;
- podporovať viacfunkčné využitie objektov pozdĺž ulíc Pohranická ,Na priehon;
- rešpektovať ochranné pásmo vodného toku;
- rešpektovať záujmový priestor lesa v lokalite „Nad hornými lúkami“ a jeho OP;
- chovné stanice psov a domácich zvierat;

Podmienečne prípustný spôsob využitia územia:

- služby a drobné prevádzky na báze IBV a v súlade s IBV;

Neprípustné podmienky využitia územia:

- funkcie, ktoré sú v rozpore s bývaním;
- výrobné, priemyselné aktivity;
- chov šeliem, nebezpečných, exotických zvierat a dravcov;
- chov ošípaných a dobytku na d rámec VZN ;

Intervenčné kroky :

Plocha: 133602 m²
 Navrhovaný koeficient zastavanosti územia KZÚ = 0,40
 Navrhovaný index podlažných plôch I_{pp} = 0,80
 Navrhovaný koeficient zelene K_z=0,35
 Podlažnosť: maximálne 2 NP

ÚPC - CH

Prevažujúca funkcia: bývanie

Východiská: jestvujúce obytné územie ohraničené vodným tokom , ul. Na priehon, ul.Nitrianska,katastrálnou hranicou obce;

Prípustný spôsob využitia územia – ciele:

- regulačne usmerňovať rekonštrukčný proces na jestvujúcej IBV;
- rekonštrukcia miestnej komunikácie, chodníkov, rigolov a objektov TI.;
- realizácia peších chodníkov;
- realizácia nových rodinných domov v prelukách;
- podporovať viacfunkčné využitie objektov pozdĺž ulíc Nitrianska, Na priehon;
- rešpektovať ochranné pásmo vodného toku a ČOV;
- kabelizácia 22kV elektrických vzdušných vedení;

Podmienečne prípustný spôsob využitia územia:

- služby a drobné prevádzky na báze IBV a v súlade s IBV

Neprípustné podmienky využitia územia:

- funkcie, ktoré sú v rozpore s bývaním;
- výrobné, priemyselné aktivity;
- chov šeliem, nebezpečných, exotických zvierat a dravcov;
- chov ošípaných a dobytká na d rámec VZN ;
- chovné stanice psov a domácich zvierat;

Intervenčné kroky : Plocha: 165069 m²
Navrhovaný koeficient zastavanosti územia KZÚ = 0,40
Navrhovaný index podlažných plôch I_{pp} = 0,60
Navrhovaný koeficient zelene K_z=0,80
Podlažnosť: maximálne 2 NP

ÚPC – I

Prevažujúca funkcia: technická infraštruktúra

Východiská : areál technickej infraštruktúry v dotyku s vodným tokom Kadaň;

Prípustný spôsob využitia územia – ciele:

- areál technickej infraštruktúry;
- rešpektovať §99 ods.1 písm.b) zákona o odpadoch;
- objekty technickej infraštruktúry;
- čistiareň odpadových vôd;
- vyhradená zeleň;

Podmienečne prípustný spôsob využitia územia:

- zariadenia komunálnej techniky;

Neprípustné podmienky využitia územia:

- trvalé bývanie ;
- šport, rekreácia;

Intervenčné kroky : Plocha: 2178 m²
Navrhovaný koeficient zastavanosti územia KZÚ = 0,70
Navrhovaný index podlažných plôch I_{pp} = 0,70
Navrhovaný koeficient zelene K_z=0,35
Podlažnosť: maximálne 1 NP

ÚPC – J

Prevažujúca funkcia: technická infraštruktúra

Východiská : samostatné územie medzi cestou III/1662 – ul. Nitrianska a priemyselnou zónou ÚPC K;

Prípustný spôsob využitia územia – ciele:

- zberový dvor;

Podmienečne prípustný spôsob využitia územia:

- kompostáreň;

- komunálna technika;

Neprípustné podmienky využitia územia:

- bývanie ,rekreácia;

Intervenčné kroky :

Plocha: 7291 m²
Navrhovaný koeficient zastavanosti územia KZÚ = 0,70
Navrhovaný index podlažných plôch Ipp = 0,70
Navrhovaný koeficient zelene Kz=0,35
Podlažnosť: maximálne 1 NP

ÚPC - K

Prevažujúca funkcia: výroba

Východiská : jestvujúci areál výroby , podnikania a agroturistiky na južnom obvode obce;

Prípustný spôsob využitia územia – ciele:

- realizácia a rekonštrukcia účelových komunikácií a TI;
- agroturistika ;
- výroba a podnikanie;
- vyhradená zeleň;
- ekostabilizačné opatrenia E22;

Podmienečne prípustný spôsob využitia územia:

- správcovské bývanie, administratíva;

Neprípustné podmienky využitia územia:

- chov ošipaných , dobytky a domácich zvierat nad rámec VZN ;

Intervenčné kroky :

Plocha: 43822 m²
Navrhovaný koeficient zastavanosti územia KZÚ = 0,40
Navrhovaný index podlažných plôch Ipp = 1,20
Navrhovaný koeficient zelene Kz=0,50
Podlažnosť: maximálne 3 NP

ÚPC – L

Prevažujúca funkcia: vybavenosť

Východiská : Potenciálne rozvojové územie sekundárneho referenčného uzla v juhozápadnej časti obce;

Prípustný spôsob využitia územia – ciele:

- novú zástavbu organizovať v súlade s tvorbou centrálného uzlového priestoru;
- ČSPHM s príslušenstvom;
- realizácia miestnych komunikácií, chodníkov parkovísk, objektov TI;
- realizácia obojstrannej autobusovej zastávky;
- realizácia objektov technickej infraštruktúry a komunikácií pre objekty OV;
- občianska vybavenosť komerčného a nekomerčného charakteru;

- verejná a parková zeleň;

Podmienečne prípustný spôsob využitia územia:

- služby a drobné prevádzky;

Nepřípustné podmienky využitia územia:

- výrobné, priemyselné aktivity, ktoré sú v rozpore s okolitým bývaním;
- chov ošípaných a dobytká, domácich zvierat nad rámec VZN, živočíšna výroba;
- chov šeliem, nebezpečných, exotických zvierat a dravcov;
- chovné stanice psov, mačiek a domácich zvierat;

Intervenčné kroky:

Plocha: 60467 m²

Navrhovaný koeficient zastavanosti územia KZÚ = 0,50

Navrhovaný index podlažných plôch I_{pp} = 01,50

Navrhovaný koeficient zelene K_z=0,35

Podlažnosť: maximálne 3 NP

ÚPC – M

Prevažujúca funkcia: bývanie - IBV

Východiská: poľnohospodárske územie. Potenciálne rozvojové územie pre IBV;

Prípustný spôsob využitia územia – ciele:

- regulačne usmerňovať výstavbu rodinných domov;
- realizácia miestnych komunikácií, objektov TI;

Podmienečne prípustný spôsob využitia územia:

- záhrady, lúky, pastviny, orná pôda;
- služby a drobné prevádzky na vymedzených polohách;

Nepřípustné podmienky využitia územia:

- výrobné, priemyselné aktivity a ostatné funkcie, ktoré sú v rozpore s bývaním;
- chov ošípaných a dobytká, živočíšna výroba;
- chov šeliem, nebezpečných, exotických zvierat a dravcov;
- chovné stanice psov, mačiek a domácich zvierat;

Intervenčné kroky:

Plocha: 92386 m²

Navrhovaný koeficient zastavanosti územia KZÚ = 0,35

Navrhovaný index podlažných plôch I_{pp} = 0,70

Navrhovaný koeficient zelene K_z=0,35

Podlažnosť: maximálne 2 NP

ÚPC – N

Prevažujúca funkcia: bývanie - IBV

Východiská : jestvujúce obytné územie obce ohraničené ul. Nitrianska, ul.Pohranická, lesíkom Nad hornými lúkami a ornou pôdou.

Prípustný spôsob využitia územia – ciele:

- regulačne usmerňovať rekonštrukčný proces na jestvujúcej IBV;
- rekonštrukcia miestnej komunikácie, chodníkov, rigolov a objektov TI.;
- realizácia peších chodníkov;
- realizácia nových rodinných domov ;
- podporovať viacfunkčné využitie objektov pozdĺž ulíc Nitrianska, Pohranická;

Podmienečne prípustný spôsob využitia územia:

- služby a drobné prevádzky na vymedzených polohách;

Neprípustné podmienky využitia územia:

- funkcie, ktoré sú v rozpore s funkciou bývania;
- výrobné, priemyselné aktivity, chov ošípaných a dobytká nad rámec VZN ;
- chov šeliem, nebezpečných, exotických zvierat a dravcov;
- chovné stanice psov a zvieracie hotely;

Intervenčné kroky : Plocha: 125851
Navrhovaný koeficient zastavanosti územia KZÚ = 0,40
Navrhovaný index podlažných plôch Ipp = 0,80
Navrhovaný koeficient zelene Kz=0,80
Podlažnosť: maximálne 2 NP

ÚPC – O

Prevažujúca funkcia: bývanie-IBV

Východiská : Poľnohospodársky využívané územie. Potenciálne rozvojové územie;

Prípustný spôsob využitia územia – ciele:

- regulačne usmerňovať výstavbu rodinných domov;
- realizácia miestnych komunikácií, objektov TI;

Podmienečne prípustný spôsob využitia územia:

- záhrady, lúky, pastviny, orná pôda;
- služby a drobné prevádzky na vymedzených polohách;

Neprípustné podmienky využitia územia:

- výrobné, priemyselné aktivity a ostatné funkcie, ktoré sú v rozpore s bývaním;
- chov ošípaných a dobytká, živočíšna výroba;
- chov šeliem, nebezpečných, exotických zvierat a dravcov;
- chovné stanice psov, mačiek a domácich zvierat;

Intervenčné kroky: Plocha: 14378 m²

Navrhovaný koeficient zastavanosti územia KZÚ = 0,40
Navrhovaný index podlažných plôch Ipp = 0,80
Navrhovaný koeficient zelene Kz=0,40
Podlažnosť: maximálne 2 NP

ÚPC – P

Prevažujúca funkcia: bývanie- IBV

Východiská: Poľnohospodársky využívané územie. Potenciálne rozvojové územie na západnom obvode obce;

Prípustný spôsob využitia územia – ciele:

- regulačne usmerňovať výstavbu rodinných domov;
- realizácia miestnych komunikácií, objektov TI;

Podmienečne prípustný spôsob využitia územia:

- záhrady, lúky, pastviny, orná pôda;
- služby a drobné prevádzky.

Nepripustné podmienky využitia územia:

- výrobné, priemyselné aktivity a ostatné funkcie, ktoré sú v rozpore s bývaním;
- chov ošipaných a dobytká, živočíšna výroba;
- chov šeliem, nebezpečných, exotických zvierat a dravcov;
- chovné stanice psov, mačiek a domácich zvierat;

Intervenčné kroky:

Plocha: 20975 m²
Navrhovaný koeficient zastavanosti územia KZÚ = 0,40
Navrhovaný index podlažných plôch Ipp = 0,80
Navrhovaný koeficient zelene Kz=0,40
Podlažnosť: maximálne 2 NP

ÚPC – Q

Prevažujúca funkcia: bývanie- IBV

Východiská: Poľnohospodársky využívané územie. Potenciálne rozvojové územie na západnom obvode obce v dotyku s lesíkom : Nad hornými lúkami;

Prípustný spôsob využitia územia – ciele:

- regulačne usmerňovať výstavbu rodinných domov;
- realizácia miestnych komunikácií, objektov TI;
- realizácia novej trafostanice;

Podmienečne prípustný spôsob využitia územia:

- záhrady, lúky, pastviny, orná pôda;

Nepripustné podmienky využitia územia:

- výrobné, priemyselné aktivity a ostatné funkcie, ktoré sú v rozpore s bývaním;
- chov ošipaných a dobytká, živočíšna výroba;

- chov šeliem, nebezpečných, exotických zvierat a dravcov;
- chovné stanice psov , mačiek a domácich zvierat;

Intervenčné kroky: Plocha: 43580 m²
Navrhovaný koeficient zastavanosti územia KZÚ = 0,40
Navrhovaný index podlažných plôch I_{pp} = 0,80
Navrhovaný koeficient zelene K_z=0,40
Podlažnosť: maximálne 2 NP

ÚPC – R

Prevažujúca funkcia: bývanie- IBV

Východiská: Poľnohospodársky využívané územie. Potenciálne rozvojové územie na západnom obvode obce ;

Prípustný spôsob využitia územia – ciele:

- regulačne usmerňovať výstavbu rodinných domov;
- realizácia miestnych komunikácií, objektov TI;

Podmienečne prípustný spôsob využitia územia:

- záhrady, lúky, pastviny, orná pôda;

Neprípustné podmienky využitia územia:

- výrobné, priemyselné aktivity a ostatné funkcie, ktoré sú v rozpore s bývaním;
- chov ošípaných a dobytká, živočíšna výroba;
- chov šeliem, nebezpečných, exotických zvierat a dravcov;
- chovné stanice psov , mačiek a domácich zvierat;

Intervenčné kroky: Plocha: 18185 m²
Navrhovaný koeficient zastavanosti územia KZÚ = 0,40
Navrhovaný index podlažných plôch I_{pp} = 0,80
Navrhovaný koeficient zelene K_z=0,40
Podlažnosť: maximálne 2 NP

ÚPC – S

Prevažujúca funkcia: bývanie- IBV

Východiská: Poľnohospodársky využívané územie. Potenciálne rozvojové územie na severnom obvode obce ;

Prípustný spôsob využitia územia – ciele:

- regulačne usmerňovať výstavbu rodinných domov;
- realizácia miestnych komunikácií, objektov TI;
- realizácia novej TS;
- realizácia komunikácií, parkoviska pri cintoríne;

Podmienečne prípustný spôsob využitia územia:

- záhrady, lúky, TTP, orná pôda;

Neprípustné podmienky využitia územia:

- výrobné, priemyselné aktivity a ostatné funkcie, ktoré sú v rozpore s bývaním;

- chov ošípaných a dobytky, živočíšna výroba;
- chov šeliem, nebezpečných, exotických zvierat a dravcov;
- chovné stanice psov , mačiek a domácich zvierat;

Intervenčné kroky : Plocha: 25721 m²
Navrhovaný koeficient zastavanosti územia KZÚ = 0,40
Navrhovaný index podlažných plôch I_{pp} = 0,80
Navrhovaný koeficient zelene K_z=0,70
Podlažnosť: maximálne 2 NP

ÚPC – T

Prevažujúca funkcia: bývanie- IBV

Východiská : obytné územie v severnej časti obce /ul.Gaštanová, ul.Vrbová/ ;

Prípustný spôsob využitia územia – ciele:

- regulačne usmerňovať výstavbu rodinných domov;
- realizácia miestnych komunikácií, objektov TI;
- realizácia novej TS;

Podmienečne prípustný spôsob využitia územia:

- záhrady, lúky, TTP, orná pôda;

Neprípustné podmienky využitia územia:

- výrobné, priemyselné aktivity a ostatné funkcie, ktoré sú v rozpore s bývaním;
- chov ošípaných a dobytky, živočíšna výroba;
- chov šeliem, nebezpečných, exotických zvierat a dravcov;
- chovné stanice psov , mačiek a domácich zvierat;

Intervenčné kroky : Plocha: 31964 m²
Navrhovaný koeficient zastavanosti územia KZÚ = 0,40
Navrhovaný index podlažných plôch I_{pp} = 0,80
Navrhovaný koeficient zelene K_z=0,35
Podlažnosť: maximálne 2 NP

ÚPC – U

Prevažujúca funkcia: obecné pohrebisko

Východiská : jestvujúce obecné pohrebisko ;

Prípustný spôsob využitia územia – ciele:

- pohrebisko, urnový háj;
- verejná/vyhradená zeleň;
- služby súvisiace s pohrebníctvom;
- realizácia peších chodníkov;
- rešpektovať ochranné pásmo pohrebiska 10m;

Podmienečne prípustný spôsob využitia územia:

- sakrálna stavba;

Neprípustné podmienky využitia územia:

- akékoľvek iné než povolené využitie;

Intervenčné kroky : Plocha: 542 m²
Navrhovaný koeficient zastavanosti územia KZÚ = 0,30
Navrhovaný index podlažných plôch I_{pp} = 0,30
Navrhovaný koeficient zelene K_z=0,35
Podlažnosť: maximálne 1 NP

ÚPC – V

Prevažujúca funkcia: NDV /nelesná drevinná vegetácia/

Východiská : Územie s NDV a ornou pôdou v dotyku s cestou III/1662.

Prípustný spôsob využitia územia – ciele:

- regulačne usmerňovať rekonštrukčný proces na jestvujúcich objektoch bývania;
- orná pôda;
- NDV/nelesná drevinná vegetácia/;
- rešpektovať ochranné pásmo pohrebiska 10m;

Podmienečne prípustný spôsob využitia územia:

- záhrady, lúky, pastviny;

Neprípustné podmienky využitia územia:

- výrobné, priemyselné aktivity a ostatné funkcie, ktoré sú v rozpore s bývaním;
- chov ošipaných a dobytky, živočíšna výroba;
- chov šeliem, nebezpečných, exotických zvierat a dravcov;
- chovné stanice psov, mačiek a domácich zvierat;

Intervenčné kroky : Plocha: 11439 m²
Navrhovaný koeficient zastavanosti územia KZÚ = 0,20
Navrhovaný index podlažných plôch I_{pp} = 0,60
Navrhovaný koeficient zelene K_z=0,35
Podlažnosť: maximálne 2 NP

ÚPC – W

Prevažujúca funkcia: park

Východiská : CHA Lapášsky park, sady, záhrady na severnom obvode obce;

Prípustný spôsob využitia územia – ciele:

- regulačne usmerňovať rekonštrukčný proces na objektoch CHA Lapášsky parku v súlade s požiadavkami pamiatkovej ochrany. Rešpektovať 3.stupeň ochrany pamiatkového objektu;
- rešpektovať ochranné pásmo vodného toku ;
- rekonštrukcia miestnych komunikácií a TI;
- miestna komunikácia, spevnené plochy a parkoviská;
- z hľadiska záujmov ochrany prírody a krajiny rešpektovať, že navrhovaná lokalita je v priamom kontakte s brehovými porastmi toku Kadaň, ktoré zároveň plnia funkciu biokoridoru regionálneho významu.

- z dôvodu zabezpečenia funkčnosti biokoridoru regionálneho významu RBK1 so sprievodnou vegetáciou rešpektovať jeho ochranu pred zástavbou a zachovať minimálne 10 metrov široký nezastavaný pás od brehového porastu, ktorý bude plniť funkciu ochranného pásma biokoridoru a chrániť jestvujúcu sprievodnú vegetáciu vodného toku.
- v rizikových lokalitách zabezpečiť adekvátnu protipovodňovú ochranu stavebných objektov,
- vlastnú výstavbu stavieb výškovo situovať nad hladinu Q100;
- trvalé bývanie;
- hospodársky les za hranicou zastavaného územia ,rešpektovať ochranné pásmo lesa;
- realizácia manažmentových opatrení /MO32/,
- územie

Podmienečne prípustný spôsob využitia územia:

- služby a drobné prevádzky;
- prechodné ubytovanie;
- rekreačné bývanie;

Neprípustné podmienky využitia územia:

- výrobné, priemyselné aktivity a ostatné funkcie, ktoré sú v rozpore s bývaním;
- chov ošípaných a dobytká, živočíšna výroba;
- chov šeliem, nebezpečných, exotických zvierat a dravcov;
- chovné stanice psov , mačiek a domácich zvierat;

Intervenčné kroky :

Plocha: 56407m²
Navrhovaný koeficient zastavanosti územia KZÚ = 0,10
Navrhovaný index podlažných plôch I_{pp} = 0,10
Navrhovaný koeficient zelene K_z=0,80
Podlažnosť: maximálne 2 NP

ÚPC – X

Prevažujúca funkcia: technická infraštruktúra – komunálne služby

Východiská : potenciálne územie technickej infraštruktúry ;

Prípustný spôsob využitia územia – ciele:

- objekty technickej infraštruktúry;
- areál komunálnej techniky;
- komunálne služby, sklady techniky;

Podmienečne prípustný spôsob využitia územia:

- zberový dvor;

Neprípustné podmienky využitia územia:

- nový rozvoj IBV,HBV;
- rekreácia;
- chov hospodárskych zvierat;
- živočíšna výroba;

- realizácia výškových stavieb;

Intervenčné kroky : Plocha: 3749 m²
Navrhovaný koeficient zastavanosti územia KZÚ = 0,50
Navrhovaný index podlažných plôch I_{pp} = 0,50
Navrhovaný koeficient zelene K_z=0,30
Podlažnosť: maximálne 1 NP

ÚPC – Y

Prevažujúca funkcia: obecné pohrebisko

Východiská : potenciálne územie pre realizáciu nového obecného pohrebiska;

Prípustný spôsob využitia územia – ciele:

- pohrebisko, urnový háj, kolumbárium;
- verejná/vyhradená zeleň;
- služby súvisiace s pohrebníctvom;
- realizácia peších chodníkov;
- rešpektovať ochranné pásmo pohrebiska 50m;
- realizácia miestnych komunikácií, parkoviska pri cintoríne;

Neprípustné podmienky využitia územia:

- akékoľvek iné než povolené využitie;

Intervenčné kroky : Plocha: 7645 m²
Navrhovaný koeficient zastavanosti územia KZÚ = 0,20
Navrhovaný index podlažných plôch I_{pp} = 0,20
Navrhovaný koeficient zelene K_z=0,30
Podlažnosť: maximálne 1 NP

ÚPC – Z

Prevažujúca funkcia: vinohradníctvo- ovocinárstvo

Východiská : Územie miestnej vinohradníckej oblasti mimo zastavaného územia obce v lokalite „Horné vinohrady“.

Prípustný spôsob využitia územia – ciele:

- regulačne usmerňovať rekonštrukčný proces jestvujúcich vinohradnícko-ovocinárskych objektov, rešpektovať historické tvaroslovie, materiál a charakter pôvodných objektov ;
- realizácia nových ovocinársko - vinohradníckych objektov;
- realizácia miestnych komunikácií, objektov TI;
- rekreačné bývanie;
- stavebné objekty realizovať v max. veľkosti do 50m²;
- vinohrady, sady;
- výsadba pôvodných druhov drevín;
- elektrifikácia územia;

Podmienečne prípustný spôsob využitia územia:

- záhrady, lúky, pastviny, orná pôda;
- služby a spracovateľské prevádzky;

- vinohradnícko - ovocinárske hospodárske objekty realizovať v max. veľkosti do 50m². Stavby nad 25m² podliehajú vyňatiu z poľnohospodárskeho pôdneho fondu a ako hospodárske budovy budú posudzované individuálne na základe samostatnej žiadosti o vyňatie z pôdneho fondu;

Nepripustné podmienky využitia územia:

- výrobné, priemyselné aktivity, ktoré sú v rozpore s rekreačným bývaním;
- chov ošípaných a dobytká, živočíšna výroba;
- trvalé bývanie;

Intervenčné kroky : Plocha: 116 871m²
 Navrhovaný koeficient zastavanosti územia KZÚ = 0,08
 Navrhovaný index podlažných plôch Ipp = 0,16
 Navrhovaný koeficient zelene Kz=0,35
 Podlažnosť: maximálne 2 NP

ÚPC – ÚZEMIE LESNEJ KRAJINY

Východiská:

V katastri obce sa nachádzajú lesy o výmere 15,5937 ha. Lesy spadajú pod LHC (lesný hospársky celok) Zobor, do lesnej oblasti Podunajská pahorkatina (bez nív) a lesného celku EF044 - Zobor. Kategória lesov: „H“- hospodárske lesy a funkčné typy lesa sú A - produkčný les - sprášové hrabové dúbavy a CA - vodohospodársky produkčný - hrabové lužné jaseniny - tvrdé luhy. V celom území platí I. stupeň ochrany. Druhové zloženie lesov: dub cerový, topoľ, topoľ osikový (osika), agát biely, platan, jelša lepkavá, jaseň štíhly a jaseň úzkolistý, javor mliečny, javor štíhly a javor poľný. /Zdroj: lesnícky portál (LGIS)/

- zalesnená časť k.ú. Malý Lapáš - územie obhospodarovaných lesov situovaných na lesných pozemkoch a krajina pre vykonávanie lesohospodárskej činnosti v súlade s Programom starostlivosti o lesy
- zahŕňujú aj priestory vymedzené územným plánom bez stavebnej činnosti s výnimkou udržiavacích prác na lesných cestách, lesníckej infraštruktúre.

Prípustný spôsob využitia územia – ciele:

1.Hospodárske lesy:

- lesná- hospodárska činnosti v súlade s platnými právnymi predpismi na území hospodárskych lesov;
- plnenie funkcie lesa;
- obhospodarovaniu lesa v súlade s programom starostlivosti oň /LHP /;

Podmienečne prípustné funkcie:

- lesné sklady a manipulačné priestory;
- príjazdové a prístupové komunikácie, pešie komunikácie a zjazdové chodníky, - cyklistické chodníky a pod.,
- zariadenia a vedenia verejnej technicko - infraštruktúralnej obsluhy územia - (vodohospodárske, energetické, telekomunikačné a spojovacie vedenia a zariadenia),

Nepripustné podmienky využitia územia:

- výstavba chat, rekreačných objektov, rodinných domov, bytových domov;
- umiestnenie priemyselných a poľnohospodárskych objektov;
- všetky činnosti meniace prirodzený stav vodných tokov;
- pestovanie cudzokrajných druhov rastlín ;

- chov cudzokrajných druhov živočíchov;
- používanie chemických látok a skladovanie agrochemikálii;
- vjazd a státie motorových vozidiel mimo plôch na to určených;
- činnosti, ktoré sú v rozpore s platným zákonom o lesoch;
- vynášanie akéhokoľvek odpadu do územia lesa;
- porušovanie lesohospodárskeho plánu - nesystematický výrub drevín;
- zmene druhovej skladby porastov, výsadbou nepôvodných druhov drevín;
- vykonávanie ekologicky nevhodných obnovných postupov, intenzívnou ťažbou dreva, znižovaním rubnej doby porastov;

Regulatívy pre územné vymedzenie , určenie podmienok umiestnenia reklamných stavieb a obmedzenie vizuálneho smogu na území obce Malý Lapáš:

Prípustné reklamné stavby:

1. Citylighty o rozmeroch 2400 x 1200 mm;
2. Vývesné štíty na objektoch s plochou do 1 m²;
- a) umiestniť v maximálnej výške do úrovne kordónovej rímsy prízemia a v minimálnej výške 2200 mm nad úrovňou terénu ak sú umiestnené kolmo na fasádu objektu.
- b) propagovať iba prevádzky umiestnené v danom objekte
- c) pre viacero prevádzok sídliačich v objekte je prípustné umiestniť iba jeden spoločný vývesný štít
- d) reklamnú stavbu z hľadiska veľkosti, tvaru, materiálového riešit' v primeranej výtvarnej a dizajnovej kvalite

Nepripustné reklamné stavby:

1. Billboardy
2. Bigboardy
5. PVC plachty a tabule na oplotení, zábradliach a fasádach budov; /mimo plôch vymedzených na území nákupných centier a výrobných areálov/;
6. Veľkoplošné obrazovky /mimo plôch vymedzených na území nákupných centier a výrobných areálov/;
7. Totemy /mimo plôch vymedzených na území nákupných centier dopravnej vybavenosti a výrobných areálov/;
8. reklamné kubusy, trojhrany, štvorhrany /mimo plôch vymedzených na území nákupných centier a výrobných areálov/;
9. „Reklamné pilóny“ vo verejných priestoroch /mimo plôch vymedzených na území nákupných centier a výrobných areálov/;

B7 BÝVANIE – NÁVRH RIEŠENIA

Domový a bytový fond

Z hľadiska bytového fondu je zjavné, že prevažná časť bytového fondu je obnovená alebo nová. Na rekonštrukciu je určené 1%. Nové objekty prevažujú vo všetkých častiach obce.

Okrem trvale obývaných objektov sa v obci vyskytujú aj rekreačné a sezónne obývané domy. Nový územný plán do budúcnosti regulačne usmerňuje výšku stavieb určených na bývanie. Odporúčame realizovať 2.N.P. vrátane podkrovia. Objekty neobmedziť

tvarovo, pretože aj dlhé pôdorysy sú pre obec prirodzené a na vidiek vhodné. Dôležitým regulatívom je stavebná čiara. V štandardných podmienkach požadovať rešpektovanie stavebnej čiary, ktorá je požadovaná vo vzdialenosti 6m od majetkoprávnej hranice pozemku. Rešpektovať povolená maximálna výška stavieb v jednotlivých územno - priestorových celkoch a koeficient zastavania pozemku/regulačného celku.

Pri novej výstavbe a stavebných intervenciách rešpektovať OP vodného toku a pohrebiska.

Počet obyvateľov z dlhodobého hľadiska Má stúpajúcu tendenciu. Oproti roku 2010 sa počet obyvateľov zdvojnásobil., čo je aj v rámci celého Slovenska neobvyklé. Je preto potrebné riešiť kvantitatívny aj kvalitatívny rozvoj bývania.

Pozitívny vývoj migračného salda v konečnom dôsledku ovplyvňuje aj hodnoty celkového prírastku obyvateľov v obci. Tento ukazovateľ dosahuje kladné hodnoty, preto je potrebné aby na túto skutočnosť prihliadal aj ÚPN obce.

Základné rozvojové ciele:

Obec mala v minulosti typicky vidiecky charakter, ale ten sa časom transformoval na charakter, ktorý je typický pre mestské predmestie, dlhodobo pretrváva záujem o IBV. O bývanie v bytových domov v obci Malý Lapáš dlhodobo pretrváva nezáujem.

Pri ďalšom vývoji a rozvoji obce pôjde predovšetkým o vytvorenie územno-priestorových podmienok pre realizáciu individuálnych foriem bývania:

- pre potreby, ktoré treba očakávať v súvislosti s tvorbou nových domácností a mladých rodín, ktoré budú mať ambície na vlastné bývanie,
- pre požiadavky bývajúcich občanov na zmenu kvalitatívneho resp. veľkostného štandardu bytov, ktoré môžu byť riešené tak prestavbou jestvujúceho objektového fondu, ako aj formou novej výstavby,
- ako ponuku pre výstavbu rodinných domov pre obyvateľov zo širšieho územia regiónu, ktorí majú (resp. budú mať ponuku) v obci nové pracovné podmienky, resp. majú ambície bývať vo vidieckom prostredí.

Návrh regulačne usmerňuje výstavbu nových objektov, rekonštrukcie a prestavby jestvujúcich tak, aby sa zlepšil architektonicko-urbanistický obraz obce a zvýšila sa aj kvalita výstavby a jej výtvarno-kompozičný charakter a úroveň bývania. Už v stavebnom konaní eliminovať nežiaduce, prevažne nepôvodné implantované cudzie formy objektov a výstrednú farebnosť fasád.

Podrobná regulácia funkčných plôch bývania je obsahom grafickej prílohy – / výkresy č.5 a č.6 .

Bytový fond - návrh

Rozvoj bývania je lokalizovaný v nasledujúcich polohách:

- rekonštrukčný proces na jestvujúcej IBV a realizácia nových objektov na voľných územiach a prelukách;
- rozvoj IBV na vnútorných rozvojových lokalitách ÚPC B,C,D,H;
- rozvoj IBV na vonkajších rozvojových lokalitách ÚPC CH,L,M,NO,P,R,S,

V sumáre možno konštatovať, že nový územný plán pripravil v rámci rozvoja bytovej výstavby predpoklady a dostatočné možnosti realizácie pre IBV-346 rodinných domov (RD), služby a drobné prevádzky. O bývanie v bytových domov v obci Malý Lapáš dlhodobo pretrváva nezáujem.

Skutočná potreba pozemkov pre výstavbu RD a polyfunkčných obytných domov bude závislá od ekonomických možností a schopností obyvateľstva. ÚPN predkladá celkový návrh potenciálnych možností územia pre zámer bývania .

V prvom rade je potrebné využiť stavebné medzery- preluky a vnútornú priestorovú rezervu sídla, ak je vyčerpaná je možné využiť aj rezervy za súčasťou hranicou zastavaného územia (k1.1.1990).

Výškové zónovanie zástavby je obsahom výkresu organizácie a regulácie územia.

Je potrebné iniciovať rekonštrukčný proces jestvujúcej štruktúry rodinných domov. Nepodporovať umiestňovania mobilných domov a karavánov ako spôsob riešenia bytovej otázky, alebo ako formu rekreácie v zastavanom území obce. Vhodné je zachovávať tradičnú parceláciu, ktorá zabezpečuje kompaktnosť zástavby.

Stavby na území s trvalo zvýšenou aktivitou podzemných vôd požadujeme osádzať s úrovňou suterénu min. 0,5 m nad rastlým terénom, bez budovania pivničných priestorov. V potenciálnych územiach s povodňovým rizikom rešpektovať záplavové mapy /v súčasnosti sa pre lokalitu M. Lapáš spracovávajú pozn./a stavby povoľovať bez suterénu nad výškovou úrovňou Q_{50} a Q_{100} .

- spevnené vjazdy do dvorov rodinných domov, nachádzajúce sa na verejnom priestore, nerealizovať širšie ako je vstupná brána do dvora slúžiaca na vjazd tak, aby nedošlo k zastavaniu verejnej a cestnej zelene. Zvyšná plocha musí zostať vzhľadom na retenčnú schopnosť pôd pokrytá vegetáciou.
- V záujme ochrany , podpory a rozvoja verejného zdravia ,vzhľadom na skutočnosť , že obec sa nachádza v území so stredným radónovým rizikom je potrebné pri novej výstavbe ale aj pri rekonštrukciách objektov pri povoľovacom procese vyžadovať návrh a realizáciu protiradónovej ochrany budov. V súlade s Vyhláškou MZ SR č. 98/2018 Z.z. Vhodnosť a podmienky stavebného využitia územia s výskytom stredného radónového rizika je potrebné posúdiť podľa zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a vyhlášky MZ SR č. 98/2018 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o obmedzovaní ožiarenia pracovníkov a obyvateľov z prírodných zdrojov ionizujúceho žiarenia. Realizácia radónovej ochrany objektov podľa Vyhl. MZ SR č. 406/2002 Z. z.
- **Oplotenie pozemku z uličnej čiary**
- V uličnej čiare zástavby oplotenie rodinného domu nesmie presiahnuť maximálnu výšku 1,80 m.
- V uličnej čiare môže oplotenie pozostávať z betónového múrika, ktorého výška môže dosiahnuť maximálne 0,90 m. Zvyšok oplotenia z uličnej čiary môže dosiahnuť zvyšnú výšku do 1,80 m. Táto časť musí byť zhotovená z priehľadného materiálu (pletivo, latky, kovová konštrukcia a pod.)
- Ak tvoria oplotenie murované stĺpiky, ich maximálna výška nesmie presiahnuť výšku 1,80 m.
- Odporúča sa kombinácia živého vegetačného oplotenia alebo realizácia čisto vegetačného oplotenia.
- Oplotenie musí byť v súlade s charakterom existujúceho okolitého oplotenia.
- Za oplotením sa doporučuje výsadba vysokých stálezelených porastov pre vytvorenie optickej bariéry a izolačnej bariéry pre elimináciu vplyvov hluku a zachytávanie prachu z uličného priestoru.
- Realizácia pevného betónového nepriehľadného oplotenia sa vylučuje.
- Oplotenie nesmie zasahovať do rozhládového poľa pripojenia stavby na cestu.
- Oplotenie nesmie ohrozovať bezpečnosť účastníkov cestnej premávky a iných osôb.

Vnútorné oplotenie pozemku - medzi susednými pozemkami

- Maximálna výška vnútorného oplotenia medzi susediacimi pozemkami nesmie presiahnuť 1,8 m.
- Oplotenie môže byť zhotovené z transparentných materiálov – pletiva, alebo v kombinácii so živým plotom zo stálo zelených porastov.
- Plné oplotenie je možné realizovať len v dĺžke maximálne 30% z dĺžky pozemku.
- V prípade plného oplotenia sa vyžadovať písomný súhlas vlastníka susediaceho pozemku.
- Betónový základ vyšší ako 1,0 m sa považuje za oporný múr a podlieha stavebnému povoleniu.

Tieto regulačné opatrenia sa vzťahujú na všetky územnopriestorové celky. Musia byť realizované k dátumu kolaudácie.

B8 OBČIANSKE VYBAVENIE – SOCIÁLNA INFRAŠTRUKTÚRA – NÁVRH RIEŠENIA

Sociálnu infraštruktúru a občiansku vybavenosť v obci charakterizujú zariadenia v oblasti administratívy, kultúry, športové a sociálne zariadenia. Vybavenosť obce službami je rozmanitá a ich účel závisí od ľudských zdrojov, tradícií, podmienok a špecifických daností okolitého mikropriestoru.

Rozvoj občianskej vybavenosti

Riešiť optimálnu štruktúru kompletovania základnej občianskej vybavenosti podľa urbanistických štandardov, aby zodpovedala stanovenej funkčnosti sídla, výhľadovému počtu obyvateľov a aj sledovanému rozvoju obce a katastra k návrhovému obdobiu.

Návrhom vybavenosti zabezpečiť podmienky pre komfortný život obyvateľov obce, bez vynútenej potreby dochádzania za potrebnou základnou občianskou vybavenosťou do okolitých sídiel.

Ťažisko občianskej vybavenosti maloobchodnej siete a služieb a centrálnej administratívy umiestniť v referenčných uzloch a na ich spojnicách – ul.Nitrianska, ul. Na priehon, ul Pohranická. Tu realizovať funkčné plochy a objekty občianskej vybavenosti obce – malé obchodíky, služby, stravovacie zariadenia, občerstvenie, a pod. Preferovať v lokalitách určených pre občiansku vybavenosť spojenie obytnej funkcie a občianskej vybavenosti a znížiť tak nároky na novovytvárané veľké plochy pre bývanie všade tam, kde je to možné.

Školstvo a výchova

Predškolské zariadenia

V obci sa nachádza materská škola s vyučovacím jazykom slovenským, s celodennou prevádzkou, má 3 triedy. zriaďovateľom je obec Malý Lapáš. v troch triedach s celodennou starostlivosťou. Nachádza sa v budove, ktorá je vlastníctvom obce.

Budova je v dobrom stavebno-technickom stave, nakoľko v posledných dvoch rokoch boli vykonané práce na obnovu a rekonštrukciu budovy. Návrh vytvára predpoklady rozšírenia objektového fondu a zvýšenie kapacity škôlky v intenciách školského areálu.

Zriadenie školského stravovania

Súčasťou materskej školy je zariadenie školského stravovania, ktoré pripravuje stravu pre Materskú školu Malý Lapáš, Materskú školu Veľký Lapáš a prvý stupeň Základnej školy Veľký Lapáš.

Školské zariadenia

Základná škola sa v obci nenachádza.

Kultúra a osвета

Zariadenia kultúry slúžia na pravidelné usporadúvanie už tradičných kultúrnych a spoločenských podujatí, ktoré prispievajú k rozvoju spoločenského a kultúrneho života občanov obce. Pre ďalšie návrhové obdobie bude cieľom vytvárať podmienky pre aktivizáciu spoločenského života občanov rôznych vekových kategórií a záujmových skupín v obci. Vytvárať podmienky pre zachovanie, obnovu a rozvoj ľudových tradícií s ich prezentáciou.

K tomu je potrebné zabezpečiť prevádzkové skvalitnenie existujúcich a tvorbu nových zariadení pre kultúrno-spoločenskú činnosť, podmienok pre rozvoj rôznych aktivít a atraktívnych programov. Kultúrne podujatia obce a jej obyvateľov sa realizujú v miestnom kultúrnom dome. Návštevnosť zariadenia kultúry závisí od viacerých faktorov. Z hľadiska kvality priestoru a prevádzkových podmienok sa predpokladá budúca potreba riešenia ďalšej modernizácie najmä technického vybavenia na kvalitatívne vyššej úrovni.

Vzhľadom na rýchly rast obytnej časti obce je potrebné vytvoriť adekvátne územnopriestorové podmienky aj pre objekty kultúry. Vzhľadom na vyčerpané územie v oblasti primárneho ref. uzla budú tieto centrálné kultúrno-spoločenské zariadenia a objekty lokalizované v ÚPC L v sekundárnom ref. uzle. Objekty kultúry môžu byť komponované aj ako integrované súčasť centrálnej administratívy resp. vybavenosti.

Šport a telesná výchova

V obci je vybudované futbalové ihrisko, multifunkčné ihrisko.

Návrh vytvára územnotechnické predpoklady pre:

- rozvoj aktivít telovýchovy a športu obyvateľov v priestore obecného športového areálu – ÚPC G /skvalitnenie prevádzkového vybavenia športového areálu aj na pravobrežnej časti športového areálu /;

Ďalší rozvoj športovo-rekreačného vybavenia v obci bude viazaný aj na rast funkcie bývania a program regionálnej turistiky s vhodnými atraktívnymi aktivitami pre dané prostredie. Podporovať a realizovať cykloturistické trasy nadväzujúce na regionálne cyklotrasy.

- vytváranie územných a priestorových podmienok pre realizáciu rozličných športových, rekreačných a oddychových aktivít v oblasti Horné vinohrady;

Zdravotníctvo

Cieľom riešenia ÚPN je plánovite vytvárať podmienky pre zabezpečenie kvalitného komplexného poskytovania primárnej zdravotnej starostlivosti v dobrých prevádzkových podmienkach pre všetky skupiny obyvateľov.

Obec v súčasnosti nemá vybudovanú vlastnú zdravotnícku infraštruktúru, spádovo patrí pod zdravotné stredisko Golianovo. Pri pretrvávajúcom demografickom raste obce je potrebné uvažovať s územno- priestorovými požiadavkami vlastného zdravotného strediska / ÚPC - L / a tiež podporovať tvorbu ambulancii na báze IBV v oblasti polyfunkčnej zástavby. Významnejšie zdravotnícke zariadenia sú zabezpečené v krajskom meste Nitra.

Sociálna starostlivosť

Pre potreby dôchodcov sa v obci v súčasnosti nenachádza žiadne zariadenie.

§ Návrh ÚPN vytvára územnopriestorové predpoklady pre služby sociálnej starostlivosti, lokalizáciu komplexného seniorského centra s malometrážnym bývaním, spoločenskou časťou so stravovaním, lekárskou a opatrovateľskou starostlivosťou, športovou časťou a regeneráciou / ÚPC L / s tým, že tieto služby by boli aj pre ďalších dôchodcov obce - denné stravovanie dôchodcov, donáška stravy do bytov, pranie, regenerácia a pod. V návrhovom období obec plánuje vybudovať denný stacionár pre seniorov pre vekovú skupinu generácie starších seniorov, ktorí sú odkázaní na starostlivosť.

Komerčná vybavenosť**Maloobchodná sieť a služby**

V ÚPN je navrhované skvalitnenie súčasného obchodného vybavenia obce a program jeho kompletovania podľa urbanistických štandardov na požadovanú veľkostnú úroveň.

Na rozvoj služieb, ktorý je podmienený najmä dopytom, bude mať vplyv spoločenský tlak obyvateľov a vývoj rastu obyvateľstva a jeho demografickej štruktúry. Výrazným rozvojovým stimulom bude sledovaný koncepcný cieľ vytvoriť v rámci obce ponuku kvalitnej vybavenosti .Maloobchod a služby lokalizovať predovšetkým v oblasti oboch referenčných uzlov a na prepojavacích vybavenostných líniách medzi nimi.

Verejné stravovanie

Vzhľadom na súčasný deficit riešiť skvalitnenie súčasného stravovacieho vybavenia obce a program jeho kompletovania podľa urbanistických štandardov na veľkostnú úroveň a plánovaný rozvoj sídla.

V súčasnosti v obci funguje 1 miestne pohostinstvo. Stravovacie zariadenie sa v obci nenachádza. V návrhovom období je preto vhodné v oblasti referenčných uzlov realizovať stravovacie zariadenia primerané navrhovanej veľkosti obce.

Verejná správa a administratíva

Je zastúpená nasledovnými inštitúciami:

Obecný úrad – stav stavebno-technického zariadenia je dobrý, no územné rezervy pozemku sú vyčerpané a je potrebné výhľadovo uvažovať s presunom centrálnej administratívy do sekundárneho referenčného uzla – ÚPC L s dostatočnou územno-priestorovou rezervou.

B9 VÝROBA A SKLADOVÉ HOSPODÁRSTVO – NÁVRH RIEŠENIA**Priemyselná výroba a skladové hospodárstvo**

V rámci návrhovej časti ÚPN obce došlo k územnému vymedzeniu rozvojových plôch pre miestnu remeselnú malovýrobu a sklady bez kolíznych vzťahov životného prostredia k obytnej zástavbe obce s predpokladom, že vývojovo do tejto polohy budú premiestnené aj kolízne prevádzky zo súčasnej obytnej zástavby.

ÚPC K treba vývojovo riešiť ako prevádzkovo kombinované zariadenie remeselnopriemyselnej výroby, skladov a podnikania s príslušnými regulatívmi formujúcimi architektonicko - urbanistickú koncepciu tohto funkčného bloku. Pritom sledovať zachovanie pôvodne ťažiskovej poľnohospodárskej činnosti podľa možnosti s nadväznou potravinárskou finalizáciou výroby.

V rámci miestnej komunálnej výroby zriadiť v určenej lokalite UPC J zberový dvor so spracovaním odpadu z rastlinnej výroby, činností a v záhradách na území obce . Vyrobené organické hnojivo následne čiastočne využívať na komerčný odpredaj, čiastočne na zveľaďovanie poľnohospodárskej a lesnej pôdy, na skvalitňovanie verejnej zelene v obci

Tento rozvojový návrh je potrebné riešiť veľmi citlivo so zreteľom na zachovanie charakteru krajiny a tiež krajinnu - ekologickej hodnoty širšieho priestoru.

Poľnohospodárska výroba

Pri obhospodarovaní ornej pôdy rešpektovať navrhované a súčasné prvky ÚSES a sústavu krajinnu - ekologických opatrení.

A) na ochranu poľnohospodárskej pôdy pred eróziou realizovať systém ochranných agrotechnických opatrení (v zmysle § 5 zákona č. 220/2004 Z.z.):

- výsadba účelovej poľnohospodárskej a ochrannej zelene,
- vrstevnicová agrotechnika,
- striedanie plodín s ochranným účinkom,
- mulčovacia medziplodina kombinovaná s bezorbovou agrotechnikou,
- bezorbová agrotechnika,
- oseedné postupy so striedaním plodín s ochranným účinkom,
- usporiadanie honov v smere prevládajúcich vetrov,
- iné opatrenia, ktoré určí pôdna služba podľa stupňa erózie poľnohospodárskej pôdy;
- na území s funkciou viníc je prípustné umiestniť len vinohradnícke stavby (hajlochy, pivnice) za účelom spracovania úrody a výroby vína, prípadne individuálne rekreačné a hospodárske objekty do 50,0 m² zastavanej plochy pre ubytovanie prechodného charakteru, alebo pre verejné stravovanie menšieho rozsahu;

B) uprednostniť poľnohospodársku výrobu na menších parcelách PPF, jednotlivé parcely oddeliť medzami (pásmi TTP) resp. vhodnými drevinami, a tak umožniť rozmanitejšiu štruktúru krajiny, ktorá by poskytovala viacej možností pre úkryt, hľadanie potravy a rozmnožovanie živočíchov, čo by podporilo zvýšenie biodiverzity v krajine a úživnosť poľovného revíru.

Podporovať rozvoj miestnych poľnohospodárskych fariem v rámci prípustných limitov.

Lesné hospodárstvo

Pre ochranu a využívanie lesného pôdneho fondu platia opatrenia stanovené v Lesnom hospodárskom pláne SR.

V území je sledované:

- zachovať a posilňovať systém miestnych ekosystémov.

V rámci ÚPN obce územne bližšie konkretizovať koncepčné zámery krajnotvorby s tvorbou ucelených lesíkov.

V zmysle § 5 ods. 2 zákona č. 326/2005 Z.z. o lesoch pri využívaní lesných pozemkov na iné účely ako na plnenie funkcií lesov sa chránia lesné pozemky najmä v ochranných lesoch (§ 13) a v lesoch osobitného určenia (§ 14).

Podľa § 10 zákona o lesoch ochranné pásmo lesa tvoria pozemky do vzdialenosti 50 m od hranice lesného pozemku.

V zmysle § 12 zákona o lesoch sa rozlišujú nasledovné kategórie lesov:

- ochranné lesy,
- lesy osobitného určenia,
- hospodárske lesy.

Lesy v k.ú. obce spadajú do LHC Zobor, lesná oblasť- Podunajská pahorkatina.

Lesné porasty sú zaradené do kategórie hospodárskych lesov. Hospodárske lesy sú lesy, ktoré nie sú ochrannými lesmi alebo lesmi osobitného určenia a ktorých účelom je produkcia dreva a ostatných lesných produktov pri súčasnom zabezpečovaní mimoprodukčných funkcií lesov. Lokálne sa vyskytuje ochranný les.

Povinnosti pri ochrane lesa sú zakotvené v § 28 zákona o lesoch.

Navrhované ciele a zásady riešenia:

1. vytvárať pracovné príležitosti ako základný prvok stability sídla;
2. podporovať rozvoj malého a stredného podnikania (ÚPC K);
3. zachovanie ovocinárskej a vinárskej tradície – rekultivácia areálových viníc a starých viníc v lokalite Homé vinohrady;

4. vytvoriť predpoklady pre vznik ovocných sádov s typickými krajovými odrodami, vytvoriť územno-priestorové predpoklady pre chov včiel v súlade so zachovaním ekostabilizačných prvkov v krajine;
5. územie ÚPC K revitalizovať s využitím súčasnej infraštruktúry na moderné prosperujúce výrobné spoločnosti resp. agroturistický areál.
6. Podporovať rozvoj miestnych poľnohospodárskych fariem a agroturistiky v rámci prípustných limitov.

B10 REKREÁCIA - NÁVRH RIEŠENIA

Základné geograficko - geomorfologické danosti dávajú predpoklady pre rozvoj nasledovných foriem športu a rekreácie:

Cykloturistika

ÚPN rieši návrh cyklotrasy:

- v smere na Horné vinohrady ;
- cyklistický chodník ako prípojku na systém regionálnych cyklotrás Nitra - Vrábľe;

Cykloturisti môžu tiež po vyznačenej regionálnej trase navštíviť pamätihodnosti i zaujímavé miesta v regióne s tým, že tieto trasy nadväzujú na cyklistické cesty v susedných regiónoch.

Cyklistické trasy vyznačiť i v širších súvislostiach k príľahlému územiu. Ich šírkové usporiadanie je potrebné v projektovej dokumentácii navrhnuť podľa STN 73 6110.

Každodenná krátkodobá rekreácia

Predovšetkým v obecnom športovom areáli /ÚPC G/: športovoherné a voľnočasové aktivity, fitnes, futbal, kolektívne športy a obecné podujatia.

Záhradkárstvo - ovocinárstvo, vinohradníctvo, včelárstvo

Je tiež forma relaxácie, pre ktorú ÚPN obce vytvoril predpoklady .Revitalizácia viníc a sádov v lokalite: Horné vinohrady.

Cestovný ruch v mikropriestore obce

Cestovný ruch je interdisciplinárne odvetvie hospodárstva, na jeho realizácii sa podieľa mnoho ďalších oblastí, ako sú poľnohospodárstvo, priemysel, stavebníctvo, služby a pod. Predstavuje komplex vzťahov a javov, ktoré výrazne prispievajú k tvorbe pracovných miest, navyše investičné náklady na pracovné miesta sú nižšie než v priemysle.

ÚPN obce ako nástroj pre reguláciu územia má za cieľ vytvárať podmienky a rezervovať územia nielen pre výrobnú sféru, ale podporovať a rozvíjať oblasť rekreácie a turizmu, s prihliadnutím na trvalo udržateľný rozvoj územia, ochranu prírody a vyzdvihnutie kultúrno-historických hodnôt v území. Rekrečný a turistický potenciál obce dáva predpoklady na saturáciu ľudských potrieb v území, za účelom oddychu - rekreačné bývanie, poľovníctvo, turistika, cykloturistika/. Medzi dôležité intervenčné kroky ÚPN obce patrí , podporovať miestne združenia zamerané na chov včiel, podporovať rozvoj ovocinárstva za účelom obnovy a zachovania starých krajových odrôd, ktoré by okrem produktivity mali i edukatívny význam pre širšie okolie. Členstvo a partnerská spolupráca v rámci združenia miest a obcí Dolná Nitra ponúka možnosť rozvoja cestovného ruchu a rekreácie hlavne v oblasti pešej

turistiky, cykloturistiky, za účelom budovania prepojovacích cyklotrás medzi členskými obcami v nadväznosti na sieť cyklotrás s vyšším významom. Rozvoj vybavenia v obci bude viazaný aj na rast funkcie bývania a program regionálnej turistiky s vhodnými atraktívnymi aktivitami pre dané prostredie. Katastrálne územie má potenciál pre rozvoj predovšetkým pešej turistiky a horskej cykloturistiky.

V okolí obce sú najvýznamnejšími turistickými cieľmi:

- krajské mesto Nitra.
- Zoborské vrchy - Žibrica;
- Pútnické miesto a turecký most Nová Ves nad Žitavou;

Základným predpokladom pre úspešný rozvoj rekreácie a cestovného ruchu sú nasledovné intervenčné kroky:

1. zvýšiť atraktívnosť obce ;
2. podpora rekreačno-športových aktivít;
3. podpora rozvoj ovocinárstva, rybolovu a včelárstva za účelom edukácie širšej verejnosti;
4. prezentácia a propagácia miestnych kultúrno-historických pamiatok a zvyklostí;
5. tvorba propagačných materiálov o miestnych zaujímavostiach a pamiatkach;
6. zriadenie priestoru pre umiestnenie propagačných materiálov;
7. služby pre návštevníkov obce;
8. vytvorenie informačno-orientačných tabúl;
9. vybudovanie a údržba značených turistických a cykloturistických trás;
10. podporovať rozvoj obecného športového areálu;
11. podporovať rozvoj cyklodopravy v nadväznosti na dochádzkovú trasu v smere na Nítru.

B11 VYMEDZENIE ZASTAVANÉHO ÚZEMIA OBCE

Pôvodné hranice zastavaného územia k 1.1.1990 aj novo navrhovaná hranica zastavaného územia sú podrobne zobrazené vo výkresovej časti ÚPN /výkres č.5 ,6/.

B12 VYMEDZENIE OCHRANNÝCH PÁSIEM A CHRÁNENÝCH ÚZEMÍ PODĽA OSOBITNÝCH PREDPISOV

Pásma hygienickej ochrany

Ochranné pásma všetkých druhov s potrebou uplatnenia v rámci ÚPN obce Malý Lapáš

Pásma hygienickej ochrany (PHO) v okolí technických prvkov sa určujú s cieľom ochrany okolia pred ich nepriaznivými účinkami. Možno ich považovať za zóny negatívneho vplyvu daných objektov na okolité prostredie. Okrem pásiem hygienickej ochrany sa v okolí technických prvkov vyčleňujú tiež technické a bezpečnostné pásma, cieľom ktorých je ochrana technických objektov pred negatívnymi vplyvmi okolia.

Spoločnou črtou uvedených pásiem je limitujúci a obmedzujúci vzťah k rozvoju jednotlivých socioekonomických aktivít a z toho vyplývajúci obmedzujúci a limitujúci účinok využitia potenciálu územia.

Západne od zastavaného územia sa nachádza vodný zdroj s pásom hygienickej ochrany

Ochranné pásmo miestneho cintorína

Ochranné pásmo pohrebiska ÚPC Y je 50 m od hranice pozemku pohrebiska;

Ochranné pásmo pohrebiska ÚPC E,F je 25 m od hranice pozemku pohrebiska;

Ochranné pásmo pohrebiska ÚPC U je 10 m od hranice pozemku pohrebiska;

V ochrannom pásme pohrebiska sa nesmú povoľovať ani umiestňovať budovy okrem budov, ktoré poskytujú služby súvisiace s pohrebníctvom (v súlade so zákonom č.398/2019 Z.z. o pohrebníctve).

Ochranné pásma líniových stavieb

Ochranné pásma cestných komunikácií a zariadení

K ochrane ciest a prevádzky na nich mimo zastavaného územia alebo v území určenému k trvalému zastavaniu slúžia cestné ochranné pásma. V týchto pásmach je zakázaná alebo obmedzená činnosť, ktorá by mohla ohroziť cesty alebo prevádzku na nich. Podľa zákona č. 135/1961 Zb. v znení neskorších predpisov a vykonávacej vyhlášky č. 35/1984 Zb. sú určené zvislými plochami vedenými po oboch stranách komunikácie a to vo vzdialenosti:

- Rýchlostná cesta R1 (vzdialenosť od osi vozovky) mimo zastavaného územia	100 m
- cesta I. triedy (vzdialenosť od osi vozovky) mimo zastavaného územia	50 m
- cesta III. triedy (vzdialenosť od osi vozovky) mimo zastavaného územia	20 m
a v zastavanom území ako komunikácia triedy B3	15m
Vozovky miestnych komunikácií	ochranné pásmo na obe strany od osi cesty 15m

Ochranné pásma elektrických zariadení

Rieši zákon č.656/2004 Z. z o energetike a o zmene niektorých zákonov.

Na ochranu zariadení elektrizačnej sústavy sa zriaďujú ochranné pásma. Ochranné pásmo je priestor v bezprostrednej blízkosti zariadenia elektrizačnej sústavy, ktorý je určený na zabezpečenie spoľahlivej a plynulej prevádzky a na zabezpečenie ochrany života a zdravia osôb a majetku.

Ochranné pásmo vonkajšieho nadzemného elektrického vedenia je vymedzené zvislými rovinami po oboch stranách vedenia vo vodorovnej vzdialenosti meranej kolmo na vedenie od krajného vodiča. Táto vzdialenosť je pri napätí:

a) od 1 kV do 35 kV vrátane

1. pre vodiče bez izolácie 10 m; v súvislých lesných priesekoch 7 m,
2. pre vodiče so základnou izoláciou 4 m; v súvislých lesných priesekoch 2 m,
3. pre zavesené káblové vedenie 1 m,

Ochranné pásmo vonkajšieho podzemného elektrického vedenia je vymedzené zvislými rovinami po oboch stranách krajných káblov vedenia vo vodorovnej vzdialenosti meranej kolmo na toto vedenie od krajného kábla. Táto vzdialenosť je:

1 m pri napätí do 110 kV vrátane vedenia riadiacej regulačnej a zabezpečovacej techniky,

Ochranné pásmo elektrickej stanice vonkajšieho vyhotovenia

- a) s napätím 110 kV a viac je vymedzené zvislými rovinami, ktoré sú vedené vo vodorovnej vzdialenosti 30 m kolmo na oplotenie alebo na hranicu objektu elektrickej stanice,
- b) s napätím do 110 kV je vymedzené zvislými rovinami, ktoré sú vedené vo vodorovnej vzdialenosti 10 m kolmo na oplotenie alebo na hranicu objektu elektrickej stanice,
- c) s vnútorným vyhotovením je vymedzené oplotením

alebo obostavanou hranicou objektu elektrickej stanice, pričom musí byť zabezpečený prístup do elektrickej stanice na výmenu technologických zariadení.

Pásma ochrany verejných vodovodov a kanalizácií

Rieši zákon 442/2002 Z. z. o verejných vodovodoch a verejných kanalizáciách § 19 ods. 2
Pásma ochrany sú vymedzené najmenšou vodorovnou vzdialenosťou od vonkajšieho pôdorysného okraja vodovodného potrubia alebo kanalizačného potrubia na obidve strany
a) 1,5 m pri verejnom vodovode a verejnej kanalizácii do priemeru 500 mm,
b) 2,5 m pri verejnom vodovode a verejnej kanalizácii nad priemer 500 mm.

Ochranné pásmo čistiarne odpadových vôd..... 100m

Ochranné pásma telekomunikačných zariadení a rozvodov

Ochranné pásmo pre telekomunikačné podzemné vedenia sú 1,5 m na obe strany od osi káblovej trasy.

Ochranné pásmo vodného toku

Ochranné pásmo potoka-Kadaň

V zmysle § 49 zákona č.364/2004 Z.z. (vodný zákon) a vykonávacej normy STN 75 2102 je nutné rešpektovať a zachovať ochranné pásmo:
min. 5 m od brehovej čiary (resp. vzdušnej päty hrádze)
- pobrežný pozemok : 10 m od brehovej čiary (resp. vzdušnej päty hrádze)

Ochranné pásmo lesa

50 m od hranice lesného pozemku

Z hľadiska merítka výkresovej dokumentácie nie sú všetky ochranné pásma graficky znázornené.

Záver

*V návrhovom období je potrebné rešpektovať všetky uvedené ochranné pásma vrátane vyznačených OP vodných zdrojov. Navrhnúť na zrušenie a rekultiváciu všetky nelegálne a divoké skládky, ktoré sa nachádzajú v katastrálnom území obce.
Realizovať opatrenia vedúce k zlepšeniu životného prostredia, kvality povrchových a podzemných vôd a ochranu pôdy.*

B13 NÁVRH RIEŠENIA ZÁUJMOV OBRANY ŠTÁTU, POŽIARNEJ OCHRANY, OCHRANY PRED POVODŇAMI

Pri vzniku mimoriadnych udalostí sa činnosť v teritóriu obce Malý Lapáš riadi v zmysle základných ustanovení Prehľadu činnosti Obecného úradu po vyhlásení stupňov pohotovosti :

1. stupeň pohotovosti - situácia nebezpečenstva
2. stupeň pohotovosti - stav ohrozenia

Právo vyhlasovania predbežných opatrení a stupňov pohotovosti má Bezpečnostná rada štátu. Materiál podrobne charakterizuje realizáciu opatrení pri prvom stupni pohotovosti – situácia nebezpečenstva a pri vyššom stupni pohotovosti – stave ohrozenia. Ďalej sú presne určené opatrenia príslušných ústredných orgánov, o ktorých rozhodla BR SR a spôsob ich

nevyhnutnej realizácie. Dôležité je zabezpečenie spojenia. Spojenie Obecného úradu sa organizuje tak, aby bol zabezpečený styk s určenými organizáciami na teritóriu obce s nadriadenými orgánmi okresu Nitra so súčinnosťnými organizáciami pre odborné zabezpečenie činnosti Obecného úradu. Využívajú sa všetky dostupné technické oznamovacie prostriedky (telefón...). Plán činnosti Obecného úradu po vyhlásení stupňov pohotovosti musí mať starosta obce a členovia štábu obrany už v období mieru. Z hľadiska územno-technického je dôležité nezablokovať automobilové komunikácie a udržiavať v prejazdnom stave hlavnú evakuačnú trasu, cestu I. a III. triedy .

Ohrozenie územia povodňami

Ochrana pred povodňami zahrňuje:

- a) úpravy tokov,
- b) budovanie ochranných hrádzí
- a) kombináciu opatrení a) + b)

Do celkovej koncepcie vodného hospodárstva je zahrnutá aj úprava menších vodných tokov a drobných prítokov v území.

Medzi ochranu pred povodňami zaraďujeme najmä: povodňové plány, povodňové prehliadky, predpovedná, hlásna a varovná povodňová služba, povodňové zabezpečovacie a záchranné práce.

Pri návrhu rozvojových zámerov v tomto území je nevyhnutné rešpektovať zákon o ochrane pred povodňami č.7/2010 Z.z. (§20, ods. 6, 7, 8, 9).

Obec má spracovaný aktuálny dokument:

POVODŇOVÝ PLÁN ZÁCHRANNÝCH PRÁČ OBCE MALÝ LAPÁŠ,

ktorý má nasledovný obsah

A. Textová časť

I. Zámer zabezpečenia, riadenia a vykonania povodňových záchranných prác

II. Zoznam orgánov, komisií a štábov, ktoré riadia a zabezpečujú ochranu pred povodňami, vrátane adries, čísiel telefónu, e-mailových adries a čísiel faxu

III. Stupne povodňovej aktivity, predpovedná povodňová služba, hlásna povodňová služba a varovanie obyvateľstva

IV. Povodňové záchranné práce obce

V. Sily a prostriedky na výkon povodňových h záchranných prác

VI. Zoznam povodňových plánov záchranných prác právnických osôb a fyzických osôb – podnikateľov a území obce

VII. Pomocná dokumentácia

VIII. Prílohy

B. Grafická časť

Civilná ochrana

V rámci schvalovacieho procesu pri stavebných konaniach riešiť požiadavky civilnej ochrany v súlade so Zákonom č. 42/1994 Z.z. o civilnej ochrane obyvateľstva a príslušnými vykonávacími predpismi.

- a) V zmysle § 2 Vyhlášky MV SR č.297/1994 Z.z. O stavebno-technických požiadavkách na stavby a o technických podmienkach zariadení vzhľadom na požiadavky civilnej ochrany v znení neskorších predpisov, ukrytie obyvateľstva zabezpečovať :

- v odolnom kryte v objekte samosprávy pre zamestnancov, ktorí budú v prípade vzniku mimoriadnej udalosti zabezpečovať riadenie alebo vykonanie záchranných, lokalizačných a likvidačných prác;
- v plynottesných alebo jednoduchých úkrytoch budovaných svojpomocne v bytových domoch;
- v jednoduchých úkrytoch budovaných svojpomocne v rodinných domoch;

Obec má vypracovaný "Úkrytový plán obce Malý Lapáš". Dokumentácia týkajúca sa plánu ukrytia obyvateľstva obce je spracovaná v zmysle Vyhlášky MV SR č. 532/2006 o ochrane obyvateľstva.

b) Zberné komunikácie šírko dimenzovať s rezervou aj z hľadiska možnosti evakuácie obyvateľstva z predmetného územia;

Požiadavky a podmienky civilnej ochrany stanovuje zákon NRSR č. 42/1994 Z.z. o civilnej ochrane obyvateľstva, v znení neskorších predpisov - úplné znenie zákona NRSR č.444/2006 Z.z.

Pri funkčnom využití územia obce a následnej príprave výstavby zariadení pre zhromažďovanie a pobyt ľudí a zvierat ako aj pri činnostiach, ktoré môžu ohrozovať ich bezpečnosť a zdravie, pri budovaní infraštruktúry obce je potrebné sa riadiť citovaným zákonom.

Podmienky pre zariadenia CO ustanovuje vyhláška MV SR č. 532/2006 Z.z. o podrobnostiach na zabezpečenie stavebno-technických požiadaviek a technických podmienok zariadení civilnej ochrany je potrebné rešpektovať na príslušnom stupni územnej prípravy a investičnej činnosti.

1. Stavebno-technické požiadavky na zariadenia civilnej ochrany sú požiadavky na územnotechnické, urbanistické, stavebno-technické a dispozičné riešenie a technické vybavenie stavieb z hľadiska potrieb civilnej ochrany. Uplatňujú sa v rámci obstarávania, navrhovania a schvaľovania územnoplánovacej dokumentácie

2. Stavebno-technické požiadavky podľa odseku 1 sa uplatňujú tak, že ochranné stavby
a/ sa budujú v podzemných podlažiach, alebo úpravou nadzemných podlaží stavebných objektov, alebo ako samostatne stojace stavby,

b/ tvoria prevádzkovo uzatvorený celok a nesmú ním viesť tranzitné inžinierske siete, ktoré s ním nesúvisia,

c/ sa navrhujú do miest najväčšieho sústredenia osôb, ktorým treba zabezpečiť ukrytie v dochádzkovej vzdialenosti najviac do 500m,

d/ sa umiestňujú najmenej 100m od zásobníkov prchavých látok a plynov s toxickými účinkami, ktoré by mohli ohroziť bezpečnosť ukryvaných osôb,

e/ sa umiestňujú tak, aby prístupové komunikácie umožňovali prístup k objektu pre ukryvané osoby,

f/ sa navrhujú s kapacitou 150 a viac ukryvaných osôb podľa prílohy č. 1 štvrtej časti písmena A (Kapacita ochrannej stavby je súčet miest na sedenie a ležanie ukryvaných osôb, pričom miest na ležanie musí byť 20% až 30% z navrhovaného počtu miest),

g/ majú zabezpečené vo vnútorných priestoroch mikroklimatické podmienky,

h/ spĺňajú ochranné vlastnosti vyjadrené ochranným súčiniteľom stavby K_0 .

3. Stavebno-technické požiadavky na ochranné stavby podľa ods. č. 1 sa vypracúvajú v územnoplánovacej dokumentácii v časti verejné dopravné a technické vybavenie územia v územných obvodoch takto:

a/ v budovách zabezpečujúcich ukrytie pre najpočetnejšiu zmenu zamestnancov a pre osoby prevzaté do starostlivosti,

b/ v budovách poskytujúcich služby obyvateľstvu, najmä v nemocniciach, hoteloch, ubytovniach, internátoch všetkých typoch škôl, bankách, divadlách, kinách, poisťovniach, telovýchovných objektoch, zabezpečujúcich ukrytie podľa prevádzkovej a ubytovacej kapacity pre personál a osoby prevzaté do starostlivosti,

c/ v hypermarketoch a polyfunkčných domoch podľa projektovanej kapacity návštevnosti pre personál a osoby prevzaté do starostlivosti,

d/ v budovách štátnych orgánov, orgánov miestnej štátnej správy a samosprávy pre plánovaný počet zamestnancov a pre osoby prevzaté do starostlivosti.

4. Ochranné stavby sa navrhujú podľa analýzy územia z hľadiska možných mimoriadnych udalostí.

V zmysle nariadenia vlády 565/2004 Z.z. /ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 166/1994 Z.z. o kategorizácii územia Slovenskej republiky v znení nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 25/1997 Z.z. / čl. I. , Zaradenie územia do jednotlivých kategórií podľa územných obvodov obvodných úradov Slovenskej republiky sa zaraďuje územný obvod do kategórie IV. Následne sa budovanie ochranných stavieb vykonáva:

a/ na území kategórie IV. V plynosných úkrytoch alebo v jednotlivých úkrytoch budovaných svojpomocne,

b/ na území kategórií I. – IV. V bytových a rodinných domoch s kapacitou do 50 ukryvaných osôb v plynosných úkrytoch alebo v jednoduchých úkrytoch budovaných svojpomocne a v bytových domoch s kapacitou nad 50 ukryvaných osôb v plynosných úkrytoch.

Podrobné podmienky pre uplatnenie citovaného zákona a vyhlášky ustanovuje príslušný orgán ochrany a obec.

V rámci schvaľovacieho procesu pri stavebných konaniach riešiť požiadavky civilnej ochrany v súlade so Zákonom č. 42/1994 Z.z. o civilnej ochrane obyvateľstva a príslušnými vykonávacími predpismi.

Požiarna ochrana

Riešenie požiarnej ochrany vychádza zo zákona NR SR č.314/2001 Z.z. o ochrane pred požiarmi v znení neskorších predpisov a vyhlášky MV SR č. 699/2004 Z.z. o zabezpečení stavieb vodou na hasenie požiarov s citáciou § 2, §4 - §7.

Z hľadiska požiarnej ochrany obec má dobrovoľný hasičský zbor. V prípade väčšieho požiaru a pre vykonávanie záchranných prác pri živelných pohromách, slúži zásahová jednotka v krajskom meste Nitra. Obec má vybudovanú verejnú vodovodnú sieť. Na hlavné vodovodné potrubia sú napojené uličné rozvody s osadenými protipožiarnymi hydrantmi. Zásobovanie navrhovaných rozvojových zámerov požiarou vodou sa navrhuje riešiť z miestnej verejnej vodovodnej siete - vybudovaných uličných rozvodov. Ak nie sú zriadené odberné miesta (nadzemný, podzemný hydrant alebo výtokový stojan), zriadiť:

- hydranty vo vzájomnej vzdialenosti 400 m pri stavbách na bývanie a 160 m pri ostatných stavbách,

- výtokový stojan vo vzájomnej vzdialenosti 600 m,

- plniace miesto vo vzdialenosti 6000 m,

- odberné miesta musia byť viditeľne označené v zmysle § 9 ods. 7, 8 a prílohy č. 2 cit. vyhlášky. Príjazd pre požiarne vozidlá je v obci zabezpečený po spevnených komunikáciách šírky minimálne 3,5 m (minimálna šírka 3 m v zmysle § 82 vyhl. MV SR č. 94/2004 Z.z.). Komunikácie sú dimenzované na zaťaženie min. 80 kN, reprezentujúce pôsobenie zaťaženej nápravy požiarneho vozidla.

Vojenská správa nemá v riešenom území zvláštne územné požiadavky.

Navrhované zásady, dlhodobé a trvalé ciele:

1. *Podporovať opatrenia na vodných tokoch z hľadiska ochrany pred povodňami, úpravy pred vybrežovaním vôd, stabilizácia koryta na tokoch a realizovať ochranné technické opatrenia na monitorovaných lokalitách v rámci riešeného územia obce Malý Lapáš.*

2. *V záujme zabezpečenia ochrany územia pred povodňami musia byť rozvojové aktivityv súlade so Zákonom č.7/2010 Z.z o ochrane pred povodňami.*
3. *Vytvárať podmienky a budovať potrebné protipovodňové opatrenia s dôrazom na ochranu zastavaného územia obce.*
4. *Stavby protipovodňovej ochrany sú zaradené medzi verejnoprospešné stavby.*
5. *V rámci využitia územia nesmie dôjsť k významným zásahom do režimu povrchových vôd, vodných tokov a technických diel na nich.*
6. *Navrhovanú výstavbu realizovať bez podpivničenia, v dostatočnej vzdialenosti od vodného toku s umiestnením +/- 0,00 min. 30 cm nad Q50 (jednostranná zástavba) resp. Q100.*
7. *Protipovodňovú ochranu navrhovaných rozvojových zámerov, spolu s príslušnou projektovou dokumentáciou si musí žiadateľ - investor zabezpečiť na vlastné náklady.*
8. *V rozvojových plochách určených pre obytnú výstavbu riešiť ukrytie obyvateľstva v JÚBS, v zmysle príslušných predpisov:*
  - *zákona NR SR č. 42/1994 o civilnej ochrane obyvateľstva v znení neskorších predpisov,*
  - *vyhlášky MV SR č. 533/2006 o ochrane obyvateľstva pri výrobe, preprave, skladovaní a manipulovaní s nebezpečnými látkami v znení neskorších predpisov,*
  - *vyhlášky MV SR č. 297/199 Z.z. o stavebno-technických požiadavkách na stavby a technických podmienkach zariadení vzhľadom na požiadavky civilnej ochrany v znení neskorších predpisov,*
  - *vyhlášky MV SR č. 314/98 Z.z. hospodárenie s materiálom civilnej ochrany v znení neskorších predpisov,*
  - *vyhlášky MV SR č. 388/2006 Z.z. o podrobnostiach na zabezpečenie technických a prevádzkových podmienok informačného systému civilnej ochrany,*
  - *v objektoch určených pre funkciu bývania, občianskej vybavenosti, rekreácie a podnikateľských aktivít riešiť ochranu obyvateľstva ukrytím v JÚBS v zapustených, polozapustených priestoroch a v technickom prízemí domov v zmysle vyhlášky 532/2006.*
9. *Z hľadiska potrieb požiarnej ochrany je nutné:*
  - *pri realizácii rozvojových zámerov riešiť požiadavky na zabezpečenie požiarnej vody pre stavby v súlade s vyhláškou MV SR č. 699/2004 Z.z. o zabezpečení stavieb vodou na hasenie požiarov,*
  - *pri zmene funkčného využitia územia riešiť požiadavky vyplývajúce zo záujmov požiarnej ochrany v súlade so zákonom NR SR č. 314/2001 Z.z. o ochrane pred požiarimi a súvisiacimi predpismi,*
  - *zásobovanie požiarou vodou riešiť z miestnej verejnej vodovodnej siete z požiarnych hydrantov, potrebu požiarnej vody stanoviť v zmysle STN 92 0400 PBS Zásobovanie vodou na hasenie požiarov, pričom uvedená potreba požiarnej vody bude zabezpečená z vonkajších podzemných hydrantov.*
10. *Akceptovať ustanovenia vyhlášky MV SR č. 699/2004 Z.z. o zabezpečení stavieb vodou na hasenie požiarov a pre potrebu zabezpečenia množstva požiarnej vody je potrebné vychádzať z platnej STN 92 0400:2005-07 Požiarna bezpečnosť stavieb. Zásobovanie vodou na hasenie požiarov.*
11. *V nových územiach, resp. v rámci rekonštrukcií jestvujúcich vodovodov v jestvujúcom území obce navrhovať a inštalovať na vodovodných radoch najmenej menovitej*

svetlosti DN 80 nadzemné hydranty pre plnenie cisterien oprávnených osôb. Podzemné hydranty je možné realizovať len vtedy, ak nie je možné navrhnuť nadzemný hydrant v súlade s § 8 ods. 6 vyhlášky MV SR č. 699/2004 Z.z. o zabezpečení stavieb vodou na hasenie požiarov.

12. *Pre zabezpečenie zásobovania obce požiarou vodou sa navrhujú a využívajú nadzemné hydranty, ktoré slúžia na plnenie cisterien oprávnených osôb v prípadoch požiarov v súlade s vyhláškou MV SR č. 699/2004 Z.z. o zabezpečení stavieb vodou na hasenie požiarov.*
13. *súčasťou záväznej časti je návrh riešenia záujmov civilnej ochrany v zmysle § 4 vyhlášky MV SR č. 532/2006 Z. z. o podrobnostiach na zabezpečenie stavebnotechnických požiadaviek a technických podmienok zariadení civilnej ochrany vzhľadom na požiadavky civilnej ochrany a to zabezpečenie druhu a rozsahu stavebnotechnických požiadaviek zariadení civilnej ochrany zameraných na ochranu života, zdravia a majetku a technických podmienok zariadení na utváranie predpokladov na znižovanie rizík a následkov mimoriadnej situácie a v čase vojny a vojnového stavu,*
14. *zabezpečenie ochrany obyvateľstva pred účinkami nebezpečných látok pri mimoriadnej udalosti spojené s ich únikom (vyhláška MV SR č. 533/2006 Z. z. o podrobnostiach o ochrane obyvateľstva pred účinkami nebezpečných látok v znení neskorších predpisov),*
15. *zabezpečenie materiálom civilnej ochrany a humanitárnej pomoci (vyhláška MV SR č. 314/1998 Z. z. o podrobnostiach na zabezpečovanie hospodárenia s materiálom civilnej ochrany v znení neskorších predpisov),
zabezpečenie technických a prevádzkových podmienok informačného systému civilnej ochrany (vyhláška MV SR č. 388/2006 Z. z. o podrobnostiach na zabezpečovanie technických a prevádzkových podmienok informačného systému civilnej ochrany v znení neskorších predpisov.*
16. *Z hľadiska formalizovanej štruktúry územného plánu obce tvorí „civilná ochrana obyvateľstva“ samostatnú časť, ktorá je zahrnutá v návrhu záväznej časti „Zásady a regulatívy verejného dopravného a technického vybavenia a občianskeho vybavenia“ vrátane jej grafického vypracovania vo forme výkresov grafickej časti územného plánu obce (§11 ods. 5 písm. f) a § 139a ods. 10 písm. m) zákona 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku v znení neskorších predpisov).*
17. *Pri spracovaní návrhu je potrebné, vychádzať predovšetkým z už existujúcej dokumentácie obce na úseku civilnej ochrany podľa § 15 zákona NR SR č. 42/1994 o civilnej ochrane obyvateľstva v znení neskorších predpisov.
V rámci navrhovaného územného rozvoja obce, či už bytového, výrobného, športového alebo rekreačného žiadame vodné toky rešpektovať a pri vlastnom návrhu rozvojových zámerov vychádzať z nasledovných požiadaviek:*
18. *Rešpektovať Zákon o vodách č.364/2004 Z.z v znení neskorších predpisov, Zákon č.7/2010 o ochrane pred povodňami a príslušné platné normy STN 75 2102 „Úpravy riek a potokov“ a pod.*
19. *Navrhované križovanie inžinierskych sietí s vodnými tokmi žiadame technicky riešiť v súlade s STN 73 6822 .Križovanie a súběhy vedení a komunikácií s vodnými tokmi".
V zmysle § 49 zákona č. 364/2004 Z.z.(Vodný zákon) a vykonávacej normy STN 75 2102 , zachovať ochranné pásmo vodohospodársky významného vodného toku Žitava a Bočovka v šírke min.6 m od brehovej čiary resp. vzdušnej päty hrádze obojstranne.*

20. V ochrannom pásme, ktoré je potrebné ponechať bez trvalého oplotenia, nie je prípustná orba, stavanie objektov, zmena reliéfu ťažbou, navážkami, manipulácia s látkami škodiacimi vodám, výstavba súbežných inžinierskych sietí.

21. Taktiež je nutné zachovať prístup mechanizácie správcu vodného toku k pobrežným pozemkom (bez trvalého oplotenia) z hľadiska realizácie opráv, údržby a povodňovej aktivity. Pri výkone správy vodného toku a správy vodných stavieb alebo zariadení (§ 49 Zákona o vodách č.364/2004 Z.Z) môže správca vodného toku užívať pobrežné pozemky. Pobrežnými pozemkami v závislosti od druhu opevnenia brehu a druhu vegetácie pri vodohospodársky významnom vodnom toku sú pozemky do 10 m od brehovej čiary a pri drobných vodných tokoch do 5 m od brehovej čiary; pri ochrannej hrádzi vodného toku do 10 m od vzdušnej a návodnej päty hrádze.

Uvedené rešpektovať a zapracovať do textovej (Smerná a Záväzná časť) i grafickej časti ÚPN kap. „Vymedzenie ochranných pásiem a chránených území“ a ďalších príslušných kapitol.

22. Vlastnú výstavbu navrhovanú v blízkosti vodných tokov situovať nad hladinu Q_{100} , mimo záplavové územie (súvislá zástavba, významné líniové stavby a objekty a pod.,). V záujme zabezpečenia ochrany územia pred povodňami musia byť rozvojové aktivity v súlade so Zákom č.7/2010 Z.z o ochrane pred povodňami

23. Zabezpečiť ochranu inundačného územia, zamedziť v ňom výstavbu a iné nevhodné činnosti.

24. Vytvárať podmienky pre prirodzené meandrovanie vodných tokov, pre spomaľovanie odtoku povrchových vôd z predmetného územia.

25. V rámci odvádzania dažďových vôd a vôd z povrchového odtoku je potrebné realizovať opatrenia na zadržanie pridaného odtoku v území tak, aby odtok zdaného územia nebol zvýšený voči stavu pred realizáciou navrhovanej zástavby a aby nebola zhoršená kvalita vody v recipiente (retencia dažďovej vody a jej využitie, infiltrácia dažďových vôd a pod.).

26. Podporovať inovačné postupy a technológie zabezpečujúce vsakovanie dažďových vôd do územia.

27. Obmedziť vypúšťanie dažďových vôd a vôd z povrchového odtoku do vodných tokov.

28. Odvádzanie a čistenie odpadových vôd z rozvojových lokalít musí zohľadňovať požiadavky na čistenie vôd v zmysle Zákona o vodách č.364/2004 Z.z a NV SR č.269/2010 Z.z, ktorým sa ustanovujú požiadavky na dosiahnutie dobrého stavu vôd.

29. Komplexne riešiť odtokové pomery v povodiach s dôrazom na spomalenie odvedenia povrchových vôd z územia v súlade s ekologickými limitmi využívania územia a ochrany prírody.

30. V návrhu zohľadniť a rešpektovať PHO vodných zdrojov určených pre hromadné zásobovanie obyvateľov pitnou vodou v zmysle vodoprávných rozhodnutí. Vodný zdroj

31. V súčasnosti SVP š.p. v rámci svojho Podnikového rozvojového programu investícií neplánuje, resp. nemá zaradené investičné akcie v súvislosti s úpravou vodných tokov v riešenom území. Akúkoľvek investorskú činnosť a výsadbu porastov v blízkosti vodných tokov a ich ochranného pásma odsúhlasí s organizáciou SVP š.p..

B14 NÁVRH OCHRANY PRÍRODY A TVORBY KRAJINY VRÁTANE PRVKOV ÚZEMNÉHO SYSTÉMU EKOLOGICKEJ STABILITY EKOSTABILIZAČNÝCH OPATRENÍ A OCHRANY KULTÚRNEHO DEDIČSTVA

Ochrana krajiny ,významné krajinárske ekologické štruktúry,chránené územia prírody

Ochranu prírody a krajiny upravuje najmä osobitný zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny a zákon č.454/2007, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších právnych predpisov (ďalej len „zákon o ochrane prírody a krajiny“)

V zmysle zákona o ochrane prírody a krajiny na území Slovenskej republiky platí prvý stupeň ochrany, ak tento zákon alebo všeobecne záväzný právny predpis vydaný na jeho základe neustanovuje inak. Ďalej tento zákon upravuje druhovú ochranu, ochranu drevín, pôsobnosť orgánov štátnej správy a obcí, práva a povinnosti právnických a fyzických osôb a zodpovednosť za porušenie povinností na úseku ochrany prírody a krajiny.

Územná ochrana

Podmienky ochrany a povinnosti určené zákonom 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov sa týkajú najmä vlastníkov a užívateľov príslušných pozemkov. Štátnu správu ochrany prírody vykonávajú príslušné orgány (Okresný úrad , Odbor starostlivosti o životné prostredie), v oblasti ochrany drevín je orgánom ochrany prírody obec.

Pre celkové zlepšenie ekologickej kvality a stability posudzovaného územia je dôležité chápať navrhované opatrenia ako integrované opatrenia všeobecnej, územnej a druhovej ochrany prírody a krajiny.

- súvislostiach so všeobecnou ochranou prírody a krajiny sú dôležité najmä nasledovné ustanovenia zákona:
- významný krajinný prvok možno užívať len takým spôsobom, aby nebol narušený jeho stav a nedošlo k ohrozeniu alebo k oslabeniu jeho ekologicko-stabilizačnej funkcie (§ 4, ods. 2).
- vytváranie a udržiavanie územného systému ekologickej stability je verejným záujmom. Podnikatelia a právnické osoby, ktorí zamýšľajú vykonávať činnosť, ktorou môžu ohroziť alebo narušiť územný systém ekologickej stability, sú povinní zároveň navrhnúť opatrenia, ktoré prispejú k jeho vytváraniu a udržiavaniu (§ 4, ods. 3).
- podnikatelia a právnické osoby, ktorí svojou činnosťou zasahujú do ekosystémov, ich zložiek alebo prvkov, sú povinní na vlastné náklady vykonávať opatrenia smerujúce k predchádzaniu a obmedzovaniu ich poškodzovania a ničenia (§ 4, ods. 4).
- udržiavanie a dosiahnutie priaznivého stavu časti krajiny sú činnosti vykonávané vo verejnom záujme (§ 5, ods. 4).
- vlastník (správca, nájomca) pozemku s osobitne chránenou časťou prírody a krajiny v navrhovanom území európskeho významu a území medzinárodného významu je povinný pri jeho bežnom obhospodarovaní zabezpečovať priaznivý stav časti krajiny (§ 5, ods. 5).
- ak udržiavanie alebo dosiahnutie priaznivého stavu časti krajiny podľa odseku 5 nemožno zabezpečiť bežným obhospodarovaním, možno vlastníkovi (správcovi, nájomcovi) dotknutých pozemkov poskytnúť finančný príspevok (§ 5, ods. 6).
- ak vlastník (správca, nájomca) dotknutých pozemkov nezabezpečí ani po predchádzajúcom upozornení priaznivý stav časti krajiny alebo ak je zabezpečenie priaznivého stavu časti krajiny potrebné z dôvodu jej bezprostredného ohrozenia, môže tak urobiť organizácia ochrany prírody a krajiny zriadená podľa § 65 ods. 1 písm. k) na vlastné náklady (§5, ods.7).
- každý, kto zamýšľa zasiahnuť do biotopu európskeho významu alebo biotopu národného významu spôsobom, ktorým možno biotop poškodiť alebo zničiť je

povinný vyžiadať si súhlas obvodného úradu životného prostredia. Ak zásahom dôjde k poškodeniu alebo zničeniu biotopu európskeho významu alebo biotopu národného významu je žiadateľ povinný uskutočniť primerané náhradné revitalizačné opatrenia vyplývajúce najmä z dokumentácie ochrany prírody a krajiny; táto povinnosť neplatí, ak ide o bežné obhospodarovanie poľnohospodárskych kultúr alebo lesných kultúr. Ak nemožno uskutočniť náhradné revitalizačné opatrenia, je povinný uhradiť finančnú náhradu do výšky spoločenskej hodnoty zasiahnutého biotopu (§ 95). Finančná náhrada je príjmom Environmentálneho fondu (§ 6, ods. 1).

- vlastník (správca, nájomca) pozemku je povinný odstraňovať invázne druhy zo svojho pozemku spôsobmi podľa odseku 7 a o pozemok sa starať takým spôsobom, aby zamedzil opätovnému šíreniu invázných druhov, a to na náklady pôvodcu ich šírenia, ak je známy, inak na náklady štátu (§ 7, ods. 3).
- obstaráť Dokument starostlivosti o dreviny - DSOD (aj čiastkového) ako odborného podkladu k ÚP a MÚSES, ako dokumentácie ochrany prírody a krajiny - § 54 zákona, ktorá najmä určuje strategické ciele ochrany prírody a krajiny a opatrenia na ich dosiahnutie, vymedzuje chránené územia a ich ochranné pásma vrátane zón a stupňov ich ochrany, biotopy chránené týmto zákonom, chránené druhy a územia medzinárodného významu, stanovuje zásady ich vývoja vo vzťahu k činnostiam jednotlivých odvetví, posudzuje dôsledky zásahov do ekosystémov, ich zložiek a prvkov alebo do biotopov a navrhuje ich optimálne využitie a spôsob ochrany.
- obsahuje návrh asanačných, rekonštrukčných, regulačných alebo iných zásahov do územia a ďalších preventívnych alebo nápravných opatrení v územnej ochrane, druhovej ochrane a ochrane drevín.
- určuje programové zámery a opatrenia na dosiahnutie trvalo udržateľného rozvoja a územného systému ekologickej stability,
- poskytuje súhrn poznatkov o základných prírodných zložkách ekosystémov chránených území, ich ochranných pásiem a zón,
- určuje vzácnosť, zriedkavosť a ohrozenosť chránených druhov vrátane prioritných druhov a prioritných biotopov.

Obstarávanie a schvaľovanie týchto dokumentov je kompetencia obce - § 69 ods. 1 písm. g/ zákona č. 543/2002 Z. z.

Funkčnosť prvkov ÚSES zabezpečiť rešpektovaním ich ochrany pred zástavbou, to znamená nezasahovať do ich plochy bariérovými prvkami, oploteniami, resp. sem neumiestňovať budovy a stavebné zámery.

NATURA 2000

Zo záväzkov SR ako členského štátu Európskeho spoločenstva vyplýva realizácia Programu budovania sústavy osobitne chránených území NATURA 2000. Túto sústavu tvoria dva typy území:

- územia európskeho významu

- chránené vtáčie územia

Národný zoznam navrhovaných chránených vtáčích území schválila Vláda SR dňa 9.júla 2003 uznesením vlády č. 636/2003, národný zoznam obsahuje 38 navrhovaných chránených vtáčích území s celkovou rozlohou cca 1 236 545 ha (25,2% rozlohy SR).

Do riešeného územia nezasahuje žiadne navrhované ani vyhlásené chránené vtáčie územie ani žiadne územie európskeho významu.

Ekologicky významné segmenty krajiny

Územný systém ekologickej stability

V zmysle § 2 zákona o ochrane prírody a krajiny sa za územný systém ekologickej stability (ÚSES) považuje taká celopriestorová štruktúra navzájom prepojených ekosystémov, ich zložiek a prvkov, ktorá zabezpečuje rozmanitosť podmienok a foriem života v krajine. Základnými prvkami kostry ÚSESu sú biocentrá a biokoridory provinciónálneho, nadregionálneho, regionálneho a miestneho významu a interakčné prvky. Súčasťou tvorby ÚSES v krajine je aj systém opatrení na ekologicky vhodné a optimálne využívanie krajiny a jej potenciálu.

V Slovenskej republike koncepcia ÚSES bola prijatá uznesením vlády SR č. 394 z roku 1991.

V zmysle zákona o ochrane prírody a krajiny:

- **biocentrum** je ekosystém alebo skupina ekosystémov, ktorá vytvára trvalé podmienky na rozmnožovanie, úkryt a výživu živých organizmov a na zachovanie a prirodzený vývoj ich spoločenstiev,
- **biokoridor** je priestorovo prepojený súbor ekosystémov, ktorý spája biocentrá a umožňuje migráciu a výmenu genetických informácií živých organizmov a ich spoločenstiev, na ktorý priestorovo nadväzujú interakčné prvky,
- **interakčný prvok** je určitý ekosystém, jeho prvok alebo skupina ekosystémov, najmä trvalá trávna plocha, močiar, porast, jazero, prepojený na biocentrá a biokoridory, ktorý zabezpečuje ich priaznivé pôsobenie na okolité časti krajiny pozmenenej alebo narušenej človekom.

V návrhu ÚPN sú zapracované a rešpektované všetky prvky ÚSES, ktoré do k.ú. zasahujú v zmysle Koncepcie územného rozvoja Slovenska (2001), ÚPN regiónu Nitrianskeho kraja, (2012) - časti krajinná štruktúra, R - ÚSESu okresu Nitra (2019).

Na miestnej úrovni je ÚSES dopĺňaný o prvky miestneho významu a o interakčné prvky, zároveň ako EVSK /ekologicky významné segmenty krajiny/, čím sa postupne vytvárajú podmienky pre zabezpečenie priestorovej ekologickej stability krajiny a tým zachovanie rôznorodosti podmienok a foriem života.

Minimálne nutné parametre biocentier a biokoridorov na úrovni M - ÚSES:

- biocentrum: pre vegetačný stupeň dubový a lužné lesy: 30 -10 ha, pre vodné spoločenstvá tečúce: viac ako 100 m, pre vody stojaté: 1 ha, pre lúčne spoločenstvá: 3 ha
- biokoridor: pre lesné spoločenstvá: 2000 m, mokrade: 2000 m, lúčne spoločenstvá: 1000 m, minimálne nutná šírka jednoduchého biokoridoru pre lesné spoločenstvá: 15 m, mokrade a lúčne spoločenstvá: 20 m.

Približná minimálna doba na dosiahnutie plnej funkčnej spôsobilosti biocentra a biokoridora miestneho významu je pre:

- vodné spoločenstvá: 10 rokov
- mokrade: 10 rokov
- lúky: 20 rokov
- les s prirodzenou prevahou duba: 400 rokov
- les s prirodzenou prevahou drevín mäkkého luhu – 60 rokov

Z hľadiska rozloženia jednotlivých ťažiskových prvkov územného systému ekologickej stability v riešenom území možno uviesť nasledovné prvky :

Podľa Zákona NR SR č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny je definované:

1. biocentrum je ekosystém alebo skupina ekosystémov, ktorá vytvára trvalé podmienky na rozmnožovanie, úkryt a výživu živých organizmov a na zachovanie prirodzeného vývoja ich spoločenstiev.

Význam biocentra je daný jeho rozlohou, druhovým zložením a biogeografickým významom. Biocentrum regionálneho významu predstavujú oblasť alebo časť krajiny so zvláštnym významom pre daný región, ktorá umožňuje za vhodných podmienok existenciu prirodzených ekosystémov a ich trvalý prirodzený vývoj.

2. biokoridor je priestorovo prepojený súbor ekosystémov, ktorý spája biocentra a umožňuje migráciu a výmenu genetických informácií živých organizmov a ich spoločenstiev, na ktorý priestorovo nadväzujú interakčné prvky.

Význam biokoridu je daný jeho rozlohou, druhovým zložením a biogeografickým významom. Ide o prvok krajinej štruktúry, ktorý svojou štruktúrou a stavom ekologických podmienok umožňuje migráciu organizmov s cieľom výmeny genetických informácií a interakciu medzi rôznymi ekosystémami s rôznou ekostabilizačnou, príp. inou funkciou.

3. interakčný prvok určitý ekosystém, jeho prvok alebo skupina ekosystémov, najmä trvalá trávna plocha, močiar, porast, jazero, prepojený na biocentra a biokoridory, ktorý zabezpečuje ich priaznivé pôsobenie na okolité časti krajiny pozmenenej alebo narušenej človekom.

Ostatné ekostabilizačné prvky:

Genofondovo významné lokality (GL) predstavujú územia s výskytom vzácných a chránených druhov flóry a fauny. Významné sú pre zachovanie autochtónnej biodiverzity (Bohálová et al., 2014). Sú to lokality, ktoré spĺňajú kritériá najmä z hľadiska významnosti pre biodiverzitu a prítomnosť ohrozených a chránených druhov, reprezentatívnosť, pôvodnosť, umiestnenie v krajine a veľkosť.

Ekologicky významné segmenty krajiny (EVSK) sú časti krajiny, ktoré sú tvorené alebo v nich prevažujú ekosystémy s relatívne vyššou ekologickou stabilitou. Vyznačujú sa trvalosťou bioty a ekologickými podmienkami umožňujúcimi existenciu druhov prirodzeného genofondu krajiny (Löw et al. 1995). Podľa metodických pokynov (Bohálová et al., 2014) sú EVSK z metodologického hľadiska základom pre návrh jednotlivých prvkov ÚSES, stávajú sa základom pre vymedzenie biocentier, príp. môžu mať vplyv na trasovanie biokoridorov. Ide o vzácné prirodzené a prírode blízke biotopy z hľadiska ochrany genofondu, ako aj územia, ktoré plnia vyrovnávajúcu funkciu (tlmia neagatívne dôsledky ľudskej činnosti).

Koeficient ekologickej stability (KES) vypočítaný podľa metodiky Reháčková, Pauditšová (2007) dosahuje **hodnotu 1,37 (2. stupeň ekologickej stability)** - krajina s nízkou ekologickou stabilitou (0,51 – 1,50). Dôvodom je vysoký podiel poľnohospodársky využívannej pôdy a nedostatočný podiel lesov a iných ekologicky hodnotných krajinných segmentov na celkovej ploche riešeného územia.

Chránené územie a prvky ÚSES **ÚSES regionálneho významu v k. ú. Malý Lapáš**

Hoci katastrálnemu územiu obce Malý Lapáš dominujú veľkoblukové plochy ornej pôdy, v území sa vyskytujú aj ekologicky významné prvky. Základom kostry ekologickej stability v obci je **biokoridor regionálneho významu (RBk15) vodný tok Kadaň**. Jedná sa o vodohospodársky významný tok (európsky kód SKN0056). Jeho význam je pre ekologickú stabilitu z hľadiska vhodnej štruktúry, druhového zloženia brehových porastov a migráciu vodného vtáctva hodnotný. Zo severozápadnej strany od intravilánu obce zasahuje

biocentrum regionálneho významu RBc1 Taraň. Cieľom územného systému ekologickej stability je vytvorenie čo najpriaznivejšej štruktúry krajiny.

Z hľadiska rozloženia jednotlivých ťažiskových prvkov územného systému ekologickej stability v riešenom území možno uviesť nasledovné prvky:

RBk15 Biokoridor regionálneho významu Kadaň (ÚPN v znení ZaD1 Nitrianskeho kraja 2015, RÚSES okresu Nitra 2019)

Dĺžka / šírka biokoridoru existujúca: 6,35 km + 3,53 km / 170 – 350 m

Dĺžka / šírka / výmera biokoridoru navrhovaná: 18,59 km / 50 – 170 m / 123,75 ha

Celkovo v k.ú. Štitáre, Pohranice, Malý Lapáš, Golianovo, Veľký Cetín

Stav biokoridoru: prevažne vyhovujúci

Jeden z najdlhších regionálnych biokoridorov, prechádzajúci k.ú. 5-tich obcí v rámci okresu Nitra. Tento prevažne *hydrický biokoridor* spája 2 nadregionálne významné prvky ÚSES, t.j. NBc Zoborské vrchy a NBk rieka Nitra a v severnej časti sa spája aj s RBc Kolíňanský vrch, čím je toto územie prepojené so Zoborom. Osou biokoridoru je približne od územia Kolíňanského vrchu potok Kadaň, ktorý preteká VN Golianovo (cca 31 ha) a v k.ú. obce Veľký Cetín, severne od intravilánu sa stáča smerom na severo-západ a západ a vlieva sa do rieky Nitry.

V biokoridore sa vyskytujú súvislé plošné porasty drevín, ktoré sú v intravilánoch obcí a v blízkosti ornej pôdy nahradené najmä travinno-bylinnými porastmi len s ojedinelým výskytom drevín. Miestami sa biokoridor rozširuje a jeho súčasťou sa stávajú zamokrené územia. Biokoridor je významný najmä pre migráciu živočíchov, zvlášť pre vodné vtáctvo.

Ohrozenie biokoridoru:

- viacero dopravných bariér – v k.ú. Malý Lapáš cesta I. triedy I/51 Nitra – Vráble,
- intravilán obce a najmä rozširujúca sa výstavba rodinných domov a prímestských záhrad v týchto intravilánoch,
- poľnohospodárstvo – chemizácia a nevhodné postupy obrábania veľkoblukovej ornej pôdy nachádzajúcej sa v okolí biokoridoru,
- prenikanie nepôvodných, invázných druhov rastlín do brehových porastov a porastov ekotónu,

Navrhované ekostabilizačné a manažmentové opatrenia:

- zabezpečiť ochranu a starostlivosť o brehové porasty, zohľadňovať ich hlavnú funkciu a realizovať ich pravidelnú údržbu (vrátane krovitých porastov),
- uprednostňovať minimálnu chemizáciu poľnohospodárstva a podporovať alternatívny spôsob hospodárenia na poľnohospodárskej pôde v okolí biokoridoru,
- obmedziť rozširujúcu sa výstavbu rodinných domov intravilánov obcí do územia biokoridoru,
- vylúčiť aplikáciu chemických prostriedkov (napr. pesticídov a rodenticídov) v okolitej poľnohospodárskej krajine,
- zabrániť introdukcii invázných druhov, ktoré svojim agresívnym správaním znižujú druhovú diverzitu biokoridoru,

GL12 Genofondová lokalita Lapášsky park (RÚSES okresu Nitra 2019)

Výmera: 2,48 ha

Prvá písomná zmienka o Lapášskom parku pochádza z roku 1630. Územie CHA Lapášsky park bolo vyhlásené v roku 1982 Uznesením z 8. plenárneho zasadnutia ONV v Nitre, uskutočneného dňa 6.10.1982, 3. stupeň ochrany - vyhláška KÚŽP v Nitre č. 1/2004 z 10.5.2004 - účinnosť od 1.7.2004. Je v správe ŠOP SR – CHKO Ponitrie. Ochranné pásmo CHA Lapášsky park určené nemá. Park má pestrú dendrologickú skladbu, pozoruhodná je 150-ročná lipa (*Tilia*) a z ďalších starších jedincov, napr. borovica hladká (*Pinus strobus*), sofora japonská (*Sophora japonica*), kalykant floridský (*Calycanthus floridus*) a paulovnia

plstnatá (*Paulownia tomentosa*). Slúži na ochranu historického parku (lesoparku) v okolí kúrie severne od intravilánu obce Malý Lapáš pri bývalej vinohradníckej družstevnej pivnici. Plocha parku v časti Jáger (Egeri puszta) bola značne zredukovaná výsadbou ovocného sadu (Agro – Dvor, s.r.o. Pohranice). V Lapášskom parku sa vyskytuje typ biotopu X9 Porasty nepôvodných drevín.

Zastúpenie chránených rastlinných a živočíšnych druhov: nezistené

Identifikácia prípadného ohrozenia:

- budovanie nových stavieb okrem objektov drobnej architektúry (mobiliárov)
- rozširovanie výstavby rodinných domov z južnej a juho-západnej strany parku,
- poľnohospodárska činnosť (ovocné sady a orná pôda) zo S strany parku,
- rozširovanie invázných a ruderálnych druhov rastlín.

Manažmentové opatrenia:

- zabrániť rozširovaniu porastov invázných a ruderálnych druhov,
- zrealizovať prieskum zdravotného stavu drevín a zabezpečiť revitalizáciu poškodených drevín,
- zosúladiť všetky aktivity realizované v území Lapášskeho parku s ochranou prírody danej lokality,
- nerozširovať zastavané plochy.

EVSK57 Ekologicky významný segment krajiny Taraň (RÚSES okresu Nitra 2019)

Biocentrum regionálneho významu , RBC1 Taraň (ÚPN v znení ZaD1 Nitrianskeho kraja 2015)

Výmera: 13,10 ha

Severozápadne od intravilánu obce Malý Lapáš sa nachádza lesný komplex s porastmi cerín semenného pôvodu so 100% podielom duba cerového (*Quercus cerris*) Ls3.4 Dubovo-cerové lesy (91M0), ktoré miestami striedajú súvislé porasty monokultúr agátin Ls0.2 Monokultúry agáta bieleho *Robinietea* s dominantným zastúpením agáta bieleho (*Robinia pseudoacacia*) (95%) ajaseňa štíhleho (*Fraxinus excelsior*) (5%). Tento EVSK zohráva dôležitú úlohu v okolitej homogénnej poľnohospodárskej krajine a je pravdepodobne významný pre migrujúce živočíchy, príp. slúži ako refúgium. Viac ako polovica hranice (od východu až po západ) územia tohto lesného porastu je atakovaná rozširujúcou sa výstavbou rodinných domov.

EVSK29 Ekologicky významný segment krajiny Mozaiky Žitavskej pahorkatiny / Mozaika Horné vinohrady – Stará hora (RÚSES okresu Nitra 2019)

Výmera: 46,98 ha (spolu v k.ú. Malý Lapáš a k.ú. Veľký Lapáš)

Mozaikové štruktúry s tradičným spôsobom využívania územia s historickým aspektom, s úzkopásovou formou ornej pôdy, vinohradov, ovocných sadov a TTP. Sú ohraničené s rôzne širokými pásmi líniových drevinových porastov, čím prispievajú k zvyšovaniu biodiverzity v tomto type krajiny.

ÚSES miestneho významu v k. ú. Malý Lapáš:

Miestny územný systém ekologickej stability MÚSES tvoria plošné a líniové prvky v krajine s hodnotným ekologickým významom miestneho charakteru.

Súčasťou miestneho územného systému ekologickej stability sú *interakčné prvky*, ktoré predstavujú skupinu ekosystémov, nadväzujúcich na biocentrá a biokoridory, so schopnosťou zabezpečiť alebo posilniť priaznivé pôsobenie na okolité časti krajiny. Sú nimi maloplošné lesíky, vysokokmenné sady, lúky, cintorín, areály vyhradenej zelene, medze s líniovou vysokou zeleňou. V k.ú. obce Malý Lapáš sa nachádzajú interakčné prvky líniové IPL i plošné IPP:

Interakčné prvky líniové jestvujúce

IPL1 – Lesný pozemok v lokalite „Medze“

Hospodársky lesík pretiahnutého tvaru. Pôvodne dubina, dnes prevažuje agát biely.

IPL2, IPL3 – Líniová zeleň (NDV) za „Hornými vinohradmi“

Poľné cesty po obvode vinohradov s líniovou zeleňou trávnatých porastov a drevín. Značné zastúpenie agáta bieleho.

IPL4 – Líniová zeleň (NDV) v ulici „Nový dvor“

IPL5 – Líniová zeleň (NDV) v lokalite „Jágerská pustatina“

Interakčné prvky plošné jestvujúce

IPP1 – Ovocný sad v lokalite „Jager“

IPP2 – Nelesná stromová a krovinná vegetácia pri Pohranickej ceste

IPP3 – Lesný pozemok v lokalite „Nad krížnicou“

Lokalita mala zmenené druhové zloženie (výsadbou euroamerických topoľov) a vzhľadom na svoju malú výmeru je ekologicky nie lesom ale ekotonom. Podrast tvorili kry pôvodných druhov.

IPP4 – Trvalý trávny porast v lokalite „Nad krížnicou“

Interakčné prvky líniové navrhované

IPLn1-Líniová zeleň „Čerešňová ulica“ – „Horné vinohrady“

IPLn2-Líniová zeleň (NDV) nad „Zemianskou ulicou“

IPLn3-Líniová zeleň (NDV) nad „Hornými lúkami“

IPLn4-Líniová zeleň (NDV) nad „Hornými lúkami“, pokračovanie až po EVSK 57

IPLn5-Líniová zeleň(NDV) lokalita „Slobodný“

IPLn6-Líniová zeleň (NDV) lokalita „ Jágerská pustatina“

V k.ú. Malý Lapáš sa nachádza biokoridor miestneho významu **MBk1-NDV** pozdĺž východnej katastrálnej hranici.

Zastúpenie biotopov v k.ú. Malý Lapáš:

Biotop Br8 – Bylinné brehové porasty tečúcich vôd:

Opis biotopu: Spoločenstvá zväzu *Glycerio-Sparganion* s monodominanciou tráv rodu *Glyceria*, *Leersia* a *Catabrosa*. Sprievodné druhy sú zo skupiny hygryfitovs plazivými a zakoreňujúcimi podzemkami. Biotopom sú prevažne nánosy v zátočinách a v meandroch potokov a menších riek na miestach s nižším prietokom vody. Vyžadujú trvalo zamokrené stanovišťa.

Typické druhy biotopu: berla vzpriamená (*Berula erecta*), okrasa okolíkatá (*Butomus umbellatus*), bahnička močiarna (*Eleocharis palustris*), vřbovka chlpatá (*Epilobium hirsutum*), lipkavec močiarny (*Galium palustre*), steblovka splývavá (*Glyceria fluitans*), tajnička ryžovitá (*Leersia oryzoides*), žaburinka menšia (*Lemna minor*), mäta vodná (*Mentha aquatica*), mäta dlholistá (*Mentha longifolia*), nezábudka močiarna (*Myosotis scorpioides* agg.), horčiak pieprový (*Persicaria hydropiper*), haluchovka vodná (*Phellandrium aquaticum*), lipnica močiarna (*Poa palustris*), iskerník plazivý (*Ranunculus repens*), štiavec prímorský (*Rumex maritimus*), potočník širokolistý (*Sium latifolium*), krtičník tŕňomilný (*Scrophularia umbrosa*), veronika drchničkovitá (*Veronica anagallis-aquatica*), veronika potočná (*Veronica beccabunga*).

Lokalita výskytu: úseky pozdĺž menších vodných tokov – napr. Kadaň

Ohrozenosť biotopu: Ohrozenosť biotopu najmä z hľadiska antropogénnych vplyvov, najmä degradáciu brehových porastov, ekologicky nevhodné manažmentové opatrenia v rámci vodohospodárskych úprav brehov, príp. Ich znečisťovanie.

Biotop Kr7 – Trnkové a lieskové kroviny:

Opis biotopu: Vzhľad porastov určujú dominantné dreviny (kroviny) zväzov *Berberidion* a *Corylo-Populion tremulae*, ktorých fyziognómiu dotvárajú lianovité rastliny, ako sú *Fallopia dumetorum*, *Clematis vitalba* a najmä početná skupina druhov rodu ostružina (*Rubus*). V bylinnom poschodí prevládajú polotieňomilné, mezofilné a mierne nitrofilné druhy. Kroviny poskytujú biotopy a biokoridory pre viacero živočíchov, hniezdiská pre spevavce a úkryty pre pernatú a srstnatú zver. Optimálne podmienky na vznik krovín poskytujú svahy a stráne na rôznych substrátoch a pôdach. Najčastejšie sa tvoria na kamenných valoch a rúnach okolo polí, lúk a vinogradov, lemujúc okraje lesných porastov a poľné cesty. Často sa tvoria na opustených pasienkoch, kde predstavujú sukcesné štádiá pri prechode k lesu.

Typické druhy biotopu: javor poľný (*Acer campestre*), dráč obyčajný (*Comus mas*), lieska obyčajná (*Corylus avellana*), hloh (*Crateagus sp.*), bršlen európsky (*Euonymus europaeus*), zob vtáčí (*Ligustrum vulgare*), topol osikový (*Populus tremula*), trnka obyčajná (*Prunus spinosa*), hruška planá (*Pyrus pyraeaster*), ruža šíповá (*Rosa canina*), ostružina (*Rubus sp.*), baza čierna (*Sambucus nigra*), jarabina mukyňová (*Sorbus aria*), svíb krvavý (*Swida sanguinea*), kalina siripútková (*Viburnum lantana*), kalina obyčajná (*Viburnum opulus*). V bylinnom poschodí trebulka lesná (*Anthriscus sylvestris*), mrvica peristá (*Brachypodium pinnatum*), jahoda drúzgavicová (*Fragaria moschata*), jahoda trávnicová (*Fragaria viridis*), lipkavec obyčajný (*Galium aparine*), pakost smradľavý (*Geranium robertianum*), kuklík mestský (*Geum urbanum*), zádušník brečtanovitý (*Glechoma hederacea*), lipnica hájna (*Poa nemoralis*), lipnica lúčna (*Poa pratensis*), ranostajovec pestrý (*Securigera varia*), mliečnik chvojkový (*Tithymalus cyparissias*), torica japonská (*Torilis japonica*), pŕhľava dvojdomá (*Urtica dioica*), veronika obyčajná (*Veronica chamaedrys*), fialka srstnatá (*Viola hirta*).

Ohrozenosť biotopu: Ohrozenie biotopu môže byť najmä inváznymi druhmi drevín (agát biely) a nelegálnymi skládkami odpadov.

Biotop Ls0.2 – Monokultúry agáta bieleho Robinietaea

Opis biotopu: Čisté agátové porasty alebo porasty s prevahou agáta. Dominantou stromového poschodia je introdukovaný naturalizovaný svetlomilný druh agát biely (*Robinia pseudacacia*), ktorý má mimoriadne veľkú regeneračnú schopnosť, že potláča aj autochtónne dreviny. Ako svetlomilná drevina so silne vyvinutou koreňovou sústavou, so symbiotickými nitrogénymi baktériami mení mikroklimatický režim, fyzikálne a chemické ako i mikrobiologické procesy a vlastnosti pôd, ktoré odrážajú v zmenenej druhovej skladbe bylinného poschodia s veľkým zastúpením nitrátofilných druhov. Agátové porasty sú zaraďované podľa úživnosti stanovišťa a druhovej skladby bylinnej vrstvy do 2 skupín.

Ohrozenosť biotopu: Ide o bežný biotop, bez ohrozenia.

Biotop X5 – Úhory a extenzívne obhospodarované polia

Opis biotopu: Podľa Eliáša (1996) In Ružičková et al. (1996) sa jedná o biotopy s jednoročnými (bylinnými) poľnými kultúrami so spoločenstvami zväzov *Caucalidion lappulae*, *Sherardion*, *Veronico-Euphorbion*, *Scleranthion annui*, *Spergulo-Oxalidion* a *Panico-Setarion*. V území sa extenzívne polia udržali najmä v záhumienkoch, príp. V prídumových záhradách. Polia, vinice, záhrady a ovoné sady na pravidelne obrábaných ťažších, hlinitých pôdach, kde tradičné agrotechnické postupy bez použitia herbicidov umožňujú rozvoj burinovej vegetácie. Na ploche bývajú rozmiestnené mozaikovito alebo v skupinách a často žiadny z nich výraznejšie neprevláda.

Typické druhy biotopu: Na extenzívne obrábaných poliach s môžeme stretnúť, napr. so zbehovcom úzkolistým (*Ajuga chamaepitys*), ostrôžkou poľnou (*Consolida regalis*), portulaka zeleninová (*Portulaca oleracea*), nevädza poľná (*Centaurea cyanus*), mak poľný (*Papaver argemone*) a pod. Poľné úhory sú opustené polia, ktoré sú vhodným útočiskom ohrozených druhov burín a jednoročných rumoviskových rastlín. Sú významným potravným biotopom rôznych druhov živočíchov. Ďalej sa môžu vyskytovať: hlaváčik letný (*Adonis aestivalis*), drchnička roľná (*Anagallis arvensis*), ruman roľný (*Anthemis arvensis*), metlička obyčajná (*Apera spica-venti*), ovos hluchý (*Avena fatua*), ostrôžka poľná (*Consolida regalis*), nevädza poľná (*Cyanus segetum*), ziabor širokolistý (*Dalanum ladanum*), konopnica napuchnutá (*Galeopsis tetrahit*), mrlík mnohoplodný (*Chenopodium polyspermum*), hrachor hluznatý (*Lathyrus tuberosus*), oštepovka obyčajná (*Kickxia elatine*), oštepovka pochybná (*Kickxia spuria*), papulienka roľná (*Misopates orontium*), nezábudka roľná (*Myosotis arvensis*), repinka metlinatá (*Neslia paniculata*), mak vlčí (*Papaver rhoeas*), iskerník roľný (*Ranunculus arvensis*), reďkev ohnicová (*Raphanus raphanistrum*), sklerant ročný (*Scleranthus annuus*), horčica roľná (*Sinapis arvensis*), mlieč roľný (*Sonchus arvensis*), mlieč drsný (*S. asper*), kolenec roľný (*Spergula arvensis*), hviezdica prostredná (*Stellaria media*), peniažtek roľný (*Thlaspi arvense*), mliečnik drobný (*Tithymalus exiguus*), mliečnik kolovratcový (*Tithymalus helioscopia*), ďatelina roľná (*Trifolium arvense*), ďatelina poľná (*T. campestre*), parumanček nevoňavý (*Tripleurospermum perforatum*), veronika poľná (*Veronica agrestis*), veronika roľná (*Veronica arvensis*), veronika brečtanolistá (*Veronica hederifolia agg.*), veronika perzská (*Veronica persica*), vika chlpatá (*Vicia hirsuta*), fialka roľná (*Viola arvensis*).

Ohrozenie biotopu: nie je

Účelom navrhovaných opatrení na ekologicky vhodné a optimálne využívanie krajiny je dosiahnutie týchto základných cieľov:

- vytvorenie a zabezpečenie reálne funkčného územného systému ekologickej stability územia, ktorý budú tvoriť navzájom prepojené a funkčné prvky ÚSES nadregionálneho, regionálneho a miestneho významu.
- zabezpečiť ochranu a starostlivosť o chránené časti prírody a krajinu v zmysle zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov
- zabezpečiť ochranu prírodných zdrojov podľa legislatívne platných zákonov a uplatňovať princípy trvalo udržateľného využívania prírodných zdrojov,
- orgán ochrany drevín v zmysle zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ochrane prírody“) je príslušná obec. V zmysle novely zákona o ochrane prírody príslušným orgánom na povoleniu výrubu drevín za hranicami zastavaného územia obce je Okresný úrad, odbor starostlivosti o životné prostredie.
- Z hľadiska záujmov ochrany prírody pri výsadbách drevín v zastavanom území obce aj za hranicami zastavaného územia obce uprednostňovať domáce, pôvodné druhy drevín. Pri výsadbe nepôvodných druhov drevín za hranicami zastavaného územia obce sa vyžaduje súhlas orgánu ochrany prírody.

Návrh opatrení pre usporiadanie územia z hľadiska ekologických aspektov, ochrany prírody a krajiny

V riešenom území výrazne prevláda rastlinná poľnohospodárska výroba no prítomné sú aj menšie lesné spoločenstvá a stabilné územia trvalých trávnych porastov..

Odkrytím pôdnej zložky a jej intenzívne využívanie si žiada používanie umelých hnojív a chemických ochranných prostriedkov na ochranu pestovanej vegetácie ako aj na zvyšovanie objemu poľnohospodárskej výroby.

Vodné toky sú zregulované, povrchová i podzemná voda je ohrozovaná najmä chemickými látkami z poľnohospodárskej činnosti. Prírodné biotopy boli obmedzené na minimum.

V nadväznosti na vyššie uvedené sú navrhované nasledovné opatrenia:

Navrhované opatrenia:

- A. prvky ÚSESu považovať za limity územného rozvoja, zabezpečiť v nich taký režim využívania, aby spĺňali funkciu biokoridoru, biocentra resp. interakčného prvku, neprerušovať línie biokoridorov a plochu biocentier pri navrhovaní koridorov infraštruktúry a líniových stavieb, navrhované prvky ÚSES schváliť v záväznej časti ÚPD obce,
- B. zachovať súčasnú sieť vodných tokov v riešenom území aj s brehovými porastami za účelom zachovania ich ekologických funkcií pri súčasnom zachovaní úrovne protipovodňovej ochrany,
- C. v rámci revitalizácie vodných tokov ponechať brehy zatrávnené, doplniť brehovú vegetáciu vhodnými pôvodnými drevinami, zabezpečiť dostatočné množstvo vody v tokoch, vybudovať prehrádzky na vybraných úsekoch toku s cieľom zadržiavať vodu v krajine, oddeliť pásmami TTP brehy potokov od plôch ornej pôdy a iné),
- D. zachovať plochy súčasnej NDV a zabezpečiť ich odbornú starostlivosť,
- E. zachovať EVSK a genofondové lokality v území
- F. pri výsadbe drevín v krajine napr. v rámci náhradnej výsadby za realizované výrubu drevín v zmysle zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny alebo pri dopĺňaní prvkov M-ÚSES uprednostniť také druhy, ktoré sú typické pre potencionálnu vegetáciu v riešenom území
- G. vypracovať návrh uličnej a parkovej zelene v obci, v ktorom budú zahrnuté nasledovné úpravy: stanoviť základné prvky starostlivosti o zeleň v obci (napr. kosenie, výsadba drevín), doplniť stromy a kríky na miestach, kde chýbajú, zabezpečiť odbornú starostlivosť o verejnú a vyhradenú zeleň, vyčleniť pozemky na náhradnú výsadbu, odstrániť vzdušné elektrické káblové vedenia v obci,
- H. rozšíriť plochy NDV výsadbou v lokalitách, ktoré sú bez vegetácie a na zanedbaných a nevyužívaných plochách,
- I. zachovať jestvujúce plochy TTP
- J. zachovať jestvujúce plochy ochranných a hospodárskych lesov, dodržiavať lesohospodársky plán
- K. realizovať opatrenia na zamedzenie šírenia invázných druhov rastlín a drevín.

Návrh opatrení na ochranu prírodných zdrojov a na znižovania negatívneho pôsobenia stresových javov

Ochrana prírodných zdrojov je realizovaná vo forme legislatívnych opatrení na ochranu jednotlivých prírodných zdrojov.

Stresové javy v krajine vytvárajú v krajine rôzne environmentálne problémy ohrozujúce prírodné zdroje (vodu, pôdu, ovzdušie, horninové prostredie, vegetáciu), ekologickú stabilitu, biodiverzitu, i zdravie obyvateľstva).

Navrhované opatrenia:

- L. na ochranu poľnohospodárskej pôdy pred eróziou realizovať systém ochranných agrotechnických opatrení (v zmysle § 5 zákona č. 220/2004 Z.z.):
  - a) výsadba účelovej poľnohospodárskej a ochrannej zelene,
  - b) vrstevnicová agrotechnika,
  - c) striedanie plodín s ochranným účinkom,
  - d) mulčovací medziplodina kombinovaná s bezorbovou agrotechnikou,

- e) bezorbová agrotechnika,
  - f) oševné postupy so striedaním plodín s ochranným účinkom,
  - g) usporiadanie honov v smere prevládajúcich vetrov,
  - h) iné opatrenia, ktoré určí pôdna služba podľa stupňa erózie poľnohospodárskej pôdy.
- M. uprednostniť poľnohospodársku výrobu na menších parcelách PPF (o veľkosti cca 50-60 ha), jednotlivé parcely oddeliť medzami (pásmi TTP) resp. vhodnými drevinami, a tak umožniť rozmanitejšiu štruktúru krajiny, ktorá by poskytovala viacej možností pre úkryt, hľadanie potravy a rozmnožovanie živočíchov, čo by podporilo zvýšenie biodiverzity v krajine,
- N. realizovať potrebné protiradónové opatrenia pri výstavbe nových objektoch alebo kde je nutné realizovať sanačné opatrenia už v existujúcom bytovom fonde s cieľom chrániť obyvateľov pred radiačnou záťažou. Na území, na ktorom je potrebné realizovať potrebné protiradónové opatrenia, neplánovať výstavbu rekreačných objektov, liečební, školských a predškolských zariadení a pod.,
- O. realizovať opatrenia na zníženia zaťaženia obyvateľstva hlukom a exhalátmi z automobilovej dopravy,
- P. realizovať v odpadovom hospodárstve minimalizáciu odpadov, separovaný zber a zhodnocovanie odpadov,
- Q. monitorovať upravené (prekryté) skládky v zastavanom území obce
- R. na vzdušných elektrických vedeniach vykonať technické opatrenia zabraňujúce usmrcovaniu vtákov,
- S. rešpektovať plán protipovodňových opatrení
- T. realizovať protierózne opatrenia v lokalitách s extrémnou vodnou, resp. výmoľovou eróziou /vrstevnicový spôsob obhospodarovania - terasovanie parcel na výrazných svahoch so sklonom nad 12°/

Jednotlivé opatrenia sú podrobne graficky znázornené vo výkresoch č.3,4.

V súvislosti so zaradením riešeného územia medzi zraniteľné oblasti sa vyžaduje dodržiavanie určených opatrení pri obhospodarovaní poľnohospodárskej pôdy.

Realizácia ekostabilizačných opatrení v zmysle dokumentu „ R- ÚSES“ okresu Nitra (2019):

Malý Lapáš: P2, P6, H2, E2, E22, MO32

Kódovanie navrhovaných opatrení:

Protipovodňové a protierózne opatrenia

P2: - zamedzovať vytváraniu nepriepustných plôch v zastavanom území a zvyšovať podiel plôch na infiltráciu dažďových vôd ;

P6.: preferovať agrotechnické postupy zvyšujúce retenčnú schopnosť pôdy;

Hydroekologické opatrenia

H2: Hydroekologické opatrenia - monitorovať kvalitu povrchových vôd, eliminovať vypúšťanie odpadových vôd

Ekostabilizačné opatrenia

E2: - zvýšiť podiel nelesnej drevinovej vegetácie v poľnohospodársky intenzívne využívannej krajine, rozčleniť veľkoblukovú ornú pôdu (makroštruktúry) na menšie bloky (mezoštruktúry až mikroštruktúry)

E22: - zabezpečiť výsadbu izolačnej hygienickej vegetácie v okolí antropogénnych objektov s nepriaznivými vplyvmi na životné prostredie - poľnohospodárske a priemyselné objekty, skládky

Všeobecné a špecifické manažmentové opatrenia

MO32: - posúdiť zdravotný stav drevín a zabezpečiť revitalizáciu a vhodné využívanie parkových plôch;

(*vid'. výkres č.3*)

Konfliktné uzly

V záujmovom území je možné v rámci stresových javov definovať konfliktný uzol.

Konfliktný uzol KU1 – narušenie regionálneho hydrického biokoridoru rozširujúcou zástavbou IBV a dopravnými bariérami .(*vid'. výkres č.3*)

Konfliktný uzol KU2 – križovanie rýchlostnej cesty R1 s poľnohospodárskou krajinou v rámci k.ú. Malý Lapáš.(*vid'. výkres č.3*)

Územnotechnické predpoklady pre realizáciu opatrení, ktoré budú smerovať k zmierneniu nepriaznivých dôsledkov zmeny klímy na záujmové územie a sídelné prostredie obce Malý Lapáš. V súlade s dokumentom:“Metodické usmernenie MDVRR SR k Stratégií adaptácie SR na nepriaznivé dôsledky klímy”.

a) Opatrenia voči častejším a intenzívnejším vlnám horúčav;

- koncipovať urbanistickú štruktúru obce tak aby umožňovala lepšiu cirkuláciu vzduchu;
- zabezpečiť zvyšovanie podielu vegetácie a vodných prvkov v obci osobitne v časti s navrhovanou novou urbanizáciou. - ÚPC L,M,O,P,R,S, ktorú je možné ešte ovplyvniť v koncepcnej fáze ;
- zabezpečiť a podporovať obmedzovanie prílišného prehrievania stavieb, napríklad vhodnou orientáciou stavieb k svetovým stranám, tepelnou izoláciou, tienením transparentných výplní ;
- vytvárať a podporovať vhodnú mikroklimu pre chodcov a cyklistov v obci- sprievodná a alejová zeleň pozdĺž jestvujúcich aj navrhovaných ulíc;
- zabezpečiť a prispôbiť výber drevín pre výsadbu v obci meniacim sa klimatickým podmienkam;
- vytvárať komplexný systém plôch zelene v obci v prepojení do kontaktných hraníc obce a príľahlej krajiny. Dôsledne realizovať prepojenie sprievodnej zelene ulíc , alejí /ÚPC L,M,O,P,R,S a zelene voľnej krajiny/. Realizovať interakčné prvky:IPLn3, IPLn2, IPLn1 a prvky MÚSES;

b) Opatrenia voči častejšiemu výskytu silných vetrov a víchríc;

- zabezpečiť a podporovať výsadbu lesa , alebo spoločenstiev drevín v extraviláne obce- realizovať navrhovanú výsadbu sprievodnej zelene pozdĺž tokov a poľných ciest v súlade s MÚSES;
- zabezpečiť udržiavanie dobrého stavu statickej a ekologickej stability stromovej vegetácie- pravidelná údržba a monitoring;
- zabezpečiť dostatočnú odstupovú vzdialenosť stromovej vegetácie od elektrického vedenia – rešpektovať ochranné pásma elektroenergetických zariadení;
- zabezpečiť a podporovať implementáciu opatrení proti veternej erózii / výsadba vetrolamov ,živých plotov ,aplikácia prenosných zábran /;

c) Opatrenia voči častejšiemu výskytu sucha;

- podporovať a zabezpečiť opätovné využívanie dažďovej a odpadovej vody;
- zabezpečiť minimalizáciu strát vody v rozvodovej sieti obce- zaviesť monitoring;
- realizovať opatrenia na voči riziku lesných požiarov- výstražné infotabule;
- podporovať a zabezpečovať zvýšené využívanie lokálnych vodných plôch a dostupnosť záložných vodných zdrojov;
- v zalesnenej časti katastra a v oblasti depresii na lúkach podporovať budovanie malých akumulčných - zádržných hrádzok;

d) Opatrenia voči častejšiemu výskytu intenzívnych zrážok;

- podporovať a zabezpečiť udržiavanie plôch s vegetáciou lesných spoločenstiev;
- zabezpečiť a podporovať infiltračnú kapacitu územia diverzifikovaním štruktúry krajinej pokrývky s výrazným zastúpením vsakovacích prvkov v extraviláne a minimalizovaním podielu nepriepustných povrchov na urbanizovaných plochách v zastavanom území;
- zabezpečiť a podporovať zvyšovanie podielu vegetácie pre zadržiavanie a infiltráciu dažďových vôd v obci – navrhovaná sprievodná zeleň pozdĺž tokov a poľných ciest
- zabezpečiť a podporovať renaturáciu a ochranu tokov a mokradí – územia pozdĺž toku Kadaň;
- odtokové pomery usmerňovať pomocou drobných hydrotechnických opatrení- zadržiavanie vody v malých zdržiach realizovaných na potoku Kadaň;
- zohľadňovať aj možnosť realizácie prvkov revitalizácie krajiny v extraviláne a to formou vytvárania drobných vodozádržných a zasakovacích zariadení.
- podporovať a udržiavať sieť lesných ciest s účinnou protipovodňovou ochranou;
- dodržiavať plán protipovodňovej ochrany obce;
- v území s eróziou realizovať vrstevnicový spôsob obhospodarovania v kombinácii s členením veľkoblukov ornej pôdy na menšie celky (Pri Nitrianskej ceste , Jágerská pustatina),revitalizovať miestny biokoridor MBK1(NDV) na východnej hranici k.ú.

Požiadavky na ochranu kultúrneho dedičstva - objekty pamiatkového fondu

Objekty pamiatkového fondu

Pamiatkový úrad Slovenskej republiky v katastrálnom území obce **neviduje** žiadne nehnutelné národné kultúrne pamiatky.

V katastri obce sa nachádzajú aj nasledovné pamätihodnosti:

- V katastri obce sa nachádzajú ostatky kaštieľa Pusta Jagri, z ktorého sa v súčasnej dobe zachovala jedna časť klenby, ktorá je dnes súčasťou rodinného domu. Okrem toho sa zachovala hospodárska budova, kaplnka a park. Kaplnka na majeri Pustý Jáger bola postavená v pseudorománskom gotickom štýle na konci 19. storočia.
- Prícestná socha Sv. Jána Nepomuckého z roku 1816 a
- Prícestná socha Sv. Anny z roku 1879.

Z hľadiska ochrany archeologických nálezov a situácií je potrebné zapracovať do záväznej časti ÚPD nasledovné podmienky:

1. Ku všetkým rozhodnutiam iných orgánov štátnej správy a orgánov územnej samosprávy, ktorými môžu byť dotknuté záujmy chránené pamiatkovým zákonom, sa vyžaduje záväzné stanovisko krajského pamiatkového úradu. Orgán štátnej správy a orgán územnej samosprávy, ktorý vedie konanie, v ktorom môžu byť dotknuté záujmy ochrany pamiatkového fondu, môže vo veci samej rozhodnúť až po doručení právoplatného rozhodnutia alebo záväzného stanoviska orgánu štátnej správy na ochranu pamiatkového fondu.

2. V prípade nevyhnutnosti vykonania archeologického výskumu za účelom záchrany archeologických nálezov alebo nálezových situácií predpokladaných v zemi na území stavby rozhodne o archeologickom výskume a podmienkach jeho vykonania v samostatnom rozhodnutí podľa § 35 ods. 7, § 36 ods. 3 a § 39 ods. 1 pamiatkového zákona krajský pamiatkový úrad.

3. V prípade zistenia archeologického nálezu mimo povoleného pamiatkového výskumu je nálezca povinný oznámiť to krajskému pamiatkovému úradu priamo alebo prostredníctvom obce. Oznámenie o náleze je nálezca povinný urobiť najneskôr na druhý pracovný deň po nájdení. Nález sa musí ponechať bez zmeny až do obhliadky krajským pamiatkovým úradom alebo ním poverenou odborne spôsobilou osobou, najmenej však tri pracovné dni odo dňa oznámenia nálezu. Do obhliadky krajským pamiatkovým úradom je nálezca povinný vykonať všetky nevyhnutné opatrenia na záchranu nálezu, najmä zabezpečiť ho proti poškodeniu, znehodnoteniu, zničeniu a odcudzeniu. Archeologický nález môže vyzdvihnúť a premiestniť z pôvodného miesta a z nálezových súvislostí iba oprávnená osoba metódami archeologického výskumu. Nález, ktorý je strelivo alebo munícia pochádzajúca pred rokom 1946, môže vyzdvihnúť iba pyrotechnik Policajného zboru.

Podľa § 40 ods. 10 pamiatkového zákona v prípade, ak k nálezu nedošlo počas pamiatkového výskumu alebo počas nepovolenej činnosti, má nálezca právo na náhradu výdavkov súvisiacich s ohlásením a ochranou nálezu podľa § 40 ods. 2 a 3 pamiatkového zákona. Podľa § 40 ods. 11 pamiatkového zákona Pamiatkový úrad Slovenskej republiky rozhodne o poskytnutí nálezného a poskytne nálezcovi nálezné v sume až do výšky 100 % hodnoty nálezu. Hodnota nálezu sa určuje znaleckým posudkom.

Krajský pamiatkový úrad Nitra na záujmovom území v katastrálnom území Malý Lapáš eviduje archeologické lokality v polohách, resp. v rámci stavieb:

4. Spoločná káblová elektrická prípojka NN pre výstavbu rodinných domov Malý Lapáš č. p. 474/49 + rozšírenie vodovodu pre IBV Malý Lapáš.

5. Sídliisko - mladšia doba bronzová

- Rodinné domy na parc. č. 474/2 a 474/46 *sídliisko* - mladšia doba bronzová

- Rozšírenie vodovodu - Pod Jágerským brehom

- *sídliisko* - pravek a neskorá, 484/39, 484/59, 484/82, 484/84, 484/85 a 484/99

- Rodinné domy na parc. č. 484/28, 484/39, 484/59, 484/82, 484/84, 484/85 a 484/99

polykultúrne sídliisko - pravek a doba rímska

- Taraň - Pod lesom - 36 RD TS 0042-005, Káblová zemná prípojka VN 22kV *sídliisko* - mladšia doba kamenná

- Nevymapované polohy: Jágerská kúria

- *sídliisko* - neskorá doba kamenná

- Evidované archeologické náleziská uvedené v texte, ktorých geografická poloha je známa, sú numericky prepojené s mapovým podkladom zo zdroja Národný geoportál (mapa 1).

Tieto podmienky sú súčasťou záväznej časti.

Najdôležitejšie zásady a ciele riešenia zapracované v návrhu:

1. *Pri rozvoji obce rešpektovať regionálne, miestne prvky ÚSES a chránený areál-Lapášsky park .*

2. *Realizovať ekostabilizačné opatrenia v poľnohospodárskej krajine v zmysle návrhu – cielene dotvoriť prvky kostry MÚSES – biocentrá, biokoridory a interakčné prvky.*

3. *Dbáť na dodržiavanie zásad trvalo udržateľného rozvoja mimo zastavaného územia obce.*
4. *V zmysle návrhu realizovať vegetačný doprovod pozdĺž poľných ciest tak, aby plnil funkciu migrácie v systéme ekologickej stability a ozelenenia krajiny.*
5. *Rešpektovať a chrániť pamiatkové objekty a objekty s kultúrnohistorickou hodnotou. Pri každej zmene a doplnku uvádzať aj zmenu KES a SES.*
Zaviesť evidenciu pozemkov určených pre náhradnú výsadbu drevín.
Riešiť otázku verejnej zelene (súčasný stav a návrh) tak, aby bol dodržiavaný princíp zachovania rozlohy, t. j. koľko plochy verejnej zelene zanikne, minimálne toľko plochy verejnej zelene musí vzniknúť. Rovnakým princípom riešiť všetky dreviny rastúce na pozemkoch vo vlastníctve obce, teda každú vyrúbanú drevinu nahradiť výsadbou novej dreviny.
Rešpektovať vypracované VZN č.04/2020 o tvorbe , ochrane a údržbe zelene na území obce Malý Lapáš, ktorým sa ustanovili podrobnosti o ochrane drevín, ktoré sú súčasťou verejnej zelene (§ 69 ods. 2 zákona), a takisto sa ustanovuje, že pri výsadbách drevín (najmä stromov) je nevyhnutné brať na zreteľ ich možnú alergénnosť, šírku koruny, uloženie koreňového systému, výšku, vzdialenosť od susedného pozemku, aby sa v zmysle § 127 zákona č. 40/1964 Zb. (Občiansky zákonník) nestali príčinou susedských sporov, potrebu zohľadňovať minimálnu vzdialenosť 2,5 m od inžinierskych sietí, a taktiež dodržiavanie STN 83 7010 u prác v blízkosti stromovej vegetácie.
  - *Zadeklarovať potrebu vypracovania sadových úprav ako samostatného stavebného objektu ku každej významnejšej investícii a to už v projektovej dokumentácii pre územné rozhodnutia, resp. stavebné konanie.*
  - *Podporovať vytváranie priestorových rezerv na umiestňovanie uličnej drevinovej zelene v súlade s ochrannými pásmami inžinierskych sietí.*
  - *Vypracovať Dokument starostlivosti o dreviny (DSoD) a miestneho územného systému ekologickej stability (MÚSES), ako dokumentácie ochrany prírody a krajiny - § 54 zákona, ktorá najmä:*
    - *určuje strategické ciele ochrany prírody a krajiny a opatrenia na ich dosiahnutie,*
    - *vymedzuje chránené územia a ich ochranné pásma vrátane zón a stupňov ich ochrany, biotopy chránené týmto zákonom, chránené druhy a územia medzinárodného významu, stanovuje zásady ich vývoja vo vzťahu k činnostiam jednotlivých odvetví,*
    - *posudzuje dôsledky zásahov do ekosystémov, ich zložiek a prvkov alebo do biotopov a navrhuje ich optimálne využitie a spôsob ochrany, obsahuje návrh asanačných, rekonštrukčných, regulačných alebo iných zásahov do územia a ďalších preventívnych alebo nápravných opatrení v územnej ochrane, druhovej ochrane a ochrane drevín,*
    - *určuje programové zámery a opatrenia na dosiahnutie trvalo udržateľného rozvoja a územného systému ekologickej stability,*
    - *poskytuje súhrn poznatkov o základných prírodných zložkách ekosystémov chránených území, ich ochranných pásiem a zón,*
    - *určuje vzácnosť, zriedkavosť a ohrozenosť chránených druhov vrátane prioritných druhov a prioritných biotopov.**Obstarávanie a schvaľovanie týchto dokumentov je v kompetencii obce - § 69 ods. 1 písm. i) zákona.*

6. Rešpektovať vymedzený priestor na vytvorenie polyfunkčnej krajinej zelene (dobudovanie ostatných prvkov ÚSES, vetrolamov, sprievodnej zelene poľných ciest a cestných komunikácií).
7. Revitalizovať krajinu aj formou budovania vodozádržných prehrádzok na vodnom toku a obmedzením zvyšovania podielu lesnej cestnej siete. V prípade údržby vodných tokov a kanálov zachovať brehové porasty aspoň z jednej strany vodného toku resp. postupne doplniť brehovú vegetáciu a vytvárať podmienky pre rozvoj vodnej a litorálnej vegetácie.
8. Podporovať budovanie lesných protipožiarnych nádrží vo všetkých typoch lesov bez rozdielu.
9. Zinventarizovať lokality s výskytom invázných druhov rastlín, ktoré sa dosť často prekrývajú aj so živelnými nelegálnymi skládkami odpadov. V prílohe č. 2 vyhlášky č. 24/2003 Z. z. v znení neskorších právnych predpisov, sú uvedené druhy invázných druhov rastlín, pri ktorých sú uvedené aj metódy ich odstraňovania. Na území obce sa nesmú pestovať a rozširovať invázne druhy rastlín podľa zákona č. 150/2019 Z.z. a nariadenia vlády č. 449/2019 Z.z., ktorým sa vydáva zoznam invázných, nepôvodných druhov vzbudzujúcich obavu Slovenskej republiky. Vo vyhláške č. 450/2019 Z. z. sa ustanovujú podmienky a spôsoby odstraňovania invázných nepôvodných druhov.
10. Prvky ÚSESu považovať za limity územného rozvoja, zabezpečiť v nich taký režim využívania, aby spĺňali funkciu biokoridoru, biocentra resp. interakčného prvku, nepreušovať línie biokoridorov a plochu biocentier pri navrhovaní koridorov infraštruktúry a líniových stavieb, navrhované prvky ÚSES sú záväzné a sú súčasťou záväznej časti ÚPN obce Malý Lapáš .
11. Územnoplánovacia dokumentácia je spracovaná v súlade s ustanoveniami legislatívy na úseku ochrany prírody, zákona o ochrane prírody a krajiny, a súvisiacich predpisov.
12. Pre verejnú a areálovú zeleň zabezpečiť odbornú starostlivosť v zmysle STN 83 7010.
13. V prípade použitia celopresklených budov alebo budov s veľkými plochami presklenia navrhnúť a požadovať od stavebníkov -investorov ochranné a kompenzačné opatrenia (napr. použitie špeciálnych fólií odrážajúce ultrafialové svetlo a pod.) zamerané proti vrážaniu vtáctva do skla. Obdobne riešiť aj iné stavby - napr. všetky zastávky MHD.
14. V rámci novo navrhovaných obytných alebo rekreačných zón, ako i iných funkčných priestorov v rámci služieb, obchodu a výroby, vytvárať také usporiadanie pozemkov, ktoré umožní vybudovanie a rozvoj funkčnej verejnej alebo areálovej sprievodnej zelene so stromami a kríkovými porastmi. V prípade výstavby resp. zvyšovania podielu parkovacích stojísk v rámci jednotlivých plôch uplatňovať STN 73 60 10, ktorá stanovuje na každé 4 parkovacie miesta umiestnenie 1 ks vzrastlého stromu.
15. V prípade rušenia verejnej a inej zelene v prospech IBV požadujeme kompenzovať úbytok verejnej zelene úpravou maximálne prípustného koeficientu zastavanosti v rámci IBV na 0,4. Rešpektovať stanovený minimálny podiel zelene (vrátane hospodársky využívaných záhrad) v rámci nezastavaných častí stavebných pozemkov v zmysle regulatívu pre príslušné ÚPC / 35% z celkovej plochy stavebného pozemku/.
16. Neumiestňovať reklamné pútače tzv. Bilboardy popri líniách regionálnych a lokálnych biokoridorov. V záväzných regulatívoch zakomponovať požiadavku regulovaného umiestňovania reklamných zariadení (pútače, bilboardy, bigboardy, infotabule), ako

- prvku nežiaduceho vizuálneho smogu. Pre umiestnenie týchto zariadení vytypovať vhodné lokality a neumiestňovať ich živelne len podľa požiadaviek investora.*
- 17.** *Vyšpecifikovať maticu určovania tzv. náhradnej výsadby, zaradená do VZN obce. Pri výruboch výmena drevina za drevinu nie je postačujúce z hľadiska zabezpečenia biologickej diverzity.*
  - 18.** *Rešpektovať a realizovať navrhované opatrenia na zmiernenie nepriaznivých prejavov zmenenej klímy na životné prostredie. Pri riešení opatrení na zmiernenie vplyvov na životné prostredie súvisiacich so zmenami klímy rešpektovať Metodické usmernenie MDVRR SR k Stratégií adaptácie SR na nepriaznivé dôsledky klímy. Každá navrhovaná zmena, a to najmä z funkcie zelene a záhrad na iné funkcie musí obsahovať návrh ADAPTAČNÝCH OPATRENÍ a to podľa typu stavby - napr. zelená strecha, vertikálna zeleň, zelené steny, jazierko a pod.*
  - 19.** *Návrh rešpektuje polohu dvoch upravených skládok odpadov a navrhuje rekultiváciu vyznačenej opustenej skládky bez prekrytia.*
  - 20.** *Pri prácach v blízkosti stromovej vegetácie dodržiavať STN 83 7010 Ošetrovanie, udržiavanie a ochrana stromovej vegetácie; ak nie je možnosť obísť koreňový priestor dreviny, výkopové práce sa musia v tomto priestore vykonávať ručne a nesmú sa viesť bližšie ako 2,5 m od päty kmeňa stromu; vzdialenosť uloženia inžinierskych sietí od drevín musí byť podľa platných STN z dôvodu predchádzania negatívnych zásahov do zelene počas údržby zariadení.*
  - 21.** *Rešpektovať CHA Lapášsky park je zaradený do 3. stupňa ochrany.*
  - 22.** *Rešpektovať hospodársky les – Taraň, ktorý predstavuje regionálne biocentrum (RBc 1), miestne biocentrá MBc 1 - CHA Lapášsky park, Horné vinohrady- MBc 2 , regionálny hydrický biokoridor - RBk – 15 Kadaň a interakčné prvky s funkciou významného krajinného prvku .*
  - 23.** *ÚPN obce musí dynamicky reagovať na požiadavky a opatrenia vyplývajúce zo spracovávaných SD - PUM Nitrianskeho regiónu.*
  - 24.** *ÚPN je spracovaný digitálne musí byť prístupný pre užívateľov a verejnosť - v grafickej a textovej časti obsahuje podstatné informácie pre verejnosť a investorov v rozsahu riešeného územia/ povinné údaje: KZ, Index vegetácie, prvky MUSES/.*
  - 25.** *Na úrovni obce - každoročne aktualizovať a uchovávať staršie tepelné mapy. Snímky v archíve využívať na vyhodnotenie prijatých a plánovaných opatrení v rámci Stratégie adaptácie SR na nepriaznivé dôsledky klímy.*
  - 26.** *Záujmovými objektmi ochrany prírody a krajiny vo vzťahu k druhej ochrane a ochrane biotopov je aj zeleň (NSKV - nelesná stromová a krovinná vegetácia) v urbanizovanej a tiež poľnohospodárskej krajine. Tieto sú prioritné pri vytváraní a udržiavaní územného systému ekologickej stability krajiny, ako činnosti vo verejnom záujme - § 3 ods. 3 zákona č. 543/2002 Z. z.*
  - 27.** *Sledovať ako v budúcnosti budú jednotlivé stavebné alebo regulačné zámery ovplyvňovať kvalitu a stupeň ŽP a ekologickú stabilitu v území obce. Preto je žiadúce, aby na riešené územia v rámci ÚP bol určený a neustále monitorovaný a vyhodnocovaný koeficient ekologickej stability (KES) a stupeň ekologickej stability*

(SES). Tieto stupne uvádzať aj pri každej zmene a doplnku ÚP podľa najnovších údajov. Udržiavať stupeň ekologickej stability a nepripustiť jeho pokles oproti stanovenému SES v súčasnosti bez kompenzačných opatrení. Stupne ekologickej stability daného územia je nasledovný: pre lesíky - SES=4- 5, SES=3 - TTP, SES=2 - záhrady, vinice, SES=1 - orná pôda, SES=0 - ZPaN - vid' METODICKÝ POSTUP STANOVENIA KOEFICIENTU EKOLOGICKEJ STABILITY KRAJINY - Tamara Řeháčková, Eva Paudišová Univerzita Komenského v Bratislave, Prírodovedecká fakulta, Katedra ekozológie a fyziotaktiky, Katedra krajinnej ekológie, Mlynská dolina, 842 15 Bratislava. Stanovovať k jednotlivým rozvojovým územia ich súčasný SES a SES po realizácii zámerov.

- 28.** *Závazne podporovať riešenia pozitívne ovplyvňujúce negatívny trend vysušania krajiny a nepriaznivé trendy - zelenú infraštruktúru: zelené strechy stavieb, vertikálne ozelenenie, dažďové záhrady, zariadenia alebo objekty zadržiavajúce a sústredujúce dažďovú vodu, uprednostňovať na voľných nezastavaných plochách porasty TTP a záhrad, pričom všetky tieto riešenia plnia ekosystémové služby. Podporovať riešenia využívajúce dažďovú vodu v objektoch a recykláciu použitej vody. V prípade právnej možnosti podporiť tieto riešenia vhodným legislatívnym nástrojom (príspevok obce a pod., úľava na dani z pozemku, nižší koeficient pri stanovení platby pri investičnom príspevku a pod.). Vegetačné strechy budú takto plniť spolu so sadovými úpravami zákonom stanovené ekosystémové služby (§ 2 ods. 2 písm. zh/ zákona) s výrazne tlmiacim vplyvom na negatívne zmeny v klíme.*
- 29.** Zelená infraštruktúra a biodiverzita:
Za každý záber z každého pozemku o ploche min. 30 m² a viac (aj začatých) určenej na stavby, vrátane spevnených plôch, parkoviska a komunikácie (nie inžinierske siete) ako kompenzáciu za zníženie stupňa ekologickej stability (z ornej pôdy, vinica, TTP a záhrada na ZPaN) záväzne vysadiť 1 ks vzrastenej stromovej zelene a to najneskôr ku kolaudácii objektu. Sadenice stromov musia byť o min. výške 1,8 metra - začleniť do záväzných regulatívov. Zelené strechy — minimálne extenzívne suchomilné (15 cm výška) - aplikovať záväznú požiadavku a reguláciu na všetky objekty s plochými strechami - do záväzných regulatívov. Popri zelených strechách žiadame používať aj samostatne stojace zelené steny, vertikálne ozeleňovanie stien budov pri vyššom koeficiente zastavanosti nad 50%.
- 30.** *Pri všetkých plochých strechách akýchkoľvek objektov so sklonom strechy do 20° do ÚP zaviesť záväzný regulatív s povinnosťou zriadiť celoplošnú vegetačnú strechu (minimálne extenzívnu suchomilnú) a to, ako v prípade nových objektov (najmä pri plochých strechách väčšie a tiež menšie objekty), tak aj v prípade ich rekonštrukcie ako významné adaptačné opatrenie na nepriaznivé zmeny v klíme. Uvedené opatrenie je zamerané predovšetkým na znižovanie tepelnej sálavosti a tlenie horúčav urbanizovaného prostredia - vyplýva z toho pozitívny vplyv na zmiernenie účinku desertifikácie územia a na celkové zlepšenie mikroklimy. Tepelnú sálavosť budov a zastavaných plôch riešiť aj vhodným výberom farieb. Uvedené vegetačné strechy by mohli plniť v čase od jari do jesene aj funkciu krátkodobej relaxácie (napr. čítanie, slnenie sa a pod.). V tomto prípade však je potrebné zohľadniť najmä možné vyvstávajúce problémy napr. s odstraňovaním snehu počas obdobia intenzívnejšieho sneženia. Ostatné typy striech budov realizovať v takej hmotovej a povrchovej úprave, aby neakumulovali nadbytočné teplo v letných horúčavách v nadväznosti na zmeny v klíme.*
- 31.** *Minimalizovať riziko vzniku bahenných povodní vytváraním prvkov zelenej infraštruktúry v svahovitejších lokalitách. Ponechávať nekosené časti trávnikov na vhodných miestach pre rozvoj bezstavovcov.*

- 32. Vodná politika:** prispôbiť ju aktuálnym potrebám obce. Závazne vytvárať na území obce vodné prvky - aj pri stavbách - do ZR Vytvárať podmienky pre zadržiavanie najmä dažďovej vody pre obdobia sucha - akumulčné a záchytné nádrže s recirkuláciou.
- 33. Doprava.** Nové MK vytvárať aspoň s jednostrannou verejnou zeleňou - stromy , kroviny - bez inžinierskych sietí. Nové MK povoľovať len s cyklopruhom. Všetky parkoviská (objekty statickej dopravy) pri iných stavbách ako rodinných domoch či už nové, alebo ktoré budú podliehať rekonštrukciám žiadame doriešiť v zmysle STN 73 6110 parkovacie stojiská a to výsadbou 1 ks vzrastenej dreviny na každé 4 parkovacie stánia - (sadenice o výške cca 1,8 až 2,0 metra) pôvodného druhu - stromu do maximálnej vzrastovej výšky stromu 4 metrov. Sadenice neumiestňovať solitérne ale musia byť umiestnené do spoločného žľabu s prepojením koreňových systémov - využiť dažďovú vodu. Parkovacie (odstavné) stojiská pri rodinných domoch taktiež ozeleniť min. 1 ks stromovej zelene k dátumu kolaudácie - § 8 ods. 5 vyhlášky č. 532/2002 Z. z. Cyklotrasy: dokončiť plánované a vytvoriť nové a technicky ich upraviť spôsobom, aby boli bezpečné pre cyklistov ako zraniteľného účastníka CP. V rámci dopravy žiadame, aby obec ako cestný správny orgán spasportizovala všetku cestnú zeleň na komunikáciách v pôsobnosti obce a rozhodovala o výrube drevín v týchto prípadoch podľa osobitného predpisu. V rámci cestných telies, spevnených plôch a parkovísk nesmú byť realizované alebo v prevádzke také stavebné objekty, ktoré by pôsobili ako pascovým efektom pre živočíchy (odkryté jamy, žumpy, nádrže, nekryté alebo nevhodne k týmto odtokové žľaby a kanalizačné šachty s nevhodným typom pokloпов a pod.). V prípade ich existencie ich upraviť technicky.
- 34. Stavby:** v rámci budov sa zamerať na záväzné používanie materiálov a technických riešení, ktoré znižujú akumuláciu tepla, z čoho vyplýva aj zníženie potreby energie na prevádzku vzduchotechniky a zníženie tepelnej záťaže na pracoviskách a v obydlích.
- 35. Pri stavbách budov sa zamerať aj na riešenie nasledovného:** V prípade použitia celopresklených budov alebo budov s veľkými plochami presklenia navrhnúť a požadovať ochranné a kompenzačné opatrenia (napr. použitie špeciálnych fólií odrážajúce ultrafialové svetlo a pod.) zamerané proti vrážaniu vtáctva do skla. Obdobne riešiť aj iné stavby - napr. zastávky hromadnej dopravy. Prípadne sklenené výplne opatřit nálepkami proti nárazom vtáctva. Pri bytových domoch a administratívnych budovách v rámci podpory biodiverzity viesť investorov k záväznému začleňovaniu umelých hniezd pre spevavce a netopiere ich vhodným začleňovaním do stien budov.
- 36. Rekreačia:** V ÚPC G vytvoriť menšiu zónu pre krátkodobú rekreáciu a oddych s dozorovaným ohniskom a prístreškom - piknik lúka.
- 37. Pri návrhoch nových zón na IBV zabezpečiť územnú rezervu pre funkčnú uličnú zeleň bez kolízie s podzemnými alebo vzdušnými koridormi inžinierskych sietí a vytvárať také usporiadanie pozemkov, ktoré umožní vybudovanie a rozvoj funkčnej verejnej alebo areálovej sprievodnej zelene so stromami a kríkovými porastmi.**
- 38. Závazne zadeklarovať v záväzných regulatívoch ÚP povinnosť vypracovania Sadovníckych úprav ako samostatný stavebný objekt ku každej investícii a to už v projektovej dokumentácii pre územné rozhodnutia a tiež stavebné povolenie.**
- 39. Rešpektovať v rámci novonavrhovaných obytných, ako i iných funkčných priestorov v rámci služieb, obchodu a výroby, záväzne zadefinovaný vyšší podiel zelene. Index zelene min. 50% v prípade IBV (RD so záhradami, nie s ornou pôdou a vinicami), 40% v**

prípade polyfunkcie a vybavenosti) z každého predmetného pozemku. Z každého pozemku na dreviny rezervovať min 40% z jeho rozlohy na dreviny - zabezpečiť záväznú pokryvnosť drevinami na tejto ploche aspoň 60%.

40. Rešpektovať navrhované funkčné zónovanie územia obce a nevčleňovať dodatočne plochy akejkolvek výroby a podnikania - najmä hlučných, prašných, emisne zhoršujúcich a enormne dopravu zaťažujúcich prevádzok do zón určených na bývanie.
41. Upriamujeme pozornosť na možnosť obstarania dokumentov ochrany prírody a realizácie zelenej infraštruktúry v zmysle využitia finančnej náhrady za výrub drevín - § 48 ods. 1 zákona č. 543/2002 Z. z.; Finančná náhrada je príjmom obce, na území ktorej sa výrub uskutočňuje; obec je povinná tieto príjmy použiť výlučne na úhradu nákladov spojených s
- vypracovaním dokumentu starostlivosti o dreviny, - vypracovaním dokumentu miestneho územného systému ekologickej stability,
  - výsadbou najmä geograficky pôvodných a tradičných druhov drevín a starostlivosťou o dreviny rastúce na jej území,
  - realizáciou opatrení súvisiacich s vytváraním prvkov miestneho územného systému ekologickej stability [§ 2 ods. 2 písm. a) druhá veta] podľa schváleného dokumentu miestneho územného systému ekologickej stability,
  - budovaním prvkov zelenej infraštruktúry, ako sú zelené parky, zelené strechy alebo ekodukty,- realizáciou opatrení na zabezpečenie starostlivosti o chránené územia a chránené stromy podľa programov starostlivosti o chránené územia a chránené stromy,
  - realizáciou iných opatrení vykonávaných na účely ochrany prírody a krajiny v odôvodnených prípadoch na základe súhlasného stanoviska ministerstva.
42. Lokality cintorínov vždy izolovať od zástavby určenej na bývanie min. 5-15 metrov širokou plnou vegetačnou clonou v rámci ochranného pásma cintorína . V priestore ochranného pásma cintorína nepovoľovať žiadne bývanie a výrobné aktivity.
43. Hľadať a uplatňovať nástroje a možnosti v oblasti OPaK na zavádzanie a uplatnenie legislatívnych nástrojov: § 2 ods. 2 zákona:
- ekosystémové služby - prínosy a úžitky, ktoré poskytujú prirodzene fungujúce ekosystémy
  - zelená infraštruktúra - sieť prírodných a poloprírodných prvkov, predovšetkým plôch zelene a vodných ekosystémov, ktorá ie vytváraná a spravovaná tak, aby poskytovala široký rozsah ekosystémových služieb, s osobitným zreteľom na zabezpečenie biologickej rozmanitosti, ekologickej stability a priaznivého životného prostredia a prepojenie urbanizovaného prostredia s okolitou krajinou,
  - zelený park - územie so súvislými plochami drevinovej a inej vegetácie poskytujúce prostredie pre biodiverzitu v urbanizovanom prostredí, ktoré je územným plánom vymedzené na tento účel
  - zelená strecha - vrchná časť budovy alebo inej stavby pokrytá vegetáciou, ktorá poskytuje prostredie pre biodiverzitu v urbanizovanom prostredí
  - ekodukt objekt, ktorý prekonáva umelú prekážku v migračných trasách živočíchov a ktorý slúži ich migrácii a zároveň znižuje negatívne dopady fragmentácie krajiny.
44. Rešpektovať navrhovaný index ozelenenia plochy (podiel vegetačných prvkov v rámci pozemku ako aj stavby). Stanovený podiel zelene ako tzv. zelený index, vrátane plôch trávnikov s drevinami, mobilnej a vertikálne zelene a vegetačných striech) .Tento index

Nieje možné z akýchkoľvek príčin znižovať, ale udržiavať a zvyšovať. Index musí byť stanovený pri každej ďalšej zmene a doplnku ÚP.

- 45.** *Nepripustiť ponechanie nezastavaných častí pozemkov v kultúrach zastavané plochy a nádvoria, resp. ostatné plochy.*
- 46.** *Každé oplotenie z uličnej strany kombinovať súvislou zeleňou do výšky max 1,8 metra, okrem vstupnej časti a to najvhodnejšie živým plotom. Realizovať ku dátumu kolaudácie.*
- 47.** *Realizovať navrhované opatrenia v oblasti monitorovaných konfliktných uzlov .
V oblasti KU1 Realizovať opatrenia na na kompenzáciu negatívneho vplyvu na živočíšstvo a to pri budovaní a prevádzkovaní najmä líniových stavieb –cesta IIItriedy. Je potrebné zachovať vhodnými technickými opatreniami ich migračnú priechodnosť - § 4 ods. 6 a 7 zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších právnych predpisov.*
- 48.** *Na území obce sa zaoberať aj monitoringom migrácie živočíchov, ktorý poukáže na najviac konfliktné úseky plánovaných a existujúcich ciest. Poukazujeme na to najmä v súvislosti s neustále rastúcim nebezpečenstvom a zvyšujúcim sa rizikom vo vzťahu k mimoriadne závažnému javu na cestách, t. j. k usmrčovaniu živočíchov na cestách a to z dôvodu významného oblasti výskytu najmä poľovnej zveri (diviaky, srny, zajace, bažanty), ale aj iné vtáctvo (chránené druhy - sovy, dravce, spevavce) resp. cicavce (napr. jež, kunovité šelmy a pod.) alebo obojživelníky. Uvedený jav môže znamenať v prípade súbežného vedenia viacerých vážnu prekážku v migrácii živočíchov, vyšší stupeň stresového pôsobenia na živočíchy, ako aj vážne nebezpečenstvo, čo sa týka bezpečnosti a plynulosti cestnej premávky a zvyšujúce sa riziko vážnych dopravných nehôd (škody na majetku a zdraví). Takýto jav môže mať vážny negatívny synergický vplyv na okolitú faunu. Napríklad realizáciou nových ciest I. triedy bez oplotenia, pri ktorej je predpokladaná rýchlosť od 70 do 90 km/hod. sa takéto riziká úmerne zvyšujú.*
- 49.** *Pri výsadbách drevín používať dreviny odolné voči extrémnejším suchám, mrazom, ktoré sú trvácnejšie - nie s mäkkým a lámavým drevom, nie alergénne. Navrhujeme použiť také druhy a typy drevín, ktorých výška nepresiahne 5 m (odporúčaná výška 4-6m) nad úrovňou terénu v blízkosti bytových domov. Dreviny pri výsadbe dobre ukotviť a zabezpečiť, aby sa eliminoval v čo najvyššej možnej miere ich vývrat vplyvom živelných udalostí (vietor, rozmočenie terénu, a pod.) a navrhujeme ich umiestňovať minimálne vo vzdialenosti 4-8 m od budov. Pri výsadbách používať aj pôvodné druhy ihličnatých drevín z dôvodu protibakteriálnych účinkov, potreby stálej zelene aj v zime. Na plochách výsadiieb neuvažovať s umiestňovaním IS z dôvodu ich preventívnej ochrany pred poškodzovaním a výrubom.*
- 50.** *ÚPN obsahuje princípy trvalo udržateľného rozvoja (TUR), ktoré sú uvedené v záväzných regulatívoch. V strategickom dokumente musia byť implementované princípy trvaloudržateľného rozvoja (TUR), ktorými bude nakoniec v záväzných regulatívoch samotného ÚP stanovené, aby akékoľvek investície a rozvojové projekty, napr, vybavenosť obytného komplexu, služby a pod., boli v čo najmenšej miere závislé na vonkajších zdrojoch a súčasne, aby sa vhodne zhodnocovali a využívali lokálne energeticko-surovinové zdroje (využitie slnečnej energie, geotermálnej energie, využitie vody zo studní a pod.), v čo možno v najširšom uplatniteľnom rozsahu, aby boli použiteľné na poskytnutie určitého stupňa energeticko-surovinového samozásobovania.*

51. *V súlade s opatreniami na elimináciu dôsledkov zmenenej klímy realizovať prvky revitalizácie krajiny v extraviláne a to formou vytvárania drobných vodozádržných a zasakovacích zariadení.*
52. *Areály výrobných podnikov (bývalý areál PD) a obytných súborov od seba záväzne izolovať štruktúralne členitou a druhovo bohatou vyhradenou zeleňou v súlade s ekologickými princípmi.*
53. *Podporovať zavádzania prvkov hmyzích hotelov na vhodných objektoch, najmä pre samotárske včely a iný užitočný hmyz na vhodných miestach (napr. strechy objektov, oplotená a pod.) a podporu včelárstva ako významného biodiverzitu podporujúceho prvku (opeľovače rastlín, potravná báza pre vtáctvo a pod.).*
54. *V zónach vyhradených na bývanie nepripúšťať nadmerný chov akýchkoľvek problémových hospodárskych zvierat (najmä väčších typov HZ – kone, ošípané, hovädzí dobytok), príp. nebezpečných zvierat, s negatívnymi účinkami na kvalitu bývania a ZP, veľkosť chovu limitovať formou VZN .*
55. *Verejné priestranstvá, ako aj prístup do objektov, riešiť s ohľadom aj na imobilných občanov.*
56. *V rámci odpadového hospodárstva zabezpečiť pre záujemcov z radov obyvateľstva bývajúcего v rodinných domoch bezplatne kompostéry priamo do záhrad, čím sa zníži nadmerné množstvo bioodpadu zväšaného do kompostárne.*
57. *Pri návrhoch nových obytných súborov resp. nových zón na IBV zabezpečiť územnú rezervu pre funkčnú uličnú zeleň bez kolízie s podzemnými alebo vzdušnými koridormi inžinierskych sietí a vytvárať také usporiadanie pozemkov, ktoré umožní vybudovanie a rozvoj funkčnej verejnej alebo areálovej sprievodnej zelene so stromami a kríkovými porastmi.*
58. *V čo najvyššej možnej miere záväzne zachovať plošný rozsah chy súčasnej zelene (lesík Taraň a lesík pri cintoríne) ako významnejšie prvky MUSES. Zachovať aj lokálne lokálne biocentrá už existujúce. V súlade s návrhom MUSES realizovať prepojenia týchto lokalít líniovou okrajovou zeleňou na okraji územia ako lokálneho terrestrického biokoridoru, ktorý by súčasne chránil územie aj pred východnými vetrami. Územie je totiž v súčasnosti veľmi otvorené a vystavené prevládajúcim vetrami najmä s V prúdením - vetrolamy tu nie sú žiadne a situácia sa môže v blízkej budúcnosti len zhoršovať. Je nutné počítať s vysadením vhodných vetrolamov už v iniciačných fázach výstavby a v dostatočnej šírke, najvhodnejšie vo viacerých paralelných líniiach a vo viacerých vegetačných etážach.*

B15 DOPRAVA A PREPRAVNÉ VZŤAHY

Z hľadiska dopravnej polohy, obec sa nachádza v Nitrianskom okrese, 5,9 km východne od krajského mesta Nitra. Najvýznamnejšou cestnou komunikáciou, ktorá prechádza cez riešené územie je **rýchlostná cesta R1** v smere **Nitra – Banská Bystrica**. Ďalej je to cesta I. triedy I/51, ktorá smeruje na juhovýchod a zabezpečuje prepojenie miest Nitry s Levicami. Obe tieto cestné komunikácie však prechádzajú len okrajovými časťami katastrálneho

územia obce a do zastavaného územia vôbec nezasahujú. Intravilánom obce prechádza ešte cesta III. triedy III/1662, ktorá má pre dopravnú obsluhu obce, vrátane cesty I/51, základný význam.

Podľa posledného platného ÚPN-R NSK je v katastrálnom území plánovaný cestný rozvojový zámer – realizácia cestného obchvatu Veľkého Lapáša.

Cestná doprava

Uvedená cesta I. triedy je významnou dopravnou spojnicou krajského mesta Nitra a okresného mesta Levice. Cesta I. triedy I/51 je v správe SSC (Slovenská správa ciest).

Cesta III. triedy III/1662 slúži ako obslužná a prístupová komunikácia a je v správe VÚC NSK. Z cesty III. triedy vychádza niekoľko vjazdov na poľnohospodárske pozemky, ktoré úzko súvisia s poľnohospodárskou výrobou.

Miestne komunikácie

Sú to cesty IV. triedy.

Stav niektorých miestnych komunikácií je nevyhovujúci, komunikácie v zlom stavebno-technickom stave sú určené na rekonštrukciu (poškodené krajnice komunikácií a povrch vozoviek). Komunikácie s poškodenými krajnicami a poškodeným povrchom sú určené na rekonštrukciu. Sieť miestnych komunikácií je v obci umiestnená paralelne alebo v kolmom smere na cesty III. triedy. Smerové oblúky na miestnych komunikáciách majú malé polomery. Komunikácie sú vybudované v nenormových kategóriách, v šírkach od 3,0m do 5,0m. Dopravná premávka je na všetkých komunikáciách napriek nie vždy vhodným šírkovým usporiadaniam obojsmerná. Po trasách miestnych komunikácií sú prevádzkované autobusové linky, Vzhľadom na dopravný význam, spoločenskú funkciu a polohu v obci prisudzujeme miestnym komunikáciám funkčnú triedu C3.

Miestne komunikácie sú obslužné komunikácie, miestneho významu, prevažne so spevneným povrchom. Slúžia predovšetkým ako prístupové cesty k rodinným domom a k iným verejným objektom a využívajú sa aj ako prístupové cesty na poľnohospodárske pozemky v rámci zastavaného územia, alebo ako spojovacie komunikácie mimo zastavaného územia.

Účelové komunikácie

Sieť ciest I. a III. triedy a miestnych komunikácií je doplnená účelovými komunikáciami. Ako účelové komunikácie sú vybudované cesty, tvoriace pokračovanie miestnych komunikácií mimo zastavaného územia. Okrem toho, že účelové komunikácie sprístupňujú jednotlivé časti chotára, sú taktiež súčasťou výrobných areálov a areálov poľnohospodárskeho družstva. Povrch účelových komunikácií je z časti spevnený a z časti nespevnený.

Poľné cesty

Prístup do chotára zabezpečuje sieť poľných ciest, nadväzujúca na cestu III. triedy, účelové alebo miestne komunikácie. Majú väčšinou prašný povrch. Sprístupňujú jednotlivé časti chotára s blokmi poľnohospodárskej pôdy.

Pešie komunikácie a priestranstvá

Pešie trasy v obci nie sú dobudované. Pešie trasy pozdĺž cesty III/1662 vyžadujú rekonštrukciu. Z hľadiska pešej dopravy je v návrhu ÚPD potrebné uvažovať s výstavbou a rekonštrukciou chodníkov popri určených miestnych komunikáciách a vybudovať chodník popri ceste III. triedy III/1662 v zastavanom území obce.

Statická doprava

Obec nemá vybudované dostatočné parkovisko pri cintoríne, kostole, obecnom úrade, obecnom športovisku. Garážovanie motorových vozidiel je riešené v súkromných garážach na pozemkoch rodinných domov.

Dopravné zariadenia

V obci sa v súčasnosti verejná ČSPHM nenachádza. Najbližšie verejné ČSPHM sa nachádzajú v meste Nitra rovnako aj významnejšie dopravné zariadenia. V návrhovom období vytvoriť územnotechnické predpoklady realizácie areálu dopravnej infraštruktúry vrátane ČSPHM v lokalite ÚPC „L“.

Cestná hromadná doprava

Má významný podiel na preprave cestujúcich do zamestnania, škôl, za nákupmi a službami. Obec má vzhľadom na svoju polohu v blízkosti krajského mesta zabezpečenie prímestskou autobusovou dopravou. Prímestskú dopravu zabezpečuje spoločnosť Arriva a.s. Priamo obcou prechádza 1 linka autobusovej dopravy:

č.403 416 Nitra – Lapáš – Golianovo – Malý Cetín

Napojenie na diaľkovú hromadnú dopravu je zabezpečené zo susednej obce Veľký Lapáš. V obci sa nachádzajú 2 autobusové zastávky.

V návrhovom období sa uvedené cesty upravujú na nasledovné požadované parametre:

- mimo zastavaného územia rezervovať koridor pre výhľadové šírkové usporiadanie cesty I. triedy v kategórii C 11,5/80 v zmysle STN 73 6101;
- mimo zastavané územie rešpektovať výhľadové šírkové usporiadanie ciest III. triedy v kategórii C 7,5/70 v zmysle STN 73 6101;
- v zastavanom území rešpektovať výhľadové šírkové usporiadanie ciest III. triedy v kategórii MZ 8,5(8,0)/50, resp. MOK 7,5/40 (funkčná trieda B3) v zmysle STN 73 6110.

Ochranné pásma cestných dopravných trás

Rýchlostná cesta R1	ochranné pásmo na obe strany od osi cesty	100m
Cesta I. triedy	ochranné pásmo na obe strany od osi cesty	50m
Cesty III. triedy	ochranné pásmo na obe strany od osi cesty	20m
Vozovky miestnych komunikácií	ochranné pásmo na obe strany od osi cesty	15m

Výpočet hluku z dopravy

Výpočet je vypracovaný na základe metodických pokynov v zmysle zákona č.40/2002 Z.z. a vyhlášky MZ SR č.549/2007, ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prípustných hodnotách hluku, infrazvuku a vibrácií a o požiadavkách na objektivizáciu hluku, infrazvuku a vibrácií v životnom prostredí. Pre zastavané územie je najväčším zdrojom znečistenia hlukom cesta I. triedy I/51.

Dopravné podklady cesta I/51

Pre určenie intenzity dopravy bolo použité celoštátne sčítanie dopravy (CSD) z roku 2015 v profile 81 170

- nákladné vozidlá	T = 1928 skutočných vozidiel
- osobné vozidlá	O = 9575 skutočných vozidiel
- jednoštopé vozidlá	M = 50 skutočných vozidiel
	S = 11553 skutočných vozidiel

Základné parametre

- S - skutočné vozidlá	S = 11553
Sd celoročná priemerná denná intenzita	
$Sd = 0,93 \times S = 0,93 \times 11553 = 5249,85$	Sd = 10 744,29
- nd - priemerná denná hodinová intenzita	
$nd = Sd/16 = 10\,744,29/16 = 671,52$ skut. voz.	nd = 671,52
- v - výpočtová rýchlosť	v = 50km/hod
- F1 - vyjadruje vplyv percent. podielu nákl. áut	F1 = 2,9
- F2 - vplyv pozdĺžneho profilu	F2 = 1,13
- F3 - vplyv povrchu vozovky	F3 = 1,0
- Hodnota RPDl	5645

Výpočet

- výpočet pomocnej veličiny "X"
 $X = F1 \times F2 \times F3 \times nd = 2,9 \times 1,13 \times 1,0 \times 671,52 = 2200,57$
- výpočet ekvivalentnej hladiny hluku vo vzdialenosti 7,5m od osi krajného jazdného pruhu
 $Y = 10 \log X + 40 = 10 \log 2200 + 40 = 73,43 \text{ dB}$

Stanovenie vzdialenosti ekvivalentnej hladiny hluku LA = 60 dB od osi krajného jazdného pruhu.

- požadovaná hodnota útlmu U = 73,43 dB - 60 dB = 13,43 dB
- útlm 13,43 dB zodpovedá 47 m v zmysle grafu 2.3 metodických pokynov

Záver

- celková vzdialenosť izofóny LA = 60 dB je vo vzdialenosti 7,5 + 47 = 54,5 m od osi krajného jazdného pruhu.

Cyklistická doprava

ÚPN rieši návrh cyklotrasy:

- v smere na Horné vinohrady ;
- cyklistický chodník ako prípojku na systém regionálnych cyklotrás Nitra - Vrábľe;

Letecká doprava

Dopravný úrad, ako dotknutý orgán štátnej správy na úseku civilného letectva v zmysle ustanovenia § 28 ods. 3 zákona č. 143/1998 Z. z. o civilnom letectve (letecký zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, Vám oznamuje, že celé katastrálne územie obce Malý Lapáš sa nachádza v ochranných pásmach Letiska Nitra (ďalej len „letisko“), určených rozhodnutím Leteckého úradu Slovenskej republiky (právny predchodca Dopravného úradu) zn. 3151/313-1097-OP/2008 zo dňa 23.03.2009. Z ochranných pásiem vyplývajú pre územie obce nasledovné obmedzenia:

Výškové obmedzenie stavieb, zariadení nestavebnej povahy (vrátane použitia stavebných a iných mechanizmov), porastov a pod., ktoré je stanovené:

>> ochranným pásmom vodorovnej roviny s výškovým obmedzením 175,0 m n.m.Bpv,
 >> ochranným pásmom kuželovej plochy s výškovým obmedzením v rozmedzí nadmorských výšok 175,0 - 231,5 m n.m.Bpv, pričom obmedzujúce výšky stúpajú v sklone 1:25 /4 %/ v smere od letiska.

Terén v časti katastrálneho územia obce (v prílohe vyznačený zelenou farbou) už presahuje výšky určené ochranným pásmami letiska, tzn. tvorí prirodzenú leteckú prekážku. Vzhľadom

na úroveň terénu, existujúce prekážky a s cieľom zjednodušiť proces posudzovania jednotlivých objektov boli rozhodnutím o určení ochranných pásiem v obci Malý Lapáš v tomto území stanovené obmedzenia aj nad rámec výškových obmedzení určených ochrannými pásmami letiska, pričom boli stanovené maximálne výšky, do ktorých je možné realizovať stavby a umiestňovať zariadenia nestavebnej povahy bez súhlasu Dopravného úradu. Výnimkou sú stavby, pri ktorých bude použitím stavebných mechanizmov maximálna stanovená výška prekročená. Tieto stavby je nutné v stupni územného konania, resp. v prvom stupni povoľovacieho procesu stavby s Dopravným úradom prerokovať. Maximálne výšky nad terénom stanovené na jednotlivých terénnych prekážkach zahŕňajú aj priestor v ich tesnej blízkosti. Týmto priestorom sa rozumie územie od hraníc terénnej prekážky do vzdialenosti, kde sa už maximálna stanovená výška nad terénom zhoduje s hodnotou stanovenou ochranným pásmom. **Obmedzujúce výšky nad rámec výškových obmedzení určených ochrannými pásmami sú určené nasledovne:**

S v zastavanom území obce je obmedzujúca výška 30 m nad terénom (terénom sa rozumie terén pred realizáciou stavby, tzn. pôvodný terén),

S mimo zastavaného územia obce je obmedzujúca výška 30 m nad terénom, maximálne však na úpätí terénnej prekážky č. 12 (terénna vyvýšenina vo východnej časti obce) do nadmorskej výšky 236,4 m n.m.Bpv a na úpätí terénnej prekážky č. 13 (terénna vyvýšenina v západnej časti obce) do nadmorskej výšky 246,4 m n.m.Bpv.

V ostatnom území obce platia obmedzenia určené ochranným pásmomodorovnej roviny a ochranným pásmom kužeľovej plochy,

Nad tieto výšky je zakázané umiestňovať akékoľvek stavby a zariadenia bez súhlasu Dopravného úradu v procese prerokovania územného plánu.

Ďalšie obmedzenie určené ochrannými pásmami letiska (zasiahnutá len časť územia obce) je stanovené:

ochrannými pásmami proti laserovému žiareniu, konkrétne ochranným pásmom bez laserového žiarenia, kde je zakázané zriaďovať, prevádzkovať a používať laserové zariadenia, ktorých úroveň vyžarovania by v ktoromkoľvek mieste ochranného pásma prevyšovala hodnotu 50 nW/cm^2 , pričom žiarenie nesmie zapríčiniť vizuálne rušenie letovej posádky lietadla.

Vyššie popísané ochranné pásma letiska sú znázornené vo výkresovej prílohe, ktorá je súčasťou tohto stanoviska.

Zároveň dávame do pozornosti, že v zmysle ustanovení § 28 ods. 3 a § 30 leteckého zákona je Dopravný úrad dotknutým orgánom štátnej správy v povoľovacom procese stavieb a zariadení nestavebnej povahy v ochranných pásmach letísk a leteckých pozemných zariadení ako aj pri ďalších stavbách, ktoré by mohli ohroziť bezpečnosť leteckej prevádzky, na základe čoho je potrebné požiadať Dopravný úrad o súhlas pri:

S stavbách a zariadeniach, ktoré by svojou výškou, prevádzkou alebo použitím stavebných mechanizmov mohli narušiť vyššie popísané ochranné pásma letiska,

S stavbách alebo zariadeniach vysokých 100 m a viac nad terénom /§ 30 ods. 1 písmeno a) leteckého zákona/,

S stavbách a zariadeniach vysokých 30 m a viac umiestnených na prírodných alebo umelých vyvýšeninách, ktoré vyčnievajú 100 m a viac nad okolitú krajinu /§ 30 ods. 1 písmeno b) leteckého zákona/,

S zariadeniach, ktoré môžu rušiť funkciu leteckých palubných prístrojov a leteckých pozemných zariadení, najmä zariadenia priemyselných podnikov, vedenia VVN 110 kV a viac, energetické zariadenia a vysielačie stanice /§ 30 ods. 1 písmeno c) leteckého zákona/,

S zariadeniach, ktoré môžu ohroziť let lietadla, najmä zariadenia na generovanie alebo zosilňovanie elektromagnetického žiarenia, klamlivé svetlá a silné svetelné zdroje /§ 30 ods. 1 písmeno d) leteckého zákona/.

Ďalší stupeň územnoplánovacej dokumentácie, v ktorej budú zohľadnené a zapracované už uvedené obmedzenia vyplývajúce z ochranných pásiem letiska, žiadame predložiť k posúdeniu a odsúhlaseniu.

Ochranné pásma sú súčasťou výkresovej aj textovej záväznej časti územnoplánovacej dokumentácie ako regulatívy priestorového usporiadania a funkčného využitia územia. Ochranné pásma sú prehľadne zapracované v podrobnosti mierky M 1:5000 a M 1:2000.

Železničná doprava

Územím obce Malý Lapáš železničná trať neprechádza. Najbližšia železničná stanica je stanica Nitra.

Najdôležitejšie zásady a ciele riešenia zapracované v návrhu:

1. Rešpektovať existujúce trasy ciest : I. a III. triedy. V obci sa nachádzajú cesty I/51 a cesta III/1662. Z hľadiska koncepcie rozvoja cestnej siete sa požaduje:
  - rešpektovať nadradenú ÚPD Nitrianskeho kraja;
  - mimo zastavaného územia rešpektovať dopravný koridor rýchlostnej cesty R1 , jej šírkové usporiadanie v kategórii R 24,5/100 a ochranné pásmo 100m od osi cesty;
2. mimo zastavané územie rešpektovať výhľadové šírkové usporiadanie ciest III. triedy v kategórii C 7,5/70 v zmysle STN 73 6101;
  - v zastavanom území rešpektovať výhľadové šírkové usporiadanie ciest III. triedy v kategórii MZ 8,5/50 a MZ 8,0/50, vo funkčnej triede B3 v zmysle STN 73 6110;
3. V grafickej časti územnoplánovacej dokumentácie sú vyznačené, rešpektované existujúce trasy ciest a navrhnuté ich šírkové usporiadanie v súlade s STN 73 6110;
4. Mimo zastavané územie sú vyznačené a rešpektované ochranné pásma ciest v zmysle zákona č. 135/1961 Zb. a vykonávacej vyhlášky č. 35/1984 Zb. Je navrhnuté umiestnenie zastávok autobusovej dopravy a vyznačená ich pešia dostupnosť;
5. Cyklistické a pešie trasy sú navrhnuté a vyznačené i v širších vzťahoch k príľahlému územiu. Ich šírkové usporiadanie je potrebné navrhnuť v zmysle STN 73 6110;
6. Návrh ÚPN obce je v súlade s nadradenou dokumentáciou ÚPN regiónu Nitrianskeho samosprávneho kraja, ktorý zabezpečuje majetkovú správu a prevádzku ciest II. a III. triedy, rešpektuje Územný plán regiónu Nitrianskeho kraja, rešpektuje ochranné pásmo cesty III. triedy 20m od osi vozovky na obe strany v zmysle zákona č. 135/1961 Zb. a vyhlášky č.35/1984 Zb. Pri realizácii dopravných rozvojových zámerov rešpektovať zákon číslo 135/1961 Zb. o pozemných komunikáciách (cestný zákon) v znení neskorších predpisov, v nadväznosti na vyhlášku číslo 35/1984 Zb., ako i príslušné STN (01820);
7. Na všetkých miestnych slepo ukončených komunikáciách sú navrhované otočky;
8. v zmysle STN 73 6110/Z1 - Projektovanie miestnych komunikácií Zmena 1. časť 16.3.17, v súlade s STN 83 7010 Ochrana prírody. Ošetrovanie, udržiavanie a ochrana stromovej vegetácie, povinne realizovať na všetkých navrhovaných

parkovacích plochách výsadbu vysokej zelene v počte minimálne 1 strom na 4 parkovacie miesta v priestore medzi stojiskami.

9. Pri návrhu nových lokalít IBV, OV v blízkosti ciest I. rešpektovať nepriaznivé vplyvy z dopravy v zmysle vyznačeného pásma prípustných hladín hluku podľa Vyhlášky MZ SR č. 549/2007 Z.z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prípustných hodnotách hluku, infrazvuku a vibrácií a o požiadavkách na objektivizáciu hluku, infrazvuku a vibrácií v životnom prostredí v znení neskorších zmien a predpisov;
10. Dopravné napojenia navrhovaných lokalít sú riešené systémom obslužných komunikácií a ich následným napojením na cesty a miestne komunikácie vyššieho dopravného významu, v súlade s platnými STN a TP.
11. V návrhu sú vyznačené hranice ochranného pásma ciest mimo sídelného útvaru obce označeného dopravnou značkou označujúcou začiatok a koniec obce v zmysle Zákona č. 135/1961 Zb. v znení jeho neskorších predpisov (účinnosť od 02.01.2015).
12. Za účelom ochrany vodohospodárskych záujmov a v záujme zamedzenia vzniku migračných bariér, škôd a porúch na vodných tokoch, ako i zabezpečenia riadnej údržby vodných tokov (v zmysle § 48 a § 49 zákona č.364/2004 Z.z. o vodách) správca vodných tokov požaduje nové dopravné a technické riešenie územia, miestne komunikácie resp. dopravné vybavenie akéhokoľvek druhu, ktoré budú križovať vodný tok navrhovať:
  - o ako jednotnú zbernú komunikáciu pre ucelenú oblasť (urbanistický obvod, lokalitu a pod.), ktorá v prípade vhodných technických podmienok môže byť v súbehu s vodným tokom, a s následným - iba jedným spoločným križovaním vodného toku, umiestneným vo vhodnom profile vodného toku,
  - o križovanie s vodnými tokmi technicky riešiť v súlade s STN 73 6822 „Križovanie a súbehy vedení a komunikácií s vodnými tokmi“ a v súlade s STN 73 6201 „Projektovanie mostných objektov“,
  - o žiadna časť navrhovaných objektov nesmie zasahovať do prietočného profilu vodného toku,
  - o za účelom optimalizácie a regulácie nových mostných objektov križujúcich vodné toky, návrh situovania (umiestnenia) ešte pred zahájením spracovania podrobnejšej dokumentácie odsúhlasiť s organizáciou SVP š.p. a v prípade možností prednostne využívať už vybudované mostné objekty, ak to technické vybavenie záujmového územia umožňuje.
13. Pri zásahu do cesty I. a III. triedy postupovať v súlade so zákonom č.135/1961Zb.(Cestný zákon) v znení neskorších predpisov ,ako aj príslušné STN.
14. V zmysle § 3 ods. 2 cestného zákona, miestnu štátnu správu vo veciach miestnych komunikácií a účelových komunikácií vykonávajú obce, ako prenesený výkon štátnej správy.
15. Nové ulice formovať v zmysle optimálnej šírky bez dopravných závad, t.j. musia byť prejazdné a spĺňať všetky kritériá, rozvoj inžinierskych sietí, odstavné plochy, účinná prepravná šírka. V rámci uličných priestorov riešiť aj koridor pre peší pohyb, riešiť peší pohyb a cyklistickú dopravu zvlášť medzi oboma susediacimi obcami .

B16 ROZVOJ TECHNICKEJ INFRAŠTRUKTÚRY

B16.1 ZÁSOBOVANIE VODOU

Hydrológia – vodohospodárske pomery

Povrchové vody

Vodné toky

Hydrogeologické a hydrogeografické pomery

Z hydrogeologického hľadiska spadá riešené územie do regiónu: **neogén Žitavskej pahorkatiny NQ073**. Povrchové vody riešeného územia sú zastúpené vodným tokom Kadaň, ktorý preteká zo severu na juh územím obce. Celé riešené územie patrí do povodia rieky Nitra.

Z dôvodu v budúcnosti plánovaných zámerov v riešenom území a z hľadiska ochrany územia pred povodňami, by bolo potrebné zakresliť záplavové čiary z máp povodňového ohrozenia a máp povodňového rizika do územnoplánovacej dokumentácie s upozornením, že boli spracované mimo geografickú oblasť a sú zobrazené orientačne. V prípade, že sa v záplavovom území toku Kadaň bude uvažovať s novou výstavbou, hydrotechnickým výpočtom preveriť kapacitu koryta a vlastnú výstavbu situovať nad hladinu Q100.

Pre ďalší rozvoj, či už bytový, výrobný, športový alebo rekreačný upozorňuje SVP, š.p. na oprávnenie pri správe vodných tokov, kde v zmysle Zákona o vodách č.364/2004 Z. z. podľa § 49 môže správca vodného toku pri výkone správy vodného toku a správy vodných stavieb alebo zariadení užívať pobrežné pozemky. Pobrežnými pozemkami, v závislosti od druhu opevnenia brehu a druhu vegetácie pri vodohospodársky významnom vodnom toku, sú pozemky do 10 m od brehovej čiary a pri drobných vodných tokoch do 5 m od brehovej čiary; pri ochrannej hrádzi vodného toku do 10 m od vzdušnej a návodnej päty hrádze.

Obec má spracovaný aktuálny dokument:

„POVODŇOVÝ PLÁN ZÁCHRANNÝCH PRÁC OBCE MALÝ LAPÁŠ“.

Pre vodohospodársky významný vodný tok Kadaň neboli podľa portálu SVP, š.p. vypracované mapy povodňového ohrozenia a mapy povodňových rizík pre dané územie.

V prípade, že sa v záplavovom území toku Kadaň bude uvažovať s novou výstavbou, hydrotechnickým výpočtom preveriť kapacitu koryta a vlastnú výstavbu situovať nad hladinu Q100.

- v rámci odvádzania dažďových vôd a vôd z povrchového odtoku je potrebné realizovať opatrenia na zadržanie pridaného odtoku v území tak, aby odtok z daného územia nebol zvýšený voči stavu pred realizáciou navrhovanej zástavby a aby nebola zhoršená kvalita vody v recipiente (retencia dažďovej vody a jej využitie, infiltrácia dažďových vôd a pod.),
- podporovať inovačné postupy a technológie zabezpečujúce vsakovanie dažďových vôd do územia a obmedziť vypúšťanie dažďových vôd a vôd z povrchového odtoku do vodných tokov.

Akúkoľvek investorskú činnosť a výsadbu porastov v blízkosti vodných tokov a ich ochranného pásma odsúhlasiť s príslušným správcom vodných tokov.

Pri aktivitách obce (priestorovom usporiadaní územia, umiestňovaní a uskutočňovaní stavieb v blízkosti vodných tokov) vyplývajúcich z predmetného strategického dokumentu

požadujeme rešpektovať zákon č. 364/2004 Z.z., o vodách v znení neskorších predpisov a zákon č. 7/2010 Z.z. o ochrane pred povodňami v znení neskorších predpisov. Pre návrh odvádzania a zneškodňovania odpadových vôd je potrebné zohľadňovať požiadavky na čistenie vôd v zmysle NV SR č. 269/2010, ktorým sa ustanovujú požiadavky na dosiahnutie dobrého stavu vôd.

Vodné hospodárstvo

Návrh

Zásobovanie sídelného útvaru Malý Lapáš je napojením na rozvádzacie vodovodné potrubie v obci Veľký Lapáš. Pred obcou Malý Lapáš je na vodovodnom ráde osadená vodomerná šachta.

Zdrojom vody pre obec Malý Lapáš a súčasne aj pre obec Veľký Lapáš a Golianovo je vodojem Babindol 2x250 m³(226,0/223,0 m.n.m.). Z vodojemu Babindol je vybudované prírodné vodovodné potrubie PVC DN 150, ktoré zásobuje obec Veľký Lapáš a následne cez rozvodnú sieť aj obec Malý Lapáš. Vodojem Babindol je zásobovaný vodou z diaľkovodného systému Gabčíkovo-Nové Zámky-Vráble, cez vodojem Dyčka.

Z vodojemu Babindol je pitná voda dopravovaná do sídelného útvaru Malý Lapáš v jednom tlakovom pásme – gravitačne – I.tlakové pásmo. V západnej časti obce je vybudovaný objekt automatickej tlakovej stanice pre zvýšenie tlaku vo vodovodnej sieti – II.tlakové pásmo .

Pre výhľadový stav riešený územným plánom sídelného útvaru je nutné rozšíriť jestvujúcu vodovodnú sieť o nasledovné :

I.tlakové pásmo :

VETVA	MATERIÁL	PRIEMER V (mm)	DĹŽKA V (m)
„4-5“	HDPE	100	310,0
„4-5-1“	HDPE	100	108,0
„4-3“	HDPE	100	134,0
„3-1-3-2“	HDPE	80	64,0
„3-1-3-3“	HDPE	80	85,0
„3-7“	HDPE	100	188,0
„3-3-1-1“	HDPE	100	92,0

II.tlakové pásmo :

VETVA	MATERIÁL	PRIEMER V (mm)	DĹŽKA V (m)
„6“	HDPE	100	1488,0
„6-1“	HDPE	100	299,0
„6-2“	HDPE	100	292,0
„6-3“	HDPE	100	294,0
„6-4“	HDPE	100	129,0
„6-5“	HDPE	100	278,0
„3-4-2-1“	HDPE	100	20,0

„3-4-2“	HDPE	100	26,0
„6-6“	HDPE	100	297,0
„6-7“	HDPE	100	265,0
„3-4-3“	HDPE	100	77,0
„3-1-1“	HDPE	100	199,0
„3-4-V“	HDPE	100	621,0
„3-4-V-1“	HDPE	100	159,0
„3-4-V-2“	HDPE	100	140,0

Celková potrebná dĺžka vodovodného potrubia pre konečný stav riešený územným plánom predstavuje: -I.tlakové pásmo – HDPE D110 – 981,0m
-II.tlakové pásmo – HDPE D110 – 4454,0m.

Vodovodná sieť je navrhovaná ako okružná sieť v kombinácii s vetvovou sieťou, s čo najväčšou mierou zokruhovania vodovodnej siete.

Pre zásobovanie II.tlakového pásma bude potrebné rekonštrukcia strojnotechnologickej časti existujúceho objektu ATS.

Tlakové pomery vo vodovodnej sieti sa budú pohybovať cca 0,4 MPa.

Ochranné pásmo vodovodného potrubia v zmysle zákona č.442/2002 o verejných vodovodoch a verejných kanalizáciách je :

- pre potrubie do DN 500 – 1,5m horizontálne na obe strany od okraja potrubia
- pre potrubie nad DN 500 – 2,5 m horizontálne na obe strany od okraja potrubia.

Výpočet potreby vody

Výpočet potreby vody pre sídelný útvar Malý Lapáš je spracovaný v zmysle Vyhlášky MZP SR č. 684/2006 Z.z. zo dňa 14.11.2006.

Výhľadový stav riešený územným plánom

Počet obyvateľov : 2362 obyv.

Priemerná špecifická potreba vody pre bytový fond a občianskú a technickú vybavenosť /Qp/

Bytový fond

2362 obyv..... 145 l/ob/d..... 342 490 l/d.....3,964 l/s

Vybavenosť

2362 obyv..... 25 l/ob/d..... 59 050 l/d.....0,683 l/s

$Q_p = 3,964 + 0,683 = 4,647 \text{ l/s}$

Maximálna denná potreba vody Qm

$Q_m = 4,647 \times 1,6$

$Q_m = 7,435 \text{ l/s}$

Maximálna hodinová potreba vody Qh

$$Q_h = Q_m \times K_h$$

$$Q_h = 7,435 \times 1,8$$

$$Q_h = 13,383 \text{ l/s}$$

Zásady technického riešenia verejnej vodovodnej siete predpokladajú:

- 1) Technické riešenie verejnej rozvodnej vodovodnej siete zodpovedá ustanoveniam normy STN EN 805:2001 (75 5403) – Vodárenstvo; Požiadavky na systémy a súčasti vodovodov mimo budov; a STN 75 5401:1988 - Navrhovanie vodovodných potrubí.
- 2) Opis technického riešenia tlakového potrubia
  - potrubie bude navrhované ako tlakové pre tlak do 1MPa, s detailmi technického riešenia podľa normy STN 75 5401 - Navrhovanie vodovodných potrubí
  - potrubie je z PVC, profilu DN 100
  - v bežnej trase bude potrubie uložené tak, aby krytie nad potrubím bolo od 1,4 do 1,7m.

Na potrubnej trase sú navrhnuté sekčné uzávery, ktoré slúžia pri poruche systému na odstavenie úseku. Zasúvadlá sú ovládané zemnou zasúvadlovou súpravou.

Poloha podzemných zasúvadliel je signalizovaná orientačnými tabuľkami podľa OTN 75 5025.

Trasa potrubia bude križovať rôzne terajšie podzemné a nadzemné vedenia. Styk sa navrhuje podľa ustanovení STN 73 6005 - Priestorová úprava vedení technického vybavenia.

Pozemné komunikácie štátnych ciest budú križované prevedením tlakového potrubia v otvore pretlačenom pod cestou.

Zásady pripojenia spotrebiteľov na vodovod:

Súčasťou súkromnej vodovodnej prípojky je vždy vodomerná šachta navrhnutá podľa STN 75 5411 – Vodovodné prípojky.

Na vodovodný systém sa môžu napojiť odberné miesta vodovodnými prípojkami podľa STN 75 5411. Odberné miesta, kde sa manipuluje so zdraviu škodlivými vodami, musia mať vodovodnú prípojku vybavenú spätnou klapkou so zavzdušnením pri strate tlaku vody vo vodovodnom systéme pitnej vody.

Kombinovanie napojenia vlastných vodných zdrojov na ten istý vnútorný vodovod, alebo na vnútroareálový rozvod vody sú zásadne neprípustné. V prípade záujmu odberateľa vody o kombinovanie odberu z vlastného vodného zdroja a z vodovodu podľa toho projektu, je potrebné tlakové prerušenie medzi verejným vodovodom a súkromným vodovodom.

Je potrebné vykonávať kontrolu kvality pitnej vody v zmysle Nariadenia vlády SR číslo 354/2006 Z.z. Kvalita vody bude meraná v rámci obecného vodovodu na základe odsúhlaseného harmonogramu prevádzkovateľa Regionálnym úradom verejného zdravotníctva v Nitre. Kontrola kvality vody sa vykonáva v budove obecného úradu.

Podrobné grafické riešenie navrhovaných vodárenských zariadení je obsahom výkresu č.10.

„V zmysle Zákona MŽP SR č. 442/2002 Z.z. §22, v znení neskorších predpisov, ak má žiadateľ o pripojenie na verejný vodovod požiadavky, ktoré presahujú možnosti dodávky vody existujúcim verejným vodovodom, vlastníkom verejného vodovodu môže odmietnuť splnenie týchto požiadaviek. Ak to technické podmienky umožňujú, so súhlasom vlastníka verejného vodovodu si žiadateľ o pripojenie na verejný vodovod môže splnenie týchto požiadaviek zabezpečiť vlastnými zariadeniami na vlastné náklady.“

Zavlažovanie

Zavlažované územia predstavujú vlastne územia poľnohospodárskej pôdy, na ktorých sú vybudované zavlažovacie systémy (závlahy). Ide najmä o oblasti s nižšou intenzitou zrážok, na pôdach málo zadržujúcich vodu, umožňujú reguláciu využívania vody v poľnohospodárskej krajine za účelom zvyšovania produkcie v poľnohospodárstve. V závislosti od prírodných podmienok - zdrojov vody v krajine (podzemných i povrchových), zvýšený tlak na využívanie vody môže mať aj negatívne dôsledky ako napr. vodnú eróziu, salinizáciu alebo kontamináciu podzemných vôd splavenými minerálmi hnojivami či pesticidami. Na druhej strane dosahovanie lepších výsledkov v poľnohospodárstve vytvára tlak na využívanie prírodných zdrojov, najmä vody. Pri dostatočných zásobách vody a jeho vysokom potenciáli využiteľnosti, sa samotný tlak na využívanie vody môže pohybovať v intenciách trvalej udržateľnosti.

V riešenom území obce sa nenachádzajú hydromelioračné zariadenia v správe Hydromeliorácie, š.p.:

Závlahové stavby

Pozostávajú zo záujmového územia závlahy a podzemného závlahového potrubia. Na povrch sú vyvedené hydranty, vzdušníky, kalníky, chránené betónovými skružami. V katastrálnom území sa nenachádzajú žiadne hydromelioračné zariadenia v správe Hydromeliorácie š.p.

Vodné zdroje a ich ochranné pásma

Časť obce sa nachádza v ochrannom pásme II. stupňa VZ .

B16.2 KANALIZÁCIA**Odkanalizovanie a čistenie odpadových vôd****Návrh**

V súčasnosti má obec vybudovanú čiastočne splaškovú kanalizačnú sieť s odvedením splaškových odpadových vôd na samostatnú mechanicko biologickú ČOV Malý Lapáš a odvedením vyčistených odpadových vôd do vodného toku Kadáň.

Kanalizačná sieť v obci je zrealizovaná ako delená kanalizácia - splašková kanalizačná sieť. Vzhľadom na nepriaznivú konfiguráciu terénu kanalizačná sieť je zrealizovaná ako gravitačná sieť v kombinácii s čerpacími stanicami a prečerpávaním splaškových odpadových vôd do najbližšej gravitačnej kanalizačnej stoky.

Pre odvedenie splaškových vôd z územia riešeného územným plánom je potrebné dobudovať splaškovú kanalizačnú sieť a to:

- gravitačnú kanalizačnú sieť
- 2 ks kanalizačnej čerpacej stanice ČS2 a ČS3
- kanalizačného výtlaku + tlakovej kanalizácie

Gravitačná kanalizačná sieť

Vzhľadom na charakter územia je navrhovaný systém kanalizácie gravitačný, v kombinácii s jedným kusom čerpacej stanice a kanalizačným výtlakom. Jednotlivé stoky budú gravitačne

odvádzať splaškové vody do jestvujúcej gravitačnej kanalizácie, resp. do podzemnej čerpacej šachty, odkiaľ budú prečerpávané cez výtlačné potrubie do najbližšej šachty nasledujúcich gravitačných stôk.

Vedenie trasy navrhovanej kanalizácie v intraviláne obce bude väčšinou v miestnych komunikáciách, prípadne v zelených pásoch.

V rámci návrhu územného plánu je potrebné doprojektovať a vybudovať nasledovné gravitačné kanalizačné stoky :

- stoka „A2“ – PVC DN 300 - 821,0m
- stoka „A2-1“ – PVC DN 300 . 264,0m
- stoka „A2-2“ – PVC DN 300 – 257,0m
- stoka „A2-3“ – PVC DN 300 – 260,0m
- stoka „A2-4“ – PVC DN 300 – 95,0m
- stoka „A5“ – PVC DN 300 – 466,0m
- stoka „A5-1“ – PVC DN 300 – 300,0m
- stoka „A6“ – PVC DN 300 – 724,0m
- stoka „A6-1“ – PVC DN 300 – 191,0m
- stoka „A6-2“ – PVC DN 300 – 279,0m
- stoka „A6-2-1“ – PVC DN 300 – 293,0m
- stoka „A6-3“ – PVC DN 300 – 274,0m
- stoka „A6-4“ – PVC DN 300 – 260,0m
- stoka „A6-5“ – PVC DN 300 – 248,0m
- stoka „A6-5-1“ – PVC DN 300 – 267,0m
- stoka „A6-5-1-1“ – PVC DN 300 – 143,0m
- stoka „A6-6“ – PVC DN 300 – 323,0m
- stoka „A7“ – PVC DN 300 – 221,0m
- stoka „AA1“ – PVC DN 300 – 279,0m
- stoka „AC3“ – PVC DN 300 – 183,0m
- stoka „AC1-2“ – PVC DN 300 – 90,0m
- stoka „C1“ – PVC DN 300 – 342,0m
- stoka „C1-1“ – PVC DN 300 – 50,0m
- stoka „C2“ – PVC DN 300 – 501,0m
- stoka „C3“ – PVC DN 300 – 358,0m
- stoka „C3-1“ – PVC DN 300 – 516,0m
- stoka „C3-1-1“ – PVC DN 300 – 103,0m
- stoka „D“ – PVC DN 300 – 170,0m
- stoka „D1“ – PVC DN 300 – 63,0m

Celkovo je potrebné doprojektovať a dobudovať pre jestvujúci a navrhovaný stav riešený územným plánom 8341,0 m gravitačnej splaškovej kanalizácie, materiálu a dimenzie PVC DN 300.

V náväznosti na kanalizačnú sieť sa budú postupne budovať aj kanalizačné prípojky, ktoré slúžia na odkanalizovanie domov ležiacich pozdĺž trasy gravitačných stôk. Pre každú nehnuteľnosť bude vybudovaná samostatná kanalizačná prípojka z potrubia PVC DN 150, resp. DN 200 združená, zaústená do stoky prostredníctvom sedlovej odbočky PVC DN 300/150, resp. PVC DN 300/200 a na ňu nadväzujúce tvarovky – kolena PK 150/30°, PK 150/45°. Domové prípojky budú ukončené revíznou kanalizačnou šachtičkou pred hranicou pozemku majiteľa pripojovanej nehnuteľnosti.

Čerpacia stanica

Na kanalizačnej stoke „C1“ navrhujeme z dôvodu nepriaznivých výškových pomerov navrhovanej kanalizačnej siete voči jestvujúcej kanalizačnej sieti, vybudovať jednu výtlačnú čerpaciu stanicu splaškových odpadových vôd ČS2. Jedná sa o podzemný objekt a slúži na prečerpávanie splaškových odpadových vôd privedených do objektu z kanalizačnej stoky „C1“ do jestvujúcej kanalizačnej stoky „A3“.

Na kanalizačnej stoke „D“ navrhujeme z dôvodu nepriaznivých výškových pomerov navrhovanej kanalizačnej siete voči jestvujúcej kanalizačnej sieti, vybudovať jednu výtlačnú čerpaciu stanicu splaškových odpadových vôd ČS3. Jedná sa o podzemný objekt a slúži na prečerpávanie splaškových odpadových vôd privedených do objektu z kanalizačnej stoky „D“ do navrhovanej kanalizačnej stoky „A2“.

Kanalizačné výtlačky a tlaková kanalizácia

V rámci dobudovania kanalizačnej siete pre UP Malý Lapáš je potrebné vybudovať z navrhovanej čerpacej stanice ČS2 kanalizačný výtlač V2 - HDPE D90 a dĺžky 139,0m. Kanalizačným výtlačkom budú dopravované splaškové odpadové vody z čerpacej stanice osadenej na kanalizačnej stoke „C1“ do kanalizačnej stoky „A3“.

V rámci dobudovania kanalizačnej siete pre UP Malý Lapáš je potrebné vybudovať z navrhovanej čerpacej stanice ČS3 kanalizačný výtlač V6 - HDPE D90 a dĺžky 68,0m. Kanalizačným výtlačkom budú dopravované splaškové odpadové vody z čerpacej stanice osadenej na kanalizačnej stoke „D“ do kanalizačnej stoky „A2“.

Z dôvodu nepriaznivých výškových pomerov sú v rámci kanalizačnej siete navrhnuté tri vetvy tlakovej kanalizácie a to :

- vetva „V3“ – HDPE D63 – 108,0m
- vetva „V4“ – HDPE D63 – 54,0m
- vetva „V5“ – HDPE D63 – 75,0m

Celkovo dôjde k vybudovaniu 237,0 m tlakovej kanalizácie. Tlakovou kanalizáciou budú dopravované splaškové odpadové vody z rodinných domov do kanalizačnej siete cez samostatné domové čerpacie stanice.

Ochranné pásmo kanalizačného potrubia v zmysle zákona č.442/2002 o verejných vodovodoch a verejných kanalizáciách je :

- pre potrubie do DN 500 – 1,5 m horizontálne na obe strany od okraja potrubia.
- pre potrubie nad DN 500 – 2,5 m horizontálne na obe strany od okraja potrubia.

Celkové množstvo odpadových vôd prijímaného do kanalizačnej siete – návrh riešený ÚP

- počet obyvateľov – súčasnosť - 1151 obyv.
- návrh riešený ÚP - 1211 obyv.

Priemerný denný prítok odpadových vôd Q_{24}

$$Q_{24} = 342,49 \text{ m}^3/\text{d}$$

$$Q_{24} = 14,27 \text{ m}^3/\text{h}$$

$$Q_{24} = 3,96 \text{ l/s}$$

Maximálny hodinový prítok odpadových vôd Q_h

$Q_h = 42,81 \text{ m}^3/\text{h}$

$Q_h = 11,89 \text{ l/s}$

Minimálny hodinový prítok odpadových vôd $Q_{\min}$

$Q_{\min} = 8,56 \text{ m}^3/\text{h}$

$Q_{\min} = 2,37 \text{ l/s}$

Čistenie splaškových odpadových vôd

Súčasný stav**Splaškové odpadové vody z obce sú čistené v čistiarni odpadových vôd Malý lapáš.**

Proces čistenia odpadovej vody je realizovaný technológiou nízkozaťažovanej aktivácie s úplnou aeróbnou stabilizáciou vznikajúceho kalu v jednokalovom systéme s biomasou vo vznose, ktorá v danom reaktorovom usporiadaní umožňuje odstránenie organického znečistenia a vytvára podmienky na priebeh procesov odstraňovania dusíka pričom jestvujúce autoregulačné mechanizmy zabezpečujú vysokú stabilitu prebiehajúcich procesov a účinnosť čistenia v širokom rozsahu látkového a hydraulického zaťaženia.

Druh ČOV	mechanicko - biologická s aktiváciou
Typ ČOV	technológia BioCompact, BCTS-400

Čistiareň odpadových vôd pozostáva z nasledovných stavebných objektov a prevádzkových súborov :

- SO01 – prevádzková budova s bioreaktormi,
- SO02 – oplotenie areálu ČOV a sadové úpravy,
- SO04 – kanalizácia a odvod vyčistenej vody s merným objektom
- SO06 – vodovodná prípojka.
- PS1 - mechanické predčistenie,
- PS2 - biologické čistenie,
- PS3 - kalové hospodárstvo,
- PS4 – dúchadlá a rozvod tlakového vzduchu
- PS5 - prevádzkový rozvod silnoprúdu a systém kontroly riadenia.

Technologický popis čistenia

Privedené odpadové vody natekajú do samostatnej prečerpávacej komory priemeru 1,43 m cez nátokový kôš z nehrdzavejúcej ocele so šírkou medzier 15 mm, ktorý je ovládaný pomocou elektrického kladkostroja IORI DM 150.

Mechanicky predčistené vody sú čerpané čerpadlami Flygt, DP polypropylénovým potrubím DN 65 do rozdeľovacieho objektu z nehrdzavejúcej ocele rozmerov 600 x 600 x 570 mm odkiaľ natekajú do denitrifikačnej sekcie biologického reaktora.

Odpadové vody sú ďalej biologicky čistené technológiou **BioCompact** v pravouhlej železobetónovej nádrži vonkajších rozmerov 10,10 x 6,10 m, v ktorej je riešený priestor pre osadenie dvoch reaktorov **BCT-S 200** a zahusťovača prebytočného kalu - kalojemu.

Bilancia množstva vôd a znečistenia privádzaného do verejnej kanalizácie a ČOV

Na čistiareň odpadových vôd sú napojené splaškové vody z odkanalizovaných častí obce Malý Lapáš. Údaje o množstve a zložení produkovaných odpadových vôd vychádzajú

z podkladov vypracovaných v predchádzajúcich stupňoch projektovej dokumentácie, predstavujú celkovú kapacitu (vzťahnutú na dve reaktorové jednotky) a sú v súlade s požiadavkami danými investorom a prevádzkovateľom ČOV.

Množstvo a kvalita odpadových vôd

Parameter	Rozmer	Hodnota
Priemerné celkové denné množstvo odpadových vôd	[m ³ /d]	58
	[m ³ /h]	2,4
	[l/s]	0,67
Maximálny prietok	[m ³ /h]	8,3
	[l/s]	2,3
Kapacita vyjadrená ako BSK ₅	[kg/d]	18
Maximálne bilančné množstvo CHSK _{Cr}	[kg/d]	36
Maximálne bilančné množstvo NL	[kg/d]	18
Kapacita (počet obyvateľov)	[-]	400
Kanalizácia	[-]	delená
Režim vypúšťania odpadových vôd	[-]	kontinuálne

Pri prevádzke jedného biologického reaktora je kapacita polovičná: to znamená $Q_{24} = 29$ m³/d, BSK₅ = 9 kg/d, CHSK = 18 kg/d a NL = 9 kg/d.

Množstvo a kvalita vyčistenej odpadovej vody

Kvalita vody na odtoku z ČOV

Parameter	Rozmer	Odtok	Smerné znečistenie (p/m)
BSK ₅	[mg O ₂ /l]	15	< 30 / 60
CHSK _{Cr}	[mg O ₂ /l]	50	< 135 / 170
NL	[mg/l]	20	< 30 / 60

Kvalita vypúšťaných odpadových vôd je v súlade s prílohou č.6 a s ohľadom na recipient aj s prílohou č. 5 nariadenia vlády SR č. 269 / 2010 Z.z.

Recipientom odpadových vôd z predmetného objektu - ČOV Malý Lapáš je tok Kadaň v k.ú. Malý Lapáš, rkm 12,15, $Q_{355} = 3$ l/s, číslo hydrologického poradia 4-21-12-060.

Navrhovaný stav

Z ohľadom na rozvoj obce, má obec vydané stavebné povolenie na rozšírenie ČOV. Rozšírenie je navrhované o rozšírenie o 800 obyvateľov, čo znamená, že po vybudovaní ďalšej linky biologického čistenia bude celková kapacita ČOV 1200 pripojených obyvateľov. Technologicky je rozšírenie ČOV navrhnuté s dvojestupňovým čistením. Jedná sa o mechanicko-biologickú čistiareň odpadových vôd s nitrifikáciou a samostatnou denitrifikáciou, s úplnou aeróbnou stabilizáciou kalu v čistiacom procese.

Bilancia množstva vôd a znečistenia privádzaného do verejnej kanalizácie a ČOV

Na čistiareň odpadových vôd budú napojené splaškové vody z odkanalizovaných častí obce Malý Lapáš.

Množstvo a kvalita odpadových vôd

Parameter	Rozmer	Hodnota
Priemerné celkové denné množstvo odpadových vôd	[m ³ /d]	175
	[m ³ /h]	7,3
	[l/s]	2,0
Maximálny prietok	[m ³ /h]	23,0
	[l/s]	6,3
Kapacita vyjadrená ako BSK ₅	[kg/d]	54
Maximálne bilančné množstvo CHSK _{Cr}	[kg/d]	108
Maximálne bilančné množstvo NL	[kg/d]	54
Kapacita (počet obyvateľov)	[-]	1200
Kanalizácia	[-]	delená
Režim vypúšťania odpadových vôd	[-]	kontinuálne

Množstvo a kvalita vyčistenej odpadovej vody**Kvalita vody na odtoku z ČOV**

Parameter	Rozmer	Odtok	Smerné znečistenie (p/m)
BSK ₅	[mg O ₂ /l]	12	< 30 / 60
CHSK _{Cr}	[mg O ₂ /l]	50	< 135 / 170
NL	[mg/l]	20	< 30 / 60

Kvalita vypúšťaných odpadových vôd je v súlade s prílohou č.6 a s ohľadom na recipient aj s prílohou č. 5 nariadenia vlády SR č. 269 / 2010 Z.z.

Recipientom odpadových vôd z predmetného objektu - ČOV Malý Lapáš je tok Kadaň v k.ú. Malý Lapáš, rkm 12,15 , Q₃₅₅ = 3 l/s, číslo hydrologického poradia 4-21-12-060.

Množstvo a kvalita vody v toku

Parameter	Rozmer	Odtok
BSK ₅	[mg O ₂ /l]	2,8
CHSK _{Cr}	[mg O ₂ /l]	13,4
NL	[mg/l]	45

Vplyv vypúšťanej vody na recipient

Parameter	Rozmer	Po zmiešaní v toku	Limitná hodnota
BSK ₅	[mg O ₂ /l]	6,48	7
CHSK _{Cr}	[mg O ₂ /l]	28,04	35
NL	[mg/l]	35,0	-

Návrh riešený územným plánom

Pre výhľadový stav obce riešený územným plánom je potrebné zabezpečiť rozšírenie ČOV o 1200 obyvateľov, čo znamená, že po vybudovaní ďalšej linky biologického čistenia bude celková kapacita ČOV 2400 pripojených obyvateľov.

Technologicky je rozšírenie ČOV navrhnuté s trojstupňovým čistením. Jedná sa o mechanicko-biologickú čistiareň odpadových vôd s nitrifikáciou a samostatnou denitrifikáciou, s úplnou aeróbnou stabilizáciou kalu v čistiacom procese a dočistením vypúšťaných vôd na terciálnom stupni.

Bilancia množstva vôd a znečistenia privádzaného do verejnej kanalizácie a ČOV

Na čistiareň odpadových vôd budú napojené splaškové vody z odkanalizovaných častí obce Malý Lapáš.

Množstvo a kvalita odpadových vôd

Parameter	Rozmer	Hodnota
Priemerné celkové denné množstvo odpadových vôd	[m ³ /d]	348
	[m ³ /h]	14,5
	[l/s]	4,02
Maximálny prietok	[m ³ /h]	43,5
	[l/s]	12,08
Kapacita vyjadrená ako BSK ₅	[kg/d]	108
Maximálne bilančné množstvo CHSK _{Cr}	[kg/d]	216
Maximálne bilančné množstvo NL	[kg/d]	108
Kapacita (počet obyvateľov)	[-]	2400
Kanalizácia	[-]	delená
Režim vypúšťania odpadových vôd	[-]	kontinuálne

Množstvo a kvalita vyčistenej odpadovej vody

Kvalita vody na odtoku z ČOV

Parameter	Rozmer	Odtok	Smerné znečistenie (p/m)
BSK ₅	[mg O ₂ /l]	10	< 30 / 60

CHSK _{Cr}	[mg O ₂ /l]	50	<	135 / 170
NL	[mg/l]	20	<	30 / 60

Kvalita vypúšťaných odpadových vôd je v súlade s prílohou č.6 a s ohľadom na recipient aj s prílohou č. 5 nariadenia vlády SR č. 269 / 2010 Z.z.

Recipientom odpadových vôd z predmetného objektu - ČOV Malý Lapáš je tok Kadaň v k.ú. Malý Lapáš, rkm 12,15 , Q₃₅₅ = 3 l/s, číslo hydrologického poradia 4-21-12-060.

Množstvo a kvalita vody v toku

Parameter	Rozmer	Odtok
BSK ₅	[mg O ₂ /l]	2,8
CHSK _{Cr}	[mg O ₂ /l]	13,4
NL	[mg/l]	45

Vplyv vypúšťanej vody na recipient

Parameter	Rozmer	Po zmiešaní v toku	Limitná hodnota
BSK ₅	[mg O ₂ /l]	6,92	7
CHSK _{Cr}	[mg O ₂ /l]	34,35	35
NL	[mg/l]	30,6	-

Navrhované ciele a zásady riešenia:

1. Vytvoriť územno-technické predpoklady pre realizáciu vodovodu, kanalizácie v obci, vo všetkých rozvojových lokalitách a zaradiť ich medzi verejnoprospešné stavby.
2. Rešpektovať vodárenské zariadenia a ich ochranné pásma.
3. Vytvorenie územno-technických podmienok pre lokalizáciu stavieb, objektov a opatrení protipovodňovej ochrany obce.
4. Vytvoriť územno-technických podmienky pre lokalizáciu stavieb, objektov a opatrení protipovodňovej ochrany obce. Zamedziť výstavbu v území ohrozovanom povodňami. Vlastnú výstavbu situovať nad hladinu Q₁₀₀- ročnej veľkej vody, mimo zistené inundačné územie.
5. Zachovať retenčnú schopnosť územia/ dažďové vody zo striech a spevnených plôch pri plánovanej výstavbe v maximálnej miere zadržať v území.
6. Rozvojové aktivity riešiť v súlade so zákonom č. 7/2010 Z.z. o ochrane pred povodňami.
7. Rešpektovať potrubné vedenia a ochranné pásma v zmysle zákona č. 442/2002 Z.z.
8. Rešpektovať a zachovať ochranné pásma vodohospodársky významného vodného toku- Kadaň.
V ochrannom pásme nie je prípustná orba, stavanie objektov, zmena reliéfu ťažbou, navážkami, manipulácia s látkami škodiacimi vodám, výstavba súbežných inžinierskych sietí.
Taktiež je nutné zachovať prístup mechanizácie správcu vodného toku k pobrežným pozemkom (bez trvalého oplotenia) z hľadiska realizácie opráv, údržby a povodňovej

aktivity – uvedené je potrebné zapracovať i do textovej i grafickej časti „Ochranné pásmo vodných tokov“, Smernej i Závaznej časti ÚPN. Pri výkone správy vodného toku a správy vodných stavieb alebo zariadení môže správca vodného toku užívať pobrežné pozemky (§ 49 Zákona o vodách č.364/2004 Z.z). Pobrežnými pozemkami v závislosti od druhu opevnenia brehu a druhu vegetácie pri vodohospodársky významnom vodnom toku sú pozemky do 10 m od brehovej čiary a pri drobných vodných tokoch do 5 m od brehovej čiary. Pobrežné pozemky sú súčasťou ochranného pásma.

9. V ÚPD sú rešpektované dostupné vypracované projektové dokumentácie nových zdravotne - vodohospodárskych stavieb (Západoslovenská vodárenská spoločnosť, a.s.).
10. V rámci rozvoja obce, či už bytového, výrobného, športového alebo rekreačného rešpektovať Zákon o vodách č. 364/2004 Z.z a príslušné platné normy STN 73 6822 „Križovanie a súběhy vedení a komunikácií s vodnými tokmi“ a STN 75 2102 „Úpravy riek a potokov“ a pod.
11. V záujme zabezpečenia ochrany územia pred povodňami musia byť rozvojové aktivity v súlade so Zákonom č.7/2010 Z.z o ochrane pred povodňami.
12. Zabezpečiť ochranu inundačného územia a vytvárať podmienky pre:
  - pre prirodzené meandrovanie vodných tokov
  - pre spomaľovanie odtoku povrchových vôd z predmetného územia
  - dažďové vody zo striech a spevnených plôch pri plánovanej výstavbe je potrebné v maximálnej miere zadržať v území (zachovať retenčnú schopnosť územia), akumuláciou do zberných nádrží a následne túto vodu využívať na závlahu pozemkov, respektíve kontrolovane vypúšťať do recipientu po odznení prívalovej zrážky
  - návrh odvádzania a čistenia odpadových vôd z rozvojových lokalít musí zohľadňovať požiadavky na čistenie vôd v zmysle Zákona o vodách č.364/2004 Z.z. a NV SR č.269/2010 Z.z, ktorým sa ustanovujú požiadavky na dosiahnutie dobrého stavu vôd.
  - komplexne riešiť odtokové pomery v povodiach s dôrazom na spomalenie odvedenia povrchových vôd z územia v súlade s ekologickými limitmi využívania územia a ochrany prírody,
  - vytvárať podmienky a budovať potrebné protipovodňové opatrenia s dôrazom na ochranu intravilánu st a obcí
  - stavby protipovodňovej ochrany zaradiť v územnoplánovacej dokumentácii medzi verejnoprospešné stavby,
  - v rámci využitia územia nesmie dôjsť k významným zásahom do režimu povrchových vôd, vodných tokov a technických diel na nich,
  - navrhované križovania inžinierskych sietí s vodnými tokmi musia byť technicky riešené v zmysle s STN 73 6822.

Akúkoľvek investorskú činnosť a výsadbu porastov v citlivej oblasti v blízkosti vodných tokov a ich ochranného pásma prejednať s príslušným správcom vodného toku.
13. Na vodovodných radoch vybudovať nadzemné hydranty. Podzemné hydranty je možné realizovať len na miestach, ktoré spĺňajú požiadavky podľa vyhlášky MV SR č. 699/2004 Z.z. § 8 ods. 6.
Z hľadiska ochrany pred požiarmi žiadame zabezpečenie prístupových komunikácií k objektom a zdrojom vody na hasenie požiarov v zmysle predpisov o ochrane pre požiarmi.
14. Zabezpečiť obnovu verejného vodovodu .
15. Realizácia nových ÍBV je možná až po komplexnom doriešení ich zásobovania vodou cez verejný vodovod a odvedenia odpadových vôd do verejnej kanalizácie.

16. *Snažiť sa udržať vody z povrchového odtoku na miestach, kde padnú a neodvádzať ich do recipientu, resp. kanalizácie.*
17. *Doriešiť zabezpečenie vykonania preventívnych opatrení pred povodňami, ako sú opatrenia, ktoré spomaľujú odtok vody z povodia do vodných tokov, zvyšovanie retenčnej schopnosti územia, akumuláciu vody v lokalitách na to vhodných a ktoré chránia od zaplavenia územia vodou z povrchového odtoku, ako aj zaplavenia vodou z vodného toku.*
18. *Pri umiestňovaní stavieb brať do úvahy inundačné územia, územia ohrozené povodňami (v potenciálnej zóne zaplavenia; lokality, pre ktoré sú vypracované mapy povodňového ohrozenia) a pobrežné pozemky vodných tokov.*
19. *Rešpektovať ochranné pásma vodárenských zdrojov.*
20. *Pri schvaľovaní nových investičných zámerov brať do úvahy ich budúci možný vplyv na kvalitu povrchových a podzemných vôd, ako aj ich celkový vplyv na životné prostredie.*
21. *monitorovať kvalitu povrchových vôd, eliminovať vypúšťanie odpadových vôd;*

B16.3 PLYNOFIKÁCIA

1.1. Dôvody na vypracovanie

Návrh plynárenských zariadení (PZ) bol vypracovaný pre Návrh Územného plánu obce (ÚPN-O) Malý Lapáš. ÚPN-O rieši kataster obce.

1.2. Podklady použité na vypracovanie

Na vypracovanie návrhu PZ boli použité tieto podklady:

- údaje poskytnuté od SPP – distribúcia a.s., od OcÚ Malý Lapáš a od spracovateľa ÚPN-O,
- mapové podklady riešeného územia od spracovateľa ÚPN-O,
- Zákon č. 251/2012 Z.z. o energetike a
- Technické pravidlo plyn TPP 702 07 Miestne plynovody a prípojky. Zásady pre navrhovanie distribučných sietí s prevádzkovým tlakom do 400 kPa.

2. Stav odberateľov zemného plynu v obci

Zemný plyn (ZP) sa v obci v najväčšej miere používa na účely vykurovania, prípravu teplej vody, varenie a na rôzne technologické účely.

Každý odberateľ ZP je vybavený obchodným meradlom na meranie odobratého množstva ZP. Obchodné meradlo je vlastníctvom distribútora (dopravcu) ZP.

2.1. Kategorizácia odberateľov zemného plynu

V obci sa môžu v zmysle kategorizácie odberateľov nachádzať štyri základné kategórie odberateľov ZP. Prvou kategóriou odberateľov je kategória domácnosti (D). Druhou kategóriou odberateľov (ročný odber do 60 tis.m³) je kategória maloodberatelia (M). Treťou kategóriou odberateľov (ročný odber nad 60 tis.m³) je kategória stredoodberateľov (S). Štvrtou kategóriou odberateľov (ročný odber nad 400 tis.m³) je kategória veľkoodberateľov (V).

Stav odberateľov nachádzajúcich sa v katastrálnom území obce podľa jednotlivých kategórií k 06/2021 je uvedený v nasledujúcej tabuľke:

stav odberateľov ZP k 06/2021:

<i>kategória odberateľa</i>	<i>počet</i>
domácnosť (D)	243
maloodberateľ (M)	7
strednoodberateľ (S)	0
veľkoodberateľ (V)	0

3. Stav plynárenských zariadení v obci

Dominantným energonosičom na výrobu tepelnej energie v predmetnej obci je ZP. Zo zdroja ZP k jeho odberateľom je ZP dodávaný VTL a STL plynovodnou distribučnou sieťou (DS) tvorenou systémom diaľkových a miestnych PZ. Plynovodnú DS v katastrálnom území obce v súčasnosti prevádzkuje najmä fa SPP – distribúcia, a.s..

3.1. Opis plynárenských zariadení

Primárnym zdrojom ZP obce je VTL prípojka PN63 DN80 PR Golianovo z VTL plynovodu PN63 DN500 Tesárske Mlyňany – Nitra – Duslo Šaľa a VTL regulačná stanica (RS) RS 2000 Golianovo (tieto PZ sa ale v území obce nenachádzajú).

Sekundárnym zdrojom ZP v obci je STL plynovodná DS. Táto tzv. miestna sieť (MS) pozostáva z jednej údržbovej oblasti (ÚO) s názvom ÚO Malý Lapáš a tvorí jednu spoločnú rozvodňu ZP aj s STL plynovodnými DS Veľký Lapáš a Golianovo. MS je tvorená úsekmi STL plynovodov (PL) a plynovodnými prípojkami (PR) z PE. MS zabezpečuje v obci menovanej ÚO plošnú distribúciu a dodávku ZP.

Do odberných plynových zariadení (OPZ) jednotlivých odberateľov v obci je ZP dodávaný STL plynovodnými prípojkami. Doreguláciu ZP z STL/STL resp. STL/NTL a meranie odberu ZP zabezpečujú plynové regulačné a meracie zariadenia (RaMZ). Prevádzku OPZ zabezpečujú odberatelia ZP na vlastné náklady.

3.2. Prehľad a parametre plynárenských zariadení

Prehľad a parametre PZ nachádzajúcich sa v katastrálnom území obce Malý Lapáš podľa jednotlivých zariadení sú uvedené v nasledujúcich tabuľkách:

distribučné STL plynovodné MS:

<i>Názov</i>	<i>konštrukčný tlak</i>	<i>prevádzkový tlak</i>	<i>materiál</i>
MS Malý Lapáš	PN4	Do 100 kPa	PE/ocel'

4. Riešenie plynofikácie

Navrhované riešenie spočíva v rozšírení jestvujúcich STL PZ o nové STL PZ v súlade s Návrhom ÚPN-O.

Navrhované STL plynovodné úseky v intraviláne obce budú ZP zásobované z jestvujúcich STL plynovodnej DS Malý Lapáš. Prevádzkované budú na taký pretlak ZP STL1, na aký je v súčasnosti prevádzkovaná jestvujúca plynovodná DS obce.

Rozvojové lokality obce budú riešené predĺžením jestvujúcich alebo výstavbou nových plynovodných úsekov.

PZ musia byť navrhnuté tak, aby sa docielilo:

- zachovanie bezpečnostných pásiem na zamedzenie resp. zmiernenie účinkov havárií PZ,
- minimálne križovanie ciest,

- plošné pokrytie zastavaného územia,
- minimálny vecný rozsah PZ a nákladov na ich zriadenie,
- dostatočná prepravná kapacita očakávaných množstiev ZP k miestam jeho budúcej spotreby,
- minimálne zaťaženie súkromných pozemkov vecným bremenom zo situovania PZ.

Na výstavbu STL plynovodov DS treba použiť rúry z HDPE MRS10 – do D75 SDR11 a od D90 SDR17,6.

Na doreguláciu pretlaku plynu STL/NTL treba použiť STL regulátory so vstupným pretlakom o rozsahu do 400 kPa. Zariadenia na doreguláciu tlaku a meranie spotreby ZP budú umiestnené v zmysle platných STN a interných predpisov SPP – distribúcia a.s..

Predmetná obec sa nachádza v oblasti s najnižšou vonkajšou teplotou - 11 °C. Z tohto dôvodu pre kategóriu domácnosti (D) – individuálna bytová výstavba (D_{IBV}) treba na výpočet max. hodinového odberu ZP (Q_{mh}) uvažovať s hodnotou 1,4 m³/h.

Hydraulické parametre navrhovaných úsekov plynovodnej DS (dimenzia, rýchlosť a požadovaný pretlak) budú stanovené / posúdené odbornými pracovníkmi dodávateľa ZP, t.j. v súčasnosti SPP – distribúcia a.s., a to v procese územného konania resp. stavebného povolenia pri návrhoch vyšších stupňov projektovej dokumentácie.

Na hydraulický výpočet treba použiť nasledujúce parametre:

- drsnosť PE potrubia 0,05 mm,
- hustota ZP 0,74 kg/m³,
- teplota ZP 15 °C.

Odbery v uzlových bodoch siete sú dané výskytom jednotlivých kategórií odberov na príslušných úsekoch siete. Max. hodinové odbery treba stanoviť podľa vyššie uvedených špecifických odberov tejto kapitoly.

Vstupné pretlaky do týchto úsekov budú zrejmé z výpočtovej schémy pri spracovaní hydraulického návrhu. Uzlové body navrhovaných úsekov budú špecifikované pretlakmi a odbermi. Treba stanoviť podmienku, aby tlak v jednotlivých uzlových bodoch nepoklesol pod 1,5 násobok pretlaku 20 kPa, t.j., že pretlak v uzlových bodoch siete nesmie poklesnúť pod 30 kPa.

4.1. Rozsah navrhovaných PZ

miestne STL plynovody - návrh:

	dimenzia v mm	dĺžka v bm	materiál
Malý Lapáš	D50	1280	HDPE MRS10 SDR11
	D63	4475	
	D90	2015	HDPE MRS10 SDR17,6

Dĺžky úsekov plynovodnej DS boli zaokrúhľované na celých 5 metrov.

4.2. Nárast odberu ZP na bývanie v navrhovaných územiach

ZP na bývanie:

	počet BJ IBV	počet BJ HBV	m ³ /h	tis.m ³ /r
Malý Lapáš	346	0	484,4	622,8

5. Ochranné a bezpečnostné pásma

Ochranné pásma jestvujúcich a budúcich PZ:

- STL plynovody a prípojky v extraviláne 4 m od osi

- STL plynovody a prípojky v intraviláne 1 m od osi

Bezpečnostné pásma jestvujúcich a budúcich PZ:

- STL plynovody v extraviláne 10 m od osi
- STL plynovody v intraviláne (2+0,5xD) m od osi

Ochranné a bezpečnostné pásma PZ a činnosť v nich vymedzuje zákon č. 251/2012 Z.z.. Pre situovanie PZ v dotknutom území platia ustanovenia príslušných technických noriem a predpisov.

B16.4 ELEKTRIFIKÁCIA

Obec Malý Lapáš a jej záujmové územie je zásobovaná elektrickou energiou z prípojok vzdušného vedenia 22kVA –linka č.309, ktorá vychádza z transformovne Nitra – Chrenová. Prípojky vedú ku stožiarovým a kioskovým trafostaniciam. Elektrizačnú sieť v obci spravuje ZSE, prevádzkovateľom väčšiny trafostaníc je ZSE, niektoré sú súkromné. Energetický kód obce je 0042.

Sekundárny rozvod v obci je riešený ako vzdušný na betónových stožiaroch. Súčasný napäťové pomery na sekundárnej strane, aj na koncoch odbočiek, sú hraničné .Pri ďalšom náraste miest spotreby treba uvažovať s prepojením energetickej sústavy na 22kV linku č.246.

Vzhľadom na predpokladanú výstavbu jednotlivých celkov a ulíc v trase vzdušného 22kV vedenia sa urobí zakabelizovanie napojenia existujúcich, rekonštruovaných (zo stožiarových na kioskové) a nových TS v rámci obce.

V obci sa nachádzajú nasledovné trafostanice, ktoré sú v správe ZSE.

Prehľad pôvodných , rekonštruovaných navrhovaných trafostaníc

	pôvodný Pi	navrhovaný Pi.
TS 0042 - 01 kiosk	/ 400 KvA /	kiosk / 400 KvA /
TS 0042 - 02 stožiarová	/ 160 KvA /	kiosk / 360 KvA /
TS 0042 - 03 kiosk	/160 KvA /	kiosk / 360 KvA /
TS 0042 - 04 kiosk	/ 400 KvA /	kiosk / 400 KvA /
TS 0042 - 05 kiosk	/ 400 KvA /	kiosk / 400 KvA /
TS 0042 - 06 kiosk	/2x400 KvA /	kiosk/2x400 KvA /

TS areál Laspo(UPC„K “)-prihradová;/cudzia/ 160 KvA / kiosk / 360 KvA /

Novonavrhované trafostanice : navrhovaný Pi.

-TS-nová-1-kiosková (UPC „Z “)	2X400 kVA
-TS-nová-1-kiosková (UPC „Q “)	400 kVA
-TS-nová-1-kiosková (UPC „S “)	400 kVA

Elektrické rozvody v obci sú prevedené vodičmi AIFe 25 mm² až AIFe 70 mm² na nadzemných podperách. Elektrické vzdušné rozvody sú v pomerne dobrom stave. V prípade plánovanej investičnej výstavby, podnikateľských a výrobných areálov, bude vybudovaná nová sieť trafostaníc s uložením káblových rozvodov do zeme (prípadne napojenie na

existujúce trafostanice). V kontexte rozvoja budú zároveň riešené rozvody pre verejné osvetlenie iba zemnými káblami a osadením svietidiel na oceľové estetické stožiare.

Navrhované a rekonštruované TS bude treba riešiť ako typové -TBSV s napojením na navrhované káblové vedenie 22kV.

V urbanistickom návrhu výstavy sa uvažuje s nárastom počtu bytových jednotiek, občianskou vybavenosťou a s výrobou a podnikaním. Sídlny útvar je rozdelený na územno priestorové celky (UPC), v ktorých sa uvažuje s nárastom energetickej záťaže na celkovú hodnotu cca 4680 kVA. Ktoré bude riešené vybudovaním nových TS a rekonštrukciou existujúcich TS.

Ochranné pásmo el. vedení a transformátora treba dodržať v zmysle zákona o energetike č.656/2004. Ochranné pásmo je priestor v bezprostrednej blízkosti elektroenergetického zariadenia, ktorý je určený na zabezpečenie jeho spoľahlivej a plynulej prevádzky a na zabezpečenie ochrany života a zdravia osôb a majetku.

Ochranné pásmo vonkajšieho elektrického vedenia je vymedzené zvislými rovinami po oboch stranách vedenia vo vodorovnej vzdialenosti meranej kolmo na vedenie od krajného vodiča .

Táto vzdialenosť je 10 m pri napätí 22 kV (v súvislých lesných priesekoch 7 m) a u stožiarovej TS.

V ochrannom pásme vonkajšieho nadzemného elektrického vedenia a pod elektrickým vedením je zakázané:

- zriaďovať stavby, konštrukcie a skládky
- vysádzať a pestovať trvalé porasty s výškou presahujúcou 3m
- vysádzať a pestovať trvalé porasty s výškou presahujúcou 3m vo vzdialenosti do 2m od krajného vodiča vzdušného vedenia s jednoduchou izoláciou
- uskladňovať ľahko horľavé alebo výbušné látky
- vykonávať činnosti ohrozujúce bezpečnosť osôb a majetku
- vykonávať činnosti ohrozujúce elektrické vedenie a bezpečnosť a spoľahlivosť prevádzky sústavy
- vysádzať a pestovať trvalé porasty s výškou presahujúcou 3m vo vzdialenosti presahujúcej 5m od krajného vodiča vzdušného vedenia možno len vtedy, ak je zabezpečené, že tieto porasty pri páde nemôžu poškodiť vodiče vzdušného vedenia.
- vlastník nehnuteľnosti je povinný umožniť prevádzkovateľovi vonkajšieho nadzemného elektrického vedenia prístup a príjazd k vedeniu a na ten účel umožniť prevádzkovateľovi vonkajšieho nadzemného vedenia udržiavať priestor pod vedením a voľný pruh pozemkov (bezlesie) v šírke 4m po oboch stranách vonkajšieho nadzemného elektrického vedenia. Táto vzdialenosť sa vymedzuje od dotyku kolmice spustenej od krajného vodiča nadzemného elektrického vedenia na vodorovnú rovinu ukotvenia podperného bodu.
- stavby, konštrukcie, skládky, výsadbu trvalých porastov, práce a činnosti vykonané v ochrannom pásme je povinný odstrániť na vlastné náklady ten, kto ich bez súhlasu vykonal alebo dal vykonať.

Elektrické vedenia a ich ochranné pásma.

Elektrické nadzemné vedenie VN 22kV a slúžia predovšetkým pre potreby obce časť má tranzitný charakter.

Ochranné pásmo vonkajšieho nadzemného elektrického vedenia 22 kV (1kV až 35 kV vrátane, pre vodiče bez izolácie) je vymedzené zvislými rovinami po oboch stranách vedenia vo vodorovnej vzdialenosti 10 m meranej kolmo na vedenie od krajného vodiča.

Podľa § 36 zákona č. 656/2004 o energetike a o zmene niektorých zákonov je v ochrannom pásme vonkajšieho elektrického vedenia a pod vedením je zakázané: pestovať porasty s výškou presahujúcou 3 m. Vo vzdialenosti presahujúcej 5 m od krajného vodiča vzdušného vedenia je možné porasty pestovať do takej výšky, aby sa pri páde nemohli dotknúť vodiča elektrického vedenia. Na základe konzultácii s predstaviteľmi Západoslovenských elektrární bolo dohodnuté, že priamo pod vedením bude ponechaný priesek 3 m bez výsadby, z dôvodu prístupnosti k objektu.

ÚPN vytvára územno-technické predpoklady pre zavedenie silových elektroenergetických sietí do všetkých rozvojových lokalít a radí ich medzi verejnoprospešné stavby. ÚPN obce rešpektuje všetky elektroenergetické siete a zariadenia a ich ochranné pásma.

B 16.5 SPOJE A ZARIADENIA SPOJOV

Riešeným územím prechádzajú diaľkové aj spojovacie telefónne vedenia. Obec Malý Lapáš patrí z hľadiska telekomunikačného členenia do primárnej oblasti Nitra. Telekomunikačné služby sú zabezpečené prostredníctvom digitálnej telefónnej ústredne nachádzajúcej sa v obci Veľký Lapáš, ktorá je napojená na diaľkové káble. V obci Malý Lapáš sú dostupné služby mobilných operátorov – Orange Slovensko, Telekom Slovensko, O2, 4ka.

Orange poskytuje na území obce Malý Lapáš služby GSM/GPRS/EDGE volania, 3G/HSPA pripojenie s rýchlosťou do 21 Mb/s, pevný DSL internet, pripojenie k digitálnej TV s archívom a satelitnej TV. 4G pripojenie s rýchlosťou do 73 Mb/s poskytuje len obmedzene. Telekom poskytuje GSM/GPRS volania, mobilný internet 3G/HSPA pripojenie s rýchlosťou do 21 Mb/s a pripojenie na fixný internet ADSL a MAGIO. Pripojenie 4G/LTE s rýchlosťou do 73 Mb/s poskytuje taktiež len obmedzene. Mobilný operátor O2 poskytuje v obci Malý Lapáš GSM volania, mobilné pripojenie na internet EDGE/GPRS s rýchlosťou do 236 kb/s a pripojenie 3G s rýchlosťou do 14,4 Mb/s a 4G/LTE s rýchlosťou do 73 Mb/s.

Obec nie je napojená na káblovú televíznu sieť.

Telekomunikačné rozvody v obci sú riešené káblom vedením uloženým v zemi a z časti vzduchom závesným káblom TCEKES k jednotlivým účastníkom je riešené odbočenie cez vonkajšie spojky vzdušne.

Súčasná kapacita káblového rozvodu a postačuje pokryť terajšie požiadavky na zriadenie telefónnych účastníckych staníc.

V zmysle právoplatných povolení začne v roku 2021 realizácia optického telekomunikačného pripojenia jednotlivých ulíc obce .

Rozvodná sieť miestnych telekomunikačných sietí je vedená zemnými káblami prevažne popri komunikáciách. Vo väčšej časti obce sú vzdušné telekomunikačné rozvody, cez ktoré sa prostredníctvom účastníckych rozvádzačov napájajú jednotliví účastníci.

V zmysle zákona č.610/2003 podľa § 67 o elektronických komunikáciách sú vedenia verejnej telekomunikačnej siete (VTS) chránené ochranným pásmom.

Ochranné pásmo VTS je široké 1 m od osi jeho trasy. Hĺbka a výška OP je 2 m od úrovne zeme pri podzemných vedeniach a v okruhu 2 m pri nadzemných vedeniach.

V ochrannom pásme nemožno:

- umiestňovať stavby, zariadenia a porasty, ani vykonávať zemné práce, ktoré by mohli ohroziť telekomunikačné zariadenie,
- vykonávať prevádzkové činnosti spojené s používaním strojov a zariadení, ktoré rušia prevádzku telekomunikačných zariadení, alebo poskytovanie verejných telekomunikačných služieb.

Obecný rozhlas

Ústredňa obecného rozhlasu je umiestnená v budove obecného úradu .Rozvody sú káblové.

Záver

V ochrannom pásme telekomunikačných zariadení a sietí nemožno:

- umiestňovať stavby, zariadenia a porasty, ani vykonávať zemné práce, ktoré by mohli ohroziť telekomunikačné zariadenie;
- vykonávať prevádzkové činnosti spojené s používaním strojov a zariadení, ktoré rušia prevádzku telekomunikačných zariadení, alebo poskytovanie verejných telekomunikačných služieb.

ÚPN vytvára územno-technické predpoklady pre napojenie elektrických a telekomunikačných sietí do všetkých rozvojových lokalít, ku všetkým objektom a zaraďuje ich medzi verejnoprospešné stavby. V zmysle § 67e ods.1. vrátane odseku 2 zákona č. 351/2011 Z. z. o elektronických komunikáciách v platnom znení sú v územnom pláne zakreslené trasi vedenia elektronickej komunikačnej siete. Podotýkame, že vedenie elektronickej komunikačnej siete je podľa § 2 ods. 14 zákona č. 351/2011 Z. z. o elektronických komunikáciách ako aj podľa § 139a ods. 10 písm. e) stavebného zákona verejným technickým vybavením územia.

B17 KONCEPCIA STAROSTLIVOSTI O ŽIVOTNÉ PROSTREDIE, PRÍPADNE HODNOTENIE Z HĽADISKA PREDPOKLADANIA VPLYVOV NA ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

Prírodné stresové javy Seizmicita

Riešené územie sa nachádza v oblasti mimo epicentier zemetrasnej činnosti /lokality s možnosťou výskytu makroseizmickej intenzity o sile 6° MCS - zdroj: *geo.enviroportal*

Rádioaktivita

Problematika rádioaktívneho ožarovania obyvateľstva je v ostatných rokoch vo svete i v Slovenskej republike predmetom zvýšenej pozornosti. Dôvodom je značná radiačná záťaž, podmienená umelými i prírodnými zdrojmi a nové poznatky hodnotenia ionizujúceho žiarenia. Z celkového rádioaktívneho žiarenia, ktoré voľne pôsobí na obyvateľstvo, viac ako dve tretiny tvoria prírodné rádioaktívne zdroje. Z nich radón sa podieľa 47 % na skladbe priemerného ročného efektívneho dávkového ekvivalentu ožiarovania obyvateľstva (Vedecký výbor OSN pre otázky ožiarovania, New York, 1988).

Najzávažnejším prírodným zdrojom žiarenia je radón-222 a jeho dcérske produkty rozpadu. Je to karcinogén, ktorý sa podieľa na vzniku rakoviny pľúc až desiatimi percentami. Zdrojovým objektom radónu sú väčšinou hlbšie pôdne horizonty a horniny s obsahom rádia-226, ktorého rozpadom Rn-222 vzniká. Z hĺbky sa radón rôznym spôsobom a rôznymi prísunovými cestami (neotektonické netesné zlomy, priepustné horniny, drvené zóny hornín,

atď.) dostáva v pôdnom vzduchu, vode alebo v stavebných materiáloch do obytných priestorov.

Podľa mapového portálu ŠGÚ Dionýza Štúra spadá takmer celá časť zastavaného územia obce do územia so stredným radónovým rizikom (63,0%).

Geodynamické javy

V riešenom území sa potencionálne vyskytujú nasledovné geodynamické javy:

- *ohrozenie poľnohospodárskych pôd veternou eróziou – žiadna až slabá erózia*
/Zdroj: podnemapy.sk/
- *ohrozenie poľnohospodárskych pôd vodnou eróziou:*
Časť katastrálneho územia je náchylná na vodnú eróziu. Náchylnosť na eróziu v postihnutých lokalitách je stredná až silná.
/Zdroj: podnemapy.sk/
- *náchylnosť celého k. ú. na zosúvanie* - nieje (Atlas krajiny SR, 2002, str. 282)

Zosuvné procesy a výmoľová erózia

Podľa vyjadrenia Štátneho geologického ústavu Dionýza Štúra nie sú v predmetnom území zaregistrované zosuvy. V predmetnom území niesú evidované staré banské diela v zmysle § 35 ods.1, zákona č. 44/1988. Nie sú evidované objekty na ktoré sa vzťahuje ochrana ložísk nerastných surovín. V území je potrebné rešpektovať jestvujúce rigoly.

Geotermálna energia

Geotermálna energia je najstaršou energiou na našej planéte. Je to energia, ktorú získala Zem pri svojom vzniku z materskej hmloviny, následnými zrážkami kozmických telies. V poslednej dobe je energia čiastočne generovaná rádioaktívnym rozpadom niektorých prvkov v zemskom telese. Podľa Štátneho geologického ústavu Dionýza Štúra spadá územie z väčšej časti do vymedzenej perspektívnej oblasti výskytu termálnych vôd. Najbližší geotermálny vrt – je v k.ú. Golianovo. Geotermálne vody. Najbližšie geotermálne a termálne kúpalisko sa nachádza v Poľnom Kesove.

Sekundárne stresové javy a zdroje

Stresové javy a zdroje predstavujú sprievodné javy, ktoré vznikli ľudskou aktivitou a majú negatívny dosah na územie.

Znečistenie ovzdušia

Ochrana ovzdušia sa vykonáva v zmysle zákona č. 137/2010 Z. z. o ovzduší. Kategorizácia zdrojov znečistenia veľkých a stredných zdrojov znečistenia ovzdušia sa uskutočňuje v zmysle vyhlášky MŽP SR č. 410/2003 Z. z., ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška MŽP SR č. 706/2002 Z. z. o zdrojoch znečisťovania ovzdušia, o emisných limitoch, o technických požiadavkách a všeobecných podmienkach prevádzkovania, o zozname znečisťujúcich látok, o kategorizácii zdrojov znečisťovania ovzdušia a o požiadavkách zabezpečenia rozptylu emisií znečisťujúcich látok. V obci Malý Lapáš sa veľké zdroje znečistenia ovzdušia nenachádzajú. Obec je plynifikovaná. V obci sa nachádzajú malé zdroje znečistenia z domových prevádzok.

Povrchové vody

Nariadením vlády č. 296/2005 Z. z. sa ustanovujú kvalitatívne ciele povrchových vôd a limitné hodnoty ukazovateľov znečistenia odpadových vôd a osobitných vôd. Povrchové vody sú znečisťované hlavne odpadovými vodami priemyselnými a komunálnymi, ktoré sú vypúšťané priamo do vodného toku. K nepriamemu znečisťovaniu dochádza aj vplyvom dažďovej vody (znečisťujúce látky v ovzduší a v pôde).

Podpovrchové vody

Podpovrchové vody tvorí pôdna a podzemná voda.

V obci sa zachovalo množstvo studní, ktoré sa využívajú zväčša na polievanie záhrad. Voda má zvýšenú hladinu dusičnanov a na pitie sa nehodí.

Pôdna voda je disponibilným zdrojom pre biosféru. Je obsiahnutá v pôde a nevytvára súvislú hladinu. Pôdna voda je veľmi dôležitá najmä z hľadiska jej využitia v poľnohospodárstve.

V riešenom území v súčasnosti nie sú dostupné dostatočné údaje o nej, nakoľko nie je vybudovaný monitoring na jej sledovanie.

Podzemná voda je definovaná ako časť podpovrchovej vody, ktorá vyplňuje dutiny zvodnených hornín a ktorá podľa charakteru vytvára obyčajne súvislú hladinu. Podzemné vody majú vyhradené osobitné miesto v zákone o vodách, prednostne sa majú využívať pre zásobovanie obyvateľstva pitnou vodou.

Podzemná voda je nenahraditeľná zložka životného prostredia.

Kontaminácia pôd

Všetky druhy poľnohospodárskych pôd v posledných desaťročiach dlhodobým pôsobením intenzifikačných činiteľov a všeobecným zhoršovaním kvality životného prostredia utrpeli na kvalite, čiže znížila sa ich prirodzená úrodnosť. Zvyšovanie ich produktivity sa dialo vďaka zväčšujúcemu sa množstvu dodatkovej energie pri pestovaní poľných plodín (nafta, počet operácií, inovácia strojového parku, chemické prostriedky na hnojenie a ochranu). V súčasnosti, kedy prišlo k radikálnemu zníženiu množstiev aplikovaných ochranných a výživových prostriedkov na jednotku plochy, sa obsahy cudzorodých látok postupne znižujú na limitné hodnoty, respektíve paradoxne sa pomaly začína objavovať ich deficit, čo sa sekundárne prejavuje na kvalite porastov.

Zníženie fyzikálnych a chemických kvalít pôd spočíva v znižovaní podielu humusu obmedzeným prísunom organickej hmoty.

Chemická degradácia pôdy môže byť spôsobená vplyvom rizikových látok anorganickej a organickej povahy z prírodných aj antropických zdrojov, ktoré v určitej koncentrácii pôsobia škodlivo na pôdu, vyvolávajú zmeny jej chemických a biologických vlastností, negatívne ovplyvňujú produkčný potenciál pôd, znižujú hodnotu plodín, negatívne pôsobia na vodu, atmosféru, zdravie ľudí a zvierat.

Z hľadiska kontaminácie sú pôdy riešeného územia zaradené medzi relatívne čisté pôdy. (Atlas krajiny SR, 2002, M 1: 500 000, M 1: 1 000 000, str. 279 - 280).

Zaťaženie prostredia hlukom

Negatívny vplyv na sídlo má prítomnosť cesty III. triedy, III/1662, ktorá obcou prechádza severojužným smerom a vyúsťuje na cestu I. triedy I/51. Všetky uvedené cesty sú zdrojom hluku a vibrácií. Realizácia južného obchvatu na ceste I./51 si v budúcnosti vyžiada aj protihlukové opatrenia na ochranu skupinového osídlenia –Malý a Veľký Lapáš. Negatívny vplyv na časť územia k.ú. M. Lapáš má aj Rýchlostná cesta R1.

Poškodenie bioty

Biota zahŕňa všetky živé organizmy vo vymedzenom priestore. K poškodzovaniu bioty dochádza vplyvom aj prírodných činiteľov. V tejto časti sú uvedené najmä tie, ktoré

súvisia s činnosťou človeka v krajine a ktoré poškodzujú najmä pôvodné druhy rastlín a živočíchov, z ktorých mnohé sú predmetom ochrany prírody.

Medzi dôsledky hospodárskej činnosti človeka patrí aj napr. znižovanie plochy pôvodných a prirodzených biotopov, ich fragmentácia resp. ich zničenie. Zároveň tieto plochy pôvodných biotopov boli resp. sú nahradzované umelými človekom vytvorenými biotopmi, ktoré boli obsadené nepôvodnými druhmi organizmov, či už zámerne (napr. cieľavedomé pestovanie poľnohospodárskych kultúr) alebo sekundárne prenikaním agresívnejších druhov, ktoré vytlačili resp. vytláčajú pôvodné druhy organizmov. Dôsledkom tohto procesu je postupné znižovanie biodiverzity v krajine až po vymiznutie niektorých druhov.

K poškodzovaniu bioty v súčasnosti dochádza aj sekundárnymi stresovými zdrojmi, ktoré sú spojené so zavádzaním intenzívnej poľnohospodárskej výroby, zakladaním nových urbanizovaných plôch (najmä výstavbou objektov bývania, dopravy a priemyselnej výroby) a to znečisťovaním ovzdušia, pôdy a vody ako základných zložiek životného prostredia živých organizmov.

V riešenom území k najrozsiahlejšiemu poškodzovaniu bioty došlo vplyvom zavádzania intenzívnej poľnohospodárskej výroby. Súčasťou tohto procesu bolo odvodnenie, melioračné a regulačné úpravy územia, následkom ktorých došlo k zmene aj vodných pomerov v krajine. Postupné rozširovanie plôch poľnohospodárskej pôdy sa uskutočňovalo najmä na úkor prirodzených lúčnych a lesných spoločenstiev.

Biota v riešenom území je ohrozovaná a poškodzovaná aj existujúcimi barierovými objektmi, ktoré ohrozujú najmä živočíchy. Sú to predovšetkým nadzemné elektrovody a dopravné koridory.

Nadzemné elektrovody spôsobujú zranenie resp. uhynutie vtákov v dôsledku nárazu počas letu alebo zásahu elektrickým prúdom. Pri novobudovaných elektrovodov resp. pri rekonštrukcii jestvujúcich je potrebné vykonať technické opatrenia na zabránenie úhynu vtákov.

Cestná doprava spôsobuje zranenie resp. úhyn ďalších druhov živočíchov (najmä obojživelníkov, plazov a cicavcov) v dôsledku nárazu. Kosenie okrajov ciest výrazne znižuje toto riziko.

Pôvodná biota je poškodzovaná aj využívaním niektorých foriem hospodárenia napr.

v lesnom hospodárstve je to holorubný spôsob obnovy, celoplošná príprava pôdy a pestovanie nepôvodných druhov drevín akými sú napr. agát biely a topoľ šľachtený.

Biota je poškodzovaná aj vplyvom používania rôznych chemických látok

v poľnohospodárskej i lesohospodárskej činnosti, znečisťovaním pôdy a vody odpadovými vodami, nelegálnymi skládkami.

Stresové prvky a javy sídelné a technické

Výrobné a poľnohospodárske areály

Ekonomická základňa obce je tvorená súkromným sektorom, ktorý v obci predstavujú predovšetkým podnikatelia - živnostníci. V obci má zastúpenie aj niekoľko malých firiem (do 25 zamestnancov). Priemyselná výroba, ktorá by ohrozovala kvalitu zložiek životného prostredia tu nie je. Potenciálnym zdrojom hluku, prachu ako aj znečisťovania ovzdušia je Poľnohospodársky podnik, ktorý obhospodaruje poľnohospodársky využívanú časť katastrálneho územia.

Obytné areály a areály služieb

Kvalita životného prostredia je ohrozovaná najmä z bodových zdrojov znečisťovania ovzdušia (vykurovanie tuhým palivom, nepovolené spaľovanie bioodpadu v záhrade), ohrozením kvality podzemnej vody, únikom odpadových vôd z netesných žump a šírením invázných druhov rastlín v neudržiavaných priestoroch. Obytné územie je permanentne ohrozované zasypávaním rigolov komunálnym odpadom.

Dopravné línie a plochy

Z hľadiska širších dopravných vzťahov najvýznamnejšou dopravnou tepnou je rýchlostná cesta R1. Prechádza okrajovou polohou k.ú. M. Lapáš. Cesta I. triedy 1/51 ktorá prepája krajské mesto Nitra s okresným centrom Levice. Riešenej obce Malý Lapáš sa však dotýka v neurbanizovanej oblasti a preto väčší význam pre obec má cesta III. triedy č.III/1662 na ktorú vyúsťujú miestne komunikácie . Cesta III/1662 zabezpečuje spojenie s obcou Veľký Lapáš zabezpečuje dopravné prepojenie s obcou Pohranice. Dopravné línie v území sú zdrojom hluku a vibrácií, predstavujú bariéry, ktoré ohrozujú hlavne migrujúce živočíchy.

Elektrovody

Predmetným územím prechádzajú línie 22 kVA vzdušného vedenia. Vzdušné elektrické vedenia sú potenciálnym nebezpečenstvom pre vtáky a patria medzi pohľadovo krajinnootetické negatíva.

Produktovody

Cez riešené územie neprechádzajú produktovody a nezasahujú do neho ani ich ochranné pásma.

Telekomunikácie

Spoločnosť Slovak Telekom má v k. ú. Malý Lapáš trasy telekomunikačných káblov rôznej dôležitosti, vrátane zariadení a objektov, ktoré sú evidované v textovej, grafickej a záväznej časti ÚPN.

Čerpacia stanica pohonných hmôt

V obci sa v súčasnosti verejnú ČSPHM nenachádzajú. V návrhovom období budú lokalizované v dotyku s cestou I./51, UPC L /plochy a objekty s funkciou dopravnej infraštruktúry – ČSPHM/.

Skládky a smetiská

Všeobecne záväzné nariadenie o odpadoch na základe ustanovenia § 6 zákona NR SR č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov a v súlade so zákonom č. 409/2006 o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v obci určuje systém zberu, prepravy a zneškodňovania komunálneho odpadu. Komunálny odpad v obci je vyvážaný v pravidelných intervaloch na skládku tuhého komunálneho odpadu STKO Kalná nad Hronom. Likvidáciu a odvoz komunálneho odpadu zabezpečuje Waste transport a.s. Mochovce. Separovaný zber vyvážajú NKS.

Podľa vyjadrenia Štátneho geologického ústavu Dionýza Štúra:

- evidujú odvezené skládky (2) a opustenú skládku bez prekrytia -nelegálna skládka (1);

Ohrozenie prvkov ÚSES

Prvky územného systému ekologickej stability sú ohrozované socio- ekonomickými javmi, ktoré sa prejavujú plošným, líniovým alebo bodovým zásahom, ohrozujú funkčnosť ÚSESu, ale aj samotnú existenciu jednotlivých prvkov ÚSES.

V riešenom území prvky ÚSES sú najviac ohrozované:

- *intenzívnou poľnohospodárskou výrobou;*

Intenzívna poľnohospodárska činnosť je zdrojom *znečisťovanie zložiek ŽP, najmä pôdy a vody napr. vplyvom používaných agrochemikálií* (obzvlášť citlivé sú vodné ekosystémy). Veľkoplošný spôsob obhospodarovania ornej pôdy priniesol so sebou redukciu najmä plôch NSKV a TTP a potlačilo mozaikovitosť krajiny, jej rozmanitosť.

- *odpadovým hospodárstvom;*

Nelegálne skládky sú *potencionálnym zdrojom znečistenia podložia, pôdy a podzemných vôd (nelegálne skládky pri poľných cestách)*. Potencionálnou environmentálnou záťažou pre životné prostredie je aj nesprávna manipulácia a uskladňovanie odpadov, skladovanie rôznych materiálov resp. medziproduktov z výroby.

- *prvkami technickej a dopravnej infraštruktúry;*

Najohrozenejšími prvkami v ekologickej sieti sú biokoridory vodných tokov - najviac sú ohrozené vodohospodárskymi úpravami (reguláciami) a ich križovaním s líniovými stavbami, ako aj znečisťovaním vôd odpadovými vodami zo žúmp . Vzdušné elektrické vedenia, ktoré križujú poľnohospodársku krajinu, obmedzujú možnosť doplniť sieť ÚSES o nové prvky a zároveň sú hrozbou najmä pre vtáctvo. Cesty sú bariérou pre migráciu menej pohyblivých živočíchov.

Pásma hygienickej ochrany

Pásma hygienickej ochrany (PHO) v okolí technických prvkov sa určujú s cieľom ochrany okolia pred ich nepriaznivými účinkami. Možno ich považovať za zóny negatívneho vplyvu daných objektov na okolité prostredie. Okrem pásiem hygienickej ochrany sa v okolí technických prvkov vyčleňujú tiež technické a bezpečnostné pásma, cieľom ktorých je ochrana technických objektov pred negatívnymi vplyvmi okolia.

Spoločnou črtou uvedených pásiem je limitujúci a obmedzujúci vzťah k rozvoju jednotlivých socioekonomických aktivít a z toho vyplývajúci obmedzujúci a limitujúci účinok využitia potenciálu územia.

B18 VYMEDZENIE A VYZNAČENIE PRIESKUMNÝCH ÚZEMÍ, CHRÁNENÝCH LOŽISKOVÝCH ÚZEMÍ A DOBÝVACÍCH PRIESTOROV

Ochrana prírodných zdrojov, ložísk nerastných surovín

Ochranu a využitie nerastného bohatstva upravuje najmä zákon č. 44/1988 Zb. o ochrane a využití nerastného bohatstva (banský zákon) v znení ďalších zákonov, zákon č. 569/2007 Z.z. o geologických prácach (geologický zákon) a vyhlášky MŽP SR č.51/2008 Z.z., ktorou sa vykonáva geologický zákon a iné právne predpisy.

Chránené ložiskové územie zahŕňa územie, na ktorom by stavby a zariadenia, ktoré nesúvisia s dobývaním výhradného ložiska, mohli znemožniť alebo sťažiť dobývanie výhradného ložiska.

Chránené ložiskové územie a jeho zmeny určuje obvodný banský úrad rozhodnutím po vyjadrení príslušného orgánu ochrany prírody a po dohode s príslušným stavebným úradom podľa osobitného predpisu.

Z hľadiska využívania ložísk nerastov ako aj ich ochrany má zásadný význam rozdelenie ložísk na výhradné ložiská, ktoré tvoria nerastné bohatstvo vo vlastníctve štátu a ložiská nevýhradných nerastov, ktoré sú súčasťou pozemku.

V zmysle uvedenej legislatívy je potrebné na území chrániť všetky výhradné ložiská nerastov, ktoré sú chránené určenými dobývacími priestormi a chránenými ložiskovými územiami.

Ochrana prírodných zdrojov, ložísk nerastných surovín

Podľa vyjadrenia Štátneho geologického ústavu Dionýza Štúra pre k.ú.Malý Lapáš :

- evidujú odvezené skládky (2) a opustenú skládku bez prekrytia (nelegálna skládka) (1);
- neevidujú objekty, na ktoré by sa vzťahovala ochrana ložísk nerastných surovín;
- neevidujú staré banské diela v zmysle § 35 ods.1, zákona č. 44/1988;
- nie je určené prieskumné územie pre vyhradený nerast;
- neevidujú zaregistrované svahové deformácie a zosuvy;
- neevidujú výhradné ložiská DP;
- neevidujú výhradné ložiská CHLU;
- neevidujú výhradné ložiská OVL;
- neevidujú ložiská nevyhradeného nerastu;
- predmetné územie spadá do nízkeho až stredného radónového rizika. Stredné radónové riziko môže negatívne ovplyvniť možnosti ďalšieho využitia územia;
- neevidujú prognózu zvýšeného radónového rizika (eU nad 4 ppm);
- neevidujú referenčné plochy radónového rizika.

B19 VYMEDZENIE PLÔCH VYŽADUJÚCICH ZVÝŠENÚ OCHRANU, NAPR. ZÁPLAVOVÉ ÚZEMIE

Katastrálnym územím obce Malý Lapáš, priamo cez zastavané územie obce, preteká v smere zo severu na juh **vodný tok Kadaň**, ktorý je v správe Slovenského vodohospodárskeho podniku, odštepny závod Nitra. V zmysle vyhlášky MŽP SR č. 211/2005, ktorou sa ustanovuje zoznam vodohospodársky významných vodných tokov je vodný tok **zaradený medzi vodohospodársky významné vodné toky**.

Pre ďalší rozvoj, či už bytový, výrobný, športový alebo rekreačný upozorňuje SVP, š.p. na oprávnenie pri správe vodných tokov, kde v zmysle Zákona o vodách č.364/2004 Z. z. podľa § 49 môže správca vodného toku pri výkone správy vodného toku a správy vodných stavieb alebo zariadení užívať pobrežné pozemky. Pobrežnými pozemkami, v závislosti od druhu opevnenia brehu a druhu vegetácie pri vodohospodársky významnom vodnom toku, sú

pozemky do 10 m od brehovej čiary a pri drobných vodných tokoch do 5 m od brehovej čiary; pri ochrannej hrádzi vodného toku do 10 m od vzdušnej a návodnej päty hrádze. V potenciálnom záplavovom území toku Kadaň ani v jeho blízkosti sa s novou bytovou výstavbou nepočíta. Ohrozené však môžu byť jestvujúce – pôvodné objekty, ktoré sa nachádzajú v kritickej blízkosti toku. Toto sú potenciálne ohrozené objekty a tie je potrebné chrániť.

Ohrozenie územia povodňami

Ochrana pred povodňami zahrňuje:

- a) úpravy tokov,
- b) budovanie ochranných hrádzí
- b) kombináciu opatrení a) + b)

Do celkovej koncepcie vodného hospodárstva je zahrnutá aj úprava menších vodných tokov a drobných prítokov v území.

Medzi ochranu pred povodňami zaraďujeme najmä: povodňové plány, povodňové prehliadky, predpovedná, hlásna a varovná povodňová služba, povodňové zabezpečovacie a záchranné práce.

Pri návrhu rozvojových zámerov v tomto území je nevyhnutné rešpektovať zákon o ochrane pred povodňami č.7/2010 Z.z. (§20, ods. 6, 7, 8, 9).

Obec má spracovaný aktuálny dokument:

POVODŇOVÝ PLÁN ZÁCHRANNÝCH PRÁC OBCE MALÝ LAPÁŠ, ktorý má nasledovný obsah

A. Textová časť

I. Zámer zabezpečenia, riadenia a vykonania povodňových záchranných prác

II. Zoznam orgánov, komisií a štábov, ktoré riadia a zabezpečujú ochranu pred povodňami, vrátane adries, čísiel telefónu, e-mailových adries a čísiel faxu

III. Stupne povodňovej aktivity, predpovedná povodňová služba, hlásna povodňová služba a varovanie obyvateľstva

IV. Povodňové záchranné práce obce

V. Sily a prostriedky na výkon povodňových a záchranných prác

VI. Zoznam povodňových plánov záchranných prác právnických osôb a fyzických osôb – podnikateľov a území obce

VII. Pomocná dokumentácia

VIII. Prílohy

B. Grafická časť

Riziko povodní

Pri návrhu rozvojových zámerov v tomto území je nevyhnutné rešpektovať zákon o ochrane pred povodňami č.7/2010 Z.z. (§20, ods. 6, 7, 8, 9).

V prípade akýchkoľvek stavebných zámerov v blízkosti vodných tokov s nedostatočnou kapacitou koryta na odvedenie prietoku Q 100 – ročnej veľkej vody požadujeme rešpektovať ich inundačné územie, zamedziť v nich výstavbu a iné nevhodné činnosti v zmysle tohto zákona.

Vytvárať podmienky a budovať potrebné protipovodňové opatrenia s dôrazom na ochranu intravilánu obce.

Stavby protipovodňovej ochrany sú zaradené v územnoplánovacej dokumentácii medzi verejnoprospešné stavby.

V rámci využitia územia nesmie dôjsť k významným zásahom do režimu povrchových vôd, vodných tokov a povrchových technických diel na nich.

Stavby na území s trvalo zvýšenou aktivitou podzemných vôd požadujeme osádzať s úrovňou suterénu min. 0,5 m nad rastlým terénom, bez budovania pivničných priestorov.

Akúkoľvek investorskú činnosť a výsadbu porastov v blízkosti vodných tokov a ich ochranného pásma odsúhlasí so správcom vodného toku –SVP š.p.

V prípade situovania rozvojových lokalít v potenciálne zaplavovanom území si musí žiadateľ – investor protipovodňovú ochranu zabezpečiť na vlastné náklady, vrátane príslušnej projektovej dokumentácie. Protipovodňová ochrana nesmie negatívne ovplyvniť odtokové pomery nižšie položených úsekov vodných tokov.

Záver:

1. Zabezpečiť vykonanie preventívnych opatrení pred povodňami, ako sú opatrenia, ktoré spomaľujú odtok vody z povodia do vodných tokov, zvyšovať retenčnú schopnosť územia, zabezpečiť akumuláciu vôd v lokalitách na to vhodných, ktoré chránia obec pred zaplavením územia vodou z povrchového odtoku, ako aj zaplavenia vodou z vodného toku.

2. Snažiť sa udržať vody z povrchového odtoku na miestach, kde vzniknú a neodvádzajú ich do recipientu.

3. Pri umiestňovaní stavieb brať do úvahy inundačné územia, územia ohrozené povodňami (v potenciálnej zóne zaplavenia) a pobrežné pozemky pozdĺž toku Kadaň.

4. Pri schvaľovaní nových investičných zámerov brať do úvahy ich budúci možný vplyv na kvalitu povrchových a podzemných vôd. ako aj ich celkový vplyv na životné prostredie.

5. Pri činnostiach plánovaných na pobrežných pozemkoch drobných vodných tokov, kde je ochranné pásmo 5 m od brehovej čiary, je potrebný súhlas OÚ Nitra, OSŽP, ŠVS, podľa § 27 vodného zákona.

6. Podporovať opatrenia na vodných tokoch z hľadiska ochrany pred povodňami, úpravy pred vybrežovaním vôd, stabilizácia koryta na tokoch a realizovať ochranné technické opatrenia na monitorovaných lokalitách v rámci katastrálneho územia obce Malý Lapáš.

V záujme zabezpečenia ochrany riešeného územia pred povodňami musia byť rozvojové aktivity súlade so Zákonom č.7/2010 Z.z o ochrane pred povodňami a v súlade s „Povodňovým plánom záchranných prác“.

Zvýšenú ochranu treba venovať aj nasledujúcim lokalitám s významnou mikroklimatickou, ekostabilizačnou funkciou :

- chránený areál Lapášsky park, ktorý je zároveň miestnym biocentrom a genofondovou lokalitou GL 12
- lesík Taráň , ktorý je súčasťou regionálneho biocentra RBc 1 a ekologicky významným segmentom krajiny EVSK 57

B20 VYHODNOTENIE PERSPEKTÍVNEHO POUŽITIA POĽNOHOSPODÁRSKEJ A LESNEJ PÔDY NA NEPOĽNOHOSPODÁRSKE ÚČELY

Definícia pôdy

Tak ako sa vyvíjala pôda, vyvíjali sa aj definície pôdy. Kron /1853/definoval pôdu ako vrchnú vrstvu Zeme schopnú niesť rastlinný kryt. O tridsať rokov neskôr Dokučajev /1880/

vniesol do definície biotické a abiotické prvky. V každom prípade môžeme konštatovať, že pod vplyvom vedomostného rastu sa vždy jednalo o veľmi pragmatické vyjadrenia. V odporúčaní Rady Európy R-92-8 o ochrane pôdy je definícia pôdy uznávajúca rozsah jej významu s nasledovnými funkciami:

- produkcia biomasy
- filtrácia, pufrácia a transformácia látok v prírode
- ochrana diverzity druhov živých organizmov
- fyzikálne médium a priestorová základňa pre socio-ekonomické aktivity (poľnohospodárstvo, lesníctvo, priemysel a iné.)
- zdroj surovín, zásobáreň vody, ílu, piesku, kameňa, minerálov a i.
- kultúrne dedičstvo vrátane paleontologických a archeologických nálezov.

V úvode spomínané funkcie pôdy majú podľa Agendy 21(1992) rovnakú dôležitosť so zachovaním princípu, podľa ktorého pri konflikte medzi ekonomickými a ekologickými záujmami človeka k pôde sa musia uprednostniť záujmy ekologické. Môžeme konštatovať, že zvýšenie poľnohospodárskej výroby pre zabezpečenie potravín v našom kraji nie je možné riešiť zväčšením výmery poľnohospodársky využívanej pôdy. Podľa tvz. „carrying capacity“ územia, súčasná výmera poľnohospodárskych pod SR je na hranici dostatočnosti (0,46 ha na 1 obyvateľa). Táto hranica pri súčasných široko využiteľných technológiách je limitujúca a pokles pod túto hranicu znižuje potenciál pre uspokojenie výživy obyvateľstva.

Právna ochrana poľnohospodárskej pôdy

Právna ochrana poľnohospodárskej pôdy na území Slovenskej Republiky má viac ako 40-ročnú históriu.

V roku 1992 nadobudol účinnosť zákon o ochrane poľnohospodárskej pôdy, zákon SNR č. 307/1992 Zb., a nariadenie vlády SR č. 19/1993 Z.z o základných sadzbách odvodov za odňatie poľnohospodárskej pôdy . V roku 1996 bolo nar. vlády SR č. 19/1993 Z.z v znení nar. vlády SR č. 278/1994 Z.z. zrušené a nahradené novým nariadením vlády SR č.152/1996 Z.z o základných sadzbách odvodov za odňatie poľnohospodárskej pôdy.

Dôvodom pre spracovanie a vydanie úplne nového zákona v roku 1992 bolo nové právne prostredie v SR po roku 1990.

V ustanoveniach zákona je pôda deklarovaná ako nenahraditeľný prírodný zdroj a nezastupiteľná zložka životného prostredia. Každý je povinný chrániť prirodzené funkcie poľnohospodárskej pôdy a vyhnúť sa konaniu, ktoré by viedlo k jeho zhoršeniu.

Od 1.mája 2004 nadobudol účinnosť nový zákon NR SR č. 220/2004 O ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy a o zmene zákona č. 245/2003 Z.z o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Právne úpravy dali priestor pre uplatnenie zásad ochrany poľnohospodárskej pôdy už pri územnoplánovacej činnosti, zvlášť pri spracovaní návrhov územnoplánovacej dokumentácie.

Medzi základné zásady patria:

- čo najmenej narúšať funkciu PP a zabezpečovať jej poľnohospodárske využívanie;
- chrániť poľnohospodársku pôdu najkvalitnejšiu a najproduktívnejšiu a v tomto zmysle už v územnoplánovacom procese zabezpečovať ochranu poľnohospodárskej pôdy
- chrániť poľnohospodársku pôdu 1-4-bonitnej triedy, prípadne ornú pôdu, na ktorej boli vybudované závlahy a odvodnenie;
- urbanistický rozvoj sídelných útvarov (obcí a miest) na PP pristúpiť len v prípade, ak možnosti dostavby, zástavby a prestavby boli zastavanom území vyčerpané;
- klásť dôraz na alternatívne riešenia, v prípade záberu najkvalitnejšej poľnohospodárskej pôdy. Vyhláška č. 508/2004 Z.z ustanovuje podrobnosti

o spracúvaní bilancie a skrývky humusového horizontu, rekumulácii dočasne odňatej pôdy.

Princípy súčasnej bonitácie poľnohospodárskych pôd

Koncepcia bonitácie poľnohospodárskych pôd v podstate nadväzuje na tradičné princípy bonitácie u nás. Každá parcela je charakterizovaná parametrami pôdno-ekologických vlastností vyjadrenými tzv. "bonitovanými" pôdno-ekologickými jednotkami BPEJ. Týmto jednotkám odpovedajú aj normatívne údaje o produkcii poľnohospodárskych plodín, ktoré sa môžu v daných prírodných podmienkach a pri obvyklej agrotechnike pestovať, ako aj normatívne údaje o nákladoch, čo slúži pre výpočet ceny pôdy.

Bonitácia je vytvorená na základe pomerne podrobného pôdoznaleckého prieskumu a kategórií sklonu svahov, bonita- cena parcely sa vypočíta ako vážený priemer z plôch jednotlivých BPEJ, ktoré sa nachádzajú na určitej parcele.

Sústava pôdno- ekologickej jednotky BPEJ má dve úrovne:

- **Hlavná pôdno-klimatická jednotka:**
Je to hlavná pôdna jednotka vyskytujúca sa v určitom klimatickom regióne, definovaná podľa pôdných druhov, hlavných kategórií hĺbky pôdy a sklonu u svahov.
- **Bonitovaná pôdno ekologická jednotka - BPEJ:**
V podstate predstavujú hlavné pôdno-klimatické jednotky, ktoré sú podrobnejšie rozdelené podľa kategórií ich sklonu svahov, expozície, skeletovitosti, hĺbky pôdy a zrnitosti povrchového horizontu.

Každá BPEJ je určená kombináciou kódov jednotlivých vlastností na stabilných pozíciách 7 miestneho kódu.

Prehľad a zloženie PPF podľa BPEJ v k.ú je podrobne spracované na mape č.3 v mierke M 1: 5000.

Charakteristika a skladba BPEJ

Priestorová rozmanitosť prírodných podmienok má vplyv aj na priestorovú rozmanitosť pôdných pomerov v krajine. Kvalita a stav pôdneho fondu sú závislé od ich prirodzených vlastností, od prírodných a antropogénne vyvolaných procesov a od vykonaných melioračných opatrení a vplyvu ľudskej činnosti.

Pôdno-ekologické údaje

Snaha o ochranu a racionálne využívanie poľnohospodárskeho pôdneho fondu viedla k systematickému získavaniu a triedeniu informácií o pôde a následne aj klasifikácií pôd, čo je základom bonitačného informačného systému, aj systému oceňovania pôd. Základnými jednotkami pre začlenenie pôd do typologických kategórií sú bonitované pôdno-ekologické jednotky (BPEJ).

Stav pôdneho fondu podľa BPEJ

Vlastnosti a kvalita poľnohospodárskych pôd sú vyhodnocované pomocou aktualizovaných bonitovaných pôdnoekologických jednotiek BPEJ (Džatko a kol. 1976, Likneš a kol. 1996), ktoré sú zároveň podkladom pre vyhodnotenie ceny poľnohospodárskej pôdy a pozemkov.

Identifikované BPEJ v riešenom území sú zaradené nasledovne

Charakteristiku pôd, nachádzajúcich sa v k. ú. Malý Lapáš uvádzame cez zastúpené bonitované pôdno-ekologické jednotky (v skratke BPEJ).

BPEJ sú prevzaté z pôdnych máp – zdroj pôdny portál. Ich zaradenie je podľa hlavnej pôdnej jednotky. Ako vyplýva z podkladov, najviac sú v území zastúpené hlavne hnedozeme.

Osobitne chránené pôdne zdroje

Ochranu najkvalitnejšej poľnohospodárskej pôdy zabezpečuje Nariadenie vlády SR č. 58/2013 Z. z. o odvodoch za odňatie a neoprávnený záber poľnohospodárskej pôdy. V zmysle Prílohy č. 2 k Nariadeniu vlády SR č. 58/2013 Z. z. o odvodoch za odňatie a neoprávnený záber poľnohospodárskej pôdy sa najkvalitnejšie poľnohospodárske pôdy nachádzajú: k. ú. Malý Lapáš: 0144002 (3. stupeň kvality), 0150 002 (4. stupeň kvality), 0146203 (4. stupeň kvality), 0112003 (5. stupeň kvality), 0151003 (5. stupeň kvality),

Všetky poľnohospodárske pôdy sú podľa príslušnosti do BPEJ zaradené do 9 skupín kvality pôdy. Najkvalitnejšie patria do 1. Skupiny a najmenej kvalitné do 9. Skupiny. Prvé 4 skupiny sú chránené podľa §12 zákona o ochrane poľnohospodárskej pôdy a možno ich dočasne alebo trvale použiť na nepoľnohospodárske účely iba v nevyhnutných prípadoch, ak nie je možné alternatívne riešenie.

Do prvej skupiny patria pôdy s najvyšším produkčným potenciálom, čiernice typické, karbonátové, a černozeme čiernicové karbonátové, stredne ťažké, bez skeletu v klimatických regiónoch 00 – 02.

Do druhej skupiny sú zaradené čiernice typické a černozeme typické, karbonátové ťažké, fluvizeme typické, karbonátové, stredne ťažké a hnedozeme typické a černozeme typické vyvinuté na sprašiach, stredne ťažké, v klimatických regiónoch 00 – 02.

Do tretej skupiny patria čiernice glejové, stredne ťažké, bez skeletu, prípadne so slabým skeletom, černozeme typické, karbonátové a černozeme hnedozemné na sprašiach, na svahoch do 7° , fluvizeme typické, stredne ťažké až ťažké so stredným obsahom skeletu, fluvizeme glejové, stredne ťažké v klimatických regiónoch 00 – 02. V klimatickom regióne 03 sa vyskytuje černozem čiernicová, prevažne karbonátová, stredne ťažká.

Do štvrtej skupiny sú zaradené čiernice typické, ťažké, stredne hlboké, fluvizeme typické a fluvizeme glejové, stredne skeletovité, stredne ťažké, černozeme a hnedozeme na sprašiach a sprašových hlinách, stredne ťažké na svahoch 7 - 12° a hnedozeme pseudoglejové, stredne ťažké, v klimatických regiónoch 00 – 02. V klimatickom regióne 03 fluvizem typická, karbonátová, stredne ťažká, bez skeletu a v klimatickom regióne 03 – 07 čiernice typické, stredne ťažké.

V piatej skupine nachádzame fluvizeme typické a glejové veľmi ťažké, čiernice glejové ťažké až veľmi ťažké, černozeme hnedozemné, hnedozeme typické a hnedozeme luvizemné, kambizeme typické až luvizemné.

V šiestej skupine nachádzame hnedozeme typické až luvizemné na sprašových hlinách (stredne ťažké pôdy - ľahšie piesočnatohlinité), regozeme a hnedozeme erodované na sprašiach (stredne ťažké pôdy - hlinité) a fluvizeme glejové až pelické (veľmi ťažké).

V siedmej skupine nachádzame kambizeme typické a kambizeme luvizemné na svahových hlinách, stredne ťažké až ťažké a kambizeme pseudoglejové na svahových hlinách, stredne ťažké až ťažké (veľmi ťažké).

V ôsmej skupine nachádzame kambizeme (typ) plytké na vulkanických horninách, stredne ťažké a gleje, stredne ťažké, ťažké až veľmi ťažké.

V deviatej skupine nachádzame kambizeme (typ) na vulkanických horninách, na výrazných svahoch: 12-25°, stredne ťažké až ťažké.

Priestorová rozmanitosť prírodných podmienok má vplyv aj na priestorovú rozmanitosť pôdnych pomerov v krajine. Kvalita a stav pôdneho fondu sú závislé od ich prirodzených

vlastností, od prírodných a antropogénne vyvolaných procesov a od vykonaných melioračných opatrení a vplyvu ľudskej činnosti.

Stav pôdneho fondu podľa BPEJ

Identifikované BPEJ v riešenom území sú zaradené nasledovne:

KÓD BPEJ – 0111002 – 3.SKUPINA
KÓD BPEJ – 0144002 – 3.SKUPINA
KÓD BPEJ – 0144202 – 3.SKUPINA
KÓD BPEJ – 0150002 – 4.SKUPINA
KÓD BPEJ – 0145002 – 4.SKUPINA
KÓD BPEJ – 0146203 – 4.SKUPINA
KÓD BPEJ – 0112003 – 5.SKUPINA
KÓD BPEJ – 0151003 – 5.SKUPINA
KÓD BPEJ – 0153203 – 5.SKUPINA
KÓD BPEJ – 0151203 – 6.SKUPINA
KÓD BPEJ – 0147202 – 6.SKUPINA
KÓD BPEJ – 0152402 – 6.SKUPINA
KÓD BPEJ – 0151403 – 6.SKUPINA
KÓD BPEJ – 0151403 – 6.SKUPINA
KÓD BPEJ – 0154673 – 8.SKUPINA

Katastrálne územie obce Malý Lapáš je intenzívne poľnohospodársky využívané, pričom až 81,4% plochy územia leží na poľnohospodárskom pôdnom fonde (262,0154 ha). V kategórii najkvalitnejšej pôdy v k.ú. Malý Lapáš sú zaradené BPEJ: 0112003, 0144002, 0145002, 0146203, 0150002, 0151003.

Údaje o katastrálnej ploche

K.Ú. MALÝ LAPÁŠ

Celková výmera katastrálneho územia je 321,9271 ha, z toho:

- poľnohospodárska pôda predstavuje **261,5361 ha - 81,24%**
- nepoľnohospodárska pôda predstavuje **60,3910 ha - 18,76%**

poľnohospodársky pôdny fond (ppf) má nasledovnú štruktúru:

- celkom rozloha pp	261,5361 ha (81,24%)
z toho : - orná pôda	237,1830 ha (73,68 %)
- vinice	5,3228 ha (1,65 %)
- ovocné sady	0 ha (0,00%)
- trvalé trávnaté porasty	3,9581 ha (1,23 %)
- záhrady	15,0722 ha (4,68%)
- chmeľnice	0 ha (0,00%)

nepoľnohospodársky fond predstavuje rozlohu:

- celkom rozloha npp	60,3910 ha (18,76 %)
z toho : - lesné pozemky	15,5937 ha (4,85 %)
- vodné plochy	2,6707 ha (0,83 %)
- zastavané plochy	30,4678 ha (9,46 %)
- ostatné plochy	11,6588 ha (3,62 %)

(zdroj: úrad geodézie, kartografie a katastra slovenskej republiky; údaje platné k 16.08.2021)

Z horeuvedeného vyplýva, že najväčšie percentuálne zastúpenie v katastrálnom území má orná pôda.

Celková výmera katastrálneho územia je **321,9271 ha**, z toho:

- poľnohospodársky pôdny fond predstavuje **262,0154 ha - 81,39%** ;
- nepoľnohospodársky fond predstavuje **59,9117 ha - 18,61%** .

Poľnohospodársky pôdny fond (PPF) má nasledovnú štruktúru :

- celkom rozloha PPF	262,0154 ha (81,39 %)
z toho : - orná pôda	237,6386 ha (90,7 %)
- vinice	5,3228 ha (2,03 %)
- záhrady	15,0857 ha (5,76 %)
- trvalé trávnaté porasty	3,9683 ha (1,51 %)
- chmelnice	0 ha (0,00 %)
- ovocné sady	0 ha (0,00 %)

Nepoľnohospodársky fond predstavuje rozlohu :

- celkom rozloha NPPF	59,9117 ha (18,61 %)
z toho : - lesné pozemky	15,5937 ha (26,03 %)
- vodné plochy	2,6707 ha (4,46 %)
- zastavané plochy a nádvoría	30,0625 ha (50,18 %)
- ostatné plochy	11,5848 ha (19,34 %)

(zdroj: Úrad geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky; údaje platné k 13.11.2020)

Z horeuvedeného vyplýva, že najväčšie percentuálne zastúpenie v katastrálnom území má orná pôda, a to 237,6386 ha.

Pri stanovovaní plôch na rozvoj sídelného útvaru sa budú uprednostňovať ako vnútorné rozvojové lokality plochy poľnohospodársky neobrábané a problematické. Pri rozširovaní zastavaného územia obce a stanovovaní vonkajších rozvojových plôch sa budú uprednostňovať v prvom kroku pôdy menej produkčné.

Pôdne zdroje

Poľnohospodárska pôda je nenahraditeľným výrobným prostriedkom na výrobu potravín. Ochranu poľnohospodárskej pôdy upravuje zákon č. 220/2004 Z. z. O ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy a o zmene zákona č. 245/2003 Z. z. o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Podľa tohto zákona a jeho prílohy č. 3 je povinnosť chrániť pôdy prvej až štvrtej kvalitnej skupiny.

Zoznam chránených pôd, podľa jednotlivých katastrálnych území, je uvedený v prílohe č.2 k nariadeniu vlády č.58/2013.

Ochrana lesných zdrojov

Ochranu lesov a ich využívanie upravuje zákon č. 326/2005 Z. z. o lesoch v znení neskorších predpisov.

Podľa § 10 zákona o lesoch ochranné pásmo lesa tvoria pozemky do vzdialenosti 50 m od hranice lesného pozemku.

V zmysle § 12 zákona o lesoch sa rozlišujú nasledovné kategórie lesov:

- ochranné lesy,
- lesy osobitného určenia,
- hospodárske lesy.

Riešenie

Táto časť je spracovaná ako súčasť ÚPN obce a slúži na vyhodnotenie trvalého záberu poľnohospodárskej pôdy pre účely vybudovania komunikácií, chodníkov a pridružených zelených pásov, rodinných domov, a objektov občianskej vybavenosti a

priemyslu. Je spracovaná v súlade so zákonom č.220/2004 Z.z., ktorý nadobudol účinnosť dňa 1.5.2004.

Vzhľadom na to, že obec sa dynamicky rozvíja, je potrebné rešpektovať demografický výhľad a stanoviť plochy na rozvoj sídelného útvaru. Tieto plochy delíme na 2 druhy, jednak sú to vnútorné priestorové rezervy /hnedá/ a ďalej sú to plochy, ktoré budú získané v odôvodnených prípadoch z okolitých disponibilných plôch /modrá/, pričom sa budú uprednostňovať lokality poľnohospodársky problematické.

Katastrálne územie Malý Lapáš

Vnútorné rozvojové lokality:

Lokalita č. 1 (ÚPC B, D, CH)

Celá plocha sa nachádza v zastavanom území obce, v katastrálnom území Malý Lapáš. V súčasnosti má lokalita charakter nevyužívaných nadmerných záhrad. Celá plocha je zaradená do nasledovných BPEJ :

- 0146203 (47% - 4161 m²) – 4.skupina(chránená pôda v zmysle NV č. 58/2013);
- 0151203 (29% - 2548 m²) – 6.skupina;
- 0151403 (24% - 2193 m²) – 6.skupina;

Jedná sa o lokalitu s celkovou výmerou : 0,8902 ha.

Z toho orná pôda sa nachádza na ploche : 0,8902 ha. Lokalita sa nachádza v zastavanom území obce. K vyňatiu pôdy dôjde, pretože územie bude určené na vytvorenie IBV v rozptyle s novou miestnou komunikáciou. Hrúbka skrývky je navrhovaná na 20 cm. Objem skrývky je 1 780 m³.

Kultúrne vrstvy budú použité tak, ako toto bude navrhnuté pred vydaním §13 zákona č. 220/2004 Zb. O ochrane poľnohospodárskej pôdy. Spolu dôjde k vyňatiu 8902 m².

Lokalita č. 2 (ÚPC F)

Celá plocha sa nachádza v zastavanom území obce, v katastrálnom území Malý Lapáš. V súčasnosti má lokalita charakter záhrad. Celá plocha je zaradená do nasledovných BPEJ :

- 0151403 (100% - 2046 m²) – 6. skupina;

Jedná sa o lokalitu s celkovou výmerou : 0,2046 ha.

Z toho orná pôda sa nachádza na ploche: 0,2046 ha. Lokalita sa nachádza v zastavanom území obce. K vyňatiu pôdy dôjde, pretože územie bude určené na vytvorenie obecného pohrebiska, /urnový háj/. Hrúbka skrývky je navrhovaná na 20 cm. Objem skrývky je 409 m³.

Kultúrne vrstvy budú použité tak, ako toto bude navrhnuté pred vydaním §13 zákona č. 220/2004 Zb. O ochrane poľnohospodárskej pôdy. Spolu dôjde k vyňatiu 2046 m².

Lokalita č. 3 (ÚPC B)

Celá plocha sa nachádza v zastavanom území obce, v katastrálnom území Malý Lapáš. V súčasnosti má lokalita charakter plôch s TTP. Celá plocha je zaradená do nasledovných BPEJ :

- 0146203 (100% - 5 471 m²) – 4. skupina (chránená pôda v zmysle NV č. 58/2013);

Jedná sa o lokalitu s celkovou výmerou : 0,5479 ha.

Z toho orná pôda sa nachádza na ploche: 0,5471 ha. Lokalita sa nachádza v zastavanom území obce. K vyňatiu pôdy dôjde pretože územie bude určené na vytvorenie Územia so zmiešanými funkciami. Hrúbka skrývky je navrhovaná na 20 cm. Objem skrývky je 1 095 m³. Kultúrne vrstvy budú použité tak, ako toto bude navrhnuté pred vydaním §13 zákona č. 220/2004 Zb. O ochrane poľnohospodárskej pôdy. Spolu dôjde k vyňatiu 5 479 m².

Vonkajšie rozvojové lokality:

Lokalita č. 4 (ÚPC M)

Celá plocha sa nachádza za hranicou zastavaného územia, v katastrálnom území Malý Lapáš. V súčasnosti má lokalita charakter poľnohospodárskej produkčnej krajiny. Celá plocha je zaradená do nasledovných BPEJ :

- 0150002 (11% - 4161 m²) – 4.skupina(chránená pôda v zmysle NV č. 58/2013);
- 0151003 (49% - 2548 m²) – 5.skupina;
- 0151203 (40% - 2193 m²) – 6.skupina;

Jedná sa o lokalitu s celkovou výmerou :9,7855 ha.

Z toho orná pôda sa nachádza na ploche:9,7387 ha. K vyňatiu pôdy dôjde pretože územie bude určené na vytvorenie IBV a potrebnej dopravnej a technickej infraštruktúry. Hrúbka skrývky je navrhovaná na 20 cm. Objem skrývky je 19477 m³.

Kultúrne vrstvy budú použité tak, ako toto bude navrhnuté pred vydaním §13 zákona č. 220/2004 Zb. O ochrane poľnohospodárskej pôdy. Spolu dôjde k vyňatiu 97 387 m².

Lokalita č. 5 (ÚPC L)

Celá plocha sa nachádza za hranicou zastavaného územia, v katastrálnom území Malý Lapáš. V súčasnosti má lokalita charakter poľnohospodárskej produkčnej krajiny. Celá plocha je zaradená do nasledovných BPEJ :

- 0151003 (51% - 24318 m²) – 5.skupina(chránená pôda v zmysle NV č. 58/2013);
- 0151203 (49% - 23279 m²) – 6.skupina;

Jedná sa o lokalitu s celkovou výmerou :4,8890 ha.

Z toho orná pôda sa nachádza na ploche:4,7597 ha. K vyňatiu pôdy dôjde pretože územie bude určené na vytvorenie občianskej vybavenosti nekomerčného, komerčného charakteru, športu, rekreácie a potrebnej dopravnej a technickej infraštruktúry. Hrúbka skrývky je navrhovaná na 20 cm. Objem skrývky je 9778 m³.

Kultúrne vrstvy budú použité tak, ako toto bude navrhnuté pred vydaním §13 zákona č. 220/2004 Zb. O ochrane poľnohospodárskej pôdy. Spolu dôjde k vyňatiu 4,7597 m².

Lokalita č. 6 (ÚPC L)

Celá plocha sa nachádza za hranicou zastavaného územia, v katastrálnom území Malý Lapáš. V súčasnosti má lokalita charakter poľnohospodárskej produkčnej krajiny. Celá plocha je zaradená do nasledovných BPEJ :

- 0151003 (60% - 5193 m²) – 5.skupina(chránená pôda v zmysle NV č. 58/2013);
- 0151203 (40% - 3373 m²) – 6.skupina;

Jedná sa o lokalitu s celkovou výmerou :0,8566 ha.

Z toho orná pôda sa nachádza na ploche:0,8566 ha. K vyňatiu pôdy dôjde pretože územie bude určené na vytvorenie plôch a objektov dopravnej infraštruktúry a technickej infraštruktúry. Hrúbka skrývky je navrhovaná na 20 cm. Objem skrývky je 1713 m³.

Kultúrne vrstvy budú použité tak, ako toto bude navrhnuté pred vydaním §13 zákona č. 220/2004 Zb. O ochrane poľnohospodárskej pôdy. Spolu dôjde k vyňatiu 0,8566 m².

Lokalita č. 7 (ÚPC O)

Celá plocha sa nachádza za hranicou zastavaného územia, v katastrálnom území Malý Lapáš. V súčasnosti má lokalita charakter poľnohospodárskej produkčnej krajiny. Celá plocha je zaradená do nasledovných BPEJ :

- 0151003 (50% - 6657 m²) – 5.skupina(chránená pôda v zmysle NV č. 58/2013);
- 0151203 (50% - 6752 m²) – 6.skupina;

Jedná sa o lokalitu s celkovou výmerou :1,4346 ha.

Z toho orná pôda sa nachádza na ploche:1,3409 ha. K vyňatiu pôdy dôjde pretože územie bude určené na vytvorenie IBV a potrebnej dopravnej a technickej infraštruktúry. Hrúbka skrývky je navrhovaná na 20 cm. Objem skrývky je 2681 m³.

Kultúrne vrstvy budú použité tak, ako toto bude navrhnuté pred vydaním §13 zákona č. 220/2004 Zb. O ochrane poľnohospodárskej pôdy. Spolu dôjde k vyňatiu 13 409 m².

Lokalita č. 8 (ÚPC P,R)

Celá plocha sa nachádza za hranicou zastavaného územia, v katastrálnom území Malý Lapáš. V súčasnosti má lokalita charakter poľnohospodárskej produkčnej krajiny. Celá plocha je zaradená do nasledovných BPEJ :

- 0151003 (85% - 54 266 m²) – 5.skupina(chránená pôda v zmysle NV č. 58/2013);
- 0151203 (15% - 9560 m²) – 6.skupina;

Jedná sa o lokalitu s celkovou výmerou :6,5786 ha.

Z toho orná pôda sa nachádza na ploche:6,3826 ha. K vyňatiu pôdy dôjde pretože územie bude určené na vytvorenie IBV a potrebnej dopravnej a technickej infraštruktúry. Hrúbka skrývky je navrhovaná na 20 cm. Objem skrývky je 12 765 m³.

Kultúrne vrstvy budú použité tak, ako toto bude navrhnuté pred vydaním §13 zákona č. 220/2004 Zb. O ochrane poľnohospodárskej pôdy. Spolu dôjde k vyňatiu 63 826 m².

Lokalita č. 9 (ÚPC S)

Celá plocha sa nachádza za hranicou zastavaného územia, v katastrálnom území Malý Lapáš. V súčasnosti má lokalita charakter poľnohospodárskej produkčnej krajiny. Celá plocha je zaradená do nasledovných BPEJ :

- 0151203 (60% - 15 854 m²) – 6.skupina;
- 0152402 (40% - 10 803 m²) – 6.skupina;

Jedná sa o lokalitu s celkovou výmerou :2,6742 ha.

Z toho orná pôda sa nachádza na ploche:2,6658 ha. K vyňatiu pôdy dôjde pretože územie bude určené na vytvorenie IBV a potrebnej dopravnej a technickej infraštruktúry. Hrúbka skrývky je navrhovaná na 20 cm. Objem skrývky je 5331 m³.

Kultúrne vrstvy budú použité tak, ako toto bude navrhnuté pred vydaním §13 zákona č. 220/2004 Zb. O ochrane poľnohospodárskej pôdy. Spolu dôjde k vyňatiu 26 658 m².

Lokalita č. 10 (ÚPC H,CH,N)

Celá plocha sa nachádza za hranicou zastavaného územia, v katastrálnom území Malý Lapáš. V súčasnosti má lokalita charakter záhrad a nevyužívaných území. Celá plocha je zaradená do nasledovných BPEJ :

- 016203 (2% - 1682 m²) – 4.skupina(chránená pôda v zmysle NV č. 58/2013);
- 0112003 (14% - 2690 m²) – 5.skupina(chránená pôda v zmysle NV č. 58/2013);
- 0151003 (3% - 2690 m²) – 5.skupina(chránená pôda v zmysle NV č. 58/2013);
- 0151203 (59% - 49940 m²) – 6.skupina;
- 0151403 (14% - 11521 m²) – 6.skupina;
- 0152402 (8% - 6901 m²) – 6.skupina;

Jedná sa o lokalitu s celkovou výmerou :8,6028ha.

Z toho orná pôda sa nachádza na ploche:8,4707 ha. K vyňatiu pôdy dôjde pretože územie bude určené na vytvorenie IBV . Hrúbka skrývky je navrhovaná na 20 cm. Objem skrývky je 16941 m³.

Kultúrne vrstvy budú použité tak, ako toto bude navrhnuté pred vydaním §13 zákona č. 220/2004 Zb. O ochrane poľnohospodárskej pôdy. Spolu dôjde k vyňatiu 84 707 m².

Lokalita č. 11 (ÚPC B)

Celá plocha sa nachádza za hranicou zastavaného územia , v katastrálnom území Malý Lapáš. V súčasnosti má lokalita charakter záhrad. Celá plocha je zaradená do nasledovných BPEJ :

- 0151203 (15% - 6351 m²) – 6.skupina;

Jedná sa o lokalitu s celkovou výmerou :6,490 ha.

Z toho orná pôda sa nachádza na ploche:6,351 ha. K vyňatiu pôdy dôjde pretože územie bude určené na vytvorenie IBV a potrebnej dopravnej a technickej infraštruktúry. Hrúbka skrývky je navrhovaná na 20 cm. Objem skrývky je 12 70 m³.

Kultúrne vrstvy budú použité tak, ako toto bude navrhnuté pred vydaním §13 zákona č. 220/2004 Zb. O ochrane poľnohospodárskej pôdy. Spolu dôjde k vyňatiu 6351 m².

Lokalita č. 12 (ÚPC Y)

Celá plocha sa nachádza za hranicou zastavaného územia , v katastrálnom území Malý Lapáš. V súčasnosti má lokalita charakter poľnohospodárskej ornej pôdy. Celá plocha je zaradená do nasledovných BPEJ :

- 0151203 (100% - 7693 m²) – 6.skupina;

Jedná sa o lokalitu s celkovou výmerou :9521 ha.

Z toho orná pôda sa nachádza na ploche:7693 ha. K vyňatiu pôdy dôjde pretože územie bude určené na vytvorenie obecného pohrebiska. Hrúbka skrývky je navrhovaná na 20 cm. Objem skrývky je 1538 m³.

Kultúrne vrstvy budú použité tak, ako toto bude navrhnuté pred vydaním §13 zákona č. 220/2004 Zb. O ochrane poľnohospodárskej pôdy. Spolu dôjde k vyňatiu 7693 m².

Lokalita č. 13 (ÚPC X)

Celá plocha sa nachádza za hranicou zastavaného územia , v katastrálnom území Malý Lapáš. V súčasnosti má lokalita charakter plochy s ornou pôdou. Celá plocha je zaradená do nasledovných BPEJ :

- 0112003 (100% - 422 m²) – 6.skupina;

Jedná sa o lokalitu s celkovou výmerou :0,1819 ha.

Z toho orná pôda sa nachádza na ploche:0,0422 ha. K vyňatiu pôdy dôjde pretože územie bude určené na vytvorenie prepojovacej miestnej komunikácie a areálu komunálnej techniky. Hrúbka skrývky je navrhovaná na 20 cm. Objem skrývky je 84,4 m³.

Kultúrne vrstvy budú použité tak, ako toto bude navrhnuté pred vydaním §13 zákona č. 220/2004 Zb. O ochrane poľnohospodárskej pôdy. Spolu dôjde k vyňatiu 422 m².

Vonkajšie rozvojové plochy spolu = 36,6043 ha

Vonkajšie rozvojové plochy určené na vyňatie spolu = 35,6616 ha

Vnútorne rozvojové plochy spolu = 1,6427 ha

Vnútorne rozvojové plochy určené na vyňatie spolu = 1,6427 ha

Vnútorne a vonkajšie rozvojové plochy určené na vyňatie spolu = 37,3043 ha

Z toho chránená pôda v zmysle NV č. 58/2013 = 17,4580 ha

Spolu dôjde pre potreby rozvoja jednotlivých funkčných zložiek v rámci k. ú. Malý Lapáš v návrhovom období k vyňatiu **37,3043 ha** pôdy.

Podrobne vid'. Tabuľka : Prehľad perspektívneho použitia poľnohospodárskej pôdy na iné účely.

B21 HODNOTENIE NAVRHOVANÉHO RIEŠENIA NAJMÄ Z HĽADISKA ENVIRONMENTÁLNYCH, EKONOMICKÝCH, SOCIÁLNYCH A ÚZEMNO-TECHNICKÝCH DÔSLEDKOV

Záujmové územie obce Malý Lapáš je vzhľadom na svoju polohu v tesnej blízkosti krajského mesta Nitra pod stálym urbanizačným tlakom - preto si vyžaduje zvýšenú pozornosť a zavedenie dôsledných regulačných opatrení. Jednou z najdôležitejších priorít pri tvorbe urbanistického usporiadania obce je zachovanie súčasných hodnôt jak urbánneho, tak prírodného prostredia celého záujmového –riešeného územia. Ide o obec s prudkým rastom no malým zastavaným územím , ktoré zástavba na všetky smery niekoľkonásobne prekonalala. Ide o jednu z najrýchlejšie sa rozvíjajúcich obcí na Slovensku!

ÚPN obce spĺňa požiadavky občana – vlastníka rozčleniť priestor jednotlivých rozvojových území na stavebné pozemky pre IBV tak, aby bola po zohľadnení miestnych špecifiká rešpektovaná pôvodná, historická, prirodzená parcelácia. V prípade tejto obce je mimoriadne dôležité stanovenie vonkajších rozvojových limitov aby nedošlo k degradácii okolitej krajiny.

Premiestnením rušivých prevádzok do kompaktných výrobnopodnikateľských a chovateľských zón na obvode obce sa vytlačí ťažká doprava z centrálnej časti obce a zabezpečí sa pokojnejšie prostredie pre bývanie. Presným zadefinovaním vybavenostného uzla a línii sa zlepši estetický výraz obce a zabezpečí sa harmonickejší charakter verejných priestorov.

Nová IBV znamená zvrát v stagnácii ,stabilizáciu a rozvojové istoty pre mladé rodiny, zlepšenie úrovne bývania a zastavenie úniku obyvateľstva z obce za lepšími podmienkami na bývanie. Nová IBV je optimálne, rovnomerne navrhnutá vo všetkých častiach obce.

Budovanie a kultivácia vinohradnícko – ovocinárskeho komplexu v lokalite Horné vinohrady zlepši samozásobenie obyvateľstva ovocím, zeleninou, vinárskymi , miestnymi produktmi a zvýši príťažlivosť obce aj pre návštevníkov.

Významnou súčasťou návrhu je metóda využitia vnútorných územných rezerv a spôsob formovania referenčných uzlov.

Zavedenie a rešpekt ochranných a bezpečnostných pásiem predstavuje garanciu kvality , lepšej hygieny životného prostredia a zvýšenie bezpečnosti v území.

Vzhľadom na kritický nedostatok disponibilných priestorov pre realizáciu chýbajúcej OV je dôležité vybudovanie sekundárneho referenčného uzla ktorý vytvára predpoklady pre lokalizáciu chýbajúcej OV. Ďalšou prioritou návrhového obdobia je dobudovanie inžinierskych sietí aj do rozvojových lokalít , rekonštrukcia- intenzifikácia obecnej ČOV a funkčná zonácia. Tým sa zvýši životná úroveň občanov a zlepši sa kvalita životného prostredia v celom záujmovom priestore obce.

Zdôvodnenie

ÚPN prináša stratégiu rozvoja obce, ktorá vychádza zo súčasného demografického správania populácie. Ide o optimistický rozvoj jednotlivých vitálnych zložiek obce. Proporčne formuje funkčnú skladbu obce. Uprednostňuje funkčné zónovanie obce a formovanie územia so samostatnou zónou výroby, podnikania bez negatívneho vplyvu na ostatné funkčné celky obce. Návrh vytvára predpoklady pre intenzifikáciu územia miestnych vinogradov. V oblasti riešenia technickej infraštruktúry je pre návrh charakteristické rekonštrukcia a výstavby nových miestnych komunikácií návrh obecnej kanalizácie a dobudovanie ostatných IS .

Jedným z cieľov je zlepšiť architektonicko – urbanistický výraz obce a zabezpečiť harmonický charakter verejných priestorov a zastaviť znehodnocovanie územia nadmernou zastavanosťou.

Vytvorenie územnotechnických predpokladov pre realizáciu rekreačného športovo-oddychového areálu v tesnej blízkosti obce zabezpečí predpoklady pre šport , rekreáciu – zvýši príťažlivosť obce jak pre obyvateľov tak pre návštevníkov obce.

Z hľadiska dlhodobého rozvoja obce a proporčného formovanie sídelnej štruktúry sa návrh javí ako optimálny a jednoznačne sa snaží v maximálnej možnej miere vytvoriť predpoklad usporiadaného bezkolízneho regulovaného vývoja a rastu obce s progresívnym demografickým trendom.

NEUTRA 08/2021

DOKLADY - PRÍLOHY